

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កាលប្បវត្តិកិច្ចការខ្មែរក្រហម

៣០ មេសា ១៩៧៤

សភាសហរដ្ឋអាមេរិក បានអនុម័តច្បាប់ស្តីពីយុត្តិធម៌ចំពោះអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ដែល ថែងថា « គោលការណ៍របស់សហរដ្ឋអាមេរិកគឺគាំទ្រក្នុងការនាំយកសមាជិកខ្មែរក្រហមមកកាត់ទោសចំពោះបទ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៧ » ។

១៣ មករា ១៩៧៥

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាត្រូវបានបង្កើតឡើងជាដំបូង ដោយអនុលោមតាមច្បាប់ស្តីពីយុត្តិធម៌ ចំពោះអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ដែលទទួលបានប្រាក់ជំនួយចំនួន ៤៧៧.២៨៣ ដុល្លារអាមេរិក សម្រាប់រយៈពេលពីរឆ្នាំក្នុងការអនុវត្តនូវកម្មវិធីស្រាវជ្រាវអំពីប្រល័យពូជសាសន៍កម្ពុជា របស់សាកលវិទ្យាល័យយ៉ែល ។ (ការិយាល័យ ស៊ើបអង្កេតអំពីប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា (EAP/CGP), ការិយាល័យកិច្ចការអស៊ី-ប៉ាស៊ីហ្វិក, ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិក, ឯកសាររបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា) ។

១៤ កញ្ញា ១៩៧៦

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានលើកលែងទោស អៀង សារី អតីតខុបនាយករដ្ឋមន្ត្រីក្នុងរបបកម្ពុជា ប្រជាធិបតេយ្យ ។ ការលើកលែងទោសនេះគ្របដណ្តប់លើសាលក្រមប្រកាសដាក់ទោសដោយតុលាការ ប្រជាជនបដិវត្តន៍ទៅលើ អៀង សារី កាលពីឆ្នាំ១៩៧៧ ដែលបានសម្រេចថា អៀង សារី ត្រូវបាន កាត់ទោសប្រហារជីវិត និងរឹបអូសទ្រព្យសម្បត្តិផ្ទាល់ខ្លួនទាំងអស់ ។

១១ មេសា ១៩៧៧

គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ បានអនុម័តសេចក្តីសម្រេចលេខ១១៧៧/ ៤៧ ។ សេចក្តីសម្រេចនេះបានស្នើសុំឲ្យលោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ តាមរយៈតំណាង ពិសេសរបស់លោក ធ្វើការពិនិត្យរាល់សំណើសម្រាប់ជំនួយក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ ធ្ងរកាលពីអតីតកាលលើច្បាប់កម្ពុជាក៏ដូចជាច្បាប់អន្តរជាតិ ។

១២ ឧសភា ១៩៧៧

ព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ បានមានព្រះរាជបន្ទូលថា ព្រះអង្គសព្វព្រះរាជហរទ័យដើម្បី ទទួលការវិច្ឆ័យទោសស្របគ្នានឹងមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ដើម្បីឆ្លើយបំភ្លឺទៅកាន់អ្នករិះគន់ព្រះអង្គដែលបានអះ អាងថា ព្រះអង្គ មានការទទួលខុសត្រូវមួយផ្នែកសម្រាប់អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ដែលបានកើតឡើងក្នុង រវាងឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៨ ។

១១ មិថុនា ១៩៧៧

ខៀវ សំផន អតីតគណៈប្រធានរដ្ឋនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យបានប្រកាសថា សុន សេន និង ប្រពន្ធរបស់គាត់ឈ្មោះ យុន យ៉ាត ត្រូវបានចាប់ខ្លួនពីបទចារកម្មនិងសកម្មភាពក្បត់ប្រឆាំងនឹងចលនាខ្មែរ ក្រហម ។ ខ្មែរក្រហមបានចោទប្រកាន់អ្នកទាំងពីរថា ជាចារកិច្ចរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីទី២ ហ៊ុន សែន និងរដ្ឋា ភិបាលរបស់វៀតណាម ។ (The Cambodia Daily, ១២ មិថុនា ១៩៧៧)

១៥ មិថុនា ១៩៧៧

សុន សេន និងភរិយាឈ្មោះ យុន យ៉ាត រួមទាំងសាច់ញាតិ៨នាក់ទៀតត្រូវបានសម្លាប់ ។ (The Nation, ២៥ មិថុនា ១៩៧៧)

២១ មិថុនា ១៩៧៧

សម្តេចក្រុមព្រះ នរោត្តម រណបូទី នាយករដ្ឋមន្ត្រីទី១ និងសម្តេច ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីទី២ បានស្នើសុំជំនួយពីអង្គការសហប្រជាជាតិ និងសហគមន៍អន្តរជាតិ “ក្នុងការនាំយកអ្នកដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ បំផុតមកកាត់ទោសចំពោះបទឧក្រិដ្ឋប្រល័យពូជសាសន៍ និងបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ” ដែលប្រព្រឹត្ត ឡើងក្នុងអំឡុងពេលនៃរបបខ្មែរក្រហម ។ ខាងក្រោមនេះគឺជាអត្ថន័យទាំងស្រុងនៃសំណើសុំជំនួយ :

ជម្រាបជូនលោកអគ្គលេខាធិការនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ

តាងនាមព្រះបាទនរោត្តមរាជវង្សភិបាលកម្ពុជា យើងខ្ញុំបានសរសេរសំណើជូនលោក ដើម្បីស្នើសុំ ជំនួយពីអង្គការសហប្រជាជាតិក៏ដូចជាសហគមន៍អន្តរជាតិផងដែរ ក្នុងការនាំយកអ្នកដែលមានការខុសត្រូវមក កាត់ទោសចំពោះបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ និងបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ដែលកើតឡើងនៅ ក្នុងអំឡុងពេលនៃការកាន់អំណាចរបស់ខ្មែរក្រហម ពីឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៧ ។

សេចក្តីសម្រេចនៅខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៧ របស់គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ នៅប្រទេសកម្ពុជា បានស្នើឲ្យ“លោកអគ្គលេខាធិការ តាមរយៈគំណាងពិសេសរបស់លោកដោយមានកិច្ចប្រតិ

បត្តិការជាមួយមជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្ស ធ្វើការពិនិត្យរាល់សំណើរបស់កម្ពុជាចំពោះជំនួយក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរកាលពីអតីតកាលច្បាប់កម្ពុជា ក៏ដូចជាច្បាប់អន្តរជាតិក្នុងគោលបំណងនាំមកនូវការផ្សះផ្សាជាតិ ការពង្រឹងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យនិងការដោះស្រាយពីបញ្ហាការទទួលខុសត្រូវរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ » ។

ប្រទេសកម្ពុជា ពុំមានធនធាន និងជំនាញ ក្នុងការរៀបចំដំណើរការនីតិវិធីដ៏សំខាន់នេះនៅឡើយទេ ។ ដូច្នេះយើងខ្ញុំជឿថា នេះគឺជាការចាំបាច់ណាស់ក្នុងការស្នើសុំជំនួយពីអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ យើងខ្ញុំបានយល់ពីកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងប្រហាក់ប្រហែលក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិនៅក្នុងប្រទេសរ៉ូនដា និងអតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី ហើយសូមស្នើសុំជំនួយប្រហាក់ប្រហែលគ្នានេះមកឲ្យប្រទេសកម្ពុជា ។

យើងខ្ញុំជឿជាក់ថា ឧក្រិដ្ឋកម្មដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះគឺជាការព្រួយបារម្ភរបស់មនុស្សគ្រប់រូបនៅទូទាំងសកលលោក ពីព្រោះថា ឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងអស់នេះបានលុបបំបាត់នូវការគោរពសិទ្ធិមនុស្សជាមូលដ្ឋានមួយ គឺសិទ្ធិសម្រាប់រស់រានមានជីវិត ។ យើងខ្ញុំសង្ឃឹមថា អង្គការសហប្រជាជាតិនិងសហគមន៍អន្តរជាតិ អាចជួយសម្រួលដល់ប្រជាជនកម្ពុជា ក្នុងការស្វែងរកការពិតពីសម័យកាលនោះ និងនាំយកអ្នកដែលមានការទទួលខុសត្រូវទាំងនោះទៅកាត់ទោស ។ មានតែមធ្យោបាយនេះទេ ដែលធ្វើឲ្យសោកនាដកម្មមួយនេះអាចឈានទៅដល់សេចក្តីបញ្ចប់មួយដោយពេញលេញ ។

សូមលោកអគ្គលេខាធិការទទួលនូវការគោរពរាប់អានដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីយើងខ្ញុំ ។

ចុះហត្ថហេតុដោយ : សម្តេចក្រុមព្រះ នរោត្តម រណបូទី

នាយករដ្ឋមន្ត្រីទី១

ចុះហត្ថហេតុដោយ : សម្តេច ហ៊ុន សែន

នាយករដ្ឋមន្ត្រីទី២

(<http://www.khmerinstitute.org/docs/UNKRreportx.htm>)

២៣ មិថុនា ១៩៩៧

លោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ បានបញ្ជូនលិខិតរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីទាំងពីរទៅកាន់
ប្រធានមហាសន្និបាតរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងប្រធានក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខរបស់អង្គការសហប្រជា
ជាតិ ។ (A/51/930-S/1997/488 of 24 June 1997)

១២ ផ្ទះ ១៧៧៧

មហាសន្និបាតរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិបានអនុម័តសេចក្តីសម្រេចលេខ៥២/១៣៥ ដែលបានស្នើឲ្យអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ធ្វើការត្រួតពិនិត្យលើសំណើរបស់អាជ្ញាធរកម្ពុជា ស្តីពីជំនួយក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរកាលពីអតីតកាលលើច្បាប់កម្ពុជានិងច្បាប់អន្តរជាតិ ។

ខាងក្រោមនេះគឺជាផ្នែកខ្លះនៃសេចក្តីសម្រេច :

ក្នុងនោះ ដែលថា ប្រវត្តិសាស្ត្រនៃសោកនាដកម្មរបស់ប្រទេសកម្ពុជាតម្រូវឲ្យមានវិធានការពិសេសមួយ ដើម្បីធានាឲ្យបាននូវការការពារសិទ្ធិមនុស្សចំពោះមនុស្សគ្រប់រូបនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីកុំឲ្យគោលនយោបាយនិងការអនុវត្តនៃអតីតកាលរលាយបំបាត់មកវិញម្តងទៀត ដូចដែលមានចែងនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនៅទីក្រុងប៉ារីសក្នុងឆ្នាំ១៩៧១ ។

អនុម័តយល់ព្រមទៅលើយោបល់របស់តំណាងពិសេសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិដែលថ្លែងថា ការរំលោភបំពានសិទ្ធិមនុស្សយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរបំផុតនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រថ្មីៗរបស់ប្រទេសកម្ពុជា គឺបង្កឡើងដោយក្រុមខ្មែរក្រហម ហើយអំពើទុក្រិដ្ឋរបស់ខ្មែរក្រហម ដែលរួមបញ្ចូលទាំងការចាប់និងសម្លាប់ឈ្មួញសឹក គឺបានបន្តមានរហូតដល់ពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ។ គួរកត់សម្គាល់ថា មិនទាន់មានមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមណាម្នាក់ត្រូវបាននាំយកមកកាត់ទោសចំពោះបទទុក្រិដ្ឋទាំងនោះឡើយ ។

ស្នើសុំលោកអគ្គលេខាធិការ ធ្វើការពិនិត្យលើសំណើរបស់អាជ្ញាធរកម្ពុជាសម្រាប់ជំនួយក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរកាលពីអតីតកាលលើច្បាប់កម្ពុជានិងច្បាប់អន្តរជាតិ ដែលរួមទាំងលទ្ធភាពនៃការជ្រើសតាំងក្រុមអ្នកជំនាញមួយក្រុមដោយអគ្គលេខាធិការ ដើម្បីវាយតម្លៃលើភស្តុតាងដែលមានស្រាប់ ហើយស្នើឲ្យមានវិធានការបន្ថែមក្នុងគោលបំណងនាំមកនូវការផ្សះផ្សាជាតិ ការពង្រឹងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងការដោះស្រាយបញ្ហាការទទួលខុសត្រូវរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ។

១៥ មេសា ១៧៧៨

ប៉ុល ពត ស្លាប់ដោយសារជំងឺកាំងបេះដូងក្នុងអាយុ៧៧ឆ្នាំ ក្នុងស្រុកអន្លង់វែងក្បែរព្រំដែនថៃ ជាកន្លែងដែល ប៉ុល ពត ត្រូវបានឃុំឃាំងបន្ទាប់ពីត្រូវបានកាត់ទោសក្នុងរយៈពេលមួយថ្ងៃ នៅថ្ងៃទី២៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៧៧៧ ។ (Bangkok Post, ១៧ មេសា ១៧៧៨)

១៣ កក្កដា ១៧៧៨

អនុលោមតាមសេចក្តីសម្រេចលេខ៥២/១៣៥ របស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ចុះថ្ងៃទី១២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៧៧៧ អគ្គលេខាធិការបានតែងតាំងក្រុមអ្នកជំនាញការប្តឹងសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បី

វាយតម្លៃលើភស្តុតាងដែលមានស្រាប់ ក៏ដូចជាវាយតម្លៃពីភាពដែលអាចធ្វើទៅបាន ក្នុងការនាំយកមេដឹកនាំ ខ្មែរក្រហមទៅកាត់ទោស និងដើម្បីស្វែងរកជម្រើសក្នុងការនាំយកមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមទៅកាត់ទោសនៅចំពោះ មុខយុត្តាធិការជាតិ ឬអន្តរជាតិ ។ (A/52/1007 of 7 August 1998)

៣១ កក្កដា ១៩៩៨

លោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិបានបង្កើតក្រុមអ្នកជំនាញមួយក្រុមដែលរួមមាន លោក នីនៀន ស្ទីហ្វិន (Ninian Stephen) មកពីប្រទេសអូស្ត្រាលីជាប្រធាន, ចៅក្រម រ៉ាសូមម័រ ឡាឡាស (Judge Rajsommer Lallah) មកពីកោះម៉ូរីស៊ីស (Mauritius) និងលោកសាស្ត្រាចារ្យ ស្ទីវិន រ៉ាត័ន (Steven Ratner) មកពីសហរដ្ឋអាមេរិក ដើម្បីវាយតម្លៃពីភាពដែលអាចធ្វើទៅបាន ក្នុងការនាំខ្លួនមេដឹកនាំ ខ្មែរក្រហមមកកាត់ទោស ។

១៤ វិច្ឆិកា ១៩៩៨

ក្រុមអ្នកជំនាញការបានធ្វើដំណើរបំពេញទស្សនកិច្ចក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ហើយបានវាយតម្លៃទៅលើ ភស្តុតាងដែលរក្សាទុកនៅក្នុងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ។ (រស្មីកម្ពុជា, ១១ វិច្ឆិកា ១៩៩៨)

២៦ ធ្នូ ១៩៩៨

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានប្រកាសពីការចុះចូលជាមួយរដ្ឋាភិបាលរបស់មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមជាន់ខ្ពស់ ពីររូបគឺ ឆួន ជា និង ខៀវ សំផន ។ (The Cambodia Daily, ២៨ ធ្នូ ១៩៩៨)

៤ កុម្ភៈ ១៩៩៩

ប្រជាជនកម្ពុជាចំនួន២៣គ្រួសារបានបំពេញពាក្យបណ្តឹងទៅកាន់តុលាការ ថែលហ្សិក ដើម្បីប្រឆាំង នឹងអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ឆួន ជា, ខៀវ សំផន និង អៀង សារី ដោយចោទប្រកាន់អ្នកទាំងនេះពី ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម ។ ដើមបណ្តឹងត្រូវបាន លើកទឹកចិត្តឲ្យធ្វើការចោទប្រកាន់ បន្ទាប់ពីជនរងគ្រោះនៅក្រោមអំណាចដាច់ការរបស់ ពីណូដេ (Pinochet) បានទទួលជោគជ័យក្នុងការចេញដីកាចាប់ខ្លួនជាអន្តរជាតិចំពោះអតីតអ្នកកាន់លទ្ធិដាច់ការរូបនេះ ។ (Phnom Penh Post, ១៩ កុម្ភៈ - ៤ មិនា ១៩៩៩)

៥ កុម្មៈ ១៩៩៧

ប្រទេសចិនបានសម្រេចការប្រឆាំងទៅនឹងការបង្កើតតុលាការអន្តរជាតិមួយ សម្រាប់កាត់ទោសអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ដោយអះអាងថាបញ្ហានេះគឺជាកិច្ចការផ្ទៃក្នុងរបស់កម្ពុជាតែប៉ុណ្ណោះ ។ ថាង ជាស៊ាន (Tang Jia Xuan) រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេសចិនបានថ្លែងថាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមនៅក្នុងតុលាការអន្តរជាតិ ដែលរៀបចំឡើងដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ គឺជាកំណត់របស់ប្រទេសលោកខាងលិច ជាពិសេសសហរដ្ឋអាមេរិក ។ (រាយការណ៍ដោយ Rita Patiyasvi និង Marisa Chimprabha ៦ កុម្មៈ ១៩៩៧)

៧ កុម្មៈ ១៩៩៧

អៀង ធីរិទ្ធ ដែលជាប្រធានរបស់ អៀង សារី និងជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំនិងសង្គមកិច្ចក្នុងអំឡុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ បានសរសេរលិខិតមួយច្បាប់ឆ្លើយតបទៅនឹងអត្ថបទរបស់កាសែត ឌីខេមបូឌាដេលី (The Cambodia Daily) ចុះថ្ងៃទី៥ ខែកុម្ភៈ ដែលមានចំណងជើងថា “អៀង សារី ព្រមានចំពោះចលាចលថ្មីពាក់ព័ន្ធនឹងការបង្កើតសាលាក្តីខ្មែរក្រហម” ។ អត្ថបទនេះសរសេរថា អៀង ធីរិទ្ធ គឺជាសមាជិកម្នាក់ក្នុងចំណោមសមាជិក៤ នាក់នៃគណៈកម្មាធិការមជ្ឈិមរបស់ខ្មែរក្រហមដែលរស់នៅតំបន់ប៉ៃលិន ។ (រស្មីកម្ពុជា, ១១ កុម្ភៈ ១៩៩៧ និង The Cambodia Daily, ៥ កុម្ភៈ ១៩៩៧)

១២ កុម្ភៈ ១៩៩៧

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានបញ្ចូលអ្នកដែលនៅសល់ពីរបបខ្មែរក្រហមទៅក្នុងកងយោធពលខេមរភូមិន្ទ ។

១៨ កុម្ភៈ ១៩៩៧

របាយការណ៍របស់ក្រុមអ្នកជំនាញការមកកម្ពុជា ដោយអនុលោមទៅតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិលេខ៥២/១៣៥ ត្រូវបានចេញផ្សាយ ។ របាយការណ៍នេះបានណែនាំឲ្យមានការបង្កើតតុលាការអន្តរជាតិមួយនិងគណៈកម្មការស្វែងរកការពិត ដើម្បីដោះស្រាយទុក្ខក្នុងរបបខ្មែរក្រហមនោះ ។

៦ មីនា ១៩៩៧

អតីតសមាជិកគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍របស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ឈិត ជឿន ហៅ ម៉ុក ឬ តាម៉ុក ត្រូវបានចាប់ខ្លួនដោយកងកម្លាំងយោធាកម្ពុជាក្រោមច្បាប់កម្ពុជាឆ្នាំ១៩៧៤ ស្តីពីការដាក់ក្រមខ្មែរក្រហមឲ្យនៅក្រៅច្បាប់ ។ (Bangkok Post, ៧ មីនា ១៩៩៧)

១៥ មីនា ១៩៩៧

របាយការណ៍របស់ក្រុមអ្នកជំនាញការមកកម្ពុជា ដោយអនុលោមទៅតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិលេខ៥២/១៣៥ ត្រូវបានប្រគល់ជូនក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ និងមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ នៅក្នុងរបាយការណ៍នោះ ក្រុមអ្នកជំនាញបានណែនាំឲ្យមានការបង្កើតតុលាការអន្តរជាតិមួយ ដើម្បីកាត់ទោសមន្ត្រីខ្មែរក្រហមពីបទទ្រង់ទ្រាយធំនឹងមនុស្សជាតិ និងអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ដែលប្រព្រឹត្តឡើងពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៧ ។ (A/53/850-S/1999/23/1)

៥ ឧសភា ១៩៩៧

កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ខុប អតីតប្រធានកុកូលស្វែង ត្រូវបានដកស្រង់សម្តីថា នួន ជា បាណព្វា ឲ្យកាត់សម្លាប់ជនបរទេសនៅកុកូលស្វែង ដោយ “ដុតសាកសពជនបរទេសទាំងនោះនឹងកង់ឡានដើម្បីកុំឲ្យនៅសល់ភ្លើង” ។ (Far Eastern Economic Review, ១៣ ឧសភា ១៩៩៧)

២៧ កក្កដា ១៩៩៧

នៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សាជាមួយអ្នកតំណាងអចិន្ត្រៃយ៍របស់កម្ពុជា ការិយាល័យកិច្ចការច្បាប់ធ្វើការបង្ហាញពីសំណើរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការបង្កើតតុលាការចម្រុះមួយ សម្រាប់កាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។ (កំណត់សម្គាល់មួយដែលបង្ហាញពីធាតុផ្សំសំខាន់ៗនៃតុលាការចម្រុះនេះត្រូវបានចែកចាយ) ។

១២ សីហា ១៩៩៧

រដ្ឋសភាជាតិកម្ពុជាអនុម័តច្បាប់ថ្មីមួយ ដោយធ្វើការពន្យាររយៈពេលនៃការឃុំខ្លួនមុនការកាត់សេចក្តីពីរយៈពេល ៦ ខែ ទៅ ៣ ឆ្នាំ ចំពោះជនទាំងឡាយណាដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីទ្រង់ទ្រាយធំសង្គ្រាមទ្រង់ទ្រាយធំប្រល័យពូជសាសន៍ និងទ្រង់ទ្រាយធំនឹងមនុស្សជាតិ ។ (រស្មីកម្ពុជា, ១៤ សីហា ១៩៩៧)

១៣ សីហា ១៩៩៧

មន្ត្រីសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ បានរិះគន់ច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាកម្ពុជាបានអនុម័តក្នុងការអនុញ្ញាតឲ្យមានការឃុំខ្លួនរយៈពេល៣ឆ្នាំមុនការកាត់សេចក្តី ចំពោះជនសង្ស័យដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ទ្រង់ទ្រាយធំសង្គ្រាម និងទ្រង់ទ្រាយធំនឹងមនុស្សជាតិ ។ លោកស្រី រ៉ូសម៉ារី ម៉ាកក្រីវី (Rosemary McCreery) ប្រធានការិយាល័យរបស់ស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកផ្នែក

សិទ្ធិមនុស្សប្រចាំនៅកម្ពុជា បានថ្លែងថាការឃុំខ្លួនរយៈពេល៣ឆ្នាំគឺជាការបំពានដល់បច្ចេកវិទ្យាឃុំខ្លួនអន្តរជាតិ ។
(The Cambodia Daily, ១៣ សីហា ១៩៩៩)

រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាថ្លែងថា ខ្លួនចង់រក្សាការគ្រប់គ្រងទូទៅលើតុលាការដែលមានច្រើនជាអន្តរជាតិ ហើយដែលគាំទ្រដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ លោកទេសរដ្ឋមន្ត្រី សុខ អាន បានថ្លែងថា ការកាត់ទោស នឹងត្រូវធ្វើឡើងនៅក្នុងតុលាការកម្ពុជា ប៉ុន្តែកម្ពុជាទទួលយកការចូលរួមពីសំណាក់ចៅក្រមបរទេស និងអ្នក ជំនាញច្បាប់បរទេសផ្សេងៗទៀត ។ (The Cambodia Daily, ១៦ សីហា ១៩៩៩)

២០ សីហា ១៩៩៩

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានបង្កើត “ក្រុមការងាររបស់ខ្លួនសម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយអ្នក ជំនាញច្បាប់បរទេស និងការរៀបចំសម្រាប់ដំណើរការនីតិវិធីនៃអង្គជំនុំជម្រះសេចក្តីរបស់មេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ជាន់ខ្ពស់” ដែលមានលោកទេសរដ្ឋមន្ត្រី សុខ អាន ជាប្រធាន ។

ក្រុមការងារបានចាប់ផ្តើមការងាររបស់ខ្លួនដោយការធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ។ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ដំបូង នេះត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅខែសីហា ឆ្នាំ១៩៩៩ ហើយបានប្រគល់ឲ្យគណៈប្រតិភូនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលដឹកនាំដោយលោក រ៉ាលហ្វ ហ្សាក់គ្លីន (Ralph Zacklin) អនុប្រធាន របស់លោក ហែន កូរ៉ែល (Hans Corell) ដែលជាអគ្គលេខាធិការរងអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកខាងកិច្ចការច្បាប់របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។

សេចក្តីព្រាងច្បាប់កម្ពុជាទទួលបានការចូលរួមទប់ទល់ផ្នែកច្បាប់ និងបច្ចេកទេសផ្សេងៗពីអ្នកជំនាញ ច្បាប់មកពីប្រទេសបារាំង ឥណ្ឌា រុស្ស៊ី អូស្ត្រាលី និងសហរដ្ឋអាមេរិក បន្ថែមពីលើការរួមទប់ទល់របស់ អង្គការសហប្រជាជាតិ ។

គណៈប្រតិភូដំបូងរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលត្រូវបានបញ្ជូនមកបំពេញការងារនៅខែសីហា ឆ្នាំ ១៩៩៩ បានធ្វើការសិក្សាពីសេចក្តីព្រាងច្បាប់ដំបូង និងបានបញ្ជាក់ពីសេចក្តីព្រាងរបស់ខ្លួន ។ នៅពេល នោះគឺពុំមានការព្រមព្រៀងគ្នានៅឡើយទេ ។ ចំណុចខុសគ្នាចម្បងនោះគឺថា លោក ហ្សាក់គ្លីន (Zacklin) ចង់ឲ្យចៅក្រមបរទេសមានចំនួនច្រើនជាង ខណៈពេលដែលកម្ពុជាទាមទារឲ្យចៅក្រមខ្មែរមានចំនួនច្រើនជាង ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

២៥-៣១ សីហា ១៩៩៩

ក្រុមបេសកកម្មដំបូងរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិមកកម្ពុជា គឺត្រូវបានស្នើសុំឲ្យធ្វើការចរចាស្តីអំពីផ្នែក ច្បាប់ និងផ្នែកបច្ចេកទេសក្នុងការបង្កើតតុលាការចម្រុះមួយដែលស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់កម្ពុជា និងដែលបំពេញ ទៅតាមបច្ចេកវិទ្យាឃុំខ្លួនអន្តរជាតិ ។ ការអត្តាធិប្បាយស្តីពីសេចក្តីព្រាងច្បាប់កម្ពុជាត្រូវបានដាក់ប្រគល់ជូន ។

៣១ សីហា ១៩៧៧

ក្រុមមន្ត្រីរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងក្រុមមន្ត្រីកម្ពុជា បានបញ្ចប់កិច្ចការដែលមានរយៈពេលមួយសប្តាហ៍ ដោយមិនទទួលបានការព្រមព្រៀងគ្នាពីរបៀបនៃការបង្កើតតុលាការប្រល័យពូជសាសន៍នោះទេ ។ ជំនួយការរបស់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកកិច្ចការច្បាប់ លោក រ៉ាលហ្វ ហ្សាក់គ្លីន (Ralph Zacklin) បានថ្លែងថា ប្រសិនបើរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា មិនបំពេញទៅតាមលក្ខខណ្ឌដែលអង្គការសហប្រជាជាតិជឿជាក់ថា មានសារសំខាន់ចំពោះតុលាការនោះទេ «អង្គការសហប្រជាជាតិនឹងឈប់ចូលរួមក្នុងដំណើរការនេះ» ។ គណៈប្រតិភូអង្គការសហប្រជាជាតិបានសង្ខេបអត្ថន័យសំខាន់ៗលិខិតថា :

...ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះសេចក្តីរបស់មេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ចង់បំពេញទៅតាមបទដ្ឋានយុត្តិធម៌ឥតលម្អៀង និងស្របច្បាប់អន្តរជាតិ និងជាពិសេសគឺទទួលបានការគាំទ្រ និងការទទួលស្គាល់តាមផ្លូវច្បាប់ពីសហគមន៍អន្តរជាតិនោះ វាមានសារសំខាន់ណាស់ដែលធាតុផ្សំជាអន្តរជាតិនៃតុលាការមួយនេះមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ ហើយដូច្នោះតុលាការនេះនឹងត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាមានប្រសិទ្ធភាពទាំងពីរសំណាក់ជាតិ និងអន្តរជាតិ ។ ដំណើរការនេះនឹងមិនអាចសម្រេចបានដោយគ្រាន់តែបន្ថែមចំនួន ចៅក្រមបរទេសចូលទៅក្នុងសមាសធាតុនៃប្រព័ន្ធតុលាការកម្ពុជាដែលមានស្រាប់នោះទេ ។ មានតែតុលាការពិសេសមួយ ដែលបំបែកចេញពីប្រព័ន្ធតុលាការកម្ពុជាមានស្រាប់ ក្នុងនោះរួមមានទាំងជនជាតិកម្ពុជា និងជនជាតិបរទេស ដែលនឹងបម្រើការជាចៅក្រមព្រះរាជអាជ្ញា និងបុគ្គលិកតែប៉ុណ្ណោះទេដែលអាចសម្រេចកិច្ចការនេះបាន ។

៦ កញ្ញា ១៩៧៧

តាម៉ុក និង ខុច ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពី“បទប្រល័យពូជសាសន៍” នៅក្រោមច្បាប់មាត្រា១ ដែលត្រូវបានប្រកាសឲ្យប្រើប្រាស់នៅថ្ងៃទី១៥ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៧៧ ។ (បញ្ជារបស់រដ្ឋអជ្ញាតុលាការយោធាលេខ ០៤៤/៧៧)

១៨ កញ្ញា ១៩៧៧

អតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម អៀង សារី និង នួន ជា ដែលបច្ចុប្បន្នបានចងសម្ព័ន្ធភាពជាមួយរដ្ឋាភិបាលរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយដោយលើកឡើងពីលទ្ធភាពនៃការវិលត្រឡប់មកវិញនូវសង្គ្រាមស៊ីវិល ប្រសិនបើតុលាការនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងមែននោះ ។ សេចក្តីថ្លែងការណ៍នេះ ថែមទាំងធ្វើការរិះគន់ពីការទាមទាររបស់ក្រុមសិទ្ធិមនុស្ស និងអ្នកនយោបាយក្រៅប្រទេសដែលចង់ធ្វើការកាត់ទោស នួន ជា និង អៀង សារី ។

២០ កញ្ញា ១៩៩៩

ខណៈពេលចូលរួមក្នុងមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិលើកទី៥៤ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានប្រគល់ជូនឯកសារមួយច្បាប់៧កាន់អត្តលេខអង្គការសហប្រជាជាតិ លោក កូហ្គី អាណាន់ (Kofi Annan) ដោយបង្ហាញពីជម្រើសបីសម្រាប់ការចូលរួមរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិនៅក្នុងតុលាការ ។

១) ផ្តល់ក្រុមអ្នកច្បាប់ និងធ្វើការចូលរួមក្នុងតុលាការ ដែលប្រព្រឹត្តទ្រើងនៅក្នុងប្រព័ន្ធតុលាការកម្ពុជាដែលមានស្រាប់ ។

២) ផ្តល់ការប្រឹក្សាច្បាប់ដោយមិនចូលរួមដោយផ្ទាល់នៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះ និង ៣) ដកខ្លួនទាំងស្រុងចេញពីតុលាការដែលត្រូវបានស្នើឡើងនេះ ។ (The Cambodia Daily, ២០ សីហា ១៩៩៩)

២៣ កញ្ញា ១៩៩៩

ពេលត្រឡប់មកពីការជួបពិភាក្សាជាមួយលោក កូហ្គី អាណាន់ (Kofi Annan) អត្តលេខអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីរបៀបនៃការកាត់ទោសអតីតបក្សពួករបស់ ប៉ុល ពត មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់របស់រដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចថា នឹងបន្តដំណើរការការកាត់ទោសដោយខ្លួនឯង ។ ជាជាងការបង្កើតឡើងនូវតុលាការដែលមានលក្ខណៈជាអន្តរជាតិ ដែលស្នើឡើងដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណរដ្ឋមន្ត្រី សុខ អាន បានថ្លែងថា រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានឹងស្វែងរកការប្រឹក្សាយោបល់ពីអ្នកជំនាញច្បាប់ឯករាជ្យពីសហរដ្ឋអាមេរិក និងបារាំង ដើម្បីការពារការរិះគន់ពីភាពត្រឹមត្រូវតាមផ្លូវច្បាប់ដែលកម្ពុជាខ្វះខាត ។ លោក សុខ អាន បាននិយាយថា «យើងនឹងបន្តធ្វើការលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់របស់យើង ហើយខ្ញុំសន្យាថានឹងធ្វើការរាយការណ៍ស្តីពីដំណើរការវិវត្តន៍របស់យើងជូនដល់អង្គការសហប្រជាជាតិ» ។ (The Cambodia Daily, ២៤ កញ្ញា ១៩៩៩)

៨ តុលា ១៩៩៩

ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកលុបឈ្មោះខ្មែរក្រហមចេញពីបញ្ជីភារកិច្ច ដោយសារតែអង្គការខ្មែរក្រហម មិនមែនជាអង្គការភារកិច្ចដែលនៅលើបញ្ជីហើយទៀតឡើយ» ។ (The Cambodia Daily, ៨ តុលា ១៩៩៩)

១៩ តុលា ១៩៩៩

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន គាំទ្រសំណើរបស់សហរដ្ឋអាមេរិកសម្រាប់តុលាការមួយដែលរួមមានចៅក្រមកម្ពុជាច្រើន និងចៅក្រមពីរូបដែលជ្រើសតាំងដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ សេចក្តីសម្រេចតម្រូវឲ្យ «មានមតិភាគច្រើនលើសលប់» ដែលយ៉ាងហោចណាស់មានចៅក្រមមួយរូប ដែលជ្រើសតាំងដោយ

អង្គការសហប្រជាជាតិ យល់រាល់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តទៅលើសាលក្រមរបស់តុលាការ ។ (The Cambodia Daily, ២០ តុលា ១៩៩៧)

២០ ធ្នូ ១៩៩៧

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានបញ្ជូនសេចក្តីព្រាងច្បាប់ទៅអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលបង្ហាញពីមធ្យោបាយក្នុងការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម នៅក្នុងអង្គសវនាការពិសេសមួយនៃតុលាការក្រុងភ្នំពេញជាមួយនឹងវត្តមានភាគច្រើននៃចៅក្រមកម្ពុជា និងក្រុមព្រះរាជអាជ្ញាដែលក្នុងនោះមានភាគីបរទេសមួយរូប និងភាគីខ្មែរមួយរូបក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត ។ នាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ថ្លែងថា “កម្ពុជានឹងអនុម័តច្បាប់នេះទោះបីជាមាន ឬមិនមានការយល់ស្របពីអង្គការសហប្រជាជាតិក៏ដោយ” ។ (The Cambodia Daily, ២២ ធ្នូ ១៩៩៧)

២៣ ធ្នូ ១៩៩៧

លោក សុខ អាន ថ្លែងថា “អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិលោក កូហ្វី អាណាន់ បានធ្វើអត្តាធិប្បាយទៅលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ដោយបានបង្ហាញថា អង្គការសហប្រជាជាតិជ្រើសរើសយកជម្រើសទីពីរនៃអនុសាសន៍របស់យើង” ។ (លោក សុខ អាន សំដៅទៅលើជម្រើសបីដែលសម្តេច ហ៊ុន សែន បានស្នើជូនទៅលោក កូហ្វី អាណាន់ កាលពីថ្ងៃទី២០ ខែកញ្ញា) ។

២៤ ធ្នូ ១៩៩៧

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានធ្វើវិសោធនកម្មលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់របស់តុលាការ ដើម្បីឱ្យការចំណាយរបស់តុលាការ ដែលកាលពីមុនជាការចំណាយរបស់មូលនិធិស្ម័គ្រចិត្តរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិនឹងក្លាយជាការចំណាយរួមមួយនៃមូលនិធិដែលបានមកពីជំនួយរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងប្រទេសដទៃទៀត ដែលរួមទាំងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាផងដែរ ។ សេចក្តីកែប្រែនេះបានបញ្ជាក់ថា ប្រសិនបើប្រទេសដទៃបង់បញ្ជូនចៅក្រម ឬព្រះរាជអាជ្ញាមកក្នុងដំណើរការនីតិវិធីនេះ ប្រទេសទាំងនោះត្រូវតែចេញថ្លៃចំណាយដោយខ្លួនឯង ។ (The Cambodia Daily, ២៤-២៦ ធ្នូ ១៩៩៧)

២៧ ធ្នូ ១៩៩៧

លោក បែនសុន សាម៉ែ មេធាវីរបស់ តាម៉ុក និយាយថា លោកមានគម្រោងចេញដីការកោះហៅសាក្សីនៃអតីតមេដឹកនាំប៉ុន្មានរូបនៅក្នុងពិភពលោក ដែលរួមទាំងអតីតប្រធានាធិបតីសហរដ្ឋអាមេរិកចំនួនបីរូប

ដើម្បីសាកសួរអ្នកទាំងអស់នោះ អំពីការជួយខុសត្រូវកម្រិតលើរបបកម្ពុជាធិបតេយ្យពីឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ ឆ្នាំ ១៩៧៩ ។ អ្នកដែលលោកមេធាវីមានបំណងកោះហៅរួមមាន លោកអតីតប្រធានាធិបតីសហរដ្ឋអាមេរិក ដឹមី ខាតធីរ (Jimmy Carter), លោកអតីតប្រធានាធិបតីសហរដ្ឋអាមេរិក រ៉ូណាល់ រីហ្គេន (Ronald Reagan), និងលោកអតីតប្រធានាធិបតីសហរដ្ឋអាមេរិក ហ្សក ប៊ូស (George Bush), ក៏ដូចជាលោក ម៉ារហ្គារែត ថាតឆី (Margaret Thatcher) និងលោក ហែនរី យីស៊ីងដឺ (Henry Kissinger) ។

២៨ ធ្នូ ១៩៩៩

សេចក្តីព្រាងច្បាប់ទីពីរសម្រាប់តុលាការ ត្រូវបានបញ្ជូនទៅឲ្យអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ជាមួយ នឹងការស្នើសុំមួយទៀត ដោយឲ្យធ្វើការឆ្លើយតបភ្លាមៗ ។

៥ មករា ២០០០

ទីប្រឹក្សាច្បាប់អង្គការសហប្រជាជាតិ លោក ហែន កូរេល (Hans Corell) បានជួបពិភាក្សាជាមួយលោកឯកអគ្គរាជទូត អ៊ុច បូរិទ្ធ តំណាងអចិន្ត្រៃយ៍របស់កម្ពុជាប្រចាំអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីបញ្ជូនការឆ្លើយតបរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ទៅលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ទីពីរពាក់ព័ន្ធនឹងការបង្កើតតុលាការ ។ (The Associate Press, ៦ មករា ២០០០)

៦ មករា ២០០០

គណរដ្ឋមន្ត្រីកម្ពុជាបានអនុម័តទៅលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ដើម្បីកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដែលនៅរស់រានមានជីវិតពីបទប្រល័យពូជសាសន៍ ទោះបីជាអង្គការសហប្រជាជាតិនៅតែប្រឈមនឹងការរំលោភ ដែលត្រូវបានដាក់មកលើក្រុមអន្តរជាតិក៏ដោយ ។ (South China Morning Post, ៧ មករា ២០០០)

១៤ មករា ២០០០

គណរដ្ឋមន្ត្រីកម្ពុជាបានធ្វើការកែប្រែទៅលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីតុលាការ ដើម្បីអនុញ្ញាតឲ្យមានការចូលរួមពីសំណាក់ក្រុមបរទេសមួយរូប នៅក្នុងដំណើរការស៊ើបអង្កេត ។

១៨ មករា ២០០០

អង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបានឯកសារបកប្រែនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ដែលបានកែប្រែស្តីពីការបង្កើតសាលាក្តីកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ។

១៧ មករា ២០០០

ឯកឧត្តម សុខ អាន បានប្រាប់អ្នកសារព័ត៌មានថា លោកបានដាក់សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត តុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមថ្វាយព្រះអង្គម្ចាស់ នរោត្តម រណប្បទិ ដើម្បីយកទៅពិភាក្សាដេញដោលនៅក្នុង រដ្ឋសភាជាតិ។ (Kyodo, ១៧ មករា ២០០០)

២៧ មករា ២០០០

វេទិកាពិភាក្សាសាធារណៈលើកទីមួយនៅកម្ពុជា ស្តីពីតុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមត្រូវបានប្រារព្ធ ធ្វើឡើងនៅខេត្តបាត់ដំបង ភាគពាយ័ព្យនៃប្រទេសកម្ពុជា។ ប្រជាជនប្រហែល១០០នាក់ ដែលរួមទាំងមន្ត្រី ខ្មែរក្រហមថ្នាក់កណ្តាលផង បានចូលរួមក្នុងវេទិកាពិភាក្សានេះ។ (Reuters, ២៧ មករា ២០០០)

៤ កុម្ភៈ ២០០០

អតីតមេដឹកនាំជំនុំសុំខ្មែរក្រហម ខៀវ សំផន និយាយថា លោកស្ម័គ្រចិត្តឡើងមកនិយាយនៅក្នុង វេទិកាសាធារណៈ។ (Phnom Penh Post, ៤-១៧ កុម្ភៈ ២០០០)

៨ កុម្ភៈ ២០០០

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានផ្តល់សញ្ញាជំនុំសុំមានមួយ ប៉ុន្តែលោកមិនត្រៀមខ្លួនដើម្បី ប្រគល់ការគ្រប់គ្រងលើតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមទៅអង្គការសហប្រជាជាតិឡើយ ដែលធ្វើឲ្យ សេចក្តីសង្ឃឹមរបស់តុលាការប្រល័យពូជសាសន៍អន្តរជាតិមួយនេះមានលក្ខណៈកាន់តែតិចតួចទៅ។ ក្នុងឱកាស និយាយទៅកាន់អ្នកសារព័ត៌មាន ក្រោយកិច្ចប្រជុំប្រជុំក្រុងដាងកងមួយ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បាន ធ្វើការរិះគន់ចំពោះការទាមទាររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលចង់ឲ្យមានការកាត់ទោសជាអន្តរជាតិទៅលើ របបវាលពិឃាត ដោយលោកបានអះអាងថា នេះជាការលាក់ពុតមួយ និងបានជំរុញឲ្យពិភពលោកបង្កើតការ ចាប់អារម្មណ៍មកលើភាពក្រីក្ររបស់កម្ពុជាវិញ។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានថ្លែងថា “ខ្ញុំសូមធ្វើ សារដ៏សំខាន់មួយថា : ពិភពលោកត្រូវតែធ្វើការចាប់អារម្មណ៍ទៅលើសន្តិភាព ការដុះដុះជាតិ ការបង្រួប បង្រួមជាតិ ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ជាជាងតុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម”។ (AFP, ៧ កុម្ភៈ ២០០០)

លោកអគ្គលេខាធិការ កូហ្វី អាណាន់ និយាយថា លោកមិនយល់ស្របនឹងសេចក្តីព្រាងច្បាប់របស់ តុលាការ ដែលអនុម័តដោយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានោះទេ។ លោកក្នុងបញ្ជាក់ពីបញ្ហាសំខាន់ៗចំនួន៤ គឺ ធានាឲ្យបានថាអ្នកដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់នឹងត្រូវចាប់ខ្លួន, មិនមានការអភ័យទោស ឬលើកលែងទោស,

ការតែងតាំងព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិដោយឯករាជ្យ និងការតែងតាំងចៅក្រម បរទេសក្នុងចំនួនភាគច្រើន ។
(Kyodo News Agency, ១០ កុម្ភៈ ២០០០)

១០ កុម្ភៈ ២០០០

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បដិសេធចំពោះការឆ្លើយតបរបស់លោក កូហ្វី អាណាន់ ស្តីពី សេចក្តីព្រាងច្បាប់បង្កើតតុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ដោយមានប្រសាសន៍ថា វាមិនយុត្តិធម៌សម្រាប់ ប្រទេសកម្ពុជាទេ ។ នៅក្នុងសារលិខិតមួយផ្ញើជូនលោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ លោកនាយក រដ្ឋមន្ត្រីអះអាងថា លោកមិនបានស្វាគមន៍ចំពោះកម្មាតនៅក្នុងមុខតំណែងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និង កម្ពុជានោះទេ ជាពិសេស ដោយសារតែមុខតំណែងទាំងនេះ ត្រូវបានកាន់កាប់ដោយប្រទេសជាសមាជិក ផ្សេងទៀត ។ (Xinhau, ១០ កុម្ភៈ ២០០០)

១២ កុម្ភៈ ២០០០

នៅក្នុងការថ្លែងក្រៅសន្និសីទពាណិជ្ជកម្មអង្គការសហប្រជាជាតិនៅទីក្រុងប៉ារីស លោកអគ្គលេខាធិការ កូហ្វី អាណាន់ បានមានប្រសាសន៍ថា លោកមានសុខុមាលភាពយមថា បេសកកម្មថ្មីរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ នៅកម្ពុជា នឹងអាចដោះស្រាយភាពខុសគ្នាជាមួយរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាអំពីការបង្កើតតុលាការ ។ (AFP, ១១ កុម្ភៈ ២០០០)

១៤ កុម្ភៈ ២០០០

អតីតរដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិក លោក ហេនរី ឃីស៊ីងដឺ (Henry Kissinger) ធ្វើទៅលើ ការស្នើសុំដែលថា លោកគួរតែឡើងធ្វើសក្តិកម្មឲ្យភាគីការពារក្តីនៅក្នុងតុលាការប្រល័យពូជសាសន៍ខ្មែរក្រហម ដោយលោកនិយាយថា គោលនយោបាយសង្គ្រាមត្រជាក់របស់លោក គឺដើម្បីបញ្ឈប់កងទ័ពព្រៃកម្ពុជា ។ លោក ឃីស៊ីងដឺ និយាយថា “ខ្ញុំធ្វើជាសាក្សីព្រះរាជអាជ្ញាគឺល្អជាងធ្វើជាសាក្សីព្រៃខាងមេធាវីការពារក្តី ហើយខ្ញុំជឿថា ប្រជាជនទាំងអស់នៅតំបន់នេះដែលដឹងអំពីកម្ពុជានឹងគាំទ្រក្នុងរឿងនេះ” ។ (Associated Press, ១៤ កុម្ភៈ ២០០០)

៦ មីនា ២០០០

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ធ្វើការរិះគន់អង្គការសហប្រជាជាតិដោយមានប្រសាសន៍ថា អតីត អគ្គលេខាអង្គការសហប្រជាជាតិចំនួនពួប គួរតែទទួលខុសត្រូវចំពោះការអនុញ្ញាតឲ្យខ្មែរក្រហមកាន់កាប់អា-

សនរបស់កម្ពុជានៅអង្គការសហប្រជាជាតិ ក្នុងអំឡុងចុងទសវត្សរ៍១៩៧០ និងទសវត្សរ៍១៩៨០ ។ ព្រះអង្គម្ចាស់ នរោត្តម រណបូទិ៍ មានព្រះបន្ទូលប្រាប់អ្នកសារព័ត៌មានថា ព្រះអង្គយល់អំពី «ការពិត» នៃជំហររបស់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ប៉ុន្តែព្រះអង្គម្ចាស់ និងព្រះបិតារបស់ទ្រង់ (សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ សង្ឃឹមថា នឹងមានការធ្វើសម្បទានមួយអាចសម្រេចបាន ។

១៦ មីនា ២០០០

ក្រុមអ្នកចរចារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិនិងកម្ពុជា បានបើកកិច្ចប្រជុំចរចារលើកទីមួយក្នុងវគ្គចុងក្រោយបំផុត ដើម្បីពិភាក្សាលើភាពខុសគ្នាដ៏គួរឱ្យកត់សម្គាល់ស្តីពីទម្រង់បែបបទនៃតុលាការខ្មែរក្រហម ។ បញ្ហាសំខាន់ចំនួន៤ត្រូវបានយកមកដាក់នៅលើតុចរចារ តើអ្នកណាជាអ្នកកំណត់ឈ្មោះជនសង្ស័យនៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះ? តើរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានឹងធ្វើការឃាត់ខ្លួនរាល់ជនសង្ស័យទាំងអស់ដែរឬទេ? តើរាជរដ្ឋាភិបាលដែលកំពុងតែដោះស្រាយបញ្ហាខ្មែរក្រហម នឹងធ្វើការការពារអតីតក្រុមខ្មោចមួយចំនួនពីការកាត់ទោសដែរឬទេ? តើចៅក្រមបរទេសនឹងចៅក្រមកម្ពុជានឹងត្រូវតែងតាំងដោយរបៀបណា? (The Cambodia Daily, ១៦ មីនា ២០០០)

២១ មីនា ២០០០

លោក ហែន កូវ៉ែល អ្នកតំណាងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកកិច្ចការច្បាប់ និងលោក សុខ អាន បានឆ្លើយឆ្លងលិខិតគ្នាចំពោះបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងការលើកលែងទោស សហព្រះរាជអាជ្ញា និងអំណាចក្នុងការធ្វើការដោយឯករាជ្យ ក្នុងករណីដែលមានភាពចម្រូងចម្រាសកើតឡើង ។ បញ្ហានៃយន្តការក្នុងការដោះស្រាយជម្លោះគឺនៅតែមិនទាន់សម្រេចនៅឡើយទេ ។

២២ មីនា ២០០០

បន្ទាប់ពីកិច្ចចរចាដែលប្រព្រឹត្តទៅអស់រយៈពេលមួយសប្តាហ៍រួចមក កម្ពុជានិងអង្គការសហប្រជាជាតិបានប្រកាសថា ខ្លួនមិនអាចឈានទៅដល់ការយល់ស្របគ្នាអំពីរបៀបនៃការបង្កើតតុលាការចម្រុះមួយសម្រាប់កាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមបានទេ ។

១០ មេសា ២០០០

សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ប្រកាសថា ព្រះអង្គស្ម័គ្រចិត្តក្នុងការឡើងទៅឆ្លើយបំភ្លឺនៅចំពោះមុខ តុលាការដែលដំណើរការដោយកម្ពុជា ឬតុលាការប្រល័យពូជសាសន៍ ដែលរៀបចំដោយអន្តរជាតិ ដើម្បី ពន្យល់អំពីតួនាទីរបស់ព្រះអង្គនៅក្នុងរបបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ (The Nation, ១១ មេសា ២០០០)

១៧ មេសា ២០០០

លោក កូហ្វី អាណាន់ បានសរសេរលិខិតមួយច្បាប់ ផ្ញើជូនលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ដើម្បី ឆ្លើយតបនឹងការកំទេរបស់មេដឹកនាំកម្ពុជាទៅលើកម្រោងការរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក ទាក់ទងនឹងរបៀបនៃការ ដោះស្រាយបញ្ហាចំពោះការចោទប្រកាន់នៅក្នុងតុលាការចម្រុះមួយនេះ ។ អ្នកដឹកនាំការចរចា លោក សុខ អាន ឆ្លើយតបនឹងសំបុត្ររបស់លោក កូហ្វី អាណាន់ ថា “ខ្ញុំមិនទាន់បានត្រួតពិនិត្យនៅឡើយទេ” ។ លោក កូហ្វី អាណាន់ បានប្រាប់អ្នកសារព័ត៌មាននៅឯទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិថា “មានតែឆ្លងកាត់ការត្រួត ពិនិត្យបានហ្មត់ចត់ទេ ទើបអាចធ្វើឲ្យមានការផ្តល់យោបល់និងបកស្រាយទាក់ទងនឹងដំណើរការនេះបាន” ។ មានសំណើមួយចំនួនត្រូវបានស្នើឡើងដើម្បីដោះស្រាយភាពរាំងស្ទះដែលយើងជួបប្រទះ ។ ភាពរាំងស្ទះទាំង នោះទាក់ទងនឹងរបៀបនៃការដោះស្រាយស្ថានភាព នៅពេលដែលព្រះរាជអាជ្ញាមួយរូបមិនយល់ស្របនឹងព្រះ រាជអាជ្ញាមួយរូបទៀត” ជាពិសេស របៀបដែលយន្តការត្រួតពិនិត្យដ៏មានប្រសិទ្ធភាព អាចដំណើរការបាន ។ (The Cambodia Daily, ២២-២៣ មេសា ២០០០)

២២ មេសា ២០០០

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ឆ្លើយតបនឹងសំបុត្ររបស់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ កាលពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ដែលក្នុងនោះលោកបានអះអាងថា ការឆ្លើយឆ្លងសំបុត្ររវាងអង្គការសហប្រជា ជាតិ និងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមិនអាចធ្វើអ្វីបានទេ មុនពេលដែលច្បាប់មិនទាន់បានអនុម័ត ។ លោកនាយករដ្ឋ មន្ត្រី ហ៊ុន សែន ស្នើសុំឲ្យមាន“សវនាការពិសេស”មួយ ដើម្បីដោះស្រាយភាពចម្រុះចម្រាសរវាងសហ ព្រះរាជអាជ្ញា ។

២៥ មេសា ២០០០

លោក កូហ្វី អាណាន់ បានផ្ញើលិខិតទីពីរជូនលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងលិខិត កាលពីថ្ងៃទី២២ ខែមេសា ដោយជំរុញឲ្យលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីទទួលយកសំណើរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។

២៧ មេសា ២០០០

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ឆ្លើយតបទៅនឹងលិខិតរបស់លោក កូហ្វី អាណាន់ កាលពីថ្ងៃទី២៥ ខែមេសា ដោយស្នើសុំឲ្យធ្វើការពង្រីកយុត្តាធិការលើអាជ្ញាយុកាលរបស់អង្គជំនុំជម្រះដោយកាត់ទោសលើ ទក្រិដ្ឋកម្មដែលកើតមានតាំងពីឆ្នាំ១៩៧០ ។

២៨ មេសា ២០០០

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានយល់ស្របនឹងសំណើរបស់សមាជិកព្រឹទ្ធសភាអាមេរិក លោក ចន ខេរី (John Kerry) ។ នៅក្នុងសំណើនោះ ក្រុមចៅក្រមដែលរួមមានចៅក្រមកម្ពុជាពរូប និងចៅក្រម បរទេស២រូប នឹងធ្វើការដោះស្រាយទៅលើជម្លោះទាក់ទងនឹងការចោទប្រកាន់ ។ ដើម្បីរារាំងជម្លោះមួយបន្ត កើតមានទៀតមានការយល់ស្របពីចៅក្រមចំនួន៤រូប ។

១៧ ឧសភា ២០០០

លោក អាណាន់ បានសរសេរលិខិតមួយផ្ញើជូនលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ដើម្បីចង់បានការ អះអាងបញ្ជាក់បន្ថែមដែលថាលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានយល់ព្រមនឹងសំណើ ដែលធ្វើឡើងនៅក្នុងលិខិតរបស់ លោកអគ្គលេខាធិការ ដែលធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១៩ ខែមេសា តាមរយៈព្រឹទ្ធសមាជិក ចន ខេរី ទាក់ទងនឹង យន្តការក្នុងដោះស្រាយភាពមិនស្របគ្នារវាងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងសហព្រះរាជអាជ្ញា និងយុត្តាធិការ លើអាជ្ញាយុកាលរបស់តុលាការដែលត្រូវកំណត់ត្រឹមតែអំឡុងឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ ឆ្នាំ១៩៧៩ ។

១៩ ឧសភា ២០០០

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានធ្វើលិខិតមួយទៅលោក កូហ្វី អាណាន់ ដើម្បីបញ្ជាក់ការ គាំទ្ររបស់លោក ទៅលើរូបមន្តសម្បទានដែលសម្របសម្រួលដោយសមាជិកព្រឹទ្ធសភាអាមេរិក ចន ខេរី នៅខែមេសា ដើម្បីកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។ (រស្មីកម្ពុជា, ២៦ មេសា ២០០០)

៦ កក្កដា ២០០០

អង្គការសហប្រជាជាតិនិងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានបញ្ចប់សេចក្តីលម្អិតនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់សម្រាប់ការ បង្កើតតុលាការ ។ តុលាការដែលនឹងដិតកើតមាននេះ នឹងក្លាយជាតុលាការកម្ពុជា ដែលមានការចូលរួមពី សំណាក់ព្រះរាជអាជ្ញា និងចៅក្រមអន្តរជាតិ ។

៧ កក្កដា ២០០០

លោក ហែន កូវ៉ែល បានបង្ហាញអនុស្សាវរណ៍នៃការយោគយល់គ្នាស្តីពីសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ដែលនឹងដឹកនាំកិច្ចសហការរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិនិងប្រទេសកម្ពុជា ស្តីអំពីការបង្កើតនិងប្រតិបត្តិការរបស់សាលាក្តី។ អនុស្សាវរណ៍នឹងត្រូវបានចុះហត្ថលេខាដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បន្ទាប់ពីសភាកម្ពុជាអនុម័តច្បាប់ស្តីពីតុលាការនេះ។ លោក កូវ៉ែល និង លោក ឌឹម យិនឡេង ទីប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់របស់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានធ្វើទស្សនកិច្ចទៅកាន់មហោស្រពចតុមុខ ដែលអាចក្លាយជាសាលសវនការមុនពេលដែលក្រុមប្រឹក្សាច្បាប់របស់អង្គការសហប្រជាជាតិចាកចេញពីប្រទេសកម្ពុជា។

២៤ កញ្ញា ២០០០

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានចង្អុលបង្ហាញថា អតីតរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេសរបស់ខ្មែរក្រហម អៀង សារី មិនត្រូវបាននាំយកទៅកាត់ទោសពីបទប្រល័យពូជសាសន៍នោះទេ។ (នៅឆ្នាំ១៩៧៧/៧៨ អៀង សារី ជាមួយនឹង ប៉ុល ពត ត្រូវបានកាត់ទោសប្រហារជីវិតដោយកំបាំងមុខ។ ប៉ុន្តែ អៀង សារី ទទួលបានការលើកលែងទោសពីសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ បន្ទាប់ពីលោកបានចុះចូលជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលនៅឆ្នាំ១៩៧៦)។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានបន្ថែមទៀតថា វាអាស្រ័យទៅលើតុលាការនិងសភា ជាតិ ដែលកំពុងពិចារណាទៅលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់អំពីតុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមតែប៉ុណ្ណោះ ថាតើគួរធ្វើ យ៉ាងណាចំពោះ អៀង សារី។ (The Cambodia Daily, ២៤ កញ្ញា ២០០០)

១៧ តុលា ២០០០

ព្រះអង្គម្ចាស់ នរោត្តម រណបូទី បានថ្លែងប្រាប់អ្នកសារព័ត៌មានថា សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ បានបង្ហាញពីព្រះទ័យចង់ឲ្យមានការពន្យារចំពោះដំណើរការតុលាការ ព្រោះព្រះអង្គមានការព្រួយបារម្ភអំពីសន្តិភាពនិងស្ថេរភាពនៅក្នុងប្រទេស។ ព្រះអង្គម្ចាស់បានបន្ថែមទៀតថា សេចក្តីព្រាងច្បាប់របស់តុលាការនឹងមិនទាន់អនុម័តនៅក្នុងឆ្នាំនេះទេ ពីព្រោះរដ្ឋាភិបាលកំពុងតែព្រួយបារម្ភពីទឹកជំនន់ដែលកំពុងតែកើតឡើងថ្មីៗ នេះជាង។

១៨ តុលា ២០០០

សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានប្រកាសតាមវិទ្យុជាតិពីបំណងរបស់សម្តេចក្នុងការជំរុញឲ្យច្បាប់ស្តីពីតុលាការខ្មែរក្រហមមានដំណើរការទៅមុខ។ សម្តេចមានប្រសាសន៍ថា «យើងត្រូវការឲ្យមានតុលាការនៅពេលឆាប់ៗនេះ បើមិនដូច្នោះខ្មោចរបស់ខ្មែរក្រហមនៅតែតាមលងយើង»។ (The Associated Press, ១៨ តុលា ២០០០)

២ វិច្ឆិកា ២០០០

ប្រជាជាតិចំនួន១១ ដែលរួមមានទាំងប្រទេសជប៉ុន អូស្ត្រាលី កាណាដា និង ហូល្លង់ បានដាក់ជូន សេចក្តីសម្រេចមួយដល់គណៈកម្មការសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដោយសំណូមពរព្រហ្មទណ្ឌភិបាល កម្ពុជាបង្កើតតុលាការមួយដើម្បីកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ។

២០ វិច្ឆិកា ២០០០

យោងទៅតាមរបាយការណ៍របស់សារព័ត៌មានបានឲ្យដឹងថា ការធ្វើដំណើរទស្សនកិច្ចរយៈពេលមួយថ្ងៃ នៅប្រទេសកម្ពុជារបស់សមាជិកព្រឹទ្ធសភាសហរដ្ឋអាមេរិកលោក ចន ខេវី ប្រហែលជាអាចជម្រុញឲ្យកិច្ចខិតខំ ប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញសម្រេចទៅបាន។ លោក ខេវី ត្រឡប់ទៅ ប្រទេសរបស់លោកវិញជាមួយនឹងការសន្យាយ៉ាងមុតមាំពីសំណាក់ លោក សុខ អាន សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន និងព្រះអង្គម្ចាស់ នរោត្តម រណបូទិ ថា ដំណើរការរបស់អង្គជំនុំជម្រះ នឹងដើរទៅមុខតាមពេល កំណត់ដែលអាចជំរុញឲ្យសភាជាតិធ្វើការអនុម័តច្បាប់នេះនៅខែធ្នូ បាន។ (Phnom Penh Post, ២៤ វិច្ឆិកា-៧ ធ្នូ ២០០០)

២៨ វិច្ឆិកា ២០០០

គណៈកម្មការនីតិកម្មនៃរដ្ឋសភានិងក្រុមការងាររបស់រដ្ឋាភិបាល ធ្វើការបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សារបស់ខ្លួនលើសេចក្តី ព្រាងច្បាប់ស្តីពីតុលាការ ។ ច្បាប់នេះគឺរួចរាល់ក្នុងការយកមកពិភាក្សាដេញដោលនៅក្នុងរដ្ឋសភាជាតិ ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

២៨ វិច្ឆិកា ២០០០

នៅក្នុងបទសម្ភាសន៍ជាមួយទូរទស្សន៍ជប៉ុន លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានធ្វើការបញ្ជាក់ម្តង ទៀតថា ការកាត់ទោស អៀង សារី ប្រហែលជាអាចបង្កើតបញ្ហាសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា។ ប៉ុន្តែ លោកអះ អាងថា “ការកាត់ទោស ខៀវ សំផន និង នួន ជា ប្រហែលជាមិនមានបញ្ហាអ្វីទេ” ។ (The Associated Press, ៣ ធ្នូ ២០០០)

៤ ធ្នូ ២០០០ UNGA A/RES/55/95

សេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ លេខ UNGA A/RES/55/95

កថាខណ្ឌទី១៨ : សូមទទួលស្វាគមន៍ចំពោះសេចក្តីសម្រេចជាស្ថាពរនៃកិច្ចពិភាក្សារវាងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងអគ្គលេខាធិការដ្ឋានអង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដែលមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើសិទ្ធិមនុស្ស ។ សូមអំពាវនាវយ៉ាងខ្លាំងក្លាទៅកាន់រដ្ឋាភិបាល ដោយរួមទាំងការជួយសម្របសម្រួលក្នុងការសម្រេចនូវដំណើរការតាក់តែងច្បាប់ឲ្យបានរួសរាន់តាមតែអាចធ្វើទៅបាន ដើម្បីធានាឲ្យបានថា មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមទាំងនោះ នឹងត្រូវបាននាំយកមកកាត់ទោសដោយស្របទៅតាមបច្ចេកទេសយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ភាពស្មើគ្នា ភាពឥតលម្អៀង និងដំណើរការនីតិវិធីស្របច្បាប់ ជាពិសេសសូមជំរុញឲ្យរដ្ឋាភិបាលបន្តសហការជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីបញ្ហានេះ ព្រមទាំងសូមស្វាគមន៍កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន និងសហគមន៍អន្តរជាតិ ដែលបានជួយឲ្យរដ្ឋាភិបាលមកដល់ទីបញ្ចប់នេះ ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

១៧ ធ្នូ ២០០០

អៀង សារី ប្រាប់សារព័ត៌មានថា លោកបានចូលរួមចំណែកក្នុងការកសាងជាតិ ក៏ដូចជាការផ្សះផ្សារជាតិឡើងវិញ ចាប់តាំងពីការចុះចូលរបស់លោកជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលនៅខែកញ្ញាឆ្នាំ១៩៩៦មក ។ លោកបានបន្ថែមទៀតថា លោកគ្រាន់តែទទួលបន្ទុកកិច្ចការបរទេសតែប៉ុណ្ណោះ នៅក្នុងអំឡុងនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ហើយលោកមិនមែនជាអ្នកមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នោះទេ ។

២៧ ធ្នូ ២០០០

រដ្ឋសភាជាតិរបស់កម្ពុជា ទទួលបានសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីតុលាការពីសំណាក់ក្រុមការងាររបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។ សមាជិកសភាចំនួន៩៨រូបក្នុងចំណោម១២២រូប បានធ្វើការគាំទ្រចំពោះជំពូកមួយនៃច្បាប់ស្តីពីតុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ។ ច្បាប់នេះត្រូវបានរំពឹងថានឹងសម្រេចឲ្យបានចប់សព្វគ្រប់នៅដើមខែមករានេះ ។ (*The Cambodia Daily*, ៣០-៣១ ធ្នូ ២០០០)

២ មករា ២០០១

រដ្ឋសភាកម្ពុជាបានអនុម័តជាឯកច្ឆន្ទ នូវសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។ (*The Washington Post*, ៣ មករា ២០០១)

៣ មករា ២០០១

សហរដ្ឋអាមេរិកស្វាគមន៍ចំពោះជំហានរបស់រដ្ឋសភាកម្ពុជា ក្នុងការបង្កើតមធ្យោបាយក្នុងការស៊ើបអង្កេត និងកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមជាន់ខ្ពស់ចំពោះទុក្ខដ្ឋកម្ម ដែលប្រព្រឹត្តទៅនៅអំឡុងឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៧ ។ (South China Morning Post, ៣ មករា ២០០១)

៧ មករា ២០០១

លោក ហែន កូរ៉ែល ធ្វើលិខិតមួយច្បាប់ទៅកាន់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដោយបង្ហាញពីការមិនយល់ស្របចំពោះសេចក្តីព្រាងច្បាប់ដែលត្រូវបានអនុម័តហើយនោះ ។ អង្គការសហប្រជាជាតិស្នើសុំឲ្យមានការជ្រាបប្តូរទៅលើមាត្រាចំនួន១៨ក្នុងចំណោមមាត្រាទាំងអស់ចំនួន៤៧នៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ។ លោក ហែន កូរ៉ែល ក៏បានអះអាងដែរថា សេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះខូចខាតនូវបទបញ្ញត្តិមួយ ក្នុងការធានាឲ្យមានការត្រួតពិនិត្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយពីសំណាក់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីធានាឲ្យបានថា ព្រះរាជអាជ្ញាមានអំណាចចោទប្រកាន់ជនសង្ស័យដែលស្ថិតនៅក្រោមការលើកលែងទោស ។

៧ មករា ២០០១

ការបកប្រែក្រៅផ្លូវការមួយលើច្បាប់ដែលត្រូវបានអនុម័តដោយរដ្ឋសភាជាតិកាលពីថ្ងៃទី២ ខែមករា ឆ្នាំ២០០១ គឺទទួលបានពីការិយាល័យសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំនៅភ្នំពេញ ។ នៅក្នុងសារលិខិតចុះថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ២០០១ លោក ហែន កូរ៉ែល បានលើកឡើងអំពីការព្រួយបារម្ភទាក់ទងនឹងបទបញ្ញត្តិខ្លះៗនៃច្បាប់នេះ ។

១៥ មករា ២០០១

ព្រឹទ្ធសភាកម្ពុជាបានអនុម័តជាឯកច័ន្ទ នូវសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីអង្គជំនុំជម្រះនេះ ។ (The Cambodia Daily, ១៦ មករា ២០០១)

១៧ មករា ២០០១

សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានប្រកាសថា ខៀវ សំផន ដែលជាប្រមុខរដ្ឋនៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យកាលពីខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៦ ដល់ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៧ បានធ្វើលិខិតមួយច្បាប់ដែលបានសេចក្តីថា លោកស្ម័គ្រចិត្តប្រឈមមុខចំពោះអង្គជំនុំជម្រះប្រសិនបើមានការចាំបាច់ ។ (រស្មី កម្ពុជា, ២១ មករា ២០០១)

៧ កុម្មៈ ២០០១

លោក ហែន កូរីល ស្នើសុំឲ្យមានការបកប្រែជាផ្លូវការ នូវច្បាប់ដែលត្រូវបានអនុម័តហើយនោះ ។

១២ កុម្មៈ ២០០១

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបានអនុម័តទៅលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ។ លោក យ៉ង់ សៃម សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបានធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានថា ច្បាប់នេះគឺ“ស្របទៅតាមច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ” ។ យ៉ង់ណាមិញ ក្រុមប្រឹក្សាបានធ្វើការកត់សម្គាល់ពីភាពមិនយល់ស្របគ្នាខាងផ្នែកបច្ចេកទេស ទាក់ទងនឹងវិធានទី៣នៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ដែលស្នើឲ្យមានការកាត់ទោសប្រហារជីវិតធ្វើជាទោសធ្ងន់បំផុត ។ ដោយសារតែទោសប្រហារជីវិតត្រូវបានលុបបំបាត់ចេញពីច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា បច្ចុប្បន្នក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបានប្រកាសថា នឹងធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះទៅឲ្យរដ្ឋសភាវិញដើម្បីធ្វើវិសោធនកម្ម ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

២៣ កុម្មៈ ២០០១

សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ប្រកាសថា សេចក្តីព្រាងច្បាប់ត្រូវតែបញ្ជូនទៅដំណាក់កាលព្រាងវិញ ហើយនឹងត្រូវលើកយកមកពិភាក្សាដោយសភាជាតិម្តងទៀត ដោយសារតែមានការមិនយល់ស្របគ្នាខាងផ្នែកបច្ចេកទេសដែលលើកឡើងដោយក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ដោយបញ្ជាក់ពីកំហុសឆ្គងខាងបច្ចេកទេសនៅក្នុងការតាក់តែងច្បាប់ ដែលធ្វើឡើងដោយយោងតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ១៩៥៦ ដែលមានណែនាំពីការកាត់ទោសប្រហារជីវិត ។ ការពិតដែលថាច្បាប់នេះត្រូវតែឆ្លងកាត់ការពិភាក្សាដេញដោលពីសំណាក់សភាជាតិជាលើកទីពីរនេះ បានធ្វើឲ្យអង្គការសហប្រជាជាតិមានភាពអស់សង្ឃឹម ។ អ្នកនាំពាក្យរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ លោក ហ្វ្រិដ អេកខាដ (Fred Eckard) បានប្រាប់អ្នកសារព័ត៌មាននៅទីក្រុងញូវយ៉កថា “វាមើលទៅហាក់ដូចជាយើងកំពុងតែត្រូវចាប់ផ្តើមពីកំរើក្រោម ឡើងទៅលើម្តងទៀតអីចឹង” ។ (*The Cambodia Daily*, ២៦ កុម្មៈ ២០០១)

២៥ មេសា ២០០១

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានមានប្រសាសន៍ថា លោកចង់រក្សាទុកអង្គការសុំជនរងគ្រោះនៃរបបខ្មែរក្រហម ដើម្បីធ្វើជាភ័ស្តុតាងសម្រាប់ការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ដែលបានគ្រោងទុករួចនេះដែលក្រោយពីនេះ ដេកវាសនានៃអង្គការសុំជនរងគ្រោះនេះ នឹងអាចត្រូវបានសម្រេចដោយការធ្វើប្រជាមតិជាសាធារណៈ ។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីមានប្រសាសន៍ទៀតថា ច្បាប់នេះនឹងត្រូវយកមកពិភាក្សាដេញដោលជា

លើកទីពីរដោយគណៈរដ្ឋមន្ត្រី នៅមុនខែមិថុនា ហើយបន្ទាប់មកច្បាប់នឹងបញ្ជូននេះទៅកាន់រដ្ឋសភាជាតិ ។
(The Cambodia Daily, ២៦ មេសា ២០០១)

គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ បានអនុម័តសេចក្តីសម្រេចមួយដែលកាំទ្រ
ថវិការដោយប្រទេសជប៉ុន ដែលបានជំរុញឲ្យរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបង្កើតតុលាការប្រល័យពូជសាសន៍ឲ្យបានលឿន
តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ។

១៨ ឧសភា ២០០១

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បដិសេធចំពោះការចោទប្រកាន់របស់អ្នកសារព័ត៌មានដែលថា
ប្រទេសចិន កំពុងតែដាក់សម្ពាធមកលើរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទាក់ទងនឹងបញ្ហាសាលាក្តី ។ ដូចមកវិញ លោក
នាយករដ្ឋមន្ត្រីមានប្រសាសន៍ថា “អ្នកដែលដាក់សម្ពាធមកលើខ្ញុំគឺអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិលោក
កូហ្វី អាណាន់ លោកមន្ត្រីប្រធានផ្នែកច្បាប់របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ លោក ហៃន កូវែល និងសមាជិក
ព្រឹទ្ធសភារបស់អាមេរិកលោក ចន ខេវី ។ (Far Eastern Economics Reivew, ២៤ ឧសភា ២០០១)

២១ ឧសភា ២០០១

លោក កូហ្វី អាណាន់ ជម្រុញឲ្យរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាតាក់តែងច្បាប់សម្រាប់សាលាក្តីឲ្យបានលឿន ។
លោក កូហ្វី អាណាន់ បានប្រាប់អ្នកសារព័ត៌មានថា ការិយាល័យរបស់លោកមិនបានទទួលដំណឹងអ្វីសោះពី
រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាស្តីពីសាលាក្តីនេះអស់រយៈពេល៦ ខែមកហើយ ។

១ មិថុនា ២០០១

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន សន្យាថា នឹងឲ្យសច្ចាប័នទៅលើច្បាប់ស្តីពីតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរ
ជាតិនៃទីក្រុងវ៉ូម ។ ប្រសិនបើទទួលបានការយល់ព្រមពីរដ្ឋសភាប្រទេសកម្ពុជានឹងក្លាយទៅជាប្រទេសដំបូងគេ
ក្នុងសមាគមប្រជាជាតិអាស៊ីអាគ្នេយ៍ក្នុងការឲ្យសច្ចាប័នទៅលើច្បាប់នេះ ។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានមាន
ប្រសាសន៍ថា “ប្រទេសកម្ពុជានឹងទទួលបានជ័យជម្នះយោជន៍ច្រើនជាងគេ ដោយសារបទពិសោធន៍មិនអាចប្រៀប
ដូចបានស្តីពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំថ្មីៗ នេះ” ។

៤ មិថុនា ២០០១

នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា លោក ឆាំង យុ ស្មើឲ្យសាកលវិទ្យាល័យធម្មសាគ្រប្រគល់កំណត់
ហេតុរបស់ នួន ជា ដែលបានសិក្សាផ្នែកច្បាប់នៅសាកលវិទ្យាល័យនេះដោយទទួលបានអាហារូបករណ៍នៅ

ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៤០ ហើយបន្ទាប់មក បានធ្វើការឲ្យក្រសួងការបរទេសថៃមួយរយៈ ដោយលោកនិយាយថា កំណត់ហេតុនេះអាចមានដុំកន្ទុកស្តុកស្តាន់សំខាន់សម្រាប់តុលាការខ្មែរក្រហម ។ (Bangkok Post, ៥ មិថុនា ២០០១)

៨ មិថុនា ២០០១

នៅក្នុងលិខិតផ្ញើឲ្យលោក សុខ អាន លោក ហែន កូរ៉ែល ធ្វើការស្នើម្តងទៀតទាក់ទងនឹងភាពចាំបាច់ នៃអត្ថបទបកប្រែរដ្ឋការ និងភាពត្រូវគ្នានៃអត្ថបទទាំងពីរនេះ (ខ្មែរនិងអង់គ្លេស) ។

១២ មិថុនា ២០០១

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ជូនដំណឹងដល់ម្ចាស់ជំនួយអន្តរជាតិនៅពេលជួបប្រជុំពិគ្រោះយោបល់រយៈពេលពីរថ្ងៃដែលបានធ្វើឡើងនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជាមានគម្រោងអនុម័តច្បាប់តុលាការនៅពេលឆាប់ៗនេះ ។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីបាននិយាយថា លោកមានការគោរពយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះយុត្តិធម៌ដូចនេះតុលាការខ្មែរក្រហមនឹងអាចចាប់ផ្តើមដំណើរការនៅចុងឆ្នាំនេះ ។ (The Cambodia Daily, ១៥ មិថុនា ២០០១)

១៧ មិថុនា ២០០១

នួន ជា អតីតប្រធានខាងមនោគមន៍វិជ្ជារបស់ខ្មែរក្រហម និងជាបងធំទីពីរបាននិយាយថា លោកនឹងប្រឈមមុខចំពោះតុលាការ ក៏ដូចជាទទួលយកភាពស្របច្បាប់របស់តុលាការនេះផងដែរ ។ យ៉ាងណាមិញ នួន ជា បានទទួលថា ខ្លួនមិនបានដឹងអ្វីទាំងអស់ទាក់ទងនឹងការសម្លាប់ រហូតទាល់តែក្រោយពេលចុះចូលជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលនៅខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៨ ។ (The Cambodia Daily, ១៧ មិថុនា ២០០១)

២២ មិថុនា ២០០១

រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានធ្វើការកែប្រែសេចក្តីព្រាងច្បាប់របស់តុលាការ ដោយប្តូរការកាត់ទោសប្រហារជីវិតទៅជាការជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិតវិញសម្រាប់ទោសធ្ងន់បំផុត ។ នាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ថែមទាំងបានបញ្ជាព្រឹទ្ធសុំនិយមរបស់លោកថា តុលាការនឹងអាចដំណើរការបាននៅចុងឆ្នាំនេះ ។ (The Cambodia Daily, ២៣-២៤ មិថុនា ២០០១)

២២ មិថុនា ២០០១

តំណាងពិសេសរបស់ស្នងការជាន់ខ្ពស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ទទួលបន្ទុកផ្នែកសិទ្ធិមនុស្ស លោក ភីតធី ឡឺប៊្រីត្ស (Peter Leuprecht) ថ្ងៃងងឹត អៀង សារី គួរតែត្រូវបានកាត់ទោសចំពោះទម្រង់កម្មវិធីដែលបានប្រព្រឹត្តទ្បើងនៅក្នុងកំឡុងឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩ និងថា ការកាត់ទោសតែ តា ម៉ុក និង ខុច នោះមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ។ (The Cambodia Daily, ២៥ មិថុនា ២០០១)

២៧ មិថុនា ២០០១

ឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់សភាព័ត៌មាននាពេលថ្មីៗ ដែលថាអង្គជំនុំជម្រះអាចចាប់ផ្តើមទ្បើងនៅឆ្នាំនេះ អង្គការសហប្រជាជាតិបានចេញសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានមួយដែលអះអាងថា អង្គជំនុំជម្រះដែលមិនមានការទទួលជាអន្តរជាតិនឹងមិនអាចចាប់ផ្តើមបានទេ ដរាបណាអនុស្សរណៈនៃការយោគយល់គ្នារវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និងកម្ពុជាមិនទាន់ត្រូវបានចុះហត្ថលេខានិងឲ្យសច្ចាប័ន។ (Bangkok Post, ៥ សីហា ២០០១)

២៨ មិថុនា ២០០១

សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ បានធានាចំពោះលោក ភីតធី ឡឺប៊្រីត្ស (Peter Leuprecht) ថា ព្រះអង្គ នឹងចុះហត្ថលេខាទទួលស្គាល់ច្បាប់ ដើម្បីបង្កើតតុលាការមួយដែលទទួលជំនួយពីអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីនាំយកមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមមកកាត់ទោស។

២៩ មិថុនា ២០០១

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន និយាយថា ប្រសិនបើអង្គការសហប្រជាជាតិមិនពេញចិត្តនឹងច្បាប់ថ្មីអង្គការសហប្រជាជាតិអាចដកខ្លួនចេញបាន។ លោកបន្តទៀតថា “ប្រសិនបើអង្គការសហប្រជាជាតិមិនចូលរួម នោះវាកាន់តែងាយស្រួលដល់ខ្ញុំ។ ខ្ញុំនឹងអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការសហប្រជាជាតិ”។ (The Cambodia Daily, ៣០ មិថុនា-១ កក្កដា ២០០១)

៣០ មិថុនា ២០០១

ព្រះអង្គម្ចាស់ នរោត្តម រណាប្បទី បានបញ្ជាក់បន្ថែមទៅលើសម្តីរបស់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ដែលថា ប្រទេសកម្ពុជានឹងមិនទទួលបានចំពោះការទាមទាររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិទេ ពាក់ព័ន្ធនឹងច្បាប់របស់អង្គជំនុំជម្រះ។ ព្រះអង្គបានសន្តិសុខថា “ប្រទេសកម្ពុជានឹងមិនធ្វើការចរចាបន្តទៀតទេ ហើយទោះបី

ជាអង្គការសហប្រជាជាតិយល់ព្រម ឬមិនយល់ព្រមទទួលស្គាល់ក៏ដោយចំពោះច្បាប់នេះ នោះគឺជាបញ្ហារបស់ អង្គការសហប្រជាជាតិ» ។ (Reuters, ៣០ មិថុនា ២០០១)

២ កក្កដា ២០០១

នៅក្នុងលិខិតផ្ញើជូនលោក ហែន កូវីល លោក សុខ អាន សម្តែងការយល់ដឹងពីទំនាក់ទំនងរវាងច្បាប់ និងកិច្ចព្រមព្រៀង ។ ទោះបីជាលោកយល់ស្របនឹងគោលការណ៍ដែលថា ច្បាប់និងកិច្ចព្រមព្រៀងត្រូវ តែមាន ភាពស្របគ្នាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏លោកបានជំទាស់ចំពោះ «ការដាក់បង្គាប់» នេះដដែល ។

៦ កក្កដា ២០០១

នៅក្នុងការឆ្លើយតប លោក ហែន កូវីល បានធ្វើការបញ្ជាក់ម្តងទៀតពីតម្រូវការនៃភាពស្របគ្នា រវាងឯកសារទាំងពីរ ។

១១ កក្កដា ២០០១

រដ្ឋសភាជាតិបានអនុម័តទៅលើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។ បន្ទាប់ពី ការអនុម័តច្បាប់នេះ លោក សុខ អាន បានប្រាប់អ្នកសារព័ត៌មានថា លោក និងលោក ហែន កូវីល «នឹង បន្តការចរចាជាមួយគ្នាបន្ថែមទៀតបន្ទាប់ពីច្បាប់នេះចូលជាធរមាន» ។

១២ កក្កដា ២០០១

សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ បានប្រកាសថាព្រះអង្គនឹងមិនពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងដំណើរការរបស់សាលាក្តីទេ ជាពិសេសទាក់ទងនឹងបញ្ហា «ថាតើគួរតែធ្វើការកាត់ទោស អៀង សារី, ឆួន ជា, និង ខៀវ សំផន ដែរឬទេ» ។ (The Cambodia Daily, ១៣ កក្កដា ២០០១)

១៣ កក្កដា ២០០១

ព្រឹទ្ធសភាកម្ពុជាទទួលបានច្បាប់ស្តីពីតុលាការខ្មែរក្រហម ដែលបានកែតម្រូវរួច ។

១៦ កក្កដា ២០០១

ការិយាល័យស្រាវជ្រាវទ្រឹស្តីកម្មសង្គ្រាមនៅសាកលវិទ្យាល័យអាមេរិក បានចេញផ្សាយសេចក្តីវាយ ការណ៍មួយដោយលោក ស្តេហ្វីន ហេដឺ (Stephen Heder) និង ប្រាយអេន ធីតធីម៉ែន (Brian Tittmore)

ដែលធ្វើការបង្ហាញពីការចោទប្រកាន់និងភ័ស្តុតាង ដែលមានជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងលទ្ធភាពក្នុងការកាត់ទោសមេដឹកនាំ ខ្មែរក្រហមចំនួន៧រូបដែលនៅរស់ ។ មេដឹកនាំដែលត្រូវបានយកមកពិចារណានៅក្នុងរបាយការណ៍គឺ ឆួន ជា, អៀង សារី, ខៀវ សំផន, តា ម៉ុក, កែ ពក, ស៊ូ ម៉េត និង មាស មុត ។

១៨ កក្កដា ២០០១

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ប្រកាសថា ការចោទប្រកាន់មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមគឺជាសេចក្តីសម្រេច របស់តុលាការ មិនមែនអ្នកស្រាវជ្រាវជំនុំសំនោះទេ ។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានចាត់ទុកការស្រាវជ្រាវនេះ ថា ជាការជ្រៀតជ្រែតរបស់បរទេសនៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់កម្ពុជា ។ (The Associated Press, ១៨ កក្កដា ២០០១)

២៣ កក្កដា ២០០១

ព្រឹទ្ធសភាកម្ពុជាបានអនុម័តជាឯកច្ឆន្ទទៅនឹងច្បាប់ថ្មីស្តីពីតុលាការ ។ បន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតយល់ព្រម លោក សុខ អាន បានប្រាប់អ្នកសារព័ត៌មានថា លោកមានសុទិដ្ឋិនិយមថាប្រទេសកម្ពុជា និងអង្គការសហ ប្រជាជាតិនឹងអាចឈានទៅដល់ដំណោះស្រាយមួយ ហើយ“កាលបរិច្ឆេទនៃដំណើរការនីតិវិធីរបស់តុលាការ គឺអាស្រ័យទៅលើកិច្ចចរចាទាំងនេះ” ។ (Reuters, ២៤ កក្កដា ២០០១)

៣០ កក្កដា ២០០១

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បាននិយាយនៅក្នុងឱកាសថ្ងៃសុក្រថានៅក្នុងសាលាករុកោសល្យ ថា “រដ្ឋាភិបាលមិនទាន់បានចេញបញ្ជាចាប់ខ្លួន ខៀវ សំផន, ឆួន ជា ឬ កែ ពក នៅឡើយទេ” ដោយ លោកបានលើកឡើងថា ការចាប់ខ្លួននេះគឺត្រូវតែមានតុល្យភាពជាមួយសន្តិភាព និងការដុះដុះរាជាតិ ។ (AFP, ៣១ កក្កដា ២០០១)

១ សីហា ២០០១

លោក សុខ អាន បានបញ្ជាក់ថា រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានៅតែសុំឲ្យមានការចូលរួមរបស់អង្គការសហប្រជា ជាតិ នៅក្នុងដំណើរការរបស់តុលាការប្រល័យពូជសាសន៍នេះ ។ នៅក្នុងឱកាសថ្ងៃសុក្រថាឯស្រុកកំណើត របស់លោកនៅខេត្តតាកែវ លោក សុខ អាន មានប្រសាសន៍ថា “យើងត្រូវការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋាភិបាល កម្ពុជា និងអង្គការសហប្រជាជាតិ ក្នុងដំណើរការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមនេះ” ។ (Deutsche Press-Agentur, ២ សីហា ២០០១)

៧ សីហា ២០០១

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញអនុម័តលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់លើកទីពីរ ស្តីពីការបង្កើតតុលាការមួយសម្រាប់កាត់
ទោសមេដឹកនាំនៃរបបខ្មែរក្រហម ។ (The Cambodia Daily, ៧ សីហា ២០០១)

១០ សីហា ២០០១

សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ឡាយព្រហស្ថលេខាលើច្បាប់ «ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ
ក្នុងតុលាការកម្ពុជា សម្រាប់កាត់សេចក្តីទុក្រិដ្ឋកម្ម ដែលប្រព្រឹត្តឡើងក្នុងកំឡុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យចាប់
ពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ ថ្ងៃទី៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ។ (The Associated Press, ៧ កក្កដា
២០០១)

១៤ សីហា ២០០១

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន មានប្រសាសន៍នៅក្នុងពិធីសម្ពោធធម្មយ ដែលមានការចូលរួមពី
សំណាក់អតីតមេបញ្ជាការទ័ពខ្មែរក្រហមថា មេដឹកនាំថ្នាក់ខ្ពស់យ៉ាងច្រើន១០ នាក់នឹងត្រូវនាំយកមកកាត់ទោស
នៅតុលាការដែលបានក្រោងទុកនេះ ។ ចំណែកកម្មាភិបាលថ្នាក់ទាបនិងកណ្តាលនឹងមិនស្ថិតនៅក្នុងចំណោមមេ
ដឹកនាំទាំង ១០ នាក់ ដែលនឹងត្រូវយកមកកាត់ទោសចំពោះទុក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិនេះទេ ។ “ដូច្នេះ
កុំភ័យខ្លាច កុំរត់ចូលព្រៃ ។ តុលាការនេះគឺត្រានៃតែធ្វើការកាត់ទោសតែមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហមតែ
ប៉ុណ្ណោះ” ។ (The Voice of Cambodia, ១៤ សីហា ២០០១)

១៦ សីហា ២០០១

ឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហរដ្ឋអាមេរិកលោក ខេន វីដឺមេន (Kent Wiedemann) មានប្រសាសន៍ថារដ្ឋា
ភិបាលកម្ពុជា បានផ្តល់នូវការសន្យាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរយ៉ាងច្បាស់លាស់ថា អៀង សារី អាចត្រូវបាននាំ
យកមកកាត់ទោសនៅចំពោះមុខតុលាការខ្មែរក្រហម ហើយក៏បាននិយាយទៀតថា ប្រសិនបើ អៀង សារី
មិនត្រូវបានយកមកកាត់ទោសទេ សហរដ្ឋអាមេរិកអាចដកជំនួយចេញពីតុលាការនេះបាន ។ (The Cambodia
Daily, ១៧ សីហា ២០០១)

១៨ សីហា ២០០១

លោក សុខ អាន បានដាក់ជូនអង្គការសហប្រជាជាតិនូវច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតព្រំដែនអង្គការសហប្រជាជាតិ មេត្តាក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដែលត្រូវបានអនុម័តនៅថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០១ ជាភាសាខ្មែរជាមួយនឹង កំណត់សម្គាល់ថា អត្ថបទបកប្រែក្រៅផ្លូវការជាភាសាអង់គ្លេសនិងភាសាបារាំង កំពុងត្រូវបានពិនិត្យបញ្ចប់ ។

២០ សីហា ២០០១

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន មានប្រសាសន៍ថា ខៀវ សំផន មិនអាចគេចផុតពីការប្រឈមមុខ ចំពោះការកាត់ក្តីបានទេ ទោះបីជាកាត់បដិសេធដា កាត់មិនជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ក៏ដោយ ។ ដកស្រង់ចេញពីច្បាប់ស្តីពីអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលសេចក្តីចម្លងត្រូវបានបញ្ជូនទៅអង្គការសហប្រជា ជាតិនៅទីក្រុងញូវយ៉ក ខៀវ សំផន បានបដិសេធដា កាត់មិនបានបញ្ជាមានការសម្របនៅក្នុងរបបកម្ពុជា ប្រជាធិបតេយ្យនោះទេ ។ (South China Morning Post, ២១ សីហា ២០០១)

៣០ សីហា ២០០១

អង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបានឯកសារបកប្រែជាផ្លូវការ ពីភាសាខ្មែរទៅភាសាអង់គ្លេស និងបារាំង ដោយអមជាមួយនឹងលិខិតរបស់លោក សុខ អាន ផ្ញើជូនលោក ហែន កូវ៉ែល ។

៣០ សីហា ២០០១

សមាជិកព្រឹទ្ធសភាសហរដ្ឋអាមេរិកពីររូបផ្តល់យោបល់ថា អង្គការសហប្រជាជាតិមិនគួរចូលរួមក្នុងការ កាត់ទោសអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមទេ ប្រសិនបើរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមិនអនុញ្ញាតព្រំដែនការការពារសន្តិសុខ ដើម្បីធានាព្រំដែនបង្ការផ្នែកច្បាប់កំរិតខ្ពស់ ។ (The Cambodia Daily, ៨-៧ កញ្ញា ២០០១)

៣១ សីហា ២០០១

កងទ័ពកម្ពុជានិយាយថា ខ្លួនបានដកថ្នាក់ក្រោមនិងកាំភ្លើងធំចេញពីអតីតទីបញ្ជាការខ្មែរក្រហមហើយ ប៉ុន្តែបានបដិសេធដា ការផ្លាស់ទីនេះគឺមិនមែនដើម្បីចៀសវាងអំពើហិង្សាដែលអាចកើតឡើង មុនពេលតុលាការ ប្រល័យពូជសាសន៍កើតមានឡើងនោះទេ ។

១៣ កញ្ញា ២០០១

កែ ពក ដែលជាអតីតមេបញ្ជាការរណសិរ្សខ្មែរក្រហម បានបដិសេធជាខ្លួនមិនមានជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹង អំពើឃោរឃៅដែលបានសម្លាប់ប្រជាជនកម្ពុជាជាង១លាននាក់នោះទេ ដោយនិយាយថា គាត់គ្រាន់តែជា សមាជិកថ្នាក់តូចម្នាក់ ហើយឈរជើងនៅផ្នែកដីតូចមួយនៃប្រទេសតៃប៉ូណោះ ។ គាត់ថែមទាំងបដិសេធនឹង ពាក្យចោមអាវាម ដែលថាគាត់កំពុងតែស្វែងរកទិដ្ឋាការដើម្បីធ្វើដំណើរទៅប្រទេសចិន ។ (The Cambodia Daily, ១៣ កញ្ញា ២០០១)

២ តុលា ២០០១

លោក សុខ អាន ធ្វើលិខិតទៅលោក ហែន កូរ៉េល អញ្ជើញលោកឱ្យមកប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បី សម្រេចបញ្ចប់លើមាត្រាទាំងឡាយស្តីពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ ។

៨ តុលា ២០០១

សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានជំរាបជូនលោកឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហរដ្ឋអាមេរិក ខេន រីដីមេន ថា សម្តេច“ពិតជាអន្ទះសារចង់ចូលរួមក្នុងអង្គជំនុំជម្រះ” ដោយប្រើប្រាស់ច្បាប់ដែលមានការយល់ព្រមពីរដ្ឋាភិ បាលកម្ពុជានិងឡាយព្រហស្ថលេខាដោយសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ កាលពីខែសីហា ។ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានធ្វើលិខិតអញ្ជើញទៅឱ្យអង្គការសហប្រជាជាតិដើម្បីបន្តកិច្ចពិភាក្សាស្តីពីការកាត់ទោស និងបញ្ចប់ដំណើរ ការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះនេះ ។ (The Cambodia Daily, ១០ តុលា ២០០១)

១០ តុលា ២០០១

នៅក្នុងលិខិតចុះថ្ងៃទី១០ ខែតុលា ធ្វើជូនលោក សុខ អាន លោក ហែន កូរ៉េល ថ្ងៃនេះ អង្គការសហ ប្រជាជាតិនៅតែមានការព្រួយបារម្ភចំពោះបញ្ហាមួយចំនួន ។ បញ្ហាចម្បងបំផុតគឺថា តើឯកសារមួយណា (ច្បាប់ ឬក៏កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងរដ្ឋាភិបាលនិងអង្គការសហប្រជាជាតិ) ដែលនឹងគ្រប់គ្រងការអនុវត្តរបស់អង្គជំនុំ ជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងករណីដែលមានការមិនយល់ស្របគ្នារវាងឯកសារទាំងពីរនេះ ។ (សេចក្តីសង្កេតថ្ងៃនេះដោយ លោក ហែន កូរ៉េល, ៨ កុម្ភៈ ២០០២)

១៥ តុលា ២០០១

ចក្រភពអង់គ្លេសផ្តល់ជំនួយ៥ លានដុល្លារទៅឱ្យអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីជួយជាមូលនិធិដល់អង្គ ជំនុំជម្រះសេចក្តីរបស់មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមនៅប្រទេសកម្ពុជា ។ អង្គការសហប្រជាជាតិ គឺជាប្រទេសដំបូងគេដែលផ្តល់ជំនួយ

ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុជាដ្ឋវការដល់តុលាការដែលបានស្នើឡើងនេះ ។ ឯកអគ្គរាជទូតអង់គ្លេស លោក ស៊ីហ្វីន ប្រីត្យ (Stephen Bridges) បានថ្លែងថា « ថ្មីៗនេះ រដ្ឋាភិបាលអង់គ្លេសបានផ្តល់ប្រាក់ជំនួយ ៥ លានដុល្លារ ទៅឲ្យអង្គការសហប្រជាជាតិនៅឯទីក្រុងញូវយ៉ក ដើម្បីជាជំនួយដល់ដំណើរការតំណែងខ្មែរក្រហមនៅកម្ពុជា » ។ (មូលនិធិអង្គការសហប្រជាជាតិ, UN Wire, ១៥ តុលា ២០០១)

២ វិច្ឆិកា ២០០១

ប្រទេសជប៉ុនមានកម្រោងជ្រើសតាំង លោក គូនីដឺ ស៊ីបាហារ៉ា (Kuniji Shibahara) ដែលជាសាស្ត្រាចារ្យច្បាប់នៅសាកលវិទ្យាល័យហ្គកុស៊ីស៊ីអ៊ិន (Gakushuim University) ធ្វើជាចៅក្រមនៅអង្គជំនុំជម្រះ ។ (The Japanese Times Online, ៣ វិច្ឆិកា ២០០១)

២៣ វិច្ឆិកា ២០០១

នៅក្នុងសារលិខិតដើម្បីជូនលោក ហែន គូវ៉ែល លោក សុខ អាន ថ្លែងថា « បើទោះបីជាមាត្រានៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ អាចបញ្ជាក់ឲ្យបានច្បាស់លាស់ទាក់ទងនូវភាពស្រពេចស្រពិលនៅក្នុងច្បាប់ និងធ្វើការបរិយាយពីសេចក្តីលម្អិតក៏ដោយ ក៏មាត្រានេះមិនអាចគ្រប់ដណ្តប់ទៅលើច្បាប់ដែលទើបតែត្រូវបានប្រកាសឲ្យប្រើជាដ្ឋវការបានទេ » ។

លោក សុខ អាន ទទួលស្គាល់លិខិតនេះ ហើយធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញនូវសេចក្តីព្រាងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងដោយថ្លែងថា ការឆ្លើយតបរបស់លោកនៅតែមិនទាន់ពេញលេញនៅឡើយទេ ។ លោកបានជំទាស់ចំពោះភាពដែលកិច្ចព្រមព្រៀងមានវិសាលភាពជាងច្បាប់ ។

២៥ វិច្ឆិកា ២០០១

ការចរចារវាងកម្ពុជានិងអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះ ត្រូវបានអាក់ខានដោយសារបញ្ហាថា តើភាសាណាមួយដែលនឹងត្រូវប្រើប្រាស់ជាដ្ឋវការនៅក្នុងសវនាការអង្គជំនុំជម្រះ ។ (Cambodia Today, ភ្នំពេញ, ២៦ វិច្ឆិកា ២០០១)

១៤ ធ្នូ ២០០១

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាចេញផ្សាយសារាចរ ស្តីពីការរៀបចំអង្គការសុំជំនួយគ្រោះក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥ - ១៩៧៨) និងការរៀបចំស្រុកអន្តង្សៃវែងឲ្យក្លាយទៅជាតំបន់ទេសចរណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រ ។

១៨ ធ្នូ ២០០១

នៅក្នុងសារលិខិតផ្ញើឲ្យលោក សុខ អាន លោក ហែន កូវែល បានលើកឡើងថា ការឆ្លើយតបដ៏ពេញលេញមួយនឹងត្រូវបានបញ្ជូនមកឲ្យកម្ពុជា នៅពេលកម្ពុជាបញ្ចប់ការពិនិត្យឡើងវិញនូវអនុសាសន៍ទាំងឡាយរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។

១៩ ធ្នូ ២០០១

របាយការណ៍សន្និសីទរបស់សហរដ្ឋអាមេរិច ស្តីពី H.R.2506 កិច្ចប្រតិបត្តិការបរទេស ការនាំចេញហិរញ្ញវត្ថុ និងច្បាប់ស្តីពីកម្មវិធីសមស្របដែលពាក់ព័ន្ធនឹងឆ្នាំ២០០២ (ថ្ងៃទី១៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០១) «លក្ខខណ្ឌជំនួយចំពោះតុលាការខ្មែរក្រហម ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាស្តីពីការសម្រេចចិត្ត និងការអះអាងចំពោះសមាជជន តុលាការមានលទ្ធភាពក្នុងការផ្តល់យុត្តិធម៌ចំពោះទ្រង់ទ្រាយប្រឆាំងមនុស្សជាតិនៅក្នុងលក្ខណៈឥតលំអៀង និងអាចជឿទុកចិត្តបាន» ។

សេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិលេខ UNGAA/RES/56/169

ជំពូក៤ : តុលាការខ្មែរក្រហម

កថាខណ្ឌទី២ : សូមស្វាគមន៍ចំពោះការប្រកាសឲ្យប្រើប្រាស់ច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដើម្បីកាត់សេចក្តីទ្រង់ទ្រាយដែលបានកើតឡើងនៅកម្ពុជានៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ ដោយកត់សម្គាល់ជាមួយនឹងសេចក្តីកោតសរសើរ បទបញ្ញត្តិទូទៅ សមត្ថកិច្ចនៃច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិស្តីពីតួនាទីមួយ សម្រាប់អង្គការសហប្រជាជាតិធ្វើឲ្យរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាធានាឲ្យបានថា មេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់នៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនិងអ្នកដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះទ្រង់ទ្រាយ និងការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ច្បាប់មនុស្សធម៌និងទំនៀមទម្លាប់អន្តរជាតិ ព្រមទាំងអនុសញ្ញាអន្តរជាតិដែលទទួលស្គាល់ដោយកម្ពុជា នឹងត្រូវបាននាំយកមកកាត់ទោសឲ្យស្របទៅតាមបទដ្ឋានយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ភាពមិនលម្អៀង និងដំណើរការនីតិវិធីស្របច្បាប់ ។ សូមជំរុញឲ្យរដ្ឋាភិបាលបន្តសហការជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិទៅលើបញ្ហានេះ ។ ស្វាគមន៍ចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់លេខាធិការដ្ឋាននិងសហគមន៍អន្តរជាតិ ក្នុងការជួយឲ្យរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាអាចឆ្ពោះទៅកាន់ទីបញ្ចប់នេះបាន ដែលជំរុញឲ្យរដ្ឋាភិបាលនិងអង្គការសហប្រជាជាតិសម្រេចលើកិច្ចព្រមព្រៀងដោយមិនមានការពន្យារពេល ។

សូមបានធ្វើឲ្យអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញអាចចាប់ផ្តើម បំពេញតួនាទីរបស់ខ្លួនបានយ៉ាងឆាប់រហ័ស ។ ជាពិសេសសូមអំពាវនាវទៅកាន់សហគមន៍អន្តរជាតិឲ្យផ្តល់ជំនួយទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះ រួមមានទាំងជំនួយហិរញ្ញវត្ថុ និងការឧបត្ថម្ភជាបុគ្គលិកទៅអង្គជំនុំជម្រះ ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

២១ មករា ២០០២

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេសលោក ហោ ណាំហុង បង្ហាញពីគំនិតទុច្ចរិតនិយមទៅលើអង្គជំនុំជម្រះដោយលើកហេតុផលថា “យោងទៅតាមការិយាធិបតេយ្យរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ គឺវាក្មេងសង្ឃឹមនោះទេ ដែលថា ការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមនឹងអាចដំណើរការទៅបានក្នុងពេលឆាប់ៗ នេះ ពីព្រោះមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមប្រហែលជាស្លាប់មុនពេលដែលអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរដ្ឋាភិបាលមានការព្រមព្រៀងគ្នា ស្តីពីការបង្កើតឲ្យមានអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា” ។ (រស្មីកម្ពុជា, ២៥ មករា ២០០២)

២២ មករា ២០០២

លោក សុខ អាន ធ្វើសារទូរលេខចំនួនបីទំព័រទៅឲ្យអង្គការសហប្រជាជាតិ “ដើម្បីលុបបំបាត់មន្ទិលសង្ស័យ ហើយធ្វើការបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់លាស់” អំពីដំបូររបស់រដ្ឋាភិបាលចំពោះការបង្កើតតុលាការនេះ ។ (The Cambodia Daily, ២៣ មករា ២០០២)

៨ កុម្ភៈ ២០០២

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ធ្វើការណែនាំដល់ទីប្រឹក្សាច្បាប់របស់គឺលោក ហែន កូវ៉ែល ដើម្បីបញ្ជូនលិខិតមួយច្បាប់ទៅកាន់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដោយថ្លែងឲ្យដឹងថាអង្គការសហប្រជាជាតិនឹងមិនបន្តធ្វើការចរចាជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលស្តីពីការបង្កើតតុលាការពិសេស ដើម្បីកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមទេ ។ នៅក្នុងការថ្លែងទៅកាន់សារព័ត៌មានប្រចាំថ្ងៃ លោក ហែន កូវ៉ែល ថ្លែងថា “តាមការណែនាំរបស់លោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិនឹងមិនបន្តធ្វើការចរចាជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ស្តីពីការបង្កើតឲ្យមានអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដើម្បីកាត់សេចក្តីពីបទឧក្រិដ្ឋកម្ម ដែលប្រព្រឹត្តឡើងនៅកំឡុងពេលនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យឡើយ” ។ (The Cambodia Daily, ៨ កុម្ភៈ ២០០២)

១០ កុម្ភៈ ២០០២

លោក សុខ អាន មានប្រសាសន៍ថា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមានការសោកស្តាយចំពោះការសម្រេចចិត្តរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលបានប្រកាសកាលពីថ្ងៃទី៨ ខែកុម្ភៈ ។ “រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានៅតែបន្តបើកទ្វារធ្វើការពិភាក្សាបន្តទៅទៀត ។ យើងមិនបានបិទទ្វារដួងលោក ហែន កូវ៉ែល ទេ” ។ (The Cambodia Daily, ១០ កុម្ភៈ ២០០២)

១១ កុម្មៈ ២០០២

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានអង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិថ្ងៃដំបូងថា “សេចក្តីប្រកាសដែលថាអង្គការសហប្រជាជាតិកំពុងតែដកពិកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរបស់ខ្លួនជាមួយរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្នុងការនាំយកជនដែលជាប់សង្ស័យ ដែលរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើសិទ្ធិមនុស្សនៅក្នុងសម័យខ្មែរក្រហមយកមកកាត់ទោសនោះ គឺមិនមែនជាការភ្ញាក់ផ្អើលអ្វីទេ ។ លទ្ធផលការងារជាក់ស្តែងនៅឆ្នាំនេះ គឺថាប្រជាជនកម្ពុជានៅតែមិនទាន់អាចខិតចូលទៅជិតការទទួលបានយុត្តិធម៌នៅឡើយទេ ដែលនេះហើយគឺជាសោកនាដកម្មដ៏ពិតប្រាកដនោះ” ។

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន អំពាវនាវដល់អង្គការសហប្រជាជាតិឲ្យធ្វើការពិចារណាម្តងទៀតចំពោះការដកខ្លួនចេញពីកិច្ចពិភាក្សា ស្តីពីការនាំយកអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមទៅកាត់ទោស ដែលអាចជម្រុញឲ្យពិភពលោកមិន“ដើរផ្លូវខុសម្តងទៀត” តាមអតីតអ្នកដឹកនាំប្រទេសមុនៗ ។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានប្រាប់អ្នកសារព័ត៌មានថា ប្រទេសកម្ពុជាអាចរង់ចាំរយៈពេល“ពីរបីបីខែ” ទៀត ដើម្បីឲ្យអង្គការសហប្រជាជាតិដាស់ប្តូរការសម្រេចចិត្ត ប៉ុន្តែលោកក៏បានបន្តទៀតថា រដ្ឋាភិបាលរបស់លោកនឹងមិនរង់ចាំជារៀងហួតទេ ។ (CNN.com/WORD, ១១ កុម្មៈ ២០០២)

១២ កុម្មៈ ២០០២

លោក សុខ អាន មានប្រសាសន៍នៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ឆ្លើយតបនឹងការប្រកាសដកខ្លួនរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិចេញពីកិច្ចពិភាក្សាស្តីពីអង្គជំនុំជម្រះថា “រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានៅតែប្តេជ្ញាជាចិត្តស្វែងរកយុត្តិធម៌ចំពោះទុក្ខដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើងដោយខ្មែរក្រហម ជួសមុខឲ្យប្រជាជនកម្ពុជា និងមនុស្សជាតិទាំងអស់ ។ យើង ជឿថា ច្បាប់ដែលត្រូវបានប្រកាសឲ្យប្រើកាលពីថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០១ បានផ្តល់នូវមូលដ្ឋាននៃដំណើរការនីតិវិធីនៅក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដោយមានការចូលរួមពីអន្តរជាតិ និងបំពេញទៅតាមបទដ្ឋានទទួលស្គាល់ដោយអន្តរជាតិ ហើយយើងពិតជាសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា អង្គការសហប្រជាជាតិនឹងក្លាយជាអ្នកចូលរួមចំណែកមួយនៃដំណើរការនេះ” ។

សហរដ្ឋអាមេរិកជំរុញឲ្យអង្គការសហប្រជាជាតិ កុំឲ្យបោះបង់ចោលកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការចូលរួមក្នុងអង្គជំនុំជម្រះនេះ ។ (Wire-News from AP, ១២ កុម្មៈ ២០០២)

លោក សុខ អាន ធ្វើសារលិខិតមួយជូនលោក ហែន កូវ៉ែល ដោយបង្ហាញពីភាពសោកស្តាយចំពោះសេចក្តីប្រកាសដកខ្លួនចេញពីការបរិចាររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា អង្គការសហប្រជាជាតិនឹងឯកមកធ្វើការបញ្ចប់កិច្ចព្រមព្រៀងនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។ (Phnom Penh Post, ១៥-២៨ កុម្មៈ ២០០២)

១៤ កុម្មៈ ២០០២

មេធាវីស្មើសុំឲ្យដោះលែង តា ម៉ុក បន្ទាប់ពីអង្គការសហប្រជាជាតិដកខ្លួនចេញពីដំណើរការកាត់សេចក្តី ខ្មែរក្រហម ។ តាម៉ុក អាយុ៧៥ឆ្នាំ ត្រូវបានឃុំខ្លួននៅឆ្នាំ១៩៧៧ នៅក្រុងភ្នំពេញ ដើម្បីរង់ចាំការកាត់ទោស ចំពោះតួនាទីរបស់គាត់នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមពីឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៧ ។ តាមច្បាប់កម្ពុជា តា ម៉ុក ត្រូវតែ ទទួលការចោទប្រកាន់ជាដរាប ឬក៏ត្រូវបានដោះលែងវិញនៅថ្ងៃទី៦ ខែមីនា ។ (Reuters, ១៥ កុម្មៈ ២០០២)

១៥ កុម្មៈ ២០០២

មេបញ្ជាការកងពលខ្មែរក្រហម កែ ពក អាយុ៦៨ឆ្នាំ ស្លាប់ដោយសារតែជំងឺ លើសឈាម និង ទឹកនោមផ្អែម ។ គាត់បានធ្វើដំណើរទៅប្រទេសថៃនៅខែមករា ដើម្បីធ្វើការព្យាបាល ក្រោយមកគាត់ក៏ដាច់ សរសៃឈាម ហើយត្រូវបានបញ្ជូនមកស្រុកអន្លង់វែងភាគខាងជើងប្រទេសកម្ពុជា ជាកន្លែងដែលគាត់ស្លាប់ ។ (Reuters, ១៦ កុម្មៈ ២០០២)

២០ កុម្មៈ ២០០២

សហគមន៍អឺរ៉ុបជំរុញអង្គការសហប្រជាជាតិកុំបោះបង់ការចរចាជាមួយកម្ពុជា ស្តីពីការបង្កើតតុលាការ កាត់ទោសខ្មែរក្រហម ។ (Reuters, ១៦ កុម្មៈ ២០០២)

សមាជិកសភា១៤រូបមកពីគណបក្ស សម រង្ស៊ី ស្នើឲ្យលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន និងមន្ត្រីរដ្ឋា ភិបាលជំនុំសុំឲ្យរួចរាល់ បញ្ហាខ្លួននៅរដ្ឋសភាជាតិដើម្បីពន្យល់ពីមូលហេតុនៃការបរាជ័យក្នុងការចរចា ជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីតុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ។ (The Cambodia Daily, ២២ កុម្មៈ ២០០២)

២៦ មេសា ២០០២

សេចក្តីប្រកាសរបស់គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សអង្គការសហប្រជាជាតិលេខ E/CN.4/2002/89
កថាខណ្ឌទី១៨ : អំពាវនាវទៅដល់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាដើម្បីធានាឲ្យបានថាមេដឹកនាំជំនុំសុំនៃរបប កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងអ្នកទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះទម្រង់កម្ម និងការរំលោភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើក្រម នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ច្បាប់មនុស្សធម៌ និងទំនៀមទម្លាប់អន្តរជាតិ និងអនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ដែលទទួលស្គាល់ ដោយប្រទេសកម្ពុជា ទៅកាត់ទោសដោយស្របទៅតាមបទដ្ឋានយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ភាពត្រឹមត្រូវ និងស្របទៅ តាមនីតិវិធីច្បាប់ ។ កិច្ចការនេះគម្រូវឲ្យរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានិងអង្គការសហប្រជាជាតិសហការគ្នា ហើយ

អំពាវនាវដល់ភាគីទាំងពីរដើម្បីបន្តកិច្ចពិភាក្សា ស្តីពីការបង្កើតតុលាការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម និងអំពាវនាវដល់សហគមន៍អន្តរជាតិឲ្យជួយដល់ជាជំនួយទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះ ។

(www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

១៣ មីនា ២០០២

លោក កូហ្វី អាណាន់ និយាយថា ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវតែផ្លាស់ប្តូរជំហររបស់ខ្លួន ប្រសិនបើចង់ឲ្យអង្គការសហប្រជាជាតិជួយបង្កើតតុលាការទ្រង់ទ្រាយសង្គ្រាម ដើម្បីកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។ “ឯកអគ្គរដ្ឋទូតចំនួន ១២រូបបានមកជួបខ្ញុំនិយាយពីរឿងនេះ ហើយអ្នកទាំងនោះយល់ថាយើងគួរតែពិចារណាឡើងវិញ ។ ខ្ញុំបានណែនាំគេថា វាអាចមានប្រសិទ្ធភាពជាងនេះ ប្រសិនបើអ្នកការទូតទាំងនេះធ្វើសំណើទៅរដ្ឋាភិបាលទីក្រុងភ្នំពេញ ហើយបញ្ចុះបញ្ចូលលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ឲ្យធ្វើការផ្លាស់ប្តូរជំហរ និងឥរិយាបថរបស់លោក ហើយសូមឲ្យលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីធ្វើសារជាក់លាក់មួយទៅកាន់អង្គទូតទាំងនោះថាលោកចាប់អារម្មណ៍ទៅលើតុលាការមួយដែលគួរឲ្យទុកចិត្ត និងដែលស្របទៅតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ ត្រង់នោះហើយដែលលោកអង្គរដ្ឋទូតទាំងនោះត្រូវចាប់ផ្តើមធ្វើ ។ (អង្គការសហប្រជាជាតិ, SG/SM/8160, ១៣ មីនា ២០០២, អត្ថបទចម្លងសន្និសីទកាសែត ដោយលោក កូហ្វី អាណាន់ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ នៅឯទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិ)

១៥ មីនា ២០០២

ក្រុមការងាររបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាស្តីពីបញ្ហាសាលាក្តីខ្មែរក្រហមបានថ្លែងថា សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិនៅថ្ងៃទី១៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០២ គួរពិចារណាដល់ប្រឡំលើជំហររបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ។ ច្បាប់ស្តីពីការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមដែលជាលទ្ធផលនៃការចរចាទាំងនោះផ្តល់នូវការត្រួតពិនិត្យ និងតុល្យភាពរវាងចំនួនសមាជិកនិងអំណាចក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់ចៅក្រមកម្ពុជា និងបរទេស ចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងព្រះរាជអាជ្ញា ហើយផ្តល់ការធានាសិទ្ធិស្របច្បាប់ជូនដល់ចុងចោទ ។ កម្ពុជាបានបង្ហាញបំណងរបស់ខ្លួនដើម្បីពន្យល់ពីសិទ្ធិទាំងនេះឲ្យកាន់តែលម្អិតថែមទៀត នៅក្នុងមាត្រា នៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ ។ អង្គការសហប្រជាជាតិមិនបានកូសបង្ហាញពីការរំលោភបំពានដល់បទដ្ឋានដែលទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិណាមួយនោះទេ នៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមរបស់កម្ពុជា ហើយក៏មិនបានឆ្លើយតបទៅនឹងលិខិតរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដែលធ្វើនៅថ្ងៃទី២២ ខែមករា ឆ្នាំ២០០២ ដែលលិខិតនេះបានផ្តល់ការឆ្លើយតបលម្អិតទៅលើការលើកឡើងចំនួន១១ចំណុចរបស់លោក ហែន កូវីល ។ (សេចក្តីថ្លែង

ការរបស់ក្រុមការងារសាលាក្តីខ្មែរក្រហមនៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ស្តីពីបញ្ហាសាលាក្តីខ្មែរក្រហម, ភ្នំពេញ ១៩ មីនា ២០០២)

២០ មីនា ២០០២

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន មានប្រសាសន៍ថា អង្គការសហប្រជាជាតិមានពេល៣ខែ ដើម្បី ចូលរួមកិច្ចពិភាក្សាឡើងវិញជាមួយកម្ពុជា ក្នុងការបង្កើតសាលាក្តីកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដែលនៅរស់ ។ លោកបានបញ្ជាក់ថា ប្រសិនបើកិច្ចពិភាក្សានោះមិនលេចចេញជារូបរាងតាមពេលកំណត់ទេ កម្ពុជានឹងពិចារណានូវជម្រើសដទៃទៀត ដើម្បីរកយុត្តិធម៌ជូនជនរងគ្រោះចំនួន ១លាន ៧សែននាក់ ដែលបានស្លាប់ក្រោម អំពើឃាតសាហាវយោធានៃរបបលទ្ធិម៉ៅជ្រុលហួសហេតុ ហើយជម្រើសនោះអាចជាសាលាក្តីដែលជួយកម្រៃ ដោយបរទេស ឬសាលាក្តីខ្មែរទាំងស្រុង ។ “ខ្ញុំចង់ប្រកាសម្តងទៀតថា ទ្វារនៅតែបើកចំហសម្រាប់រយៈពេល ៣ខែទៀត ។ ភាពអត់ធ្មត់របស់យើងមានដែនកំណត់ ។ យើងមិនចង់ឲ្យនរណាម្នាក់ដើរចេញនោះទេ យើងចង់ ឲ្យគេចូលរួម ។ (Cambodia Today, ២០ មីនា ២០០២)

៧ មេសា ២០០២

រដ្ឋាភិបាលទីក្រុងញូដែលី សន្យាកម្រិតសម្រាប់ការបន្តឲ្យមាននូវសាលាក្តីចម្រុះខ្មែរក្រហម ប្រសិនបើ អង្គការសហប្រជាជាតិដកខ្លួនចេញជាអចិន្ត្រៃយ៍ ។ ក្នុងពេលធ្វើដំណើរបំពេញទស្សនកិច្ចនៅកម្ពុជា នាយករដ្ឋ មន្ត្រីឥណ្ឌា អាតាល់ បីហារី វ៉ាជាយី (Atal Bihari Vajpayee) បានសន្យាថា ប្រទេសឥណ្ឌា នឹងបញ្ជូន ចៅក្រមម្នាក់សម្រាប់ការកាត់ទោសនេះ ប្រសិនបើអង្គការសហប្រជាជាតិនៅតែរក្សាការសម្រេចចិត្តដកខ្លួន ចេញ ។ (The Cambodia Daily, ១០ មេសា ២០០២)

២ កក្កដា ២០០២

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បង្ហាញពីនូវក្នុងការសម្រុះសម្រួល ដើម្បីចាប់ផ្តើមការចរចាដែល ជាប់គំនិតនោះឡើងវិញ ។ លោកបានផ្តល់ឲ្យមានការធ្វើវិសោធនកម្មលើច្បាប់ស្តីពីសាលាក្តី ។ (The Cambodia Daily, ៤ កក្កដា ២០០២)

៣ កក្កដា ២០០២

បេសកជនផ្នែកសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ភីទឺ ឡឺប្រិច (Peter Leuprecht) បង្ហាញពីក្តី សង្ឃឹមថា សាលាក្តីដែលអាក់ខាននោះនឹងមានដំណើរការទៅមុខ ហើយនិយាយថា ប្រទេសជាមិត្តមួយចំនួន

បន្តព្យាយាមជំរុញព្រះរាជវង្សាភិបាលកម្ពុជានិងអង្គការសហប្រជាជាតិ ចូលរួមជាមួយគ្នាដើម្បីពិភាក្សាបន្តពី សាលាក្តីចម្រុះនេះ ។ (The Cambodia Daily, ៤ មេសា ២០០២)

អង្គការសហប្រជាជាតិបដិសេធការស្នើសុំរបស់កម្ពុជា ក្នុងការពិនិត្យឡើងវិញនូវគម្រោងដែលជាប់គាំង សម្រាប់ការបង្កើតសាលាក្តីនោះ ដោយនិយាយថា អង្គការសហប្រជាជាតិត្រូវការការធានាបន្ថែមថា កម្ពុជា នឹងរៀបចំឲ្យមានតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំ « វាលពិឃាត » ប្រកបដោយយុត្តិធម៌ ។ (Reuters, ៤ កក្កដា ២០០២)

១២ កក្កដា ២០០២

សារលិខិតមួយច្បាប់ពីលោក កូហ្វី អាណាន់ ផ្ញើជូនលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន មានខ្លឹមសារថា « ការសម្រេចចិត្តបញ្ចប់ការចរចានៅថ្ងៃទី៨ ខែកុម្ភៈ គឺធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើមូលហេតុដែលថា ការិយាល័យ ដែលខ្ញុំបានផ្តល់ជូនមិនទាន់ចេញជាលទ្ធផលនៅឡើយ » ដូច្នោះ ដើម្បីឲ្យខ្ញុំចូលរួមបន្តការចរចានេះបន្តទៀត ខ្ញុំ ត្រូវការអាណត្តិមួយច្បាប់សំរាប់សំណើសន្និដ្ឋាន ឬក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ ប្រសិន អាណត្តិនោះត្រូវបានផ្តល់ឲ្យ ខ្ញុំនឹងរៀបចំខ្លួនចូលរួមបន្តការពិភាក្សាជាមួយរាជវង្សាភិបាលកម្ពុជាដើម្បីបំពេញ កិច្ចការនេះ » ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

១៨ តុលា ២០០២

សារលិខិតមួយច្បាប់របស់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ជូនលោក កូហ្វី អាណាន់ ថ្ងៃនេះថា « យើង ទន្ទឹងរង់ចាំសេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ដំបូងនៃកិច្ចការជាប់មម ប្រសិនបើលោកគិតថា វាចាំបាច់សម្រាប់អង្គ ការសហប្រជាជាតិដើម្បីវិលត្រឡប់ទៅចូលរួមពិភាក្សា ដើម្បីឲ្យយើងទាំងអស់គ្នា អាចសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការ ចរចាជាមួយនឹងកិច្ចព្រមព្រៀងដែលភាគីទាំងពីរពេញចិត្ត ហើយបន្តឆ្ពោះទៅរកការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសា មញ្ញមួយដ៏ពិតប្រាកដ » ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

២០ សីហា ២០០២

លោក កូហ្វី អាណាន់ បានប្រាប់កម្ពុជាថា លោកនឹងបន្តកិច្ចពិភាក្សាឡើងវិញស្តីពីការកាត់ទោសអំពើ ប្រល័យពូជសាសន៍ ប្រសិនបើរដ្ឋជាសមាជិករបស់អង្គការសហប្រជាជាតិចង់ឲ្យលោកធ្វើបែបនោះ ។ លោក បានសរសេរលិខិតមួយច្បាប់ទៅកាន់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ដោយនិយាយថា ដើម្បីឲ្យលោកបន្តចូល រួមក្នុងការចរចានេះ លោកត្រូវការអាណត្តិមួយយ៉ាងច្បាប់សំរាប់សំណើសន្និដ្ឋាន ឬក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខ អង្គការសហប្រជាជាតិ ។ (Reuters, ២១ សីហា ២០០២)

២៧ សីហា ២០០២

«កិច្ចប្រជុំនៅទីក្រុងញូវយ៉ក ដែលរៀបចំដោយប្រទេសជប៉ុន បានធ្វើនៅទីស្នាក់ការកណ្តាលកម្មាធិការជប៉ុន ដោយមានការចូលរួមពីប្រទេសដែលមានការចាប់អារម្មណ៍ រួមមាន បារាំង ចក្រភពអង់គ្លេស កាណាដា អូស្ត្រាលី សហរដ្ឋអាមេរិក សហគមន៍អឺរ៉ុប កូរ៉េខាងត្បូង ជប៉ុន និងប្រទេសជាសមាជិកអាស៊ាន (ហ្វីលីពីន សិង្ហបុរី ថៃឡង់ដ៍ ឥណ្ឌូនេស៊ី និងកម្ពុជា) ។ នេះជាការប្រជុំដំបូងដើម្បីធ្វើការផ្លាស់ប្តូរយោបល់អំពីអ្វីដែលសហគមន៍អន្តរជាតិអាចធ្វើទៅបាន ដើម្បីស្តារឲ្យមានការចរចាឡើងវិញ ។

(www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

២១ ធ្នូ ២០០២

មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិអនុម័តនូវសេចក្តីសម្រេចមួយ ដែលស្នើឲ្យអគ្គលេខាធិការបន្តធ្វើការចរចាឡើងវិញដោយមិនពន្យារពេល ដើម្បីសម្រេចកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដោយផ្អែកលើការចរចាពីមុន និងដើម្បីបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញមួយ ដែលស្របទៅតាមបទបញ្ញត្តិនៃសេចក្តីសម្រេចបច្ចុប្បន្ន ដើម្បីឲ្យអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញនឹងអាចចាប់ផ្តើមដំណើរការបានយ៉ាងឆាប់រហ័ស ។ សេចក្តីសម្រេចនេះត្រូវបានអនុម័តដោយមានសំឡេងអនុបវាទពីប្រទេសចំនួន ៣៧ ។

៣០ វិច្ឆិកា ២០០២

លោក ខៀវ សំផន និយាយថា លោកនឹងមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមជាន់ខ្ពស់ដទៃទៀតត្រៀមខ្លួននឹងផ្តល់ភស្តុតាងស្តីពីការឈរក្នុងនៃរបបម៉ៅជ្រុលនិយមដ៏អាចកំបាំងនេះដែលដឹកនាំដោយបងឆឿន ប៉ុល ពត ប្រសិនបើគណៈកម្មាធិការស្វែងរកការពិតបែបអាហ្វ្រិកខាងត្បូងត្រូវបានបង្កើតឡើង ។ (AFP, ២ ធ្នូ ២០០២)

២ ធ្នូ ២០០២

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន មានប្រសាសន៍ថា រដ្ឋាភិបាលរបស់លោកកំពុងតែរង់ចាំការយល់ព្រមជាផ្លូវការមួយនៃសេចក្តីសម្រេចនោះ «នៅអំឡុងសប្តាហ៍ខាងមុខនេះ ។ អ្វីដែលយើងព្រួយបារម្ភ គឺការរស់រានរបស់ប្រជាជនកម្ពុជាដែលរួចផុតពីកណ្តាប់ដៃរបស់ ប៉ុល ពត» ។ (AFP, ២ ធ្នូ ២០០២)

១៧ ធ្នូ ២០០២

អង្គការសហប្រជាជាតិអនុម័តនូវអាណត្តិមួយ ដែលតម្រូវឲ្យលោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិលោក កូហ្វី អាណាន់ វិលត្រឡប់ទៅតុលាការជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាវិញ ។ សេចក្តីសម្រេចដែល

តម្រូវឲ្យលោក អាណាន់ ចាប់ផ្តើមកិច្ចពិភាក្សាសាជាថ្មី ដោយគ្មានការពន្យារពេលនេះ ត្រូវបានអនុម័តដោយ
ការបោះឆ្នោតដែលមានសំឡេងចំនួន១៥០យល់ព្រមនិង៣០ អនុបវាទ ។ (The Cambodia Daily, ២០ ធ្នូ
២០០២)

២៣ ធ្នូ ២០០២

លោក បែនសុន សម័យ ដែលជាមេធាវីរបស់ តាម៉ុក ស្មើឲ្យដោះលែងកូនក្តីរបស់លោកជាបណ្តោះ
អាសន្នដោយសំអាងលើបញ្ហាសុខភាពនិងមនុស្សធម៌ ។

២៥ ធ្នូ ២០០២

សម្តេចក្រុងព្រះ នរោត្តម រណបូទិ៍ មានព្រះបន្ទូលថា “រដ្ឋាភិបាលត្រូវតែធ្វើការបន្តបន្ថយដើម្បី
សម្របសម្រួលជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិ ប្រសិនបើកិច្ចពិភាក្សាដែលចាប់ផ្តើមឡើងវិញស្តីពីសាលាក្តីខ្មែរ
ក្រហមត្រូវដំណើរការទៅមុខ ។ ទាំងអង្គការសហប្រជាជាតិនិងកម្ពុជា បានដឹងពីជំហររបស់គ្នារួចហើយ ។ បើ
យើងត្រូវបម្រើកិច្ចការដោយគ្រាន់តែធ្វើការពិភាក្សាស្តីពីបញ្ហាដែល ដែលជាជំហរនាំឲ្យយើងជាប់កាំងដូចពី
មុននោះ យើងមិនអាចមានការចរចាបានទេ ។

៦ មករា ២០០៣

ក្នុងកិច្ចឆ្លើយតបទៅនឹងការអញ្ជើញរបស់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ គណប្រតិភូរបស់
កម្ពុជាដែលដឹកនាំដោយលោក សុខ អាន បានទៅដល់ទីក្រុងញូវយ៉ក និងគ្រោងចូលរួមកិច្ចប្រជុំចំនួន៧លើក
លើទីមួយ គឺជួបជាមួយលោកអគ្គលេខាធិការ និង៦លើកទៀតគឺជួបជាមួយតំណាងអគ្គលេខាធិការអង្គការ
សហប្រជាជាតិ ដែលដឹកនាំដោយលោក ហែន កូវែល ដើម្បីរៀបចំការបន្តការចរចាឡើងវិញ ស្តីពីការ
ជំនុំជម្រះសេចក្តីខ្មែរក្រហម ស្របតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិលេខ ៥៧/
២២៨ ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០២ ។

១៧ មីនា ២០០៣

អង្គការសហប្រជាជាតិនិងកម្ពុជា សម្រេចកិច្ចព្រមព្រៀង ដើម្បីបង្កើតតុលាការប្រល័យពូជសាសន៍
ពិសេសមួយសម្រាប់កាត់ទោសអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។ ក្រុមអ្នកច្បាប់របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និង
ប្រធាននៃអ្នកចរចារបស់កម្ពុជាបានយល់ព្រម និងគាំទ្រមាត្រានៃកិច្ចព្រមព្រៀង ។ កិច្ចព្រមព្រៀងត្រូវតែ

ទទួលបានការយល់ព្រមពីមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរដ្ឋសភាជាតិកម្ពុជា មុនពេលការងារស្តីពី ការបង្កើតតុលាការអាចបន្តធ្វើទៅបាន ។

១៨ មីនា ឆ្នាំ២០០៣

ស្ថានទូតចក្រភពអង់គ្លេសប្រចាំនៅទីក្រុងភ្នំពេញ បានចេញសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានមួយដើម្បីស្វាគមន៍ ចំពោះការចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀង និងសម្ព័ន្ធនូវការប្តេជ្ញាចិត្តក្នុងការបន្តគាំទ្រតុលាការ ដែលខុបត្តម្ភ ដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ ជាការផ្តល់មតិយោបល់លើកិច្ចព្រមព្រៀង រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេស ម៉ៃ អូប្រៀន (Mike O'Brien) មានសុខុមន័យមថា នៅទីបំផុតសាលាក្តីនឹងបិទទំព័រនៃរយៈកាលសោកនាដកម្មនៃ ប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់កម្ពុជា ជាពិសេសគឺនាំយកអ្នកដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះអំពើឃោរឃៅដែលកើត ឡើងក្នុងរបបខ្មែរក្រហមដោយអះអាងថា តុលាការនឹងផ្តល់ឱកាសមួយដល់ប្រជាជនកម្ពុជា ធ្វើការដោះ ស្រាយជាមួយបញ្ហាពីអតីតកាលរបស់គេ ហើយឈានទៅរកការផ្សះផ្សាជាតិឡើងវិញ ។ (សេចក្តីប្រកាស ព័ត៌មានរបស់ស្ថានទូតអង់គ្លេសប្រចាំនៅទីក្រុងភ្នំពេញ, ១៨ មីនា ២០០៣)

២១ មីនា ២០០៣

អង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិនិយាយថា ខ្លួនមានការព្រួយបារម្ភយ៉ាងខ្លាំងពីបទបញ្ញត្តិនៅក្នុងសេចក្តី ព្រាងនៃកិច្ចព្រមព្រៀង “ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីភាពយឺតយ៉ាវចេញពីច្បាប់និងបទដ្ឋានអន្តរជាតិពេលបច្ចុប្បន្ន” ។ អង្គការនេះបញ្ជាក់ថា ភាពខ្វះខាតនៃកិច្ចព្រមព្រៀងគឺមានលក្ខណៈធ្ងន់ធ្ងរ “ដែលធ្វើឲ្យរាំងស្ទះដល់ការ ចុះហត្ថលេខារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិលើកិច្ចព្រមព្រៀងនោះ ប្រសិនបើមិនមានការកែសម្រួលឡើង វិញ” ។ យ៉ាងណាមិញ សេចក្តីព្រាងបទបញ្ញត្តិ ដែលអង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិទទួលស្គាល់នោះរួមមាន ការបដិសេធចំពោះការលើកលែងទោស ឬអនុគ្រោះទោសចំពោះជនណាម្នាក់ដែលត្រូវបានធ្វើការស៊ើបអង្កេត ឬចោទប្រកាន់ពីបទទុក្ខដងដែលមានក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀង ដែលយូរមួយនេះ សំដៅទៅដល់ជនទាំងឡាយណា ដែល ពីមុនធ្លាប់ត្រូវបានផ្តល់ការលើកលែងទោសដោយអាជ្ញាធរកម្ពុជា (សេចក្តីព្រាងច្បាប់ មាត្រា១១) បទបញ្ញត្តិ ដែលថាវាលដំណើរការនីតិវិធីទាំងអស់ត្រូវធ្វើ ឡើងជាសាធារណៈ (សេចក្តីព្រាងច្បាប់ មាត្រា១២.២) និង ការដកចេញនូវទោសប្រហារជីវិត (មាត្រា១០) ដែលស្របទៅតាមតុលាការអន្តរជាតិដទៃទៀត ។

២៨ មីនា ២០០៣

គណៈរដ្ឋមន្ត្រីកម្ពុជាយល់ស្របចំពោះសេចក្តីព្រាងនៃកិច្ចព្រមព្រៀង ជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការបង្កើតតុលាការកាត់ទោសអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។ (The Hindu International, ២៧ មីនា ២០០៣)

៣១ មីនា ២០០៣

លោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិចេញរបាយការណ៍មួយលេខ (A/57/769) នៅការ៉ាមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ដោយធ្វើការរិះគន់ទៅលើសេចក្តីព្រាងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ។ លោកបានប្តឹងប្រមាណថា អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញអាចនឹងចំណាយលើស១៧លានដុល្លារ ដូច្នោះលោកបានស្នើមូលនិធិរួមរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិឲ្យដល់វិភាគទានកំណត់មួយ តែមិនមែនតាមការស្ម័គ្រចិត្តនោះទេ ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

១ ឧសភា ២០០៣

គណៈកម្មការទីបីនៃមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ អនុម័តលើសេចក្តីសម្រេចយល់ព្រមទទួលស្គាល់កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងអង្គការសហប្រជាជាតិ ទាក់ទងនឹងការកាត់សេចក្តីក្រោមច្បាប់កម្ពុជា ចំពោះទ្រង់កម្ពុជាដែលប្រព្រឹត្តទ្រង់ក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យក្រោមច្បាប់កម្ពុជា ។

២ ឧសភា ២០០៣

គណៈកម្មការទីបីអនុម័តលើសេចក្តីសម្រេចមួយដោយយល់ស្របទៅនឹងសេចក្តីព្រាងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងហើយថ្លែងថា អង្គការសហប្រជាជាតិគួរតែផ្តល់មូលនិធិទៅឲ្យអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ តាមរយៈវិភាគទានស្ម័គ្រចិត្ត ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

១៣ ឧសភា ២០០៣

កិច្ចប្រជុំពេញអង្គលើកទី៨៥ នៃមហាសន្និបាតលើកទី៥៧ អនុម័តសេចក្តីសម្រេចលេខ 57/228B ដោយយល់ស្របទៅនឹងសេចក្តីព្រាងនៃកិច្ចព្រមព្រៀង និងវិភាគទានស្ម័គ្រចិត្ត ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

៦ មិថុនា ២០០៣

អង្គការសហប្រជាជាតិនិងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងនៅសាលមហោស្រពាចតុមុខក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ។ (រស្មីកម្ពុជា, ៦ មិថុនា ២០០៣)

១៦ មិថុនា ២០០៣

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាដាក់ជូនរដ្ឋសភាពជាតិ នូវកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិនិងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទាក់ទងនឹងការកាត់ទោសក្រោមច្បាប់កម្ពុជា ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើងក្នុងអំឡុងនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ (The Cambodia Daily, ១៧ មិថុនា ២០០៣)

១៧ មិថុនា ២០០៣

ប្រទេសអូស្ត្រាលីសន្យាផ្តល់ប្រាក់១លាន៥សែនដុល្លារអូស្ត្រាលី សម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញបន្ថែមលើទឹកប្រាក់២៦៦,០០០ដុល្លារអូស្ត្រាលី ដែលបានផ្តល់នៅក្នុងទម្រង់ផ្សេងៗនៃជំនួយផ្នែកបច្ចេកទេសទាក់ទងនឹងការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

១ កក្កដា ២០០៣

លោកស្រី ខៀវ ប៊ុណ្ណារី ប្រពន្ធទីមួយរបស់អតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ប៉ុល ពត ស្លាប់ក្នុងអាយុ៨៣ឆ្នាំ នៅទីក្រុងប៉ៃលិន។ (រស្មីកម្ពុជា, ៥ កក្កដា ២០០៣)

១៣ សីហា ២០០៣

ឯកសាររាប់ពាន់សន្លឹកដែលនិយាយពីអំពើឃោរឃៅ ដែលប្រព្រឹត្តឡើងដោយខ្មែរក្រហម ត្រូវបានបញ្ជូនទៅសហរដ្ឋអាមេរិក ចក្រភពអង់គ្លេស និងប្រទេសបារាំង បន្ទាប់ពីមានការគំរាមកំហែងផ្នែកសន្តិសុខជាបន្តបន្ទាប់។ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាលោក ឆាន់ យុ និយាយថា ភ័ស្តុតាងប្រមាណជា ៧០ភាគរយត្រូវបានរក្សាទុកយ៉ាងមានសុវត្ថិភាពនៅប្រទេសទាំងនោះ។ (AFP, ១៣ សីហា ២០០៣)

១១ វិច្ឆិកា ២០០៣

បន្ទាប់ពីសិក្សាគម្រោងរយៈពេល៣ឆ្នាំសម្រាប់សាលាក្តី អង្គការសហប្រជាជាតិយល់ស្របថា ការចំណាយប្រហែលជាមានចំនួន៤០លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក។ លោក ឱម យិនឡើង ទីប្រឹក្សាលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន និងជាសមាជិកក្រុមការណ៍រសាលាក្តីបាននិយាយថា អង្គការសហប្រជាជាតិនឹងចំណាយ២០លានដុល្លារ ហើយ២០លានដុល្លារទៀតគឺជាបន្តរបស់ភាគីកម្ពុជា។ (The Cambodia Daily, ១២ វិច្ឆិកា ២០០៣)

១៧ វិច្ឆិកា ២០០៣

សភាសហរដ្ឋអាមេរិកអនុម័តលើសេចក្តីសម្រេចមួយលេខ (H. CON. RES. 83) ដោយសំដែងក្តី
គោរពដល់ជនរងគ្រោះនៃសម័យខ្មែរក្រហម ។ សេចក្តីសម្រេចនេះបញ្ជាក់ថាសហរដ្ឋអាមេរិកប្តេជ្ញាបន្តស្វែង
រកយុត្តិធម៌ជូនជនរងគ្រោះ ។ សមាជិកសភាសហរដ្ឋអាមេរិក លោក ដាណា រូរ៉ាបាឆី (Dana Rohrabacher)
ថ្លែងថា សេចក្តីសម្រេចនេះជាសញ្ញានៃការទទួលស្គាល់នូវតួនាទីរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក នៅក្នុងជម្លោះនៅឥណ្ឌូ
ចិន ជាពេលដែលរបបខ្មែរក្រហមចាប់ផ្តើមកើតឡើង ។ (The Cambodia Daily, ២៦ វិច្ឆិកា ២០០៣)

៧ ធ្នូ ២០០៣

លោក ខាស្តែន ហែរែល (Karsten Harrel) ប្រធានក្រុមរៀបចំសាលាក្តីដែលមានសមាជិក៥ នាក់
និយាយថា ទាំងអង្គការសហប្រជាជាតិនិងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាកំពុងចាប់ផ្តើមធ្វើការសន្ទត់ថា អង្គជំនុំជម្រះ
វិសាមញ្ញនឹងចាប់ប្រតិបត្តិការនៅឆ្នាំ២០០៤ ។ (Reuters, ៧ ធ្នូ ២០០៣)

១០ ធ្នូ ២០០៣

លោក កូហ្វី អាណាន់ ថ្លែងថា ដំណើរការនៃការបង្កើតសាលាក្តីនឹងចាប់ផ្តើមបាន លុះត្រាតែការមាន
សន្យាសម្រាប់រយៈពេល៣ឆ្នាំដំបូងនៃប្រតិបត្តិការរបស់តុលាការត្រូវបានទទួលស្គាល់ ហើយថវិការសម្រាប់
ប្រតិបត្តិការក្នុងឆ្នាំដំបូងត្រូវបានតម្កល់គ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងមូលនិធិស្ម័គ្រចិត្ត ។ (The Associated Press, ១៨ ធ្នូ
២០០៣)

១៧ ធ្នូ ២០០៣

នាយកកម្រោងអ្នកការពារក្តីកម្ពុជាមានប្រសាសន៍ថា លោក ខៀវ សំផន ប្រមុខរដ្ឋរបស់ខ្មែរក្រហម
បានធ្វើទស្សនកិច្ចការិយាល័យរបស់លោកកាលពីដើមឆ្នាំនេះ ដើម្បីស្វែងរកជំនួយផ្នែកច្បាប់ មុនពេលការ
បង្កើតសាលាក្តីដែលបានគ្រោងទុកនេះ ។

១៧ ធ្នូ ២០០៣

ប្រទេសអូស្ត្រាលីចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍ថា ខ្លួនបានផ្តល់ប្រាក់២លាន១ លាន១ លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក
សម្រាប់តុលាការចម្រុះកម្ពុជា-អន្តរជាតិ ។

២២ ធ្នូ ២០០៣

បន្ទាប់ពីការអំពាវនាវសុំជំនួយផ្នែកច្បាប់របស់លោក ខៀវ សំផន លោក ឆួន ជា ដែលរស់នៅផ្ទះ ក្បែរភ្នំ និងជាអ្នកបដិវត្តន៍ដូចគ្នានោះ បាននិយាយថា គាត់នឹងធ្វើតំណាងដោយខ្លួនឯង ប្រសិនបើគាត់ត្រូវ បានកាត់ទោសពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ និងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍។ (The Cambodia Daily, ២២ ធ្នូ ២០០៣)

២៧ ធ្នូ ២០០៣

នៅក្នុងលិខិតចម្លើយច្បាប់ លោក ខៀវ សំផន បដិសេធចំពោះការរួមចំណែកក្នុងការសម្លាប់ប្រជា ជនខ្មែរជាង១លាននាក់ក្នុងអំឡុងពេលនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ប៉ុន្តែគាត់ទទួលស្គាល់ថារបបនេះ បាន អនុវត្តនូវការ“សម្លាប់ជាប្រព័ន្ធ”ពិតមែន។ (The Cambodia Daily, ២៧ ធ្នូ ២០០៣)

១០ មីនា ២០០៤

ក្រុមអ្នកច្បាប់របស់អង្គការសហប្រជាជាតិមកដល់ប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីរៀបចំគម្រោងសម្រាប់សាលា ក្តី មុនពេលប្រគល់សំណើសុំថវិកាទៅកាន់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ។ (The Cambodia Daily, ១០ មីនា ២០០៤)

១២ មីនា ២០០៤

សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ទ្រង់ខ្វល់ចំពោះការបោះពុម្ពផ្សាយចម្លើយកសិណសាក្សីរបស់មេដឹកនាំ ដឹកនាំខ្មែរក្រហមដែលបានអះអាងថា ខ្លួនគ្មានទោសពីបទឧក្រិដ្ឋដ៏ឃោរឃៅ ដែលប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងអំឡុងឆ្នាំ ១៩៧៥ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៧ឡើយ។ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ដែលបានចាត់ទុកឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់មេដឹកនាំ ខ្មែរក្រហមនោះថា “អាក្រក់ហួសហេតុ”បានអះអាងថា តាមរយៈការប្រកាសជាសាធារណៈនូវភាពគ្មានទោស ព្រៃរបស់ខ្លួន មេដឹកនាំទាំងនេះមិនចាំបាច់ស្នើសុំឲ្យមានការលើកលែងទោសចំពោះបទឧក្រិដ្ឋរបស់ខ្លួនឡើយ។ (The Cambodia Daily, ១២-១៤ មីនា ២០០៤)

១៨ មីនា ២០០៤

ក្នុងអំឡុងបេសកកម្មលើកទីពីរមកទីក្រុងភ្នំពេញ ដើម្បីរៀបចំអង្គជំនុំជម្រះមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម លោក ខាស្តែន ហៃរែល (Karsten Harrel) ប្រធាននៃគណៈប្រតិភូអង្គការសហប្រជាជាតិថ្លែងថាសាលាក្តីនឹង “ចំណាយអស់ថវិកាច្រើនដល់ទៅ”៥០លានដុល្លារ។ លោក ហៃរែល បានបដិសេធមិនផ្តល់នូវតួរលេខនៃ

ចំនួនថវិកាជាក់លាក់ទេ ដោយនិយាយថា “ខ្ញុំចំណាយមួយចំនួនមិនត្រូវបានដឹងទាំងស្រុងនោះទេ” ។ (The Cambodia Daily, ១៧ មីនា ២០០៤)

២៥ មីនា ២០០៤

កិច្ចប្រជុំសភាសហរដ្ឋអាមេរិកលើកទី១០៨ (2nd Session-H.CON.RES.399)

សម្រេចដោយតំណាងរាស្ត្រ(ព្រឹទ្ធសភាបានយល់ស្រប) នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំនេះថា ទីមួយ : ជំរុញឲ្យលោកប្រធានាធិបតីជំរុញរដ្ឋសភាជាតិកម្ពុជា ឲ្យផ្តល់សច្ចាប័នទៅលើកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិនិងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដើម្បីបង្កើតសាលាក្តីមួយ គឺអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា សម្រាប់កាត់សេចក្តីបទឧក្រិដ្ឋដែលប្រព្រឹត្តឡើងក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងសម្រាប់កាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដែលនៅរស់ ដែលបានប្រព្រឹត្តអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិផ្សេងៗទៀតចាប់ពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៧ និងទីពីរ : បន្ទាប់ពីកិច្ចព្រមព្រៀងនោះ ត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័នហើយ ជំរុញឲ្យលោកប្រធានាធិបតីផ្តល់ការគាំទ្រក្នុងការបង្កើត និងផ្តល់ថវិកាសម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ដែលស្របតាមច្បាប់យុត្តិធម៌ស្តីពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍កម្ពុជា ។ (http://thomas.loc.gov/home/gpoxmlc108/hc399_ih.xml)

៣ មេសា ២០០៤

នៅទីក្រុងឡុងប៊ិច សមាជិកសភាប្រចាំរដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ាទទួលសុំឲ្យលោកប្រធានាធិបតី ប៊ូស ផ្តល់មូលនិធិសម្រាប់សាលាក្តីកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដែលនៅរស់ ។ សមាជិកសភាលោកស្រី ជូនីតា មីលែនដឺម៉ាកដូណាល់ (Juanita Millender-McDonald) និងលោក ដាណា រូរ៉ាហ្គាឆឺ (Dana Rohrabacher) ដែលអ្នកទាំងពីរជាតំណាងឲ្យសហគមន៍មួយក្នុងចំណោមសហគមន៍ខ្មែរជំនាន់គេនៅសហរដ្ឋអាមេរិក បាននិយាយថាយុត្តិធម៌សម្រាប់អ្នកនៅរស់មានជីវិតពីសម័យខ្មែរក្រហមមានការពន្យាយូរណាស់ហើយ ។ (សារទូរលេខសារព័ត៌មាន ឡុងប៊ិច, ៣ មេសា ២០០៤)

៧ មេសា ២០០៤

អ្នកដឹកនាំសង្គមស៊ីវិល១៧រូបនិងសមាជិកសភាមួយរូប បានចុះហត្ថលេខាលើញត្តិមួយ ស្នើសុំឲ្យព្រះរាជអាជ្ញាសាលាខ្ពស់ ចេញដីកាចាប់ខ្លួនមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមជាន់ខ្ពស់ដែលនៅរស់ចំនួន៣នាក់ ។ (សារព័ត៌មាន Kyodo, ៧ មេសា ២០០៤)

៨ មេសា ២០០៤

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិក លោក ខូលីន ដូវែល (Colin Powell) និយាយថា ចៅក្រមអន្តរជាតិអាចនឹងផ្តល់ការជឿទុកចិត្តចំពោះសាលាក្តីកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។ លោក ដូវែល បានឆ្លើយ បំភ្លឺនៅក្នុងសវនាការនៃកិច្ចប្រជុំសភា ដែលក្នុងនោះសមាជិកសភាមួយរូបបានចោទសួរថា ហេតុអ្វី បានជាសហរដ្ឋអាមេរិកគាំទ្រសាលាក្តីខ្មែរក្រហមដែលមានលក្ខណៈខ្វះខាត ដោយអនុលោមតាមប្រព័ន្ធច្បាប់ កម្ពុជាដ៏ទន់ខ្សោយទៅវិញ ។ “ខ្ញុំមានការព្រួយបារម្ភដូចអ្នកទាំងអស់គ្នាដែរទាក់ទងពីអត្ថិភាពនៃយុត្តិធម៌ ក្នុង នាមជាប្រជាជនកម្ពុជាដែលមិនអាចផ្តល់នូវយុត្តិធម៌ ដូចអ្វីដែលយើងចង់បាននោះទេ ។ ប៉ុន្តែយើងមានចៅ ក្រមអន្តរជាតិក្នុងតុលាការនេះ ដែលយើងហោចណាស់ជនត្រូវចោទ ហើយដែលមានវ័យចំណាស់ទាំងនោះ នឹងត្រូវបាននាំយកមកកាត់ទោសនៅចំពោះ មុខតុលាការ ។ (AFP, ៨ មេសា ២០០៤)

៩ មេសា ២០០៤

អគ្គព្រះរាជអាជ្ញានៃសាលាខ្លួនណ៍សុំឲ្យព្រះរាជអាជ្ញាខេត្តបាត់ដំបង ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ និងខេត្ត សៀមរាបដាក់ពាក្យបណ្តឹងប្រឆាំងលោក ខៀវ សំផន និង នួន ជា ហើយសុំឲ្យចៅក្រមចេញដីកាយាត់ខ្លួន ដោយស្របតាមនីតិវិធីរបស់តុលាការ ។ “ចំពោះលោក អៀង សារី គឺចាំបាច់ត្រូវត្រួតពិនិត្យលើព្រះរាជ ក្រឹត្យលើកលែងទោសជាមុនសិន ។” (The Cambodia Daily, ៣១ មេសា ២០០៤)

១៧ មេសា ២០០៤

សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ បានធ្វើការកាត់សម្គាល់ក្នុងខួបលើកទី២៧ ដែលក្រុងភ្នំពេញត្រូវបាន ធ្លាក់ចូលក្នុងការកាន់កាប់របស់ ខ្មែរក្រហម ដោយអំពាវនាវឲ្យមានការបូជាអដ្ឋិធាតុជនរងគ្រោះនៃរបបវាល ពិយាង និងបោះបង់ចោលសាលាក្តីដែលគាំទ្រដោយអង្គការសហប្រជាជាតិដែលត្រូវបានស្នើឡើងនេះ ។ ព្រះអង្គ ទ្រង់ឡាយលិខិតជាភាសាខ្មែរថា “យើងជាពុទ្ធសាសនិក ដែលគាំទ្របុរាណមកមានដំឡើងប្រពៃណី បូជាសព ហើយបន្ទាប់មកនាំយកអដ្ឋិធាតុទៅដាក់ក្នុងចេតិយនៅវត្ត” ។ ព្រះអង្គ ក៏បានទិញសាលាក្តីខ្មែរ ក្រហមថា សាលាក្តីគឺជាការប្រមាថមើលងាយដល់ជនរងគ្រោះ ដែលបានស្លាប់ទៅតែប៉ុណ្ណោះ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ បន្តទៀតថា “សហគមន៍អន្តរជាតិនិងអង្គការសហប្រជាជាតិ ផ្តល់មូលនិធិជាច្រើនសម្រាប់ដំណើរការសាលា ក្តីនេះ ។ ខ្ញុំរំពឹងទុកជាមុនថា នេះគ្រាន់តែជារឿងកំប្លែង និងជាការមើលងាយដល់ព្រលឹងជនរងគ្រោះតែ ប៉ុណ្ណោះ” ។ (The Cambodia Daily, ១៧ មេសា ២០០៤)

២០ មេសា ២០០៤

ក្នុងរាជសារមួយដែលបានបោះពុម្ពក្នុងគេហទំព័ររបស់ព្រះអង្គ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ មានព្រះ បន្ទូលថា សាលាក្តីខ្មែរក្រហមមិនអាចយកជាការបានទេ ប្រសិនបើសាលាក្តីនេះមិនធ្វើនៅទីក្រុងឡាអេ ដោយ សារប្រព័ន្ធច្បាប់កម្ពុជាមិនដំណើរការបានល្អ ។ “ពិភពលោកទាំងមូលរួមទាំងសារព័ត៌មានដែលខ្ញុំតែងតែអាន បានវាយតម្លៃចៅក្រមរបស់យើងថាពុករលួយនិងគ្មានសមត្ថភាព” ។ (The Cambodia Daily, ២២ មេសា ២០០៤)

២៧ មេសា ២០០៤

លោក ខៀវ សំផន ចេញលិខិតចម្លើយសំដែងពីមតិសាធារណៈមកលើរូបលោក ដោយថ្លែងថា ខ្លួន លោកទទួលបានការចាប់អារម្មណ៍ពីប្រជាជនខ្មែរជាច្រើន ។ “ជនរួមជាតិកាន់តែច្រើន រួមទាំងព្រះសង្ឃផងបាន សំដែងការអាណិតចំពោះខ្ញុំ ហើយខ្ញុំមិនចាំបាច់និយាយអ្វីគ្រប់យ៉ាង ដែលអ្នកដទៃបានប្រាប់ខ្ញុំ ជារៀងរាល់ ថ្ងៃនៅតាមផ្លូវ ដោយបញ្ចេញស្នាមញញឹមដាក់ខ្ញុំ ហើយប្រាប់ខ្ញុំថាពួកគាត់បានអានសៀវភៅរបស់ខ្ញុំ” ។ (The Cambodia Daily, ២៧ មេសា ២០០៤)

២៨ មេសា ២០០៤

សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ចេញព្រះរាជសារមួយច្បាប់ក្នុងគេហទំព័ររបស់ព្រះអង្គថា ព្រះអង្គ ចង់ ធ្វើសក្តិកម្មនៅចំពោះមុខសាលាក្តីខ្មែរក្រហម ។ “ខ្ញុំធ្វើសក្តិកម្មនៅមុខតុលាការមិនត្រឹមតែម្តងនោះទេ តែគ្រប់ ពេលទាំងអស់ដែលតុលាការបើកសវនាការសួរចម្លើយអ្នកនេះអ្នកនោះរាល់ថ្ងៃ រាល់សប្តាហ៍ រាល់ខែ រាល់ឆ្នាំ ឲ្យតែខ្ញុំនៅមានជីវិត” ។ (The Cambodia Daily, ២៨ មេសា ២០០៤)

១៤ ឧសភា ២០០៤

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុរបស់កម្ពុជា លោក កាត ឈន់ មានប្រសាសន៍ថា លោកស្ម័គ្រ ចិត្តបង្ហាញខ្លួនធ្វើជាសាក្សីនៅសាលាក្តីដែលគាំទ្រដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ លោកថ្លែងថា លោកនឹង ធ្វើសក្តិកម្មដើម្បីការពារឈ្មោះរបស់លោក ប្រសិនបើសាលាក្តីសម្រេចចោទប្រកាន់លោកពីបទចូលរួមជាមួយ ខ្មែរក្រហម ។ រដ្ឋមន្ត្រីដែលទទួលបានការអប់រំនៅប្រទេសបារាំង ហើយដែលធ្លាប់បម្រើការងារឲ្យខ្មែរក្រហម ដែលរួម មានការធ្វើជាអ្នកបកប្រែ ប៉ុល ពត បានដកខ្លួនចេញពីបលនេះនៅពាក់កណ្តាលទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៨០ ។ (Dow Jones Newswires, ១៤ ឧសភា ២០០៤)

២៤ ឧសភា ២០០៤

លោកឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ស ខេង យល់ស្របចំពោះការបង្កើតគណៈកម្មការពិសេសមួយដើម្បីធានាសុវត្ថិភាពអ្នកចូលរួមក្នុងសាលាក្តី ។ គណៈកម្មការនេះនឹងត្រូវដឹកនាំដោយរដ្ឋលេខាធិការក្រសួងមហាផ្ទៃលោក ឯម សំអាន ។ អនុប្រធានជាច្រើនរូបទៀតរួមមាន លោក មេវ៉ា ចាន់ដារ៉ា អគ្គនាយករង្វង់នគរបាលជាតិ លោក ប៉ុល សារឿន មេបញ្ជាការរង្វង់យោធពលខេមរភូមិន្ទ លោក នេត សារឿន អគ្គនាយករង្វង់នគរបាលជាតិ និងលោក នៅ សំ នាយសេនាធិការរង្វង់នៃកងយោធពលខេមរភូមិន្ទ ។ យោងតាមសម្តីរបស់លោក មេវ៉ា ចាន់ដារ៉ា បានឲ្យដឹងថា គណៈកម្មការពិសេសនេះក៏មានរួមបញ្ចូលអ្នកតំណាងម្នាក់មកពីក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ និងអភិបាលខេត្ត-ក្រុងទាំងឡាយ ដែលមានសាក្សីនិងជនសង្ស័យរស់នៅ ។

៣០ ឧសភា ២០០៤

ព្រះរាជអាជ្ញាខេត្តបន្ទាយមានជ័យ បាត់ដំបង និងសៀមរាប ព្រងើយកន្តើយចំពោះដីការបញ្ជូរបស់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាសាលាឧទ្ធរណ៍ក្នុងការយាត់ខ្លួនអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ខៀវ សំផន និង ឆន ជា ។ លោកយ៉ម យ៉េត ព្រះរាជអាជ្ញាខេត្តបាត់ដំបងបាននិយាយថា លោកបានទទួលដីកានៅថ្ងៃទី៧ ខែមេសា រួចហើយប៉ុន្តែ លោកមិនទាន់ធ្វើសកម្មភាពទេ ។ មានតែចៅក្រមពិសេសអន្តរជាតិរបស់សាលាក្តីខ្មែរក្រហមតែប៉ុណ្ណោះដែលអាចចេញដីកាចាប់ខ្លួនបាន ។ លោក សូ រ៉ា ព្រះរាជអាជ្ញាខេត្ត សៀមរាបក៏បានអះអាងដែរថា លោកបានទទួលដីកាពីអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាហើយ ប៉ុន្តែលោកខ្វះភស្តុតាងឯកសារប្រឆាំងនឹងអតីតមេដឹកនាំទាំងនោះ និងថវិកាដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេតអ្នកទាំងនោះឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ។ លោក ឌឹម យិនឡើង ទីប្រឹក្សាលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន និងជាអនុប្រធានក្រុមការងាររៀបចំសាលាក្តីបាននិយាយថា លោកមានការភ្ញាក់ផ្អើលចំពោះការសម្រេចចិត្តចេញដីកាចាប់ខ្លួនរបស់សាលាឧទ្ធរណ៍ ខណៈពេលដែលអ្នកច្បាប់របស់គណបក្សប្រឆាំងលោក សុន ឆៃ បានតវ៉ាថាមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលបានកាបសង្កត់អាជ្ញាធរខេត្តមិនឲ្យធ្វើការចាប់ខ្លួនអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។ “ព្រះរាជអាជ្ញាទាំងនោះត្រូវដាក់ពិន័យ ដោយសារតែពួកគេមិនគោរពតាមការបញ្ជូរបស់អគ្គព្រះរាជអាជ្ញា” ។ (The Cambodia Daily, ៣១ ឧសភា ២០០៤)

៥ មិថុនា ២០០៤

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន មានប្រសាសន៍ថា តុលាការកម្ពុជាមិនមានយុត្តាធិការចេញបញ្ជាឲ្យចាប់ខ្លួនអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមនោះទេ ដោយនិយាយថាមានតែសាលាក្តីកំរៃដោយអង្គការសហប្រជាជាតិប៉ុណ្ណោះទើបមានអំណាចនាំអ្នកទាំងនោះមកកាត់ទោសបាន ។ “គ្មានការចាប់ខ្លួនណានឹងត្រូវធ្វើឡើងនោះទេ រហូតទាល់តែសាលាក្តីត្រូវបានបង្កើតឡើង ។ ការផ្តល់សប្បុរសឲ្យលើសាលាក្តីនឹងក្លាយជារបៀបវារៈដំបូង

របស់រដ្ឋសភាជាតិដែលទើបបង្កើតថ្មី។ លោកបានបញ្ជាក់ថា លោកគ្មានការព្រួយបារម្ភថា ខៀវ សំផន ឬ នួន ជា នឹងព្យាយាមរត់គេចទៅប្រទេសក្រៅ ដើម្បីចៀសវាងការកាត់ទោសរបស់សាលាក្តីនោះទេ ព្រោះ“អ្នក ទាំងពីរមិនដឹងថាត្រូវគេចទៅកន្លែងណានោះឡើយ ។ អ្នកទាំងនេះនឹងត្រូវប្រឈមមុខចំពោះសាលាក្តី ។ (The Cambodia Daily, ៧ មិនថ្ងៃ ២០០៤)

ការចំណាយដែល ប៉ាន់ស្មានទុកសម្រាប់ការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមដែលបានស្នើឡើង ៩ឆ្នាំនេះឡើងជាង ៦០ លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ដែលចំនួននេះគឺច្រើនជាងការប៉ាន់ស្មានដំបូង១០ លានដុល្លារ ។ សមាជិកការិ យាល័យកិច្ចការសារធារណៈរបស់សាលាក្តីលោកស្រី ហេលែន ចារីស (Helen Jarvis) បានអះអាងថា ការចំណាយប៉ាន់ស្មាន៩ឆ្នាំនេះគឺលើស៦០ លានដុល្លារ ដែលនឹងត្រូវយកទៅពិភាក្សានិងត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ ដោយអ្នកផ្តល់ជំនួយសំខាន់ៗ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានិងអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ (Phnom Penh Post, ៤- ១៧ មិថុនា ២០០៤)

២០ កក្កដា ២០០៤

ប្រទេសអូស្ត្រាលីសន្យាផ្តល់ទឹកប្រាក់៥លានដុល្លារអូស្ត្រាលីបន្ថែមទៀត សម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះវិសា មញ្ញបន្ថែមពីលើទឹកប្រាក់១លាន៥សែនដុល្លារអូស្ត្រាលីដែលបានប្រកាសកាលពីពេលមុន ។ ទឹកប្រាក់សរុប ៣ លានដុល្លារអូស្ត្រាលី (២លាន២សែនដុល្លារអាមេរិក) ត្រូវបានបន្ថែមលើប្រាក់ ២៦៦.០០០ដុល្លារអូស្ត្រាលី ដែលបានផ្តល់ជាទម្រង់ផ្សេងៗ នៃជំនួយបច្ចេកទេស ដែលទាក់ទងនឹងការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

៥ សីហា ២០០៤

លោក ស៊ាន វិសុទ្ធ ប្រធានការិយាល័យការងារសាលាក្តីខ្មែរក្រហមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និយាយថា ក្រុមការងាររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិដែលដឹកនាំដោយលោក ខាស្តែន ហៃវែល (Karsten Harrel) នឹង មកដល់កម្ពុជានៅថ្ងៃទី២៣ ខែសីហា ដើម្បីប៉ាន់ប្រមាណបញ្ចប់ពីថវិការបស់សាលាក្តី ។ លោក បានបន្ថែមទៀតថា ការកាត់ក្តីរយៈពេល៣ឆ្នាំនេះ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងចំណាយអស់ទឹកប្រាក់៥៧លានដុល្លារ ហើយការចំណាយចុងក្រោយនឹងត្រូវដោះស្រាយជាមួយប្រទេសម្ចាស់ជំនួយ ឬក្រុមប្រទេសដែលមានការ ចាប់អារម្មណ៍ ។ (សារព័ត៌មាន Kyodo, ៥ សីហា ២០០៤)

៦ សីហា ២០០៤

គណៈរដ្ឋមន្ត្រីបានអនុម័តលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ចំនួនពីរ ទីមួយ : វិសោធនកម្មច្បាប់ឆ្នាំ២០០១ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ។ ទីពីរ : ការទូទាត់សេចក្តីចេញលើកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលបានចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃទី៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៣ ។ វិសោធនកម្មដែលត្រូវបានអនុម័តនេះ គឺធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងធ្វើឲ្យមានភាពចុះសម្រុងរវាងច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញនិងកិច្ចព្រមព្រៀង ហើយវាឆ្លុះបញ្ចាំងពីវិសោធនកម្មដែលស្នើដោយលោក ហាន់ កូវ៉ែល នៅថ្ងៃទី២៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៣ ។ បន្ថែមពីលើនេះ ការពង្រីកដែនអជ្ញាយុកាលក្រោមមាត្រា៣ ត្រូវបានស្នើឲ្យធ្វើការផ្លាស់ប្តូរពី២០ ឆ្នាំទៅ៣០ ឆ្នាំ ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

២៣ សីហា ២០០៤

ចៅក្រមនិងព្រះរាជអាជ្ញាចំនួន៣០រូប ដែលជ្រើសរើសដោយឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមចាប់ផ្តើមចូលរួមក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេលពីរសប្តាហ៍ ស្តីពីច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិនៅសាលាក្រុមចៅក្រម ។ យោងតាមសេចក្តីថ្លែងការណ៍ពីកម្មវិធីអភិវឌ្ឍអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលផ្តល់ជំនួយដល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះ ចៅក្រមនិងព្រះរាជអាជ្ញានឹងត្រូវបានណែនាំពីប្រធានបទដែលមាន ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ការកាត់ទោសដោយយុត្តិធម៌ និងដំណើរនីតិវិធីច្បាប់ ។ (*The Cambodia Daily*, ២៥ សីហា ២០០៤)

២៥ សីហា ២០០៤

គណៈកម្មការនីតិកម្មនៃរដ្ឋសភាជាតិ បានប្រគល់ឲ្យក្រុមការងារសាលាក្តីនូវសេចក្តីព្រាងច្បាប់សម្រាប់បង្កើតសាលាក្តីជាមួយនឹងការរិះគន់មួយចំនួនទៅលើខ្លឹមសារនៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ។ ប្រធានគណៈកម្មការនីតិកម្ម ឯកឧត្តម ឯក សំអុល មានប្រសាសន៍ថា សេចក្តីព្រាងច្បាប់មានកំហុសជាច្រើន ហើយតម្រូវឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងច្រើនដែរ ។ គណៈកម្មការនេះបានបញ្ជូនសេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះទៅឲ្យរដ្ឋាភិបាលវិញដើម្បីធ្វើការកែសម្រួល ។ ប៉ុន្តែប្រធានក្រុមការងារសាលាក្តីលោក ស៊ាន វិសុទ្ធ បាននិយាយថា កំហុសទាំងនោះជាកំហុសអកុរុវិរុទ្ធដែលអាចដោះស្រាយបានដោយឆ្ងាយ ។ “គណៈកម្មការនីតិកម្ម គ្រាន់តែសុំឲ្យកែកំហុសអកុរុវិរុទ្ធខ្លះៗតែប៉ុណ្ណោះ” ។ (*The Cambodia Daily*, ២៧ សីហា ២០០៤)

១៣ កញ្ញា ២០០៤

បន្ទាប់ពីការប្រកាសពីការត្រឡប់មកវិញរបស់គណៈប្រតិភូអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីរៀបចំថវិកា និងភ័ស្តុភារសម្រាប់សាលាក្តី មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលបានលុបចោលទស្សនកិច្ចរបស់ក្រុមការងារអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ ទស្សនកិច្ចនេះ ត្រូវបានពន្យារពេលរហូតដល់រដ្ឋសភាជាតិផ្តល់សច្ចាប័នលើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតសាលាក្តីកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ។ ទីប្រឹក្សារបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីលោក ឌឹម យិនឡឿង បាននិយាយថា ក្រុមការងារនេះនឹងត្រូវអញ្ជើញឲ្យត្រឡប់មកវិញ នៅពេលសេចក្តីព្រាងច្បាប់ត្រូវបានអនុម័ត ។ លោកបានបន្ថែមថា “ខ្ញុំគិតថា ការពន្យារពេលមិនមែនជាការខ្លះខ្លាយពេលវេលានោះទេ” ។ (The Cambodia Daily, ២៧ សីហា ២០០៤)

១៦ កញ្ញា ២០០៤

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន មានប្រសាសន៍ថា កម្ពុជានឹងមិនរួមចំណែកថវិការបស់ខ្លួនសម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះសេចក្តីអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដែលពន្យារពេលដ៏យូរនោះទេ ។ “ឆាប់ៗ នេះនឹងមានការដៃគូពីថវិកា ។ ខ្ញុំចង់និយាយថា កម្ពុជាអាចផ្តល់ឲ្យតែសាលប្រជុំ បង់ថ្លៃទឹកភ្លើង និងកងសន្តិសុខតែប៉ុណ្ណោះ ។ វាក្មួនដូរនោះទេ ដែលពួកគេអាចស្នើសុំឲ្យកម្ពុជាចំណាយសម្រាប់សាលាក្តី ។ បើអ្នកចង់ឲ្យមានសាលាក្តី អ្នកត្រូវតែចំណាយ” ។ លោកបានមានប្រសាសន៍បន្ថែមថា “យើងត្រូវតែមានភាពច្បាស់លាស់លើរឿងនេះ ។ កម្ពុជាអាចដំណើរការកាត់ក្តីបាន ប៉ុន្តែពួកគេនិយាយថា ពួកគេមិនជឿជាក់ថាកម្ពុជាអាចផ្តល់នូវយុត្តិធម៌បានទេ ។” (AFP, ១៦ កញ្ញា ២០០៤)

២ តុលា ២០០៤

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេសលោក ហោ ណាំហុង មានប្រសាសន៍ថា “លោក កូហ្វី អាណាន់ បានសុំឲ្យរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាធ្វើលិខិតមួយទៅអង្គការសហប្រជាជាតិ បន្ទាប់ពីផ្តល់សច្ចាប័នលើកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីឲ្យលោកអគ្គលេខាធិការអាចស្នើប្តូររៀបចំអង្គប្រជុំជាមួយម្ចាស់ជំនួយ ដើម្បីស្វែងរកថវិកាកម្រៃសាលាក្តី ។ លោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិបានប្រាប់អ្នកយកព័ត៌មានថា មានតែធ្វើដូច្នោះទេ ទើបអង្គការសហប្រជាជាតិអាចស្វែងរកអ្នកផ្តល់ជំនួយ សម្រាប់ទឹកប្រាក់ប្រមាណជា ៥០ លានដុល្លារ ដែលត្រូវការដើម្បីកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។” (Reuters, ២ តុលា ២០០៤)

៤ តុលា ២០០៤

សមាជិករដ្ឋសភាជាតិចំនួន១០៧រូបក្នុងចំណោមសមាជិក១២៣រូប បានបោះឆ្នោតផ្តល់សច្ចាប័នលើកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិនិងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ស្តីពីការកាត់ទោសនៅក្រោមច្បាប់កម្ពុជា ចំពោះបទឧក្រិដ្ឋដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងក្នុងអំឡុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ បន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតផ្តល់សច្ចាប័ន លោក នាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន មានប្រសាសន៍ថា «អ្វីដែលយើងបានរង់ចាំយូរនោះបានកើតឡើងហើយនៅថ្ងៃនេះ» ។ (ទស្សនាវដ្តីស្វែងរកកាពិត ភាសាអង់គ្លេស លេខ៥៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៤ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

ក្នុងសន្និសីទកាសែតមួយដែលប្រារព្ធឡើងនៅមុខរដ្ឋសភាជាតិ បន្ទាប់ពីការប្រជុំផ្តល់សច្ចាប័នលើកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិនិងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា លោកនាយក រដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានប្រកាសថា លោកនឹងអនុញ្ញាតឱ្យមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលនិងប្រជាជនកម្ពុជាឈប់សម្រាកមួយថ្ងៃ នៅថ្ងៃដែលសាលាក្តីខ្មែរក្រហមបើកសវនាការដំបូង។ ការប្រកាសនេះត្រូវបានធ្វើឡើង ដើម្បីជាការឆ្លើយតបទៅនឹងសំណូមពររបស់លោក ឆាន់ យុ កាលពីខែកក្កដា ដើម្បីបង្កើតជា“ថ្ងៃនៃការចងចាំនិងយុត្តិធម៌” ។ (ទស្សនាវដ្តីស្វែងរកកាពិត ភាសាអង់គ្លេស លេខ៥៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៤ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

លិខិតមួយច្បាប់របស់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានផ្ញើទៅលោក កូហ្វី អាណាន់ ស្តីពីការយល់ព្រមរបស់រដ្ឋសភាជាតិលើសេចក្តីកម្ពុជាព្រាងច្បាប់ ដែលឯកភាពលើកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិនិងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា អំពីការកាត់ទោសនៅក្រោមច្បាប់កម្ពុជាចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ ដែលប្រព្រឹត្តឡើងក្នុងអំឡុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

៥ តុលា ២០០៤

សមាជិករដ្ឋសភាជាតិ៧៧រូបក្នុងចំណោមសមាជិក៧៨រូប បោះឆ្នោតយល់ព្រមចំពោះការធ្វើវិសោធនកម្មទៅលើមាត្រាចំនួន២៧ នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា សម្រាប់កាត់សេចក្តីពីបទឧក្រិដ្ឋកម្ម ដែលប្រព្រឹត្តឡើងក្នុងអំឡុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ មាត្រាទាំង២៧នោះរួមមានមាត្រា ២, ៣, ៧, ១០, ១១, ១៤, ១៧, ១៨, ២០, ២១, ២២, ២៣, ២៤, ២៧, ២៧, ២៧, ៣១, ៣៣, ៣៤, ៣៥, ៣៦, ៣៧, ៣៧, ៤០, ៤២, ៤៣, ៤៤, ៤៥, ៤៦ និង៤៧។ វិសោធនកម្មពិនិត្យមើលជារួមទៅលើផ្នែកបច្ចេកទេសរបស់តុលាការពិសេសនេះ ដូចជារចនាសម្ព័ន្ធយុត្តាធិការនិងនីតិវិធី។ (ទស្សនាវដ្តីស្វែងរកកាពិត ភាសាអង់គ្លេស លេខ៥៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៤ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា)

១៨ តុលា ២០០៤

រយៈពេលពីរសប្តាហ៍បន្តបន្ទាប់ពីធ្វើជាអធិបតីក្នុងការផ្តល់សច្ចាប័នលើកិច្ចព្រមព្រៀង និងវិសោធនកម្មរបស់មាត្រាស្តីពីបទបញ្ញត្តិ ដើម្បីកាត់ទោសអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ប្រធានរដ្ឋសភា សម្តេចក្រុមព្រះនរោត្តម រណឫទ្ធិ បានប្រានចោលតម្លៃរបស់សាលាក្តី ដោយមានព្រះរាជបន្ទូលថា គម្រោងថវិកានោះគួរតែចំណាយទៅលើការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្មរបស់ប្រទេសប្រសើរជាង ។ ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលប្រាប់អ្នកយកព័ត៌មាននៅក្រៅរដ្ឋសភាជាតិថា « បើសិនខ្ញុំមានប្រាក់៥៥លានដុល្លារ ខ្ញុំនឹងយកប្រាក់នោះទៅអភិវឌ្ឍប្រទេសវិញ ។ វាមានប្រយោជន៍ជាងការកាត់ទោសមេដឹកនាំចាស់ដរាបបែបខ្មែរក្រហមនេះ » ។ យុត្តិធម៌មានពីរប្រភេទ គឺយុត្តិធម៌សម្រាប់ជនរងគ្រោះ និងយុត្តិធម៌សម្រាប់ជនក្រីក្រ ។ ប្រាក់៥០លានដុល្លារ គឺច្រើនខ្លាំងណាស់ » ។ ព្រះអង្គបានបន្ថែមថា « ជាមួយនឹងប្រាក់ទាំងនោះ តើប្រឡាយប៉ុន្មានដែលយើងអាចដឹកបាន » ។ (The Cambodia Daily, ១៧ តុលា ២០០៤)

១៧ តុលា ២០០៤

កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិនិងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដែលអនុម័តយល់ព្រមដោយរដ្ឋសភាជាតិ នៅថ្ងៃទី៤ ខែតុលា ត្រូវបានប្រកាសឲ្យប្រើប្រាស់ដោយប្រមុខរដ្ឋស្តីទី សម្តេច ជា ស៊ីម ។ (ព្រះរាជក្រមលេខ ១០០៤/០០៦)

២២ តុលា ២០០៤

ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបានអនុម័តយល់ស្រប ចំពោះច្បាប់ដែលបានធ្វើវិសោធនកម្មហើយថា មានលក្ខណៈស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

២៧ តុលា ២០០៤

ច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតសាលាក្តីខ្មែរក្រហម ដែលត្រូវបានធ្វើវិសោធនកម្ម និងអនុម័តដោយរដ្ឋសភាជាតិ នៅថ្ងៃទី៥ ខែតុលា ត្រូវបានប្រកាសឲ្យប្រើប្រាស់ដោយប្រមុខរដ្ឋស្តីទី សម្តេច ជា ស៊ីម ។ (ព្រះរាជក្រមលេខ ១០០៤/០០៦)

៨ វិច្ឆិកា ២០០៤

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយ ប្រកាសបញ្ចប់ការឆែកឆែងផ្នែកច្បាប់សម្រាប់សាលាក្តី ។ (The Cambodia Daily, ៨ វិច្ឆិកា ២០០៤)

១៦ វិច្ឆិកា ២០០៤

លោកឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី សុខ អាន ធ្វើលិខិតមួយច្បាប់ទៅអគ្គលេខាធិការរង និងជាទីប្រឹក្សាផ្នែក ច្បាប់នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ លោក នីកូឡា មីសែល (Nicolas Michel) ដោយបានណែនាំថា ដោយ អនុញ្ញាតទៅតាមមាត្រា៣២នៃកិច្ចព្រមព្រៀង តម្រូវការផ្នែកច្បាប់នៅកម្ពុជាដើម្បីចូលជាធរមានត្រូវបាន គោរពតាម ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

២ ធ្នូ ២០០៤

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន សម្តែងកិត្តិយសច្បាប់ស្តីពីការស្តារកម្មវិធីសម្រាប់អង្គការសហប្រជាជាតិក្នុង ការចំណាយសម្រាប់សាលាក្តី ដែលអាចពន្យារដំណើរការនេះបានតែឲ្យយូរថែមទៀត ដែលអាចធ្វើឲ្យអតីត មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមស្លាប់មុនទទួលការកាត់សេចក្តី ។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានមានប្រសាសន៍ក្នុងកំឡុងពិធីរំលឹក ខួបរណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជាកាលពីថ្ងៃទី២២ ថ្ងៃ ថ្នូរនេះយើងមានច្បាប់សម្រាប់កាត់ទោសខ្មែរ ក្រហម ប៉ុន្តែអង្គការសហប្រជាជាតិថ្ងៃផ្ទុកមិនមានថវិកា ។” លោកបានបន្ថែមថា “ប្រជាជននិងខ្ញុំ ព្រួយបារម្ភថា អតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមនឹងស្លាប់មុនពេលកាត់ក្តី ។ នេះជាក្តីបារម្ភរបស់យើង ។ ថវិកាជា បន្តករបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។” (The Cambodia Daily, ៣ ធ្នូ ២០០៤)

១០ ធ្នូ ២០០៤

អ្នកតំណាងឲ្យអង្គការសហប្រជាជាតិនិងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបាននិយាយថា ថវិកាចុងក្រោយសម្រាប់ធ្វើ ការងារក្នុងសាលាក្តីរយៈពេល៣ឆ្នាំនេះ គឺត្រូវបានកំណត់ត្រឹម ៥៦.២៧២លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក បន្ទាប់ មក អ្នកតំណាងបានបញ្ជាក់ថា ទីតាំងសម្រាប់សាលាក្តីប្រហែលជាត្រូវផ្លាស់ទៅទីបញ្ជាការរដ្ឋានកងយោធពល ខេមរភូមិន្ទ ដែលទើបនឹងបានសាងសង់រួចនៅជ្រុងក្រុង ។ អ្នកសម្របសម្រួលកិច្ចការរបស់អង្គការសហប្រជា ជាតិលោក មូហាម៉ាត សេត (Mohammed Said) បានប្រាប់អ្នកយកព័ត៌មាននៅទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីថា ក្រុមការងាររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិនឹងត្រូវផ្តល់ទៅទីក្រុងញ៉ូយ៉កវិញ ដើម្បីរាយការណ៍ពីចំនួនថវិកាថ្មីទៅ កាន់លោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ កូហ្វី អាណាន់ មុនពេលដែលអង្គការអន្តរជាតិចាប់ផ្តើមធ្វើ ការរៃអង្កាសថវិកា ។ លោក ស៊ាន វិសុទ្ធ អគ្គលេខាធិការនៃក្រុមការងារសាលាក្តីរបស់រដ្ឋាភិបាលបាន និយាយថា កម្ពុជានឹងទទួលរ៉ាប់រងលើចំនួនទឹកប្រាក់ប្រហែល១៣លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ដែលជាចំនួនដ៏ ច្រើនក្នុងកម្រិតសម្គាល់ជាន់ថវិកាចំនួន៧លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកដែលកម្ពុជាបានស្នើ ។ ថវិកានេះគឺធ្លាក់ចុះពី ៥៧លានមកត្រឹមច្រើនជាង៥៦លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ដែលលោក មូហាម៉ាត សេត ហៅថា “ចំនួនដ៏ តិចតួច” បើប្រៀបធៀបទៅនឹងការចំណាយរបស់សាលាក្តីអន្តរជាតិផ្សេងៗ ។ ចំពោះការសន្សំសំចៃខ្លះគឺ

ប្រហែលជាបណ្តាលមកពីការស្នើសុំរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការផ្លាស់ប្តូរទឹកនៃសម្រាប់សាលាក្តី ដែលពីមុនកំណត់
យកមហោស្របចតុមុខនៅទីក្រុងភ្នំពេញ និងមជ្ឈមណ្ឌលវប្បធម៌ជាតិ។ លោក ស៊ាន វិសុទ្ធ បាននិយាយថា
ទីបញ្ជាការរដ្ឋនក្ខណ៍យោពលខេមរភូមិន្ទគឺមានបរិក្ខារគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការរៀបចំរាលដំណើរការនីតិវិធី។ (The
Cambodia Daily, ១១-១២ ធ្នូ ២០០៤)

១៥ ធ្នូ ២០០៤

សម្តេចក្រុមព្រះ នរោត្តម រណបូទ្រី មានព្រះរាជបន្ទូលថា ទីតាំងផ្សេងក្រៅពីទីបញ្ជាការរដ្ឋនយោធា
មានសារសំខាន់ក្នុងការធានាបាននូវ “បទដ្ឋានយុត្តិធម៌អន្តរជាតិមួយ...ចំពោះខ្ញុំវិញ ទីតាំងណាដែលក្រៅពីទី
បញ្ជាការរដ្ឋនក្ខណ៍យោពលខេមរភូមិន្ទគឺមានលក្ខណៈប្រសើរជាង”។ (The Cambodia Daily, ១៦ ធ្នូ
២០០៤)

១៦ ធ្នូ ២០០៤

សម្តេចក្រុមព្រះ នរោត្តម រណបូទ្រី មានព្រះបន្ទូលថា កម្ពុជានឹងអង្គការសហប្រជាជាតិនឹងមិនអាច
ចាប់ផ្តើមដំណើរការរបស់តុលាការទ្រឹក្សកម្ពុជានានាបានទេ ប្រសិនបើប្រទេសជប៉ុនមិនផ្តល់ថវិកាយ៉ាងតិច
ពាក់កណ្តាលនៃចំនួនទឹកប្រាក់ដែលត្រូវការ (៥៦លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក)។ ព្រះអង្គមានព្រះរាជបន្ទូលថា
“ប្រសិនបើជប៉ុនមិនចំណាយលើថវិកាពាក់កណ្តាល ពួកយើងនឹងមិនមានលទ្ធភាពក្នុងការចាប់ផ្តើមសាលាក្តីនោះ
ទេ។” (Japan Today, ១៦ ធ្នូ ២០០៤)

១៧ ធ្នូ ២០០៤

ប្រទេសបារាំងសន្យាថានឹងផ្តល់ជំនួយចំនួន ៣លានយូរ៉ូ (៤លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក) ទៅឲ្យសាលា
ក្តីដែលក្រោយទុកនេះ។ លោក ហារវីយ៉េ ដាកូស (Xavier Darcos) រដ្ឋមន្ត្រីប្រតិភូសម្រាប់កិច្ចសហការ
និងការអភិវឌ្ឍបានមានប្រសាសន៍ថា ប្រទេសបារាំងនឹងធ្វើការខិតខំថវិកាចំនួន ១លានយូរ៉ូ ជារៀងរាល់ឆ្នាំ
សម្រាប់រយៈពេល៣ឆ្នាំនៃដំណើរការនីតិវិធី ដែលត្រូវបានប៉ាន់ស្មានទុកនោះ។ (AFP, ១៧ ធ្នូ ២០០៤)

៨ មករា ២០០៥

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានស្តីបន្ទោសចំពោះសហគមន៍អន្តរជាតិ ដែលបានផ្តល់ជំនួយយ៉ាង
ល្បឿនដល់ប្រទេសដែលត្រូវបានបំផ្លិចបំផ្លាញដោយរលកស៊ុណាមីនៅថ្ងៃទី២៦ ខែធ្នូ ខណៈពេលដែលប្រទេស
ទាំងនោះព្រងើយកន្តើយចំពោះប្រទេសកម្ពុជាក្រោយរបបខ្មែរក្រហម។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីមានប្រសាសន៍

ថា “ចំនួនប្រជាជនដែលស្លាប់ដោយស៊ុណាមីមានចំនួនតិចជាង១០ ភាគរយ បើប្រៀបធៀបនឹងការខូចខាតនិង ចំនួនមនុស្សស្លាប់នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម” ។ លោកបានបន្ថែមទៀតថា “គ្មាននរណាម្នាក់ចង់យកខ្មែរក្រហម ទៅកាត់ទោសជាង ហ៊ុន សែន ទេ” ។ (សារព័ត៌មាន Kyodo, ៨ មករា ២០០៥)

២៣ មករា ២០០៥

សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ មានព្រះរាជបន្ទូលថា ការកាត់ទោសអតីតមេដឹកនាំរបបកម្ពុជាប្រជា ធិបតេយ្យមួយក្តាប់តូចគ្រាន់តែ“ជារឿងកំប្លែងនិងជាការលាក់ពុត”ប៉ុណ្ណោះ ។ ជាជាងការចំណាយទឹកប្រាក់ ប្រមាណ ៥៦លានដុល្លារអាមេរិកដើម្បីបង្កើតតុលាការនិងការ“ជួយទប់ត្រូវក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំ ដែលអាចធ្វើ ឲ្យចៅក្រមរស់នៅក្នុងជីវភាពសម្បូរសម្បាយ” ព្រះអង្គស្នើថា វាប្រហែលជាមានភាពត្រឹមត្រូវជាង ប្រសិន យើងអាចដួលដីដែលមានជីជាតិនិងប្រព័ន្ធជ្នូរទឹកទៅឲ្យត្រូវសាររបស់ជនរងគ្រោះក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ ព្រះអង្គ បានសរសេរនៅលើគេហទំព័ររបស់ព្រះអង្គថា “សំណួររបស់ខ្ញុំគឺចង់ដឹងថា តើការផ្តន្ទាទោសមេដឹកនាំខ្មែរ ក្រហមដោយប្រើប្រាស់អង្គជំនុំជម្រះរបស់កម្ពុជានិងអង្គការសហប្រជាជាតិដ៏ល្បីល្បាញនេះ អាចធ្វើឲ្យខ្ញុំមាន អារម្មណ៍ធូរស្រាលដែរឬទេ? ។” (The Cambodia Daily, ២៥ មករា ២០០៥)

២៧ មករា ២០០៥

សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ក្រើនរំពួកចំពោះលទ្ធភាពនៃការបះបោរដោយអតីតអ្នកគាំទ្រខ្មែរក្រហម ប្រសិនបើមេដឹកនាំរបស់ពួកគេត្រូវបានកាត់ទោស ដោយតុលាការដែលគាំទ្រដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ (The Cambodia Daily, ២៨ មករា ២០០៥)

២៨ មករា ២០០៥

ប្រទេសអង់គ្លេសប្រកាសផ្តល់ជំនួយ ៧៤ម៉ឺនដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ទៅឲ្យអង្គជំនុំជម្រះ ។ (វិទ្យុ អូស្ត្រាលី ABC, ២៨ មករា ២០០៥)

២៩ មករា ២០០៥

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ជំរុញឲ្យប្រទេសម្ចាស់ជំនួយ ប្រញាប់ប្រញាល់ផ្តល់មូលនិធិទៅឲ្យ អង្គជំនុំជម្រះ មុនពេលទិកាសកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដែលមានរយៈចំណាស់ទាំងអស់នេះអាចបាត់បង់ ទៅ ។ (The Cambodia Daily, ៣១ មករា ២០០៥)

៧ កុម្ភៈ ២០០៥

ជំនួសប្តេជ្ញាចិត្តថានឹងផ្តល់ថវិកា២១,៥លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកទៅឲ្យអង្គជំនុំជម្រះ ហើយថាខ្លួននឹងប្រគល់ថវិការនេះទៅឲ្យអង្គការសហប្រជាជាតិនៅចុងខែមីនា។ (The Cambodia Daily, ១០ កុម្ភៈ ២០០៥)

៧ មីនា ២០០៥

ព្រះអង្គម្ចាស់ ស៊ីសុវត្ថិ ធម្មិកោ ដែលជាលេខាផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អតីតព្រះមហាក្សត្រ នរោត្តម សីហនុ បង្ហាញពីចំណង់របស់ព្រះអង្គក្នុងការប្តឹងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេស លោក ហោ ណាំហុង ដើម្បីស្វែងរកមូលហេតុនៃការស្លាប់របស់ព្រះមាតានិងព្រះបិតារបស់ព្រះអង្គ ប្រសិនបើពេលដែលតុលាការខ្មែរក្រហមត្រូវបានបង្កើតឡើង។ ដោយបង្ហាញពីមន្ទិលសង្ស័យចំពោះឆន្ទៈរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក្នុងការបង្កើតតុលាការដែលត្រូវបានរង់ចាំយូរមកហើយនេះ ព្រះអង្គម្ចាស់ ធម្មិកោ មានព្រះរាជបន្ទូលថា ព្រះអង្គចង់ស្វែងរកយុត្តិធម៌អំពីការស្លាប់របស់ព្រះមាតានិងព្រះបិតារបស់ព្រះអង្គ គឺព្រះអង្គម្ចាស់ ស៊ីសុវត្ថិ មេថាវី និងអ្នកម្នាង ណាណែត មេថាវី ដែលជាបងស្រីរបស់ព្រះមហាក្សត្រី នរោត្តម មុនីនាថ។ (The Cambodia Daily, ៧ មីនា ២០០៥)

១១ មីនា ២០០៥

ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតរបស់តុលាការយោធាកម្ពុជានិយាយថា តាម៉ុក និង កាំន ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ខុច ត្រូវបានចោទប្រកាន់នៅខែកុម្ភៈ ពីបទទ្រង់ទ្រាយសង្គ្រាម និងការធ្វើទុកបុកម្នេញលើជនជាតិបរទេសនៅក្នុងរយៈកាលនៃការគ្រប់គ្រងរបស់របបនេះពីឆ្នាំ១៩៧៥ដល់១៩៧៩។ (ABC Radio Australia, ១១ មីនា ២០០៥)

១៥ មីនា ២០០៥

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេស លោក ហោ ណាំហុង ឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ព្រះអង្គម្ចាស់ធម្មិកោ ដោយព្រមានថា លោកនឹងទាមទារសំណងជាប្រាក់ដ៏ច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ចំពោះពាក្យបណ្តឹងទាំងឡាយណាដែលប្តឹងប្រឆាំងនឹងរូបលោក នៅក្នុងតុលាការដែលនឹងត្រូវបង្កើតឡើងនៅពេលខាងមុខ។ ចំពោះសេចក្តីថ្លែងការណ៍សាធារណៈរបស់ព្រះអង្គម្ចាស់ ធម្មិកោ ក្នុងការតាំងចិត្តដាក់ពាក្យប្តឹងប្រឆាំងនឹងលោករដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេស ហោ ណាំហុង លោកបានប្រាប់អ្នកសារព័ត៌មានថា អ្នកដែលមានបំណងប្តឹងលោកពីករណីនេះ ត្រូវត្រៀមប្រាក់ដើម្បីបង់ជាសំណងឲ្យហើយទៅ។ (The Cambodia Daily, ១៧ មីនា ២០០៥)

២១ មីនា ២០០៥

នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាលោក ឆាន់ យុ បាននិយាយថា “មកទល់សព្វថ្ងៃនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងអង្គការសហប្រជាជាតិមានថវិការគ្រប់ចំនួន ដើម្បីបំណាយសម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះនៅឆ្នាំដំបូង (តុលាការមានថវិការចំនួន ៣៧លានដុល្លារហើយ ក្នុងចំនួនថវិការប្រាំសែន ៥៦លានដុល្លារអាមេរិក) ដែលជាការចូលរួមវិភាគទានពី ប្រទេសជប៉ុន អូស្ត្រាលី ចក្រភពអង់គ្លេស និងបារាំង” ។ លោកបានអំពាវនាវសុំឲ្យមានជំនួយបន្ថែមទៀត និងការចូលរួមពីសំណាក់សហគមន៍អន្តរជាតិ ដើម្បីធ្វើឲ្យអង្គជំនុំជម្រះដែលប្រជាជនរង់ចាំយូរមកហើយក្លាយទៅជាការពិត ។ លោកបានថ្លែងថា “ខ្ញុំសង្ឃឹមថាសហគមន៍អន្តរជាតិនឹងចាប់ផ្តើមជួយដោះស្រាយបញ្ហារំលោភសិទ្ធិមនុស្សនៅអាស៊ីខាងក្នុងជាងមុន ដូចដែលខ្លួនបានធ្វើនៅទ្វីបអឺរ៉ុប និងទ្វីបអាហ្វ្រិកដងដែរ” ។ លោកបានបន្តថា “ការជួយប្រជាជនកម្ពុជាដើម្បីស្វែងរកយុត្តិធម៌ចំពោះទុក្ខដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ដែលប្រព្រឹត្តនៅក្នុងទឹកដីរបស់ខ្លួន គឺជាកិត្តិយសជាប្រវត្តិសាស្ត្រមួយរបស់ប្រទេសជាម្ចាស់ជំនួយ” ។ (ទស្សនាវដ្តីស្វែងរកការពិត ភាសាអង់គ្លេស ត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០០៥)

២២ មីនា ២០០៥

យោងតាមលោក រួម រិត អ្នកសរសេរលិខិតឆ្លើយឆ្លងជាមួយអតីតព្រះមហាក្សត្រ នរោត្តម សីហនុ បានឲ្យដឹងថា សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ មានព្រះរាជបន្ទូលថា ព្រះអង្គនឹងផ្តល់ប្រាក់ចំនួន ១ម៉ឺនដុល្លារជំនួសព្រះអង្គម្ចាស់ ស៊ីសុវត្ថិ ធម្មិកោ ប្រសិនបើរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេស ហោ ណាំហុង ប្តឹងព្រះអង្គម្ចាស់ពីបទបរិហារកេរ្តិ៍ ។ (The Cambodia Daily, ២២ មីនា ២០០៥)

២៥ មីនា ២០០៥

ប្រទេសកាណាដាប្រកាសថា ខ្លួននឹងផ្តល់ថវិការ២លានដុល្លារកាណាដា (១,៦៤លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក) ទៅឲ្យអង្គការសហប្រជាជាតិដើម្បីបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដោយផ្តល់១លានដុល្លារ កាណាដាទៅលើប្រតិបត្តិការនៅឆ្នាំដំបូង និង៥សែនដុល្លារកាណាដា ក្នុងមួយឆ្នាំសម្រាប់ឆ្នាំទីពីរនិងទីបី ។ (សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់ស្ថានទូតកាណាដាប្រចាំនៅទីក្រុងភ្នំពេញ, ២៥ មីនា ២០០៥)

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាប្រកាសថា ខ្លួនអាចរួមវិភាគទានបានត្រឹមតែ១.៥លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងចំនួនថវិកា១៣,៣ដុល្លារដែលបានរំពឹងទុកតែប៉ុណ្ណោះ ហើយបានអំពាវនាវសុំជំនួយពីប្រទេសដែលមានការចាប់អារម្មណ៍ ដើម្បីបំពេញលើការខ្វះខាតចំនួន១១,៨លានដុល្លារទៀត ។ ទីប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់របស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន លោក ឌឹម យិនទៀង មានប្រសាសន៍ថា តាមពិតប្រទេសកម្ពុជាត្រូវចូលរួមចំណែកជា

ថវិការចំនួន ៦,៧លានដុល្លារ ប្រសិនបើគិតទាំងការចំណាយទៅបញ្ជូនសន្តិសុខនិងបរិវេណតុលាការ ។ (The Associated Press, ២៧ មីនា ២០០៥)

២៨ មីនា ២០០៥

ប្រទេសជាសមាជិករបស់អង្គការសហប្រជាជាតិសន្យាថា នឹងផ្តល់ថវិការបច្ចេកទេស ៣៨.៤៨លានដុល្លារ ដើម្បីបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។ ដូច្នោះ អង្គជំនុំជម្រះនៅខ្លះថវិកាចំនួន ៤.៥២លាន ដុល្លារទៀតទើបគ្រប់គោលដៅ៤៣លានដុល្លារ ។ ប្រទេសដែលសន្យាផ្តល់ជំនួយរួមមាន :

ជប៉ុន	២១លាន ៦ ៤៧៥ដុល្លារ
បារាំង	៤លាន ៨ ៤៧៥ដុល្លារ
ចក្រភពអង់គ្លេស	២លាន ៨ ៤៧៥ដុល្លារ
អូស្ត្រាលី	២លាន ៣ ៤៧៥ដុល្លារ
ហូល្លង់	២លានដុល្លារ
កាណាដា	១លាន ៦ ៤៧៥ដុល្លារ
ន័រវេស	១លានដុល្លារ
អាណឺម៉ង់	១លានដុល្លារ
ដេនម៉ាក	៥ ៤៧៥ដុល្លារ
អូទ្រីស	៣ ៤៧៥ដុល្លារ
ស្វីតដេន	១ ៤៧៥ដុល្លារ
សាធារណរដ្ឋកូរ៉េ	១ ៤៧៥ដុល្លារ
លុចសំបួរ	៦ ៤៧៥ដុល្លារ ។

សមាជិកសភាសហរដ្ឋអាមេរិកមានប្រសាសន៍ថា អស់រយៈពេលដប់ឆ្នាំកន្លងមកនេះ សហរដ្ឋអាមេរិក “បានចំណាយថវិការអស់៧លានដុល្លារ ទៅលើថ្ងៃស្រាវជ្រាវនិងប្រមូលឯកសារ ដើម្បីស៊ើបអង្កេតទៅលើ ឧក្រិដ្ឋកម្មនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា” ហើយថា “ការជាប់គំរាំងផ្នែកច្បាប់ធ្វើឲ្យសហរដ្ឋអាមេរិកមិនអាចផ្តល់ថវិការ បន្ថែមទៀតទៅសាលាក្តីបានទេ” ។ (សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិលេខ L/3082)

លោក ឆាន់ យុ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាមានប្រសាសន៍ថា លោកជឿជាក់ថា ការខ្វះខាត ថវិកានឹងអាចត្រូវបានបំពេញបន្ថែម ហើយថា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក៏ត្រូវបានរំលោភសុំឲ្យស្ថាប័នឯកជន នៅ ក្នុងប្រទេសជួយបំពេញបន្ថែមការខ្វះខាតនេះ ។ (AFP, ២៧ មីនា ២០០៥)

១១ មេសា ២០០៥

រដ្ឋាភិបាលប្រើប្រាស់សិទ្ធិសន្យាថា នឹងផ្តល់ថវិការបស់ខ្លួន ១៧៣.៥០០ ដុល្លារ ទៅឲ្យតុលាការខ្មែរក្រហម ដែលនឹងត្រូវបង្កើតឡើងនៅពេលខាងមុខ។ លោក ដេរីន ខរមេន (Jeroen Cooreman) អនុប្រធានបេសកកម្មនៃស្ថានទូតប្រចាំនៅទីក្រុងប៉ារីស បានសរសេរនៅក្នុងអ៊ីមែលថា ប្រទេសប្រើប្រាស់សិទ្ធិសន្យា មិនអាចប្រកាសនៅក្នុងសន្និសីទសន្យាផ្តល់ថវិការ នៅទីស្នាក់ការអង្គការសហប្រជាជាតិ កាលពីថ្ងៃ២៧ ខែមីនា បានទេ ពីព្រោះ “ការសម្រេចចិត្តជាផ្លូវការមិនទាន់ត្រូវបានសម្រេចនៅឡើយ នៅពេលមានសន្និសីទនោះ” ។

១៧ មេសា ២០០៥

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាអំពីការរំលោភលើរដ្ឋាភិបាលដែលមានស្ថានទូតប្រចាំនៅប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងអំឡុងរយៈពេលប្រជាធិបតេយ្យ និងស្ថានទូតមួយចំនួនទៀតប្រចាំនៅទីក្រុងប៉ារីស ដែលបានតាមដានពីព្រឹត្តិការណ៍ខ្មែរក្រហម ក៏ដូចជាអង្គការ និងបុគ្គលឯកជនទាំងឡាយ ឲ្យផ្តល់ឯកសារដែលខ្លួនកាន់កាប់មកឲ្យអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ។ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាក៏បានថ្លែងអំណរគុណដល់បណ្ឌិត ស្ទីវ ហេដឺរ (Steve Heder) នៃសាកលវិទ្យាល័យឡុងដុង និងលោក ដេវីដ ហាក (David Hawk) អតីតមន្ត្រីនៅការិយាល័យប្រចាំការនៅកម្ពុជានៃមជ្ឈមណ្ឌលសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលបានផ្តល់ឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹងរយៈពេលខ្មែរក្រហមដោយការគិតទុកជាមុនពីការបង្កើតសាលាក្តី។ ហើយលោកបានបង្ហាញសេចក្តីសង្ឃឹមថា អ្នកឯទៀតនឹងយកកម្មវិធីនេះ។ (ទស្សនាវដ្តីស្វែងរកការពិត ភាសាអង់គ្លេស លេខ៦៤ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៥)

២១ មេសា ២០០៥

ក្រសួងការបរទេសសហរដ្ឋអាមេរិកបានធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ថា “ដើម្បីឲ្យសហរដ្ឋអាមេរិកចូលរួមវិភាគទានដល់ដំណើរការនេះ បើតាមវិធានច្បាប់របស់សហរដ្ឋអាមេរិកចែងថា អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញត្រូវតែអនុលោមទៅតាមបច្ចេកទេសយុត្តិធម៌ ដែលទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិ។ នៅពេលដែលអង្គជំនុំជម្រះមានដំណើរការទៅមុខ យើងនឹងធ្វើការជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា អង្គការសហប្រជាជាតិ និងក្រុមប្រទេសដែលមានការចាប់អារម្មណ៍ ដើម្បីសម្រេចឲ្យបាននូវគោលដៅនេះ”។ (សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានលេខ 2005/438, ២១ មេសា ២០០៥)

២២ មេសា ២០០៥

រដ្ឋាភិបាលវៀតណាមឆ្លើយតបនឹងការស្នើសុំរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា កាលពីថ្ងៃទី១៧ ខែ មេសា ចំពោះឯកសារដែលពាក់ព័ន្ធនឹងខ្មែរក្រហមដោយថ្លែងថា “លិខិតរបស់លោកនឹងត្រូវបានផ្ញើទៅអង្គការ ពាក់ព័ន្ធរបស់វៀតណាម ហើយខ្ញុំជឿជាក់ថា អ្នកទាំងនោះនឹងចាប់អារម្មណ៍ចំពោះរឿងនេះ” ។

២៣ មេសា ២០០៥

ឆ្លើយតបនឹងការស្នើសុំរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាកាលពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ចំពោះឯកសារ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងរបបខ្មែរក្រហម ប្រទេសអាស៊ីម៉ង់បានធ្វើឯកសារមកព្រមព្រៀងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ។

២៤ មេសា ២០០៥

កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិនិងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដើម្បីបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ក្នុងតុលាការកម្ពុជាបានចូលជាធរមាន ។ នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៥ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហ ប្រជាជាតិបានសរសេរលិខិតមួយច្បាប់ធ្វើជូនលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ដើម្បីជម្រាបថា តម្រូវការ ផ្នែកច្បាប់ខាងអង្គការសហប្រជាជាតិមានគ្រប់គ្រាន់អស់ហើយ ។ យោងតាមមាត្រា៣២នៃកិច្ចព្រមព្រៀង ច្បាប់នេះបានចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី២៩ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៥ ដោយសារកាលពី ថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៤ លោក សុខ អាន បានជូនដំណឹងដល់លោក នីកូឡា ម៉ិសេល ថាតម្រូវការផ្នែកច្បាប់របស់កម្ពុជា មានគ្រប់គ្រាន់អស់ហើយ ។ (សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី, ៣ ឧសភា ២០០៥)

យោងទៅតាមរបាយការណ៍ព័ត៌មានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ការសន្យានិងវិភាគទានទាំងឡាយ មានគ្រប់គ្រាន់អស់ហើយនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ក្នុងការផ្តល់ប្រាក់ខែដល់បុគ្គលិកសម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះទាំងពីរ ថ្នាក់នេះ ។ (មជ្ឈមណ្ឌលសារព័ត៌មានអង្គការសហប្រជាជាតិ, ២៩ មេសា ២០០៥)

គណកម្មាការសហគមន៍អឺរ៉ុបសន្យាផ្តល់ថវិការបំណុល១លាន៣សែនដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ដល់សាលាក្តី កាត់ទោសខ្មែរក្រហម ។ (AFP, ២៩ មេសា ២០០៥)

៣០ មេសា ២០០៥

កម្ពុជាស្តារតម្រូវចំពោះការប្រកាសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលថាមានថវិកាគ្រប់គ្រាន់អស់ ហើយ ដើម្បីបង្កើតសាលាក្តី ។ (ABC News Online, ៣០ មេសា ២០០៥)

៦ ឧសភា ២០០៥

ប្រទេសបារាំងប្រកាសថានឹងផ្តល់ថវិកាចំនួន ១លានពាន់ដុល្លារបន្ថែមនៅឆ្នាំ២០០៥ សម្រាប់ដំណើរការកាត់ទោសក្នុងឆ្នាំ២០០៦ ។ យោងតាមសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ក្រសួងការបរទេសបារាំងបានឲ្យដឹងថា “ប្រទេសបារាំងធ្វើបែបនេះ ដើម្បីលើកទឹកចិត្តដល់ប្រទេសជាដៃគូរបស់ខ្លួន ឲ្យបន្ថែមកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីឲ្យមានថវិកាគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ចាប់ផ្តើមនីតិវិធីរបស់តុលាការដែលមានរយៈពេល៣ឆ្នាំ” ។ (The Cambodia Daily, ៧-៨ ឧសភា ២០០៥)

៧ ឧសភា ២០០៥

ជាការឆ្លើយតបទៅនឹងការអំពាវនាវរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា កាលពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ទាក់ទងនឹងឯកសារដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយរបបខ្មែរក្រហម ប្រទេសអង់គ្លេសផ្ញើរឯកសារជូនមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ។

១៧ ឧសភា ២០០៥

សហរដ្ឋអាមេរិកនិយាយថា ខ្លួននឹងមិនចូលរួមក្នុងសាលាក្តីខ្មែរក្រហមទេ បើសិនជាសាលាក្តីមិនអាចបង្ហាញពីភាពយុត្តិធម៌ និងចាកផុតពីឥទ្ធិពល និងការគ្រប់គ្រងពីផ្នែកនយោបាយ ។ លោក ព្យែរ រីឆាតប្រូស្ទេ (Pierre Richard Prosper) ឯកអគ្គរដ្ឋទូតអាមេរិកទទួលបន្ទុកផ្នែកទ្រឹស្តីកម្មសង្គ្រាម បានប្រាប់អ្នកយកព័ត៌មាននៅអង្គុនទស្សនកិច្ចរយៈពេលពីរថ្ងៃរបស់លោកមកកាន់ទីក្រុងភ្នំពេញថា “សហរដ្ឋអាមេរិកចង់ស្ថិតនៅក្នុងជំហរមួយ ដែលយើងអាចកំទេងផ្នែកនយោបាយនិងហិរញ្ញវត្ថុ” ។ លោកនិយាយថា “អ្វីដែលយើងចង់ចៀសវាងនោះ គឺបញ្ហាមួយចំនួនដែលកើតឡើងជាធម្មតាក្នុងប្រព័ន្ធតុលាការកម្ពុជា ហើយដែលនឹងត្រូវបញ្ជូនមកសាលាក្តីខ្មែរក្រហម” ។ លោកបានបន្ថែមទៀតថា “សាលាក្តីត្រូវតែចាកផុតពីអំពើពុករលួយ/ពីការគ្រប់គ្រង ឬឥទ្ធិពលផ្នែកនយោបាយ និងត្រូវតែមានតម្លាភាព” ។ (Reuters ១៧ ឧសភា ២០០៥)

២០ ឧសភា ២០០៥

ប្រជាជនខ្មែរប្រមាណ១ពាន់នាក់ បានមកជួបជុំគ្នានៅវាលពិឃាតជើងឯក ដើម្បីរំលឹកដល់ជនរងគ្រោះដែលបានបាត់បង់ជីវិតឆ្នាំ១៩៧៥ដល់ឆ្នាំ១៩៧៩ ខណៈពេលដែលមានការអំពាវនាវឲ្យមានការបង្កើតសាលាក្តី ដើម្បីនាំយកអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមមកប្រឈមមុខនឹងតុលាការឲ្យបានឆាប់ ។ ញាតិសណ្តាន ជនរងគ្រោះ សិស្ស និស្សិត មន្ត្រីរាជការ និងព្រះសង្ឃបានមកចូលរួមក្នុងពិធីនេះ ដែលត្រូវបានប្រារព្ធធ្វើឡើង

ជារៀងរាល់ឆ្នាំ ដើម្បីរំលឹកដល់របបកសិកម្មសមូហភាវូបនីយកម្មម៉ៅនិយមរបស់ ប៉ុល ពត នៅវាលពិឃាត ជើងឯកប៉ែកនិរតីនៃទីក្រុងភ្នំពេញ។ (AFP, ២០ ឧសភា ២០០៥)

៣០ ឧសភា ២០០៥

លោកឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី សុខ អាន បានអំពាវនាវដល់អ្នកការទូតបរទេសនៅទីក្រុងភ្នំពេញឲ្យជួយកម្ពុជា បំពេញចំណែកថវិការបស់ខ្លួនចំនួន (១៣,៣លានដុល្លារ) នៃចំនួនថវិការសរុបរបស់សាលាក្តី ដើម្បីកាត់ទោស អតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម។ លោក ស៊ាន វិសុទ្ធ លេខាធិការនៃក្រុមការងារសាលាក្តីរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល កម្ពុជាបានថ្លែងថា «ប្រទេសឥណ្ឌូ សិង្ហបុរី និងថៃ បានបង្ហាញពីចំណាប់អារម្មណ៍ក្នុងការផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែក បច្ចេកទេស។ លោកបានបន្ថែមទៀតថា សហព័ន្ធអឺរ៉ុបកំពុងរារាំងចិត្តថា តើត្រូវផ្តល់ប្រាក់១,៣លានដុល្លារ ដែលបានសន្យា ទៅឲ្យអង្គការសហប្រជាជាតិបុរេរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា»។ (វិទ្យុសម្រេងសហរដ្ឋអាមេរិក, ភ្នំពេញ, ៣១ ឧសភា ២០០៥)

២ មិថុនា ២០០៥

អង្គទូតនិងអ្នកតំណាងមកពីស្ថានទូតចំនួន១៣នៅទីក្រុងភ្នំពេញ បានធ្វើទស្សនកិច្ចទៅកាន់ទីតាំងអង្គជំនុំ ជម្រះវិសាមញ្ញដែលមានស្នាក់ការនៅភូមិកំបូល។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

៥ មិថុនា ២០០៥

អ្នកជំនួញកម្ពុជាសំខាន់ៗជាច្រើននាក់និយាយថា ពួកគេនឹងផ្តល់ប្រាក់ដើម្បីបំពេញលើថវិកាដែលរដ្ឋា ភិបាលនៅខ្លះចំនួន១១.៨លានដុល្លារសម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម ប្រសិនបើរដ្ឋាភិបាលធ្វើការស្នើសុំជាផ្លូវ ការ។ លោក សុខ គង់ អគ្គនាយកក្រុមហ៊ុនសូភីមិចបានមានប្រសាសន៍ថា «ខ្ញុំនឹងបរិច្ចាគថវិកាសម្រាប់សាលា ក្តី ដើម្បីជួយរដ្ឋាភិបាល។» លោកបានបន្ថែមទៀតថា លោកជឿថា លោកមិនមែនជាអ្នកជំនួញតែម្នាក់ដែល គ្រៀមខ្លួនក្នុងការជួយបំពេញការខ្វះខាតនេះទេ។ លោក គិត ម៉េង ប្រធានក្រុមហ៊ុនយ៉ាវល់ក្រុបបាននិយាយ ដូចគ្នាដែរថា «បើសម្តេច ហ៊ុន សែន មានគោលនយោបាយ ឬធ្វើការស្នើសុំជាផ្លូវការយើងនឹងមិនបដិសេធ ឡើយ»។ (The Cambodia Daily, ៦ មិថុនា ២០០៥)

៦ មិថុនា ២០០៥

អ្នកនាំពាក្យកណបក្ស សម រង្ស៊ី លោក អ៊ិន ប៊ុនអាន បានស្នើឲ្យរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជារៀបចំពិធីវៃ អង្គុយសប្រាក់ថ្នាក់ជាតិមួយ ដើម្បីបំពេញថវិកាខ្វះខាតរបស់រដ្ឋាភិបាល ដែលរដ្ឋាភិបាលបាននិយាយថាជាឧប

សក្តិចុះក្រោយនៃការបង្កើតសាលាក្តី ដែលប្រជាជនបានរង់ចាំអស់ពេលជាយូរមកហើយ ។ លោក អ៊ិន ប៊ុនអាណ បានបន្ថែមថា « វាហាក់ដូចជាអ្នកគ្រប់គ្នាបានចូលរួមផ្តល់ថវិការសម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម លើក លែងតែប្រជាជនខ្មែរនៅទីនេះនិងនៅក្រៅប្រទេស» ។ (The Cambodia Daily, ៧ មិថុនា ២០០៥)

៧ មិថុនា ២០០៥

នួន ជា បានទទួលស្គាល់ថា សុខភាពរបស់គាត់កំពុងចុះទ្រុឌទ្រោម ហើយសម្ពាធឈាមខ្ពស់កំពុងបង្ក បញ្ហាដល់គាត់ ។ ប៉ុន្តែគាត់និយាយថា គាត់កំពុងព្យាយាមថែរក្សាសុខភាព ក្នុងករណីដែលគាត់ត្រូវតុលាការ កោះហៅឲ្យទៅបញ្ជាក់ខ្លួននៅចំពោះមុខសាលាក្តីខ្មែរក្រហម ដែលជាប់កាំងជាយូរមកហើយនោះ ។ គាត់បាន ថ្លែងថា « ខ្ញុំកំពុងថែរក្សាខ្លួននិងសុខភាពរបស់ខ្ញុំ ពីព្រោះខ្ញុំកំពុងត្រៀមខ្លួនទៅកាន់តុលាការ ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនដឹងថាខ្ញុំ អាចទ្រាំទ្រដល់ពេលណានោះទេ» ។ (The Cambodia Daily, ៧ មិថុនា ២០០៥)

៨ មិថុនា ២០០៥

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានបដិសេធសំណើរអង្គសម្រាកក្នុងក្រុងភ្នំពេញ ដើម្បីជួយបំពេញ ចន្លោះខ្លះខាតចំនួន១១.៨លានដុល្លាររបស់រដ្ឋាភិបាល សម្រាប់ការបង្កើតសាលាក្តីខ្មែរក្រហម ។ ប្រការនេះ ធ្វើឲ្យអ្នកអង្កេតការមួយចំនួនជឿថា អាចបង្កការសង្ស័យចំពោះការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការបង្កើត សាលាក្តីដែលខ្លួនរង់ចាំអស់រយៈពេលជាយូរនេះ ។ ឆ្លើយតបទៅនឹងការស្នើសុំឲ្យមានការរៃអង្គសម្រាក សម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម ពីការបរិច្ចាគរបស់ប្រជាជនខ្មែរក្នុងប្រទេស លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន មានប្រសាសន៍ថា « ខ្ញុំគិតថាសំណើបែបនេះមិនអាចទទួលយកបានទេ ។ ប្រជាជនខ្មែរក្រុងក្រាន់តែចិញ្ចឹម ជីវិតប៉ុណ្ណោះ» ។ លោក ឌឹម យិនឡេង សមាជិកក្រុមការងារសាលាក្តីខ្មែរក្រហមរបស់រដ្ឋាភិបាលបាន និយាយបន្តថា នឹងមិនមានការអំពាវនាវទៅអ្នកជំនួយណាមួយ ឬអ្នកដទៃទៀត ដើម្បីឲ្យគេជួយនោះទេ ។ (The Cambodia Daily, ៧ មិថុនា ២០០៥)

១០ មិថុនា ២០០៥

ក្រសួងការបរទេសជប៉ុននិយាយថា ប្រទេសជប៉ុនមិនអាចផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុដោយផ្ទាល់ ដើម្បីបំពេញការ ខ្លះខាតថវិការខ្លះខាតរបស់កម្ពុជាចំនួន១១.៨លានដុល្លារនោះបានទេ ប៉ុន្តែជប៉ុនកំពុងសិក្សាពីលទ្ធភាពនៃការ បង្កើតមូលនិធិតាមរយៈជំនួយទ្រព្យរបស់ជប៉ុនមកកម្ពុជា ។ លោក ហាតស៊ិយ៉ាហ៊ី តាកា ស៊ីម៉ា (Hatsuhisa Taka shima) បានប្រាប់អ្នកយកព័ត៌មាននៅក្នុងសន្និសីទកាសែតមួយថា « រដ្ឋាភិបាលជប៉ុនតាមរយៈរដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងការបរទេស (Nobutaka Machimura) ចង់ឃើញសាលាក្តីខ្មែរក្រហមចាប់ផ្តើមដំណើរការឲ្យបានឆាប់

តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ។ « ដើម្បីអាចធ្វើដូច្នោះបានរដ្ឋាភិបាលជប៉ុនស្ម័គ្រចិត្តពិភាក្សាដោយលម្អិតអំពីវិធី
ដែលអាចឲ្យជប៉ុនមានមធ្យោបាយផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុ តាមរយៈជំនួយទ្វេភាគីរវាងកម្ពុជា និងជប៉ុន» ។ (The
Cambodia Daily, ១១-១២ មិថុនា ២០០៥)

២១ មិថុនា ២០០៥

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេស លោក ហោ ណាំហុង ថ្ងៃៗថា ឧបសគ្គមួយទៀតនៃការបង្កើតសាលាក្តីខ្មែរ
ក្រហមត្រូវបានដោះស្រាយដោយនឹងសេចក្តីប្រកាស ដែលថាកម្ពុជានឹងប្រើប្រាស់មូលនិធិពិសេសមួយដែល
បង្កើតឡើងដោយរដ្ឋាភិបាលជប៉ុន ដើម្បីចំណាយលើចំណែកដែលនៅសល់នៃថវិកាក្នុងការបង្កើតសាលាក្តីខ្មែរ
ក្រហម ។ លោករដ្ឋមន្ត្រីបានបន្ថែមថា « រដ្ឋាភិបាលជប៉ុនបានផ្តល់ប្រាក់រួចហើយ ។ យើងនឹងប្រើប្រាស់ថវិការ
នេះ ដូច្នោះយើងសង្ឃឹមថាសាលាក្តីខ្មែរក្រហមអាចដំណើរការបានក្នុងពេលឆាប់ៗនេះ» ។ (The Cambodia
Daily, ២២ មិថុនា ២០០៥)

២២ មិថុនា ២០០៥

សេចក្តីប្រកាសរបស់លោក ហោ ណាំហុង ដែលថាកម្ពុជានឹងប្រើប្រាស់មូលនិធិពិសេសមួយដែល
បង្កើតឡើងដោយរដ្ឋាភិបាលជប៉ុន ដើម្បីចំណាយលើចំណែកដែលនៅសល់នៃថវិកាសាលាក្តីខ្មែរក្រហម បាន
ធ្វើឲ្យស្ថានទូតជប៉ុននៅទីក្រុងភ្នំពេញមានភាពភ្ញាក់ផ្អើល ។ មន្ត្រីកិច្ចការនយោបាយរបស់ស្ថានទូតជប៉ុន លោក
ហ្វូមីអូ ហ្គុតូ (Fumio Goto) មានប្រសាសន៍ថាកម្មវិធីជំនួយទ្វេភាគីរបស់ជប៉ុនមិនអាចបង្កប់ថវិការខ្វះខាត
ទាំងអស់របស់កម្ពុជាបានទេ ហើយលោកបានស្នើសុំឲ្យប្រទេសជប៉ុនមេចំណែកផងដែរ ។ លោកបានបន្ថែមថា
« ដោយសារមិនមែនមានតែជប៉ុនទេដែលជួយសាលាក្តីខ្មែរក្រហម ដូច្នោះយើងអាចយល់បានថា ឥឡូវរាជរដ្ឋា
ភិបាលកម្ពុជាបានត្រៀមខ្លួនរួចហើយ ដូច្នោះសូមអំពាវនាវដល់ប្រទេសផ្តល់ជំនួយទាំងអស់ដើម្បីជួយរួមចំណែក
ដល់កម្ពុជាដែលត្រូវចំណាយផង» ។ (វិទ្យុសម្រស់សហរដ្ឋអាមេរិក ២២ មិថុនា ២០០៥)

២៧ មិថុនា ២០០៥

ប្រទេសអាឡឺម៉ង់ជំរុញឲ្យសាលាក្តីខ្មែរក្រហមខិតខំរកការចាប់ផ្តើម ដោយប្រកាសបរិច្ចាគថវិការ
ចំនួន ១,៧លានដុល្លារបន្ថែមទៀត សម្រាប់ថវិកាចំណាយសរុប ៥៦,៣លានដុល្លាររបស់សាលាក្តី ។ (The
Cambodia Daily, ២៧ មិថុនា ២០០៥)

៣០ មិថុនា ២០០៥

អ្នកការទូតមួយរូបដែលនិយាយក្នុងលក្ខខណ្ឌសុំមិនបញ្ចេញឈ្មោះបានថ្លែងថា អង្គការសហប្រជាជាតិ អនុម័តយល់ព្រមយកអត្ថបញ្ញាការដ្ឋានកងយោធពលខេមរភូមិន្ទនៅជ្វាយក្រុងភ្នំពេញ ធ្វើជាទីតាំងសាលាក្តីខ្មែរ ក្រហម ។ ការសម្រេចចិត្តនេះត្រូវបានធ្វើឡើងនៅក្នុងការប្រជុំជាដាច់ខាតមួយនៅទីក្រុងញូវយ៉កកាលពីថ្ងៃទី៣០ ខែមិថុនា រវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និងអ្នកតំណាងមកពីប្រទេសដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងសាលាក្តី នេះ ។ (The Cambodia Daily, ២០ កក្កដា ២០០៥)

៣០ មិថុនា ២០០៥

អង្គការសហប្រជាជាតិអំពាវនាវឲ្យប្រទេសជាសមាជិក ប្រគល់បញ្ជីឈ្មោះចៅក្រមនិងព្រះរាជអាជ្ញា អន្តរជាតិ ដែលប្រទេសទាំងនោះចង់ឲ្យតែងតាំងសម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម ។ លេខាធិការដ្ឋានអង្គការសហ ប្រជាជាតិបានផ្ញើលិខិតទៅប្រទេសជាសមាជិកនៅថ្ងៃទី៣០ ខែមិថុនា ជាមួយការតែងតាំងសម្រាប់តំណែង សរុប៧ ពីសហគមន៍អន្តរជាតិ ដែលត្រូវប្រគល់ត្រឹមថ្ងៃទី២៧ ខែសីហា ។ លោក នីកូឡា មីសែល (Nicolas Michel) អគ្គលេខាធិការរងអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកកិច្ចការច្បាប់បានសរសេរថា “តាំងនាមឲ្យលោក អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ កូហ្វី អាណាន់ ខ្ញុំមានកិត្តិយសស្នើសុំឲ្យរដ្ឋាភិបាលស្នើឈ្មោះបុគ្គល ដែលលោកអគ្គលេខាធិការនឹងជ្រើសរើសដើម្បីធ្វើការតែងតាំង ។ លិខិតនោះបានចែងថា មន្ត្រីតុលាការអន្តរ ជាតិនឹងទទួលបានប្រាក់បៀវត្សរ៍ចំនួន ១២៧,៤០០ ដុល្លារក្នុងមួយឆ្នាំ ដោយគណនាទៅតាមរយៈពេលដែល មន្ត្រីទាំងនោះធ្វើការងារជាក់ស្តែង ។ មន្ត្រីទាំងនោះនឹងចាប់ ផ្តើមបំពេញការងារនៅពេលផ្សេងគ្នា និងបម្រើ ការងារក្នុងរយៈពេលផ្សេងគ្នា អាស្រ័យលើដំណាក់កាលនីមួយៗ ដូចជាដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេតការកាត់ ទោស និងការប្តឹងទទួរណ៍ ។ (The Cambodia Daily, ២០ កក្កដា ២០០៥)

៣០ មិថុនា ២០០៥

លោក ឆាន់ យុ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា បានស្នើឲ្យរដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសក្នុងសមាគមន៍ អាស៊ានចូលរួមបន្ថែមទៀតនៅក្នុងដំណើរការសាលាក្តីខ្មែរក្រហម (ដោយផ្តល់ជំនួយដែលត្រូវការចាំបាច់ដូចជា ជំនួយបច្ចេកទេសផ្តល់ឯកសារដែលពាក់ព័ន្ធនឹងខ្មែរក្រហមទៅសាលាក្តី) ការផ្តល់ប្រឹក្សា (ជួយដល់ប្រជាជន ដែលរងការឈឺចាប់ដោយសារជំងឺបាក់ស្បាត) កុំព្យូទ័រ មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន (រថយន្តដឹកអ្នកដំណើរធំៗ ឬ រថយន្តក្រុងតូចៗសម្រាប់ដឹកប្រជាជនពីជនបទមកចូលរួមការកាត់ក្តីនៅទីក្រុង) និងវិទ្យុ ។ (ស្ទែងរកការពិត, ភាសាអង់គ្លេស, ត្រីមាសទី២, ឆ្នាំ២០០៥)

១៤ កក្កដា ២០០៥

មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលមួយរូបបាននិយាយនៅក្នុងសន្និសីទស្តីពីសាលាក្តីថា រដ្ឋាភិបាលនៅកំពុងរង់ចាំជំនួយអន្តរជាតិ ដើម្បីបង្កប់ថវិកាជាចំណែករបស់កម្ពុជាសម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម ដែលនៅខ្លះ ១១.៨លានដុល្លារទៀត និងកំពុងរង់ចាំឲ្យអង្គការសហប្រជាជាតិធ្វើការតែងតាំងអនុប្រធានសម្របសម្រួល មុនពេលបោះជំហានទៅមុខទៀត។ លោក ស៊ាន វិសុទ្ធ លេខាធិការនៃក្រុមការងារសាលាក្តីខ្មែរក្រហមរបស់រដ្ឋាភិបាលបាននិយាយថា “ពេលណាយើងទទួលបានព័ត៌មានពីអង្គការសហប្រជាជាតិអំពីអ្នកដែលនឹងមកកាន់តំណែងជាអនុប្រធានផ្នែកសម្របសម្រួលពេលនោះកម្ពុជានឹងស្វែងរកប្រធានផ្នែកសម្របសម្រួលរបស់ខ្លួន។ យើងកំពុងរង់ចាំអង្គការសហប្រជាជាតិ”។ អង្គការសហប្រជាជាតិបានប្រកាសជ្រើសរើសអនុប្រធានផ្នែកសម្របសម្រួលនៅខែមេសា។ ការដាក់ពាក្យដុតកំណត់នៅថ្ងៃទី៨ ខែឧសភា។ យោងតាមមន្ត្រីទាំងនោះ អង្គការសហប្រជាជាតិបានទទួលពាក្យសុំជាង១០០ច្បាប់។ អគ្គរាជទូត ជប៉ុន ហ្វុមីអាកិ តាកាហាស៊ី (Fumiaki Takahashi) បានមានប្រសាសន៍នៅឯសន្និសីទដែលរៀបចំឡើងដោយសាកលវិទ្យាល័យកម្ពុជាថា វាជាដំណាក់កាលចុងក្រោយក្នុងការសម្រេចថា អ្នកណានឹងកាន់មុខដំណែងនេះ។ (The Cambodia Daily, ១៥ កក្កដា ២០០៥)

២៥ កក្កដា ២០០៥

លោក អ៊ាន ភាសិន (Ian Pearson) រដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសសម្រាប់កិច្ចការពាណិជ្ជកម្មរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិបាននិយាយបន្ទាប់ពីជំនួបជាមួយលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ដែលបានពិភាក្សាពីសាលាក្តីថា “អង្គការនឹងផ្តល់ថវិកាប្រមាណ២,៦លានដុល្លារដល់សាលាក្តីខ្មែរក្រហមដែលបានរង់ចាំអស់រយៈពេលយ៉ាងយូរនោះ។ យើងបាននិយាយហើយថា យើងច្នៃផ្តល់ថវិកា២,៦លានដុល្លារសម្រាប់រយៈពេល៣ឆ្នាំខាងមុខទៅឲ្យភាគីអន្តរជាតិរបស់សាលាក្តី”។ (The Cambodia Daily, ២៦ កក្កដា ២០០៥)

១ សីហា ២០០៥

ហារុហិស្ស្វា ហាន់ដា (Haruhisa Handa) អ្នកបរិច្ចាគ មេដឹកនាំសាសនា អ្នកជំនាញពាណិជ្ជកម្ម និងជាអ្នកនិពន្ធដែលមានឈ្មោះថា តូស្សុ ហុកាមី (Toshu Fukami) បានប្រកាសផ្តល់ថវិកាចំនួន ១,៣លានដុល្លារ សម្រាប់សំណងនិងការសាងសង់វិមានវត្តភ្នំខ្មែរដល់ជនរងគ្រោះនៃរបបខ្មែរក្រហម។ លោកបាននិយាយថា ហារុហិស្ស្វា ហាន់ដា ដែលជាស្ថាបនិកសមាគមកីឡាកូនហ្គោលជនពិការជប៉ុននឹងផ្តល់មូលនិធិ ៣សែនដុល្លារ ចំណែកឯអង្គការសុខុមាលភាពរបស់លោកឈ្មោះ វើល មេត (World Mate) នឹងចេញចំណាយថវិកាដែលនៅសល់។ អ្នកដែលនៅរស់ពីរបបនេះនឹងត្រូវបានហៅឲ្យទៅដាក់ពាក្យសុំថវិកាពីមូលនិធិនេះ ដែលមានគោលបំណងផ្តល់ប្រាក់ ១០០ដុល្លារក្នុងមួយគ្រួសារសម្រាប់គ្រួសារចំនួន១ម៉ឺន។ ហារុហិស្ស្វា ហាន់ដា

បាននិយាយថា “បើខ្ញុំទទួលបានប្រាក់បរិច្ចាគច្រើនជាងនេះ ខ្ញុំអាចដល់ប្រាក់ដល់ប្រជាជនច្រើនជាងនេះដែរ” ។
(The Cambodia Daily, ២ សីហា ២០០៥)

៤ សីហា ២០០៥

“មុនរយៈពេលមួយខែ ក្នុងការបញ្ចប់ដំណើរការជ្រើសរើសតាំងចៅក្រមនិងព្រះរាជអាជ្ញា សម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ អង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិ បានស្នើឱ្យគ្រប់ប្រទេសទាំងអស់ ធ្វើការតែងតាំងបេក្ខជន ដែលមានសមត្ថភាពខ្ពស់បំផុតទៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ។ ដោយសារតែភាពទន់ខ្សោយខ្លាំងនៅក្នុងប្រព័ន្ធតុលាការកម្ពុជា អង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិ មានការខកចិត្តចំពោះការសម្រេចតែងតាំងចៅក្រមកម្ពុជាភាគច្រើន ដើម្បីបម្រើការងារក្នុងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ។ ចៅក្រម១១រូប ក្នុងចំណោម១៧រូប និងសហព្រះរាជអាជ្ញាមួយរូបក្នុងចំណោម២រូបជាជនជាតិខ្មែរ ។ អង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិយល់ឃើញថាប្រព័ន្ធតុលាការកម្ពុជានៅតែមានភាពទន់ខ្សោយ ហើយប្រឈមនឹងសម្ពាធនយោបាយ ជាពិសេសក្នុងករណីសំខាន់ៗ ។ នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ វាមិនអាចធានាថាសាលាក្តីនឹងប្រព្រឹត្តទៅតាមច្បាប់អន្តរជាតិ និងស្តង់ដារយុត្តិធម៌បានទេ” ។ (អង្គការលើកលែងទោសអន្តរជាតិ, ៤ សីហា ២០០៥, News Service No. 211, AI Index: ASA 23/004/2005 Public)

១៥ សីហា ២០០៥

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន មានប្រសាសន៍ថា បញ្ហាក្នុងការបង្កើតសាលាក្តីខ្មែរក្រហមកំពុងតែធ្វើឱ្យលោកឈឺក្បាល ហើយព្រមានថា សាលាក្តីនេះនឹងមិនកើតមានទេ ប្រសិនបើសហគមន៍អន្តរជាតិមិនអាចបង្កប់ចំណែកថវិការបស់រដ្ឋាភិបាលសម្រាប់សាលាក្តី ។ (The Cambodia Daily, ១៦ សីហា ២០០៥)

២៥ សីហា ២០០៥

អង្គការសហប្រជាជាតិប្រកាសថា លោកស្រី មីសែល លី (Michelle Lee) មកពីប្រទេសចិន គឺជាអ្នកសម្របសម្រួលរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ នៅក្នុងសាលាក្តីខ្មែរក្រហម ។ ចាប់ពីថ្ងៃទី១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៥ លោកស្រីនឹងបម្រើការងារអនុប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាលតំណាងឱ្យភាគីអន្តរជាតិ ។ លោកស្រីបានចូលបម្រើការងារនៅអង្គការសហប្រជាជាតិនៅឆ្នាំ១៩៧៤ ហើយថ្មីៗនេះ លោកស្រីទទួលខុសត្រូវសេវាការកំទេចកិច្ចការរដ្ឋបាលនៅឯតុលាការប្រល័យពូជសាសន៍សម្រាប់ប្រទេសរ៉ូនដា ក្នុងទីក្រុងអារូសា (Arusha) ប្រទេសតង់ហ្សានី តាំងពីខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៣ ។ ពីមុនលោកស្រីជាប្រធានផ្នែករដ្ឋបាលនៅក្នុងគណៈកម្មការ

សង្គម និងសេដ្ឋកិច្ចតំបន់អាស៊ីនិងប៉ាស៊ីហ្វិករបស់អង្គការសហប្រជាជាតិនៅទីក្រុងប្រាសាទ ពីខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០១ ដល់ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៣ ។ (AP, ២៦ សីហា ២០០៥)

២៧ សីហា ២០០៥

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ស្វាគមន៍ចំពោះការតែងតាំង លោកស្រី មីសែល លី ជាអ្នកសម្របសម្រួលរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ សម្រាប់ការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងកម្ពុជា ក្នុងការបង្កើតសាលាក្តីកាត់ទោសអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានប្រាប់អ្នកយកព័ត៌មានថា «យើងស្វាគមន៍ចំពោះជំហានទាំងអស់របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។ យើងក៏ស្វាគមន៍ចំពោះការតែងតាំងបុគ្គលិកណាមួយរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិដែរ ។ លោកបានបន្ថែមថា អង្គការសហប្រជាជាតិមានបទបញ្ញត្តិរបស់ខ្លួន គឺថាណាម្នាក់ដែលបម្រើការងារក្នុងអង្គការនេះត្រូវតែបម្រើដល់ប្រយោជន៍របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ។ (Kyodo, ២៧ សីហា ២០០៥)

២០ កញ្ញា ២០០៥

ប្រធានាធិបតីបារាំង ហ្សាក ឡាក (Jacques Chirac) ជួបជាមួយលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ដើម្បីពិភាក្សាភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការនិងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងទ្វេភាគី ក្នុងការយកមេដឹកនាំនៃរបបប្រល័យពូជសាសន៍ខ្មែរក្រហមដែលនៅរស់មកកាត់ទោស ។ (ABC Radio Australia, ២០ កញ្ញា ២០០៥)

២៣ កញ្ញា ២០០៥

ឯកអគ្គរដ្ឋទូតថ្មីរបស់សហរដ្ឋអាមេរិកប្រចាំនៅកម្ពុជានិយាយថា វាជាពេលវេលាដែលត្រូវនាំអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមទាំងនោះមកកាត់ទោស ។ លោកមានប្រសាសន៍ទៀតថា «សាលាក្តីនេះគឺជាសាលាក្តីមួយយ៉ាងល្អពិតប្រាកដ ។ ប្រសិនបើសាលាក្តីធានាបាននូវបទដ្ឋានអន្តរជាតិរដ្ឋាភិបាលអាមេរិកនឹងគាំទ្រសាលាក្តីនេះ ។ អ្វីដែលយើងត្រូវការនោះគឺការកាត់ក្តីពិតប្រាកដ មិនមែនជាការកាត់ទោសក្លែងបន្លំនោះទេ» ។ (Kyodo, ២៣ កញ្ញា ២០០៥)

៧ តុលា ២០០៥

ប្រទេសឥណ្ឌាផ្តល់ថវិការប័ណ្ណ ១ លានដុល្លារ មកឲ្យភាគីកម្ពុជាសម្រាប់ការបង្កើតតុលាការខ្មែរក្រហម ។ (www.hindu.com/2005/10/08/stories/2005100803181300.htm)

២៥ តុលា ២០០៥

អតីតមេបញ្ជាការខ្មែរក្រហម ឈូក រិន ដែលរត់គេចខ្លួន ត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅជិតព្រំដែនថៃក្នុងខេត្ត ខត្តរមានជ័យ ។ ការចាប់ខ្លួននេះធ្វើឡើងតាមសំណូមពររបស់ប្រធានាធិបតីបារាំង លោក ហ្សាក់ ស៊ីរ៉ាក់ ក្នុង អំឡុងជំនួបជាមួយលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន នៅថ្ងៃទី២១ ខែកញ្ញា នៅទីក្រុងប៉ារីស ។ ឈូក រិន បាន គេចខ្លួនតាំងពីខែកុម្ភៈ នៅពេលតុលាការកំពូលបានបដិសេធបណ្តឹងតវ៉ាចុងក្រោយរបស់គាត់ប្រឆាំងនឹងសាល ក្រមកាត់ទោសជាប់កុកអស់មួយជីវិត ដែលសម្រេចក្នុងឆ្នាំ២០០២ ដោយជាប់ចោទពីបទសម្លាប់អ្នកទេសចរ បីនាក់មកពីប្រទេសអូស្ត្រាលី អង់គ្លេស និងបារាំង កាលពីឆ្នាំ១៩៧៤ ។ អ្នកទេសចរណ៍ទាំងបីត្រូវបានចាប់ជា ចំណាប់ខ្លាំងបន្ទាប់ពីការវាយឆ្លក់មកលើរទេះភ្លើងមួយខ្សែ ហើយក្រោយមកត្រូវបានសម្លាប់នៅលើភ្នំវាលី ក្នុង ខេត្តកំពត ។ (The Cambodia Daily, ២៦ តុលា ២០០៥)

១២ វិច្ឆិកា ២០០៥

ព្រះមហាក្សត្រ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហមុនី បានឡាយព្រះហស្តលេខាលើព្រះរាជក្រឹត្យតែងតាំង លោក ស៊ាន វិសុទ្ធ ជាប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាលនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ និងតែងតាំងលោកស្រី មីសែល លី ជាអនុប្រធាន ដែលតំណែងនេះត្រូវបានតែងតាំងនៅថ្ងៃទី១៤ ខែតុលា ដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការ សហប្រជាជាតិ ។ (ព្រះរាជក្រឹត្យ, នស/រកត/១១០៥/៤៦២ និង នស/រកត/១១០៥/៤៦៦)

២០ វិច្ឆិកា ២០០៥

អតីតព្រះមហាក្សត្រ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ បានចោទប្រកាន់លោក រីឆាដ និចសុន (Richard Nixon) អតីតប្រធានាធិបតីសហរដ្ឋអាមេរិក និងលោក ហិនរី ឃីស៊ីងដឺ (Henry Kissinger) ដែលពេល នោះជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេសថា បានបម្រើផលប្រយោជន៍ខ្មែរក្រហមក្នុងពេលដែលសហរដ្ឋអាមេរិក កំពុងធ្វើសកម្មភាពយោធានៅកម្ពុជា ។ ឯកសារដែលចេញផ្សាយកាលពីសប្តាហ៍មុននៅសហរដ្ឋអាមេរិក បាន រៀបរាប់យ៉ាងលម្អិតពីការបោកប្រាស់របស់ និចសុន ក្នុងអំឡុង“សង្គ្រាមសម្ងាត់”របស់សហរដ្ឋអាមេរិកនៅ កម្ពុជានៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៧០ ដែលនៅពេលនោះ សហរដ្ឋអាមេរិកបានធ្វើការទម្លាក់គ្រាប់បែកដីច្រើន សន្លឹកសន្ទាប់មកលើប្រទេសកម្ពុជា ។ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ទ្រង់បានចារនៅលើក្បាលទំព័រសារព័ត៌ មានមួយ ដែលបានដាក់បង្ហាញនៅលើគេហទំព័ររបស់ព្រះអង្គថា “ដោយប្រើប្រាស់អ្នកនិយម លន់ នល់ និង សិរិមតៈ ដើម្បីលុបបំបាត់សង្គមរាស្ត្រនិយម និង នរោត្តម សីហនុ នៅទីបំផុត និចសុន-ឃីស៊ីងដឺ បាន បម្រើផលប្រយោជន៍ខ្មែរក្រហម ប៉ុល ពត និងរបបកុម្មុយនិស្ត ប៉ុល ពត ។ (The Cambodia Daily, ២០ វិច្ឆិកា ២០០៥)

២៣ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៥

អង្គការសហប្រជាជាតិបានបោះជំហានទៅមុខ ជាមួយនឹងតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ។

«ថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៥ ការប្រឹងប្រែងរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីជួយប្រទេស កម្ពុជាក្នុងការបង្កើតតុលាការចម្រុះពិសេសមួយ ដើម្បីកាត់ទោសអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដែលមានវ័យចាស់ ជរា ពីបទសម្លាប់ជនស៊ីវិលរាប់ពាន់នាក់ នៅអំឡុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៧០ កំពុងតែមានដំណើរការទៅមុខ ខណៈពេលដែលលោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ កូហ្វី អាណាន់ កំពុងតែនាំបុគ្គលិកអន្តរជាតិ សម្រាប់សាលាក្តីនេះ» ។

អ្នកនាំពាក្យរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ លោក ស្ទីវហ្សានី ឌូហ្សារីក (Stephane Dujaric) បានថ្លែង ប្រាប់អ្នកយកព័ត៌មានថា «បេក្ខជនដែលមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជី <http://www.un.org/law/khmerrougetrials> នឹងត្រូវសម្ភាសន៍នៅដើមខែធ្នូសម្រាប់មុខតំណែងជាចៅក្រមអន្តរជាតិ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ សហចៅ ក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ និងចៅក្រមអន្តរជាតិនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះ» ។

«អង្គការសហប្រជាជាតិនឹងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀង ដើម្បីបង្កើត អង្គសាលាដំបូង និងតុលាការកំពូលក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់កម្ពុជា ដើម្បីកាត់ទោសអ្នកដែលមានការទទួលខុសត្រូវ ខ្ពស់បំផុត ចំពោះបទឧក្រិដ្ឋកម្មនិងការរំលោភបំពានធ្ងន់ធ្ងរលើច្បាប់កម្ពុជានិងអន្តរជាតិ រវាងពីថ្ងៃទី១៧ ខែ មេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃទី៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៧» ។

«តុលាការនឹងរៀបចំឲ្យមានចៅក្រមជាតិនិងអន្តរជាតិចំរុះមួយ ។ យោងតាមកិច្ចព្រមព្រៀង ដែល សង្កត់ធ្ងន់លើអព្យាក្រឹតភាព និងឯករាជ្យរបស់គណៈនិច្ចប្បវេណី ។ ការសម្រេចចិត្តក្នុងអង្គជំនុំជម្រះទាំងពីរ ត្រូវ តែធ្វើឡើងតាមមតិភាគច្រើន ដោយចៅក្រម៤រូបនៅសាលាដំបូង និងចៅក្រម៥រូបនៅតុលាការកំពូល» ។

«មាត្រា៣នៃកិច្ចព្រមព្រៀងចែងថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងរួមមានចៅក្រមកម្ពុជា៣រូបនិងចៅក្រម អន្តរជាតិពីររូប ហើយអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលមានចៅក្រមកម្ពុជា៤រូប និងចៅក្រមអន្តរជាតិ ៣រូប» ។

«យោងតាមមាត្រា៣ កថាខណ្ឌ៥ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង ចៅក្រមអន្តរជាតិទាំង៥រូបនេះនឹងត្រូវតែនាំ តាំងដោយឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមកម្ពុជា បេញពីបញ្ជីនៃបេក្ខជនមិនតិចជាង ៧រូប ដែលបញ្ជូនមក ពីអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ» ។

«យោងតាមមាត្រា៣ កថាខណ្ឌទី៧ នៃកិច្ចព្រមព្រៀង អ្នកដែលត្រូវបានជ្រើសតាំងជាចៅក្រមអន្តរ ជាតិផ្សេងទៀត អាចត្រូវបានតែងតាំងប្រសិនបើមានកន្លែងទំនេរ ។ អ្នកទាំងនេះអាចនឹងត្រូវបានតែងតាំងឲ្យ បម្រើការជាចៅក្រមក្នុងករណីជាក់លាក់មួយចំនួន» ។

«តាងនាមឲ្យលោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ទីប្រឹក្សាផ្នែកច្បាប់បានរៀបចំបញ្ជីសម្រាំង បុគ្គលដែលលោកអគ្គលេខាធិការអាចនឹងតែងតាំងជាចៅក្រមអន្តរជាតិ ឬជាចៅក្រមនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះ :

- ស៊ីវ៉ាល ខាតវ៉ាយ (Silvia Cartwright) អគ្គអភិបាល ប្រទេសនូវវែលសេឡង់
- រ៉ូវ៉ាន ដូនីន (Rowan Downing) សមាជិកនៃអ្នកប្រឹក្សាផ្នែកច្បាប់របស់ប្រទេសអូស្ត្រាលី
- ខ្លី ហ្វីន (Claudia Fenz) អតីតចៅក្រមអន្តរជាតិ ជនជាតិអូស្ត្រី (Austrian) ទទួលបន្ទុកបេសកកម្មរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិក្នុងតំបន់កូសូវ៉ូ ។
- ចាន់ដ្រា ចាយ៉ាស៊ីនហ្គីល (Chandra Javasinghe)
- ម៉ារតីន ខារ៉ូបគីន (Martin Karopkin) ចៅក្រមតុលាការព្រហ្មទណ្ឌក្រុងញូវយ៉ក និងជាចៅក្រមស្តីទីនៃតុលាការកំពូលក្រុងញូវយ៉ក ។
- អាគីនីសខា ខូណូវីខា មីឡាត (Agnieszka Klonowiecka-Milart) អតីតចៅក្រមអន្តរជាតិ ជនជាតិប៉ូឡូញ ទទួលបន្ទុកបេសកកម្មអង្គការសហប្រជាជាតិក្នុងតំបន់កូសូវ៉ូ ។
- ជីន ម៉ាក ឡាវីចនី (Jean-Marc Lavergne)
- ហ្វ្រិដ ម៉ាកអិលរេ (Fred McElrea) ចៅក្រមតុលាការស្រុកអកលែន (Auckland District) ប្រទេសនូវវែលសេឡង់ ។
- អាឌែល អ៊ីប្រាហ៊ីម ម៉ាកដ (Adel Ibrahim Maged) ចៅក្រមជនជាតិអេហ្ស៊ីប របស់តុលាការទ្រឹក្សាអន្តរជាតិនិងអធិបតេយ្យភាពជាតិ ។
- ម៉ូតូ ណូហ្គូឈី (Motoo Noguchi)
- រ៉ូប៊ីត ស្ប៉ែរ (Robert Spear)

“អ្នកដែលមានឈ្មោះ ត្រូវបានអញ្ជើញទៅសម្ភាសន៍នៅទីក្រុងញូវយ៉ក នៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៥” ។

សហព្រះរាជអាជ្ញាបរទេស

“មាត្រា៦ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងចែងថា ព្រះរាជអាជ្ញាជាតិមួយរូប និងព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិមួយរូបនឹងបម្រើការងារជាសហព្រះរាជអាជ្ញា” ។

“យោងតាមមាត្រា៦ កថាខណ្ឌទី៥ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ត្រូវបានតែងតាំងដោយទុក្ខមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម ចេញពីបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនពីររូប ដែលប្រគល់ឲ្យដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ” ។

“បេក្ខជនមួយរូបទៀតនឹងត្រូវតែងតាំងជាសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបម្រុងដើម្បីបំពេញមុខតំណែង ជាសហព្រះរាជអាជ្ញានៅពេលមានតម្រូវការ” ។

“តាងនាមឲ្យលោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ទីប្រឹក្សាផ្នែកច្បាប់បានបង្កើតបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនដែលលោកអគ្គលេខាធិការ អង្គការសហប្រជាជាតិអាចនឹងតែងតាំងជាសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ :

- Maria BENEDETTI
- Charles CARUSO

- Paul COFFEY
- Dermot GROOME
- Robert PETIT
- Jude ROMANO

“អ្នកដែលមានឈ្មោះត្រូវបានអញ្ជើញទៅធ្វើសម្ភាសន៍នៅទីក្រុងញូវយ៉កនៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៥” ។

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ

“មាត្រា៥ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងចែងពីចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិមួយរូប និងចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិមួយរូប ដែលបម្រើការងារជាសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត” ។

“យោងតាមមាត្រា៥ កថាខណ្ឌទី៥ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតត្រូវតែតំណាងដោយខ្លួនក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមកម្ពុជា ចេញពីបញ្ជីបេក្ខជនពីររូប ដែលផ្តល់ឱ្យដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ” ។

“បេក្ខជនមួយរូបទៀតនឹងត្រូវតែតំណាងជាសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិបម្រុង ដើម្បីបំពេញមុខតំណែងជាសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនៅពេលមានតម្រូវការ” ។

“ក្នុងនាមលោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ទីប្រឹក្សាផ្នែកច្បាប់បានបង្កើតបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជន ដែលនឹងអាចត្រូវបានតែតំណាងជាសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ :

- Abdulkadir KAYA
- Agnieszka KLONOWIECKA-MILART
- Marcel LEMONDE

“អ្នកមានឈ្មោះត្រូវបានអញ្ជើញទៅធ្វើសម្ភាសន៍នៅទីក្រុងញូវយ៉ក នៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៥” ។

ចៅក្រមអន្តរជាតិនៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះ

“មាត្រា៧ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងចែងថា អង្គបុរេជំនុំជម្រះមានចៅក្រមបីរូប ដែលនឹងត្រូវតែតំណាងដោយខ្លួនក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម និងចៅក្រម២រូបទៀតតែតំណាងដោយខ្លួនក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម តាមការស្នើរបស់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ” ។

“អង្គបុរេជំនុំជម្រះត្រូវកោះប្រជុំចៅក្រមរបស់ខ្លួន នៅពេលមានការសម្រេចដុយគ្នា រវាងសហព្រះរាជអាជ្ញា ឬរវាងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត” ។

“តាងនាមលោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ទីប្រឹក្សាផ្នែកច្បាប់បានបង្កើតបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជន ដែលនឹងអាចតែតំណាងជាចៅក្រមអន្តរជាតិ ឬជាចៅក្រមនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះ :

- Silvia CARTWRIGHT
- Rowan DOWNING
- Claudia FENZ
- Candra JAYASINGHE
- Martin KAROPKIN
- Agnieszka KLONOWIECKA-MILART
- Jean-Marc LAVERGNE
- Fred McELREA

- Adel Ibrahim MAGED
- Motoo NOGUCHI
- Michael PROULX អតីតចៅក្រមសាលាឧទ្ធរណ៍ក្រុងឌូប៊ិច (Quebec) ប្រទេសកាណាដា ។
- Phillip RAPOZA ចៅក្រមសាលាឧទ្ធរណ៍នៅរដ្ឋម៉ាសាឈូសេត (Massachusetts) សហរដ្ឋអាមេរិក និងជាអតីតចៅក្រមអន្តរជាតិនៅទីម័រខាងកើត ។
- Robert SPEAR
 “អ្នកមានឈ្មោះត្រូវបានអញ្ជើញទៅធ្វើសម្ភាសន៍នៅទីក្រុងញូវយ៉ក នៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៥” ។

២៥ វិច្ឆិកា ២០០៥

លេខាធិការរដ្ឋាននៃក្រុមការងារសាលាក្តីខ្មែរក្រហម បានចេញផ្សាយសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានមួយដែលថា ព្រះមហាក្សត្រព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហមុនី បានឡាយព្រះហស្តលេខាលើព្រះរាជក្រឹត្យ តែងតាំងលោក ស៊ាន វិសុទ្ធ ជាប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាលនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ និងតែងតាំងលោកស្រីមីសែល លី (Michelle Lee) ជាអនុប្រធាន ដែលតំណែងនេះត្រូវបានជ្រើសតាំង នៅថ្ងៃទី១៤ ខែតុលា ដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

ទាក់ទងនឹងបញ្ហាថវិកា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានៅខ្វះទឹកប្រាក់ចំនួន១០.៨លានដុល្លារទៀត ហើយកំពុងអំពាវនាវទៅរដ្ឋាភិបាលដទៃទៀត ដើម្បីជួយបំពេញបន្ថែមការខ្វះខាតនេះ ។ (សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់លេខាធិការរដ្ឋាននៃក្រុមការងារសាលាក្តីខ្មែរក្រហម, ២៥ វិច្ឆិកា ២០០៥)

១ ធ្នូ ២០០៥

ប្រាក់វិភាគទានសរុបសម្រាប់ភាគីអង្គការសហប្រជាជាតិ នៃចំនួនថវិកាសម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញមានការកើនឡើង ដោយមានការសន្យាថ្មីៗពីប្រទេសអាមីនៀរ (១ពាន់ដុល្លារ) ណាមីប៊ី (៥រយ ដុល្លារ) និងប្រទេសអៀរឡង់ (៣សែនដុល្លារ) ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

៦ ធ្នូ ២០០៥

នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាលោក ឆាន់ យុ ស្នើទៅរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាឲ្យចរចាជាមួយរដ្ឋាភិបាលបារាំង ដើម្បីសុំខ្សែភាពយន្តខ្នាត៣៥មីលីម៉ែត្រមកឲ្យប្រទេសកម្ពុជាវិញ ដោយសារខ្សែភាពយន្តទាំងនេះអាចនឹងប្រើជាភស្តុតាងនៅក្នុងតុលាការខ្មែរក្រហមបាន ។ ខ្សែភាពយន្តនេះត្រូវបានដឹងថា បានបញ្ជូនទៅប្រទេសបារាំងដើម្បីជួសជុលឡើងឆ្នាំ១៩៩៨ ។ លោកមានប្រសាសន៍ថា លោកធ្លាប់បានចរចាជាមួយមន្ត្រី

បារាំងជាប្រើប្រាស់ដើម្បីសុំខ្សែភាពយន្តមកវិញ ប៉ុន្តែខាងភាគីបារាំងឆ្លើយតបថា វាជាបញ្ហាបុគ្គល ។ (ស្ទើរ កម្ពុជា, ៨ ធ្នូ ២០០៥)

លោកស្រី មីសែល លី តំណាងអង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម បានមកបំពេញ បេសកកម្មនៅក្រុងភ្នំពេញរយៈពេលពីរសប្តាហ៍ពី (ថ្ងៃទី៦-១៦ ខែធ្នូ) ដែលនេះបង្ហាញឲ្យឃើញពីដំណាក់ កាលឆ្ពោះទៅរកសាលាក្តីមួយដ៏ពិតប្រាកដ ។ (The Cambodia Daily, ៨ ធ្នូ ២០០៥)

៧ ធ្នូ ២០០៥

នៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍រួមមួយ ជាមួយប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាលសម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម លោកស្រី មីសែល លី មានប្រសាសន៍ថា ខុសគ្នាចម្បងដែលនៅសេសសល់គឺទាក់ទងនឹងបញ្ហាថវិកា ។ លោកស្រីបានសរសេរនៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ថា «នៅពេលបច្ចុប្បន្នទឹកប្រាក់ ៤៣លានដុល្លារនៃថវិកា របស់ភាគីអង្គការសហប្រជាជាតិជិតគ្រប់ហើយ ប៉ុន្តែភាគីកម្ពុជានៅខ្វះខាត ១០,៨លានដុល្លារ» ។ លោកស្រីបាន បន្ថែមទៀតថា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាកំពុងអំពាវនាវសុំជំនួយជាបន្ទាន់ ដើម្បីបំពេញការខ្វះខាតនេះ ។

១០ ធ្នូ ២០០៥

រដ្ឋាភិបាលប្រទេសអូស្ត្រាលីប្រកាសផ្តល់ប្រាក់ចំនួន៤៨.៣០៦ដុល្លារអូស្ត្រាលី ដល់លេខាធិការដ្ឋាន ក្រុមការងារសាលាក្តី ដើម្បីរៀបចំវេទិកាផ្សព្វផ្សាយតាមមូលដ្ឋានក្នុងទីរួមខេត្ត នៅទូទាំងប្រទេស ។ ថវិការ នេះគឺជាចំណែកនៃគម្រោងជំនួយកិច្ចការសិទ្ធិមនុស្សឆ្នាំ២០០៥-២០០៦ និងជាប្រាក់ជំនួយបន្ថែមលើទឹក ប្រាក់ ចំនួន១៧.៧៦០ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ដែលផ្តល់ឲ្យនៅខែតុលា តាមរយៈការិយាល័យសិទ្ធិមនុស្ស របស់ស្ថានទូតអូស្ត្រាលី និងមូលនិធិគ្រប់គ្រងសម្រាប់ការបោះពុម្ពនិងចែកចាយ ទៅតាមថ្នាក់រៀននៅក្នុង ប្រទេសកម្ពុជាអំពីសៀវភៅព័ត៌មាន «ការណែនាំបង្កើតការជំនុំជម្រះក្តីមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម» ដែលបោះពុម្ព នៅឆ្នាំ២០០៤ ក្រោមជំនួយខុបត្តម្តីពីទីភ្នាក់ងារអូស្ត្រាលី ដើម្បីការអភិវឌ្ឍអន្តរជាតិ (AusAID) ។ (www.cambodia.gov.kh/krt/english/chrono.htm)

១២ ធ្នូ ២០០៥

លោកស្រី មីសែល លី អនុប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាលសម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម និងក្រុមការងារ របស់លោកស្រីបានមកទស្សនកិច្ចនៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ក្នុងគោលបំណងវាយតម្លៃប្រភពឯកសារ និងសម្ភារៈបរិក្ខារសម្រាប់ដំណើរការសាលាក្តី ដែលរំពឹងថានឹងចាប់ផ្តើមនាពេលឆាប់ៗនេះ ។ លោកស្រី មីសែល លី ដឹកនាំក្រុមបេសកកម្មវាយតម្លៃរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិត្រឹមថ្ងៃទី៦ ដល់ ១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ

២០០៥ ដែលមានសមាជិក៧រូប រួមមានប្រធានផ្នែកសន្តិសុខ បច្ចេកវិជ្ជាព័ត៌មាននិងទំនាក់ទំនងថវិកានិង ហិរញ្ញវត្ថុ និងផ្នែកសេវាកម្មទូទៅចំនួន៤រូប ព្រមទាំងមន្ត្រីមកពីអង្គការសហប្រជាជាតិដែលមានទីស្នាក់ការនៅ ទីក្រុងញូវយ៉ក (Anne-Marie Ibanez) មកពីនាយកដ្ឋានកិច្ចការនយោបាយដែលធ្វើជាអ្នកនាំពាក្យក្រុម បេសកកម្ម និង David Hutchinson មកពីការិយាល័យកិច្ចការច្បាប់ ។

១៤ ធ្នូ ២០០៥

អង្គការសហប្រជាជាតិកំពុងរិះរកវិធីដើម្បីប្រើប្រាស់កញ្ចប់ថវិការ ទៅលើគម្រោងចំណាយរបស់ សាលាក្តីខ្មែរក្រហម ។ បញ្ហាគឺនៅត្រង់ថា តើស្ថាប័នពិភពលោកមួយនេះ អាចប្រើប្រាស់កញ្ចប់ថវិការនេះដែរ ឬយ៉ាងណា ។ លោកស្រី មីសែល លី ប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាលរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិបាននិយាយ ថា ទឹកប្រាក់សរុបប្រមាណ៦,៧លានដុល្លារ (៥,៧លានអឺរ៉ូ) គឺជាការប្រាក់ដែលបានកើនឡើង ពីការរួមវិភាគ ទានរបស់ប្រទេសផ្សេងៗ សម្រាប់បេសកកម្មថែរក្សាសន្តិភាពរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជាក្នុងដើម ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៩០ ។ (The Associated Press, ១៦ ធ្នូ ២០០៥)

១៦ ធ្នូ ២០០៥

នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាលោក ឆាន់ យុ បានសរសេរលិខិតមួយច្បាប់ទៅកាសែតបារាំង កកប្រុស ដោយប្រាប់ពីចំណុចមួយចំនួនដែលរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាអាចធ្វើ ដើម្បីឲ្យទប់ស្កាត់ការរកថវិកាសម្រាប់ សាលាក្តីខ្មែរក្រហមអាចដោះស្រាយបាន ។ ចំណុចទាំងនោះរួមមាន ទី១) យល់ព្រមឲ្យប្រទេសជប៉ុនបំពេញលើ ថវិការដែលខ្វះខាត ទី២) អំពាវនាវតាមរយៈសារព័ត៌មាន ដោយធ្វើសំណូមពរ និងស្នើជាដូរការឲ្យបានទូលំ ទូលាយទាំងក្នុងស្រុកនិងអន្តរជាតិ ប្រសិនបើរដ្ឋាភិបាលចង់ឲ្យប្រជាជនខ្មែរផ្តល់មូលនិធិទប់ស្កាត់ និងទី៣) ស្វែង រកប្រភពថវិកាដោយខ្លួនឯងសម្រាប់សាលាក្តីនេះ ។ លោកបានបន្ថែមថា ប្រទេសផ្តល់ជំនួយអាចពិចារណាធ្វើ ការបរិច្ចាគមួយឆ្នាំម្តងៗក៏បានប្រសិនបើប្រទេសទាំងនោះខ្លាចចំណាយថវិកាឥតប្រយោជន៍នៅទីក្រុងភ្នំពេញ ។ (បារាំងកកប្រុស, ១៦ ធ្នូ ២០០៥)

២៨ ធ្នូ ២០០៥

គណៈកម្មការសហគមន៍អឺរ៉ុបសន្យាផ្តល់ប្រាក់១,២លានដុល្លារ ដើម្បីជួយប្រគល់លើចំណែកថវិការ របស់រដ្ឋាភិបាលសម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម ។ (The Cambodia Daily, ២៩ ធ្នូ ២០០៥)

១០ មករា ២០០៦

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាទទួលបានការស្នើសុំជាដ្ឋវិការលើកដំបូងពីលោកបណ្ឌិត ស្ទីវ ហេដឌី (Steve Heder) តាងនាមទ្រព្យជំនួយការរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម ស្តីពីវិធីដែលលោកអាចទទួលបានឯកសារសង្ខេប និងឯកសារបកប្រែដែលមានស្រាប់ ។ (សារអ៊ីម៉ែលរបស់លោក បណ្ឌិត ស្ទីវ ហេដឌី ចុះថ្ងៃទី១០ មករា ២០០៦)

១៨ មករា ២០០៦

ប្រទេសថៃផ្តល់ថវិការចំនួន២ម៉ឺន៥ពាន់ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ទៅឲ្យសាលាក្តីកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ។

១៨ មករា ២០០៦

មួយផ្នែកនៃអត្ថបញ្ជាក់ការដោះស្រាយយោធពលខេមរភូមិន្ទនៅកំបូល ត្រូវបានប្រគល់ឲ្យក្រុមការងាររាជរដ្ឋាភិបាលសម្រាប់ការកាត់ក្តីខ្មែរក្រហម ។ អគារចំនួនពីរនិងបរិវេណដុំវិញអគារនឹងត្រូវប្រើជាកន្លែងធ្វើការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ។ (សេចក្តីថ្លែងការណ៍ការប្រគល់អគារទៅឲ្យអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ថ្ងៃផ្តល់ដោយឯកទត្តម ស៊ាន វិសុទ្ធ ប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាល និងរដ្ឋលេខាធិការដ្ឋាន របស់ក្រុមការងាររាជរដ្ឋាភិបាលសម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម)

៥ កុម្ភៈ ២០០៦

លោកស្រី ម៉ីសែល លី តំណាងអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកកិច្ចការសាលាក្តីខ្មែរក្រហម បានមកដល់ប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីរៀបចំបុគ្គលិកសម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដែលបានរង់ចាំអស់រយៈពេលយ៉ាងយូរ ។ (The Cambodia Daily, ៦ កុម្ភៈ ២០០៦)

៧ កុម្ភៈ ២០០៦

លោក រាជ សម្បត្តិ ដែលជាក្រុមប្រឹក្សានៃផ្នែកសារព័ត៌មាន ត្រូវបានតែងតាំងជាមន្ត្រីសារព័ត៌មានសម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហមដែលនឹងត្រូវបង្កើតឡើង ។ លោកធ្លាប់ធ្វើជាអ្នករាយការណ៍ព័ត៌មានឲ្យកាសែតបារាំង (Agence France Press) អស់រយៈពេល១២ឆ្នាំ ហើយបច្ចុប្បន្នធ្វើការក្រៅម៉ោងឲ្យកាសែតញូយ៉កថៃម (The New York Times) និងជាក្រុមប្រឹក្សានៃផ្នែកប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយនិងទូរគមនាគមន៍នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ ។ លោកទទួលសញ្ញាប័ត្រផ្នែកសារព័ត៌មានពីសាកលវិទ្យាល័យរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា និងបរិញ្ញា

ប័ត្រផ្នែកសាកវប្បកម្ម (ដាំដុះ) នៅហូលតុន (Fullerton) ប្រទេសឥណ្ឌូ និងសញ្ញាប័ត្រអនុបណ្ឌិតផ្នែកសារព័ត៌មានពីសាកលវិទ្យាល័យកូឡុំបៀ (Columbia University) នៅទីក្រុងញ៉ូយ៉ក។ (The Cambodia Daily, ៨ កុម្ភៈ ២០០៦)

៨ កុម្ភៈ ២០០៦

លោក នួន ជា បងធីតារបន្ទាប់ពី ប៉ុល ពត នៃរបបខ្មែរក្រហម បានបំភ្លឺចំពោះពាក្យចាមអាវ៉ាមស្តីពីការស្លាប់របស់លោក ដែលផ្សព្វផ្សាយនៅទូទាំងប្រទេសកាលពីយប់ថ្ងៃអង្គារ។ លោកបាននិយាយថា “ខ្ញុំមិនទាន់ស្លាប់ទេ”។ (The Cambodia Daily, ៧ កុម្ភៈ ២០០៦)

៧ កុម្ភៈ ២០០៦

ប្រធានកិច្ចការរដ្ឋបាលនៃសាលាក្តីខ្មែរក្រហមថ្ងៃនេះ ចៅក្រមនិងព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវបានរំពឹងថានឹងចូលកាន់តំណែងនៅពាក់កណ្តាលឆ្នាំនេះ ហើយសាលាក្តីដែលបានរង់ចាំអស់រយៈពេលយ៉ាងយូរនេះ ក៏ត្រូវបានចាប់ផ្តើមដំណើរការនៅឆ្នាំ២០០៧។

លោកស្រី មីសែល លី អនុប្រធានកិច្ចការរដ្ឋបាលនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ មានយោបល់លើបញ្ហាថវិកាថា ត្រឹមថ្ងៃទី១៥ ខែកុម្ភៈ បុគ្គលិកសាលាក្តីនឹងដឹងថា តើប្រទេសផ្តល់ជំនួយដល់កម្ពុជាទាំង២៧ បានយល់ព្រមផ្ទេរមូលនិធិរួមនៅសល់ពីសម័យអ៊ុនតាក់ ដែលមានទឹកប្រាក់សរុប៦.៧លានដុល្លារ ដើម្បីដោះស្រាយ ការខ្វះខាតថវិការបស់កម្ពុជាដែរឬយ៉ាងណា។

លោក ស៊ាន វិសុទ្ធ បានប្រកាសថា អគ្គនាយករងនគរបាលជាតិលោក មេឌី ចាន់ដារ៉ា ត្រូវបានតែងតាំងជាប្រធានសន្តិសុខសម្រាប់សាលាក្តី។ (The Cambodia Daily, ១០ កុម្ភៈ ២០០៦)

២០ កុម្ភៈ ២០០៦

យោងតាមអ្នកនាំពាក្យរបស់សាលាក្តី លោក រាជ សម្បត្តិ ប្រធានរដ្ឋបាលរបស់កម្ពុជា និងអង្គការសហប្រជាជាតិនៃសាលាក្តីខ្មែរក្រហម កំពុងរង់ចាំការយល់ព្រមពីប្រទេសចំនួន២៧ ដើម្បីផ្ទេរប្រាក់ ៦.៧លានដុល្លារពីមូលនិធិរួមដែលនៅសល់ពីសម័យអ៊ុនតាក់ ដើម្បីយកទៅចំណាយសម្រាប់ការកាត់ក្តី។ លោកបានបន្ថែមថា “យើងទទួលបានការបញ្ជាក់ថា ប្រទេសអង់គ្លេសនិងជប៉ុនបានយល់ព្រមលើការផ្ទេរថវិការនេះហើយ។ យើងមានសុទ្ធិជឿនិយមថា វានឹងមិនមានបញ្ហាអ្វីទេ ហើយការកាត់ក្តីនឹងដំណើរការទៅមុខតាមកាលកំណត់”។ (The Cambodia Daily, ២១ កុម្ភៈ ២០០៦)

២៥-២៦ កុម្ភៈ ២០០៦

ប្រជាជន៤៨០ នាក់មកពីទូទាំងប្រទេស ដែលរួមមាន ដូនដី បាមមូស្លីម សិស្ស និស្សិត និងអ្នកស្រាវជ្រាវដែលមួយចំនួនអាចត្រូវបានស្នើសុំឲ្យធ្វើជាសាក្សីនៅសាលាក្តី បានចំណាយពេល២ថ្ងៃមកទស្សនាទីផ្លូវភាពនៃអំពើហោរយេវរបស់ខ្មែរក្រហម (កុកទួលស្វែងនិងជើងឯក) និងទីតាំងនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាដើម្បីសួរសំណួរអំពីតុលាការ ដែលត្រូវបានបង្កើតដើម្បីស្វែងរកយុត្តិធម៌ឲ្យជនរងគ្រោះ ។ ដំណើរទស្សនកិច្ច នេះត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ។ (The Cambodia Daily, ២៧ កុម្ភៈ ២០០៦)

៨ មីនា ២០០៦

ជំនួយការអង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិបានសរសេរលិខិតមួយច្បាប់ ចុះថ្ងៃទី៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៦ ធ្វើជូនលោកនាយរដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ដោយប្រគល់នូវឈ្មោះបេក្ខជនដែលត្រូវបានជ្រើសរើសសម្រាប់មុខតំណែងចៅក្រមអន្តរជាតិ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ និងចៅក្រមអន្តរជាតិសម្រាប់អង្គបុរេជំនុំជម្រះនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដើម្បីកាត់សេចក្តីពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងរយៈកាលនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។

កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិនិងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាកាលពីឆ្នាំ២០០៣ ចែងថា តុលាការដំបូងរួមមានចៅក្រមជាតិ៣រូប និងចៅក្រមអន្តរជាតិ២រូប ហើយតុលាការកំពូលមានចៅក្រមជាតិ៤រូប និងចៅក្រមអន្តរជាតិ៣រូប ។ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះបង្ហាញថា ចៅក្រមអន្តរជាតិ៤រូបត្រូវបានតែងតាំងឡើងដោយខ្ពត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមកម្ពុជា ចេញពីបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនមិនតិចជាង ៧រូប ដែលធ្វើដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

នៅថ្ងៃទី៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៦ លោកអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិបានផ្ញើរបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនជ្រើសតាំងទាំង៧រូប សម្រាប់តំណែងជាចៅក្រមអន្តរជាតិ ដូចមានរាយនាមខាងក្រោម :

- លោកស្រី Silvia Cartwright (នូវវើលសេឡាង)
- លោកស្រី Claudia Fenz (អូស្ត្រាលី)
- លោក Chandra Nihal Jayasinghe (ស្រីលង្កា)
- លោក Martin Karopkin (សហរដ្ឋអាមេរិក)
- លោកស្រី Agnieszka Klonowiecka-Milart (ប៉ូឡូញ)
- លោក Jean-Marc Laverge (បារាំង)

- លោក Motoo Noguchi (ជប៉ុន)

កិច្ចព្រមព្រៀងនោះក៏មានចែងអំពី ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតកម្ពុជាមួយរូប និងចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិមួយរូប ដែលនឹងធ្វើជាសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិនឹងត្រូវបានតែងតាំងដោយខ្លួនក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមកម្ពុជា ចេញពីបញ្ជីបេក្ខជនចំនួនពីររូប ដែលប្រគល់ដោយអគ្គលេខាធិការ ។ បេក្ខជនមួយរូបទៀតត្រូវតែងតាំងជាសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិបម្រុង ។

នៅថ្ងៃទី៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៦ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ បានប្រគល់លិខិតតែងតាំងសម្រាប់តំណែងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ ដូចខាងក្រោម :

- លោក Marcel Lemonde (បារាំង)

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិសន្យាថា នឹងប្រគល់បញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនបន្ថែមទៀត សម្រាប់តំណែងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិបម្រុងនៅពេលក្រោយ ។

កិច្ចព្រមព្រៀងបានចែងថា ព្រះរាជអាជ្ញាជាតិមួយរូបនិងព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិមួយរូប ធ្វើជាសហព្រះរាជអាជ្ញា ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិត្រូវតែងតាំងដោយខ្លួនក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមកម្ពុជា ចេញពីបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជន២រូបដែលប្រគល់ដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ បេក្ខជនមួយរូបទៀតត្រូវតែងតាំងជាសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបម្រុង ។

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ បានធ្វើបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនសម្រាប់តំណែងសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិដូចខាងក្រោម :

- លោក Paul Coffey (សហរដ្ឋអាមេរិក)
- លោក Robert Petit (កាណាដា)

ចុងក្រោយ កិច្ចព្រមព្រៀងចែងអំពីចៅក្រម៥រូបនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ដែលពារប្រតិបត្តិការដោយខ្លួនក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម និង២រូបទៀតតែងតាំងដោយខ្លួនក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម តាមការជ្រើសតាំងរបស់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

នៅថ្ងៃទី៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៦ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិបានប្រគល់បញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនសម្រាប់តំណែងចៅក្រមនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ដែលមានរាយនាមដូចខាងក្រោម :

- លោក Rowan Downing (អូស្ត្រាលី)
- លោកស្រី Katinka Lahuis (ហូឡង់)

អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ បានស្នើឱ្យលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បញ្ជូនបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនទៅខ្លួនក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមកម្ពុជា ។

នៅមិនទាន់មានការបញ្ជាក់នៅឡើយទេ ថាតើនៅពេលណាខ្ពស់ក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គការក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គការ និង ប្រកាសថាអ្នកណានឹងត្រូវតែតាំងក្នុងចំណោមបេក្ខជនទាំងនោះទេ ។ (សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់អង្គការ សហប្រជាជាតិ, ៨ មីនា ២០០៦)

១៤ មីនា ២០០៦

អង្គការសហប្រជាជាតិនិងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានចុះកិច្ចព្រមព្រៀងបង្កើតមូលដ្ឋានច្បាប់ សម្រាប់ការ រៀបចំផ្នែករដ្ឋបាលនិងប្រតិបត្តិការរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ដើម្បីកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ដែលត្រូវបាន ចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មដ៏ឃោរឃៅ ដូចជាការសម្លាប់រង្គាលក្នុងអំឡុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៧០ ។ តាមរបាយ ការណ៍របស់លោក Stephane Dujarric កិច្ចព្រមព្រៀងមួយដែលចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃនេះ គឺទាក់ទងនឹងការ ចាត់ចែងបន្ថែមលើសម្ភារៈ ទឹកភ្លើង និងសេវាកម្មដែលរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានឹងផ្តល់សម្រាប់ការបំពេញការងារ របស់តុលាការទាំងពីរនោះ ។ កិច្ចព្រមព្រៀងមួយផ្សេងទៀត គឺទាក់ទងនឹងការរៀបចំសុវត្ថិភាពនិងសន្តិសុខ ។ (UN News, ១៤ មីនា ២០០៦)

៦ មេសា ២០០៦

យោងតាមសម្តីរបស់អង្គការក្រុងប្រៃសណីយ៍ ខៀវ សំផន និង ឆួន ជា មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដែលនៅ រស់រានមានជីវិត មានបំណងចង់បួសជាសង្ឃ ដើម្បីរៀនសូត្រអប់រំកាយ និងចិត្តតាមផ្លូវព្រះពុទ្ធសាសនា ។ (កម្ពុជាថ្មី, ៧ មេសា ២០០៦)

៨ មេសា ២០០៦

ព័ត៌មានថ្មីៗ ទាក់ទងនឹងថវិការសម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម បញ្ជីឈ្មោះប្រទេសផ្តល់ជំនួយ ដែលសន្យាផ្តល់ថវិការដល់ភាគីកម្ពុជាបញ្ជីឈ្មោះប្រទេសផ្តល់ជំនួយ ដែលសន្យាផ្តល់ថវិការដល់ភាគីអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ (Helen Javis/ECCC, ៨ មេសា ២០០៦)

១៧ មេសា ២០០៦

ប្រទេសកម្ពុជាកាន់ទុកខ្ទប់លើកទី៣១ ថ្ងៃដែលខ្មែរក្រហមឡើងកាន់អំណាច ។

២១ មេសា ២០០៦

គណៈប្រតិភូសហគមន៍អឺរ៉ុបមួយក្រុម ដឹកនាំដោយ Mark Tarabela និយាយនៅអំឡុងទស្សនកិច្ច នៅកម្ពុជាថា សហគមន៍អឺរ៉ុបនឹងគាំទ្រសាលាក្តីខ្មែរក្រហម នៅពេលភាគីកម្ពុជានិងអន្តរជាតិដាក់សំណើថ្មីបន្ថែម ទៀត។ (វិទ្យុសម្រេងសហរដ្ឋអាមេរិក, ២១ មេសា ២០០៦)

២៤ មេសា ២០០៦

អតីតព្រះមហាក្សត្រ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ បានចម្លែងថា អ្វីដែលព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូល គឺជា ការរំលោភឡើងវិញនូវអ្វីដែលបានផ្សព្វផ្សាយថាអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមលោក ប៉ុល ពត ជាវីរបុរសរបស់ ជាតិ។ ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលឆ្លើយតបទៅនឹងសារព័ត៌មានស្តីពីពិធីបុណ្យតាមបែបព្រះពុទ្ធសាសនា ដែល ប្រារព្ធធ្វើឡើងដើម្បីរំលឹកខួបលើកទី៧នៃមរណភាពរបស់ ប៉ុល ពត ថ្ងៃទី១៥ ខែមេសា ក្នុងស្រុកអន្លង់វែង ខេត្តខត្តរមានជ័យ។ អ្នកក្រោមបង្គាប់របស់លោក ប៉ុល ពត បានយកចំណីអាហារ និងទៀនចូលទៅកាន់ កន្លែងផ្ទះរបស់ ប៉ុល ពត នៅថ្ងៃទី១៥ ខែមេសា ដោយសារតែប្រជាជនដែលមានជំនឿសង្ឃឹមថា ប៉ុល ពត អាចផ្តល់សំណាងដល់ពួកគាត់។ “ប្រជាជនទាំងនោះបានធ្វើដំណើរធម្មាយាត្រាទៅកាន់ផ្ទះរបស់ទេវតាថ្មី ប៉ុល ពត ដើម្បីអុជចូលទៀន បួងសួងឲ្យ ប៉ុល ពត ទៅដល់សុគតិភព ជំនួសឲ្យឋាននរក និងឆាប់ចាប់ជាតិថ្មី”។ ព្រះ មហាក្សត្រ មានព្រះបន្ទូលបន្ថែមទៀតថា ព្រះអង្គសង្ឃឹមថា បើទោះបីជា ប៉ុល ពត ចាប់ជាតិសារជាថ្មីក៏ ដោយ ក៏រដ្ឋាភិបាលបច្ចុប្បន្ននេះអាចនៅកាន់អំណាចបានដដែល។ (The Cambodia Daily, ២៤ មេសា ២០០៦)

២៦ មេសា ២០០៦

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ លោក អង់ វង្សវឌ្ឍនា និយាយថា “ខត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម នឹង ជ្រើសរើសចៅក្រមនិងព្រះរាជអាជ្ញាជាតិនិងអន្តរជាតិ សម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម នៅថ្ងៃទី៤ ខែឧសភា”។ (The Cambodia Daily, ២៧ មេសា ២០០៦)

៧ ឧសភា ២០០៦

ចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញាជាតិនិងអន្តរជាតិ នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ត្រូវបាន ជ្រើសតាំងដោយខត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមកម្ពុជា នៅថ្ងៃទី៤ ខែឧសភា ដោយព្រះរាជក្រឹត្យ នស/ រកត ០៥០៦/២១៤ របស់ព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហមុនី ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា។ ខាងក្រោមគឺជាបញ្ជីឈ្មោះរដ្ឋការ :

១) ចៅក្រមសាលាដំបូង

- លោក និល ណុន (កម្ពុជា)
- លោក ផ្លូ មណី (កម្ពុជា)
- លោក យ៉ា សុខន (កម្ពុជា)
- លោកស្រី Silvia Cartwright (នូវវែលសេឡង់)
- លោក Jean-Marc Lavergne (បារាំង)

ចៅក្រមបម្រុង

- លោក យូរ ខត្តារ (កម្ពុជា)
- លោកស្រី Claudia Fenz (អូទ្រីស)

២) ចៅក្រមតុលាការកំពូល

- ឯកឧត្តម គង់ ស្រីម (កម្ពុជា)
- លោក សោម សេរីវិធាន (កម្ពុជា)
- លោក ស៊ុន វិទូ (កម្ពុជា)
- លោក យ៉ា ណារិន (កម្ពុជា)
- លោក Motoo Noguchi (ជប៉ុន)
- លោកស្រី Agnieszka Klonowiecka-Milart (ប៉ូឡូញ)
- លោក Chandra Nihal Javasinghe (ស្រីលង្កា)

ចៅក្រមបម្រុង

- លោក ម៉ុង មុន្នីចរិយា (កម្ពុជា)
- លោក Martin Karopkin (សហរដ្ឋអាមេរិក)

៣) សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត

- លោក យូ ប៊ុនឡេង (កម្ពុជា)
- លោក Marcel Lemonde (បារាំង)

ចៅក្រមបម្រុង

- លោក ថេង អុល (កម្ពុជា)

៤) សហព្រះរាជអាជ្ញា

- លោកស្រី ជា លាង (កម្ពុជា)
- លោក Robert Pertit (កាណាដា)

សហព្រះរាជអាជ្ញាបម្រុង

- ឯកឧត្តម ជួន ស៊ុនឡេង (កម្ពុជា)
- លោក Paul Coffey (សហរដ្ឋអាមេរិក)

៥) អង្គបុរេជំនុំជម្រះ

- ឯកឧត្តម ប្រាក់ តឹមសាន (កម្ពុជា)
- ឯកឧត្តម ន័យ ថុល (កម្ពុជា)
- លោក ហួត វុឌ្ឍី (កម្ពុជា)
- លោក Rowan Downing (អូស្ត្រាលី)
- លោកស្រី Katinka Lahuis (ហូឡង់)

៧) ក្រុមបម្រុង

- លោក ប៊ែន ពេជ្រសាលី (កម្ពុជា)
- អន្តរជាតិ (គ្មាន)

(បញ្ជីរាយឈ្មោះជូនការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ចុះថ្ងៃទី៨ ខែឧសភា)

១០ ឧសភា ២០០៦

លោកស្រី មីសែល លី និងសមភាគីខាងកម្ពុជាលោក ស៊ាន វិសុទ្ធ មន្ត្រីការិយាល័យរដ្ឋបាលនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានប្រាប់សន្និសីទកាសែតថា នឹងមានការពន្យារសម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះរហូតដល់ខែមិថុនា ដោយសារខ្វះបុគ្គលិកកម្ពុជាដែលមានគុណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ និងបានបន្ថែមថា ពួកគេសង្ឃឹមថា ស្ថានភាពនេះនឹងត្រូវកែតម្រូវនៅត្រឹមខែកក្កដា ទោះបីជាអាចត្រូវបានដោះស្រាយនៅពេលក្រោយទៀតក៏ដោយ ។ (Bangkok Post, ១១ ឧសភា ២០០៦)

១១ ឧសភា ២០០៦

ថ្ងៃនៅពិធីប្រគល់សញ្ញាប័ត្រនៅសាលាក្នុងរដ្ឋបាល លោកនាយរដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន រិះគន់អ្នកដែលមានការសង្ស័យពីលក្ខណៈសម្បត្តិរបស់ក្រុមនិងសហព្រះរាជអាជ្ញា ដែលត្រូវបានតែងតាំងសម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម ។ (The Cambodia Daily, ១១ ឧសភា ២០០៦)

១២ ឧសភា ២០០៦

រូបបដិមាលោកតាដំបងដែក ត្រូវបានសម្ពោធនៅខេត្តកណ្តាលកាលពីព្រឹកថ្ងៃសុក្រ ។ យោងតាមបទបញ្ញត្តិច្បាប់របស់កម្ពុជា សាក្សីត្រូវស្បថថានឹងប្រាប់ការពិតនៅចំពោះមុខបដិមាករនេះ មុនពេលផ្តល់ចម្លើយកសិណសាក្សី ។ (The Cambodia Daily, ១៣-១៤ ឧសភា ២០០៦)

១៧ ឧសភា ២០០៦

ឧត្តមស្នងការជាន់ខ្ពស់ទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ លោក ល្វីស អាប៊ែរ (Louis Arbour) បានរៀបចំការជជែកពិភាក្សារយៈពេល២ម៉ោងស្តីពីកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធតុលាការ និងបានធ្វើដំណើរទស្សនកិច្ចទៅកាន់សារមន្ទីរប្រល័យពូជសាសន៍ទួលស្វែងជាមួយលោក ឆាន់ យុ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ។ (The Cambodia Daily, ២៥ ឧសភា ២០០៦)

២៤ ឧសភា ២០០៦

ចៅក្រមនិងសហព្រះរាជអាជ្ញាកម្ពុជាថ្មីចំនួន១៧រូប របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ត្រូវបានណែនាំខ្លួនជាដូរការដល់មន្ត្រីការិយាល័យរដ្ឋបាលរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ។ ចៅក្រម និងសហព្រះរាជអាជ្ញា៥រូប ត្រូវអញ្ជើញឲ្យចូលរួមវេទិកាពិភាក្សា “សន្និសីទស្តីពីការយល់ដឹងអំពីតុលាការនៅទីម័រខាងកើត” ដែលធ្វើឡើងនៅទីក្រុងប៉ារីស នៅថ្ងៃទី២៨-២៩ ខែឧសភា រៀបចំដោយមជ្ឈមណ្ឌលអ៊ីសប៊ែរ (East-West Center) និងមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាទ្រឹក្សាមនុស្សសង្គ្រាម ប៊ែរកេលី (Berkeley War Crimes Studies Center) ។ (The Cambodia Daily, ២៥ ឧសភា ២០០៦)

១៥ មិថុនា ២០០៦

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានិងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍អង្គការសហប្រជាជាតិ បានចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងក្នុងការផ្តល់ប្រាក់ប្រមាណ៦,៣លានដុល្លារអាមេរិកដល់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ។ ថវិការចំនួន ៥លានដុល្លារអាមេរិកបានមកពីប្រទេសន័រវែស ស៊ុយអែត ដាណឺម៉ាក អូស្ត្រាលី ជប៉ុន នូវវែលសេឡង់ អៀរឡង់ កាណាដា អង់គ្លេស ហូឡង់ បារាំង និងអាល្លឺម៉ង់ ដែលត្រូវបានផ្តល់សម្រាប់ប្រតិបត្តិការអ៊ីនតាក់នៅកម្ពុជា និងទឹកប្រាក់១លានអឺរទៀតបានមកពីរដ្ឋជាសមាជិករបស់បេសកកម្មសហគមន៍អឺរ៉ុប ។ ចំណែករបស់កម្ពុជាមានចំនួន ១៣,៣លានដុល្លារអាមេរិក ។ ថវិការបន្ថែមចុងក្រោយនេះបានកាត់បន្ថយកន្លះថវិការបស់ភាគីកម្ពុជាមកត្រឹម ៤,៧លានដុល្លារអាមេរិក ។ (សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ឯកឧត្តម សុខ អាន ទទួលបានការជួយស្ត្រី និងជា

ប្រធានក្រុមការងាររាជរដ្ឋាភិបាល និងលោក Douglas Gardner តំណាងឱ្យកម្មវិធីអភិវឌ្ឍរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (UNDP) និងជាអ្នកសម្របសម្រួលរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិនៅឯពិធីចុះហត្ថលេខា

១៦ មិថុនា ២០០៦

លោក ជួន ជឿន រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសុខាភិបាលក្នុងសម័យខ្មែរក្រហម ដែលទទួលបានសញ្ញាប័ត្រពេទ្យពីប្រទេសបារាំង ស្លាប់ដោយជំងឺចាស់ជរាក្នុងអាយុ៨៦ឆ្នាំ នៅទីក្រុងភ្នំពេញ។ ប្អូនប្រុសរបស់គាត់ ជួន ប្រាសិទ្ធិ ជាឯកអគ្គរដ្ឋទូតកម្ពុជាប្រចាំអង្គការសហប្រជាជាតិឆ្នាំ១៩៧៨-១៩៩២ ពេលដែលខ្មែរក្រហម តំណាងឱ្យប្រទេសកម្ពុជានៅក្នុងវេទិកាពិភពលោក។ ប្អូនប្រុសម្នាក់ទៀត ជួន ម៉ុម ក៏បានបម្រើក្នុងតំណែងជាន់ខ្ពស់នៅក្នុងជួរខ្មែរក្រហមដែរ។ ប្អូនប្រុសទាំងពីរនាក់ដែលមានវ័យក្មេងជាង ជួន ជឿន ត្រូវបានជឿថា នៅរស់នៅឡើយ (តាមរបាយការណ៍ចុងក្រោយបានឲ្យដឹងថា ជួន ប្រាសិទ្ធិ កំពុងរស់នៅទីក្រុងញូវយ៉ក បន្ទាប់ពីអណតិការទូតរបស់គាត់ត្រូវបញ្ចប់។ គាត់ត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យបន្តរស់នៅទីនោះ ដោយសារប្រពន្ធរបស់គាត់ធ្វើការនៅអង្គការសហប្រជាជាតិ)។ (Sopheng Cheang, AP Writer, ២១ មិថុនា ២០០៦)

២៦-២៧ មិថុនា ២០០៦

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានអញ្ជើញមេឃុំចំនួន៥៣០រូប មកពីខេត្តចំនួន១២ ធ្វើទស្សនកិច្ចនៅសារមន្ទីរប្រល័យពូជសាសន៍ទួលស្មែង ដើកឯក និងទីតាំងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា។

៣ កក្កដា ២០០៦

ចៅក្រមនិងសហព្រះរាជអាជ្ញាកម្ពុជា១៧រូប និងអន្តរជាតិ៨រូប ដែលត្រូវបានជ្រើសរើសឲ្យធ្វើជាអធិបតីនៃសាលាក្តីខ្មែរក្រហម បានធ្វើពិធីសច្ចាប្រណិធានចូលកាន់តំណែង ដែលប្រារព្ធឡើងនៅព្រះបរមរាជវាំង។ (The Cambodia Daily, ៣ កក្កដា ២០០៦)

៦ កក្កដា ២០០៦

មេធាវីរបស់ ខុប លោក កា សារុត និយាយថា លោកនឹងធ្វើពហិការមិនចូលរួមការកាត់ក្តីនេះទេ ដោយសារចៅក្រមកម្ពុជាស្ទើរតែទាំងអស់នៅសាលាក្តីខ្មែរក្រហម បានបាត់បង់សាច់ញាតិក្នុងរបបខ្មែរក្រហមដែរ។ (Reuters, ៦ កក្កដា ២០០៦)

៧ កក្កដា ២០០៦

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានប្រកាសនៅឯសន្និសីទកាសែតថា ដើម្បីធានាថាអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមទទួលបានការការពារគ្រប់គ្រាន់ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជានឹងបង្កើតការិយាល័យការពារក្តី ដែលមានមេធាវីបរទេសជាបុគ្គលិក ។ លោក រូដឺត ស្គីលបេក (Rupert Skilbeck) ប្រធានក្រុមមេធាវីការពារក្តី ដែលដឹកនាំការិយាល័យនេះបាននិយាយថា ច្បាប់ស្តីពីការចាត់តាំងគណៈមេធាវីត្រូវតែធ្វើវិសោធនកម្ម ដើម្បីឲ្យមេធាវីបរទេសអាចធ្វើជាសហមេធាវីការពារក្តីនៅកម្ពុជា ហើយថាមេធាវី១៥រូបនឹងធ្វើជាបុគ្គលិកការិយាល័យការពារក្តីរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដើម្បីធានាបាន“ភាពស្មើគ្នា”រវាងភាគីព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវីការពារក្តីនៅសាលាក្តី ។ (The Cambodia Daily, ៨-៧ កក្កដា ២០០៦)

៨ កក្កដា ២០០៦

អតីតព្រះមហាក្សត្រ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ចេញព្រះរាជប្រកាសថា ព្រះអង្គជំទាស់ទៅនឹងសាលាក្តីខ្មែរក្រហមដែលទើបត្រូវបានបង្កើតឡើងនេះ ដោយមានព្រះរាជបន្ទូលថា សាលាក្តីនេះនឹងកាត់ទោសតែអ្នកដែលមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់មួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះ ហើយថាថវិកានេះគួរតែចំណាយទៅលើការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រវិញប្រសើរជាង ។ (The Cambodia Daily, ១០ កក្កដា ២០០៦)

១១ កក្កដា ២០០៦

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងព័ត៌មានលោក ខៀវ កាញារិទ្ធិ ចោទប្រកាន់អ្នកកាសែតពីបទរំខានដូរចិត្ត និងបំភិតបំភ័យអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ដោយបន្ថែមថាការខិតខំប្រឹងប្រែងរាយការណ៍ស្តីពីចលនាខ្មែរក្រហមរបស់ពួកគេគឺជាផ្នែកមួយនៃ“ការឃ្នាំមើលខ្មែរក្រហម” ដែលអាចបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់សាលាក្តី ។ (The Cambodia Daily, ១២ កក្កដា ២០០៦)

ក្លូឃីស្រីរបស់ តាម៉ុក ឈ្មោះ វិន វ៉ា បាននិយាយថា តាម៉ុកបានប្រាប់អ្នកស្រីថា តុលាការយោធាបានបដិសេធមិនព្រមផ្តល់ការព្យាបាលឲ្យបានត្រឹមត្រូវដល់គាត់ អស់រយៈពេលជាច្រើនខែមកហើយ នៅពេលដែលលោកស្រីបានទៅមើលគាត់នៅចុងសប្តាហ៍នេះ ។ “គាត់ប្រាប់ខ្ញុំថា គាត់បានសុំឲ្យអ្នកដែលមើលថែគាត់បញ្ជូនគាត់ទៅមន្ទីរពេទ្យបីខែ មុនពេលគាត់ត្រូវបានបញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យ” ។ (The Cambodia Daily, ១៣ កក្កដា ២០០៦)

១២ កក្កដា ២០០៦

លោក នួន ជា អតីតបដិវត្តន៍នៅក្នុងសម័យខ្មែរក្រហម បដិសេធក្រុមច្បាប់ចម្លោះអារាមដែលថាលោក និងលោក ខៀវ សំផន ដែលជាប្រមុខរដ្ឋ ព្យាយាមរត់គេចខ្លួន។ “ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា អតីតមេដឹកនាំរបប កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ នឹងមិនរត់ចោលប្រទេសជាតិនិងប្រជាជនទេ ហើយយើងនឹងរស់នៅក្នុងប្រទេស” ។ (The Cambodia Daily, ១៣ កក្កដា ២០០៦)

១៥ កក្កដា ២០០៦

ទោះបីជាអតីតព្រះមហាក្សត្រ នរោត្តម សីហនុ ជំទាស់ទៅនឹងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការ កម្ពុជាក៏ដោយ ក៏ព្រះអង្គបានចេញព្រះរាជសារថា ព្រះអង្គស្ម័គ្រព្រះទ័យនឹងឡើងធ្វើសេចក្តីអធិប្បាយនៅក្នុង តុលាការ។ “ខ្ញុំមិនមែនខ្វះសេចក្តីក្លាហានក្នុងការផ្តល់ចម្លើយនៅមុខអង្គជំនុំជម្រះទេ។ គ្រួសាររបស់ខ្ញុំ ក្រុម គ្រួសាររបស់សម្តេចព្រះអគ្គមហេសី ព្រមទាំងមនុស្សជាច្រើនដែលគាំទ្រ នរោត្តម សីហនុ សុទ្ធតែទទួលរង ទារុណកម្មនិងត្រូវបានសម្លាប់ដោយក្រុមខ្មែរក្រហម ប៉ុល ពត” ។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងព័ត៌ មានលោក ខៀវ កាញារិទ្ធិ បាននិយាយថា រដ្ឋាភិបាលមិនចង់ឲ្យអតីតព្រះមហាក្សត្រ ដែលចូលនិវត្តន៍ បញ្ជាក់ព្រះកាយនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះទេ ពីព្រោះព្រះអង្គគឺជាវិនិច្ឆ័យរបស់ជាតិទាំងមូល។ (The Cambodia Daily, ១៧ កក្កដា ២០០៦)

២១ កក្កដា ២០០៦

អស់រយៈពេល៧ឆ្នាំ៤ខែ និង២សប្តាហ៍ បន្ទាប់ពីត្រូវបានចាប់ខ្លួននិងឃុំឃាំង ដោយគ្មានការកាត់ ទោស តាម្នក ស្លាប់នៅមន្ទីរពេទ្យយោធាព្រះកេតុមាលារវេលាម៉ោង៤:៤៥នាទីព្រឹក ក្នុងអាយុ៨១ឆ្នាំ។ វេជ្ជបណ្ឌិតម្នាក់ដែលបដិសេធមិនបញ្ចេញឈ្មោះបាននិយាយថា តាម្នក ស្លាប់ដោយជំងឺចាស់ជរានិងរលាច។ (The Cambodia Daily, ២២-២៣ កក្កដា ២០០៦)

២៤ កក្កដា ២០០៦

សាកសពរបស់ តាម្នក ត្រូវបានយកទៅបញ្ចុះនៅស្រុកអន្លង់វែង ខេត្តខត្តរមានជ័យ។ (រស្មីកម្ពុជា, ២៥ កក្កដា ២០០៦)

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាចាប់ផ្តើមបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីប៉ូលិស១២រូប អំពីវិធីសាស្ត្រស៊ើបអង្កេត ឧក្រិដ្ឋកម្ម ដែលប្រព្រឹត្តដោយខ្មែរក្រហម និងវិធីសាស្ត្រសម្ភាសន៍ជនរងគ្រោះនិងជនសង្ស័យ។ (The Cambodia Daily, ២៦ កក្កដា ២០០៦)

២៤-២៥ កក្កដា ២០០៦

មេឃុំចំនួន៥ ១២ នាក់មកពីទូទាំងប្រទេសធ្វើដំណើរទស្សនកិច្ច ទៅកាន់សារមន្ទីរប្រល័យពូជសាសន៍ ខ្នងស្រែង វាលពិឃាតជើងឯក និងទីតាំងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។ ពួកគាត់ក៏បានដៃក ជាមួយសមាជិករដ្ឋសភាដែលចូលរួមក្នុងការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ មន្ត្រីមកពីសាលាក្តី និងអគ្គរដ្ឋទូត អាមេរិកប្រចាំនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ។ (ទស្សនវដ្តវិស្វកម្មការពិត ភាសាអង់គ្លេស លេខ៧៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៦)

១៧-២៤ សីហា ២០០៦

នៅក្រោមគម្រោងចុះផ្សព្វផ្សាយដល់មូលដ្ឋានរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងស្ថិតិស្ម័គ្រចិត្តចំនួន ១៤២នាក់ មកពីសាលាវិទ្យាល័យនានានៅក្រុងភ្នំពេញ បានធ្វើដំណើរទៅកាន់ខេត្តចំនួន១៦ ដើម្បីផ្សព្វ ផ្សាយពីតីមានស្តីពីសាលាក្តីខ្មែរក្រហម ។ ពួកគេក៏បានសម្ភាសន៍អ្នកនៅរស់ពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យផង ដែរ ។ ពីតីមានដែលបានផ្តល់ទៅប្រជាជនរួមមាន សៀវភៅណែនាំស្តីពីការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម កូនសៀវ ភៅពីរក្បាលដែលបោះពុម្ពដោយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ស្តីពីច្បាប់កាត់ទោសខ្មែរក្រហម កិច្ចព្រមព្រៀង ស្តីពីការបង្កើតសាលាក្តី និងសុន្ទរកថានិងអត្ថបទផ្សេងៗ ដែលទាក់ទងទៅនឹងសាលាក្តីខ្មែរក្រហម ។

២៧ សីហា ២០០៦

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានប្រកាសដល់ក្រុមហ៊ុនឯកជនឲ្យមកដេញថ្លៃទទួលសិទ្ធិ សាងសង់មណ្ឌលឃុំខ្លួនចុងចោទរបស់សាលាក្តី ។ អ្នកនាំពាក្យសាលាក្តីខ្មែរក្រហមលោក រាជ សម្បត្តិ បាន និយាយថា មណ្ឌលឃុំខ្លួននេះនឹងត្រូវសាងសង់ក្នុងបរិវេណសាលាក្តីក្នុងខេត្តកណ្តាល ។ លោកមានប្រសាសន៍ ថា មណ្ឌលនេះមានសារសំខាន់ ដោយសារអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញមានទីតាំងនៅក្រៅទីក្រុង ហើយសាលាក្តី មិនចង់ដឹកជញ្ជូនជនសង្ស័យទៅមកតុលាការនោះទេ ។ (The Cambodia Daily, ២៧ កក្កដា ២០០៦)

៣០ តុលា ២០០៦

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានបង្កើតគេហទំព័រថ្មីមួយសម្រាប់សាធារណជន ។ គេហ ទំព័រនេះ (www.eccc.gov.kh) នឹងផ្តល់ជាខ្សែអាត់សំឡេង និងវីដេអូនៃដំណើរការរបស់សវនាការ និងដីកា តុលាការ ។ គេហទំព័រនេះនឹងមានភាសាបារាំង បន្ថែមពីលើភាសាខ្មែរ និងអង់គ្លេស ។ (The Cambodia Daily, ៣០ តុលា ២០០៦)

៣ វិច្ឆិកា ២០០៦

សាលាក្តីខ្មែរក្រហមបានចេញសេចក្តីព្រាងវិធានផ្ទៃក្នុង ដើម្បីឱ្យសាធារណជនផ្តល់យោបល់ ។ សេចក្តីព្រាងវិធានផ្ទៃក្នុងនេះកំណត់ពីតួនាទីរបស់ចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា មេធាវីការពារក្តី ជនសង្ស័យ សាក្សី និងជនរងគ្រោះ ដែលត្រូវបញ្ជាក់ខ្លួននៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ ។ មានវិធានការដូចជា ការបំបែកសំណុំរឿង និងការបិទបាំងមុខមាត់ដើម្បីការពារសាក្សី ។ ប្រាក់ពិន័យ១ម៉ឺនដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក នឹងត្រូវពិន័យ ប្រសិនបើអត្តសញ្ញាណរបស់សាក្សីត្រូវបានបញ្ចេញ ។ សេចក្តីព្រាងវិធានផ្ទៃក្នុងនេះ ក៏អនុញ្ញាតឱ្យជនរងគ្រោះធ្វើជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បីទាមទារការខូចខាតផងដែរ ។ (The Cambodia Daily, ៤-៥ វិច្ឆិកា ២០០៦)

១២ វិច្ឆិកា ២០០៦

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញបញ្ចប់ការសាងសង់មណ្ឌលឃុំខ្លួន ដែលមាន៤បន្ទប់ ។ បន្ទប់នីមួយៗមានបំពាក់ដោយម៉ាស៊ីនត្រជាក់និងប្រព័ន្ធទឹកក្តៅ ។ ការចំណាយលើការសាងសង់អស់ទឹកប្រាក់ចំនួន ៤ម៉ឺន ៥ពាន់ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ត្រូវបានឱ្យដោយប្រទេសជប៉ុន ។ (The Cambodia Daily, ១៣ វិច្ឆិកា ២០០៦)

១៦ វិច្ឆិកា ២០០៦

គណៈមេធាវីកម្ពុជាប្រកាសថា សេចក្តីព្រាងច្បាប់របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាបំពានលើច្បាប់កម្ពុជា ហើយទាមទារតួនាទីច្រើនជាងមុន ក្នុងការការពារជនសង្ស័យខ្មែរក្រហម ។ លោក គី គិច ប្រធានគណៈមេធាវី បានតំរូវឱ្យមេធាវីបរទេសដែលធ្វើការនៅសាលាក្តី ប្រសិនបើការទាមទាររបស់គណៈមេធាវីមិនត្រូវបានដោះស្រាយ ។ (The Cambodia Daily, ១៧ វិច្ឆិកា ២០០៦)

២០ វិច្ឆិកា ២០០៦

មន្ត្រីនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ធ្វើការដកពិភាក្សាភ្នាក់ងារវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ។ ការផ្តល់យោបល់ពីខាងក្រៅជាន់២០ ទៅលើសេចក្តីព្រាងវិធានផ្ទៃក្នុងនេះ ត្រូវបានប្រគល់ឱ្យសាលាក្តី ។ (The Cambodia Daily, ២១ វិច្ឆិកា ២០០៦)

លោក អៀង សារី អាយុ៧៧ឆ្នាំ បង់អំឡុងរបស់ខ្មែរក្រហម មានជំងឺបេះដូង ហើយត្រូវបានបញ្ជូនទៅទីក្រុងបាងកកដើម្បីព្យាបាល អស់រយៈពេលជាង១សប្តាហ៍ ។ (Phnom Penh Post, ១៥/១០/០៦, ១-១៤ ធ្នូ ២០០៦)

២២ វិច្ឆិកា ២០០៦

លោក គី តិច ប្រធានគណៈមេធាវីកម្ពុជា កំរាមប្តឹងអ្នកដែលចូលរួមក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេល ៥ ថ្ងៃ ស្តីពីច្បាប់ឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិដែលរៀបចំឡើងដោយការិយាល័យការពារក្តីរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ នៃគណៈមេធាវីអន្តរជាតិ ។ លោកបាននិយាយថា វគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះបំពានទៅលើច្បាប់កម្ពុជា ហើយ ចាត់ទុកអ្នកដែលចូលរួមក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះថា ជាអ្នកជ្រុលនិយម ។ (The Cambodia Daily, ២៣ វិច្ឆិកា ២០០៦)

២៣ វិច្ឆិកា ២០០៦

គណៈមេធាវីកម្ពុជាបានបញ្ជាមិនឲ្យសមាជិករបស់ខ្លួនចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាល ដែលរៀបចំឡើងដោយ ការិយាល័យការពារក្តីនៃគណៈមេធាវីអន្តរជាតិ ។ គណៈមេធាវីកម្ពុជាបានហៅវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះថា “ខុស ច្បាប់” ។ (The Cambodia Daily, ២៤ វិច្ឆិកា ២០០៦)

២៤ វិច្ឆិកា ២០០៦

គណៈមេធាវីអន្តរជាតិប្រកាសពីការលុបចោលកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលរបស់ខ្លួន សម្រាប់មេធាវីកម្ពុជា ដោយសារការរារាំងពីគណៈមេធាវីកម្ពុជា ។ (International Herald Tribune, ២៤ វិច្ឆិកា ២០០៦)

២៥ វិច្ឆិកា ២០០៦

មន្ត្រីតុលាការជាតិនិងអន្តរជាតិរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ប្រកាសពីបរាជ័យនៃ ការអនុម័តវិធានផ្ទៃក្នុងសម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះ ដោយសារការមិនឯកភាពគ្នាលើបញ្ហាសំខាន់ៗមួយចំនួន :

- ១) របៀបនៃការបង្រួមបញ្ចូលគ្នារវាងច្បាប់កម្ពុជានិងស្តង់ដារអន្តរជាតិ
- ២) តួនាទីរបស់អង្គភាពការពារការពារក្តី ដែលមានបញ្ហាបណ្តោះអាសន្នសម្រាប់មេធាវីការពារក្តី
- ៣) តួនាទីរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា និងដល់ប៉ះពាល់ទៅលើនីតិវិធីបោះឆ្នោត
- ៤) ប្រតិបត្តិការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធតុលាការកម្ពុជា ។

(សេចក្តីថ្លែងការណ៍រួមរវាងមន្ត្រីតុលាការជាតិ និងអន្តរជាតិ នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការ កម្ពុជា, ភ្នំពេញ, ២៥ វិច្ឆិកា ២០០៦)

(http://www.eccc.gov.kh/english/cabinet/press/15/PRESSRELEASE_PLENARY_in_EN G_FRENCH_.pdf)

៥ ធ្នូ ២០០៦

លោក ប្រាដ អាដាម (Brad Adams) ប្រធានអង្គការយូអែលសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំតំបន់អាស៊ី គំនិត
ការជ្រៀតជ្រែករបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការអនុម័តវិធានផ្ទៃក្នុង របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
ដោយនិយាយថា ការជ្រៀតជ្រែកនេះនឹងកាន់តែពន្យារដំណើរការនេះថែមទៀត ។ (អង្គការយូអែលសិទ្ធិ
មនុស្ស ៥ ធ្នូ ២០០៦)

លោករដ្ឋមន្ត្រីទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី សុខ អាន សរសេរលិខិតមួយច្បាប់ទៅអង្គការសហប្រជាជាតិ
ស្នើសុំការពិភាក្សាដើម្បីដោះស្រាយជម្លោះ ស្តីពីតួនាទីរបស់អង្គភាពកំណត់ការការពារក្តីរបស់អង្គជំនុំជម្រះ
វិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។ នៅលិខិតមួយច្បាប់ផ្ញើទៅកាន់លោក នីកូឡាស មីសែល (Nicolas Michel)
អគ្គលេខាធិការរងទទួលបន្ទុកផ្នែកច្បាប់របស់អង្គការសហប្រជាជាតិនៅទីក្រុងញូវយ៉ក លោក សុខ អាន
និយាយថា “រដ្ឋបាល តួនាទីនិងមុខងាររបស់ផ្នែកកំណត់ការការពារក្តីនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ក៏ដូចជាទំនាក់
ទំនងរបស់អង្គភាពនេះជាមួយគណៈមេធាវីកម្ពុជា មិនត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងកម្ពុជានិង
អង្គការសហប្រជាជាតិទេ ។ (The Cambodia daily, ១៨ ធ្នូ ២០០៦)

៦ ធ្នូ ២០០៦

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ទាមទារភ័ស្តុតាងនៃការចោទប្រកាន់របស់អង្គការយូអែល
សិទ្ធិមនុស្ស ។ លោក ហួត វុឌ្ឍិ ចៅក្រមនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានរិះគន់អង្គការយូអែល
សិទ្ធិមនុស្ស និងទាមទារភ័ស្តុតាងនៃការជ្រៀតជ្រែករបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ដោយ
អង្គការសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិមួយនេះ ។

លោក ប្រាដ អាដាម (Brad Adams) ប្រធានអង្គការយូអែលសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំតំបន់អាស៊ី សរ
សេរអ៊ីមែលមួយអះអាងថា ការចោទប្រកាន់នេះត្រឹមត្រូវ ។ (The Cambodia Daily, ៧ ធ្នូ ២០០៦)

៧ ធ្នូ ២០០៦

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ស្ងាត់មន់ចំពោះបណ្តឹងរបស់ជនរងគ្រោះ ។ សហព្រះរាជ
អាជ្ញា រ៉ូប៊ែ ពើទីត (Robert Petit) បាននិយាយថា ជនរងគ្រោះនៃរបបខ្មែរក្រហមអាចប្តឹងទាមទារសំណង
ចំពោះការខូចខាតបាន ។ លោក ឆាន់ យុ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាមានប្រសាសន៍ថា អង្គការ
របស់លោកនឹងជួយដល់ជនរងគ្រោះ ដែលចាប់អារម្មណ៍ក្នុងការដាក់ពាក្យបណ្តឹងទៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុង
តុលាការកម្ពុជា ។ (The Cambodia Daily, ៨ ធ្នូ ២០០៦)

១៣ ធ្នូ ២០០៦

លោក គាត ឈន់ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុសារភាពពីការពាក់ព័ន្ធរបស់លោកក្នុងរបប ខ្មែរក្រហម(១៩៧៥-១៩៧៧) ។ លោកបានឆ្លើយតបបែបនេះ បន្ទាប់ពីមេដឹកនាំកណ្តាប់ក្សប្រឆាំងលោក សម រង្ស៊ី បានចោទប្រកាន់លោកថា បានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ក្នុងនាមជាទីប្រឹក្សារបស់ ប៉ុល ពត ដែលជាមេខ្មោងនៃរបបវាលពិឃាត។ លោក គាត ឈន់ បាននិយាយថា លោកស្ម័គ្រចិត្តធ្វើ ជាសាក្សីនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ ។ (វិទ្យុសម្រេងសហរដ្ឋអាមេរិក, ១៣ ធ្នូ ២០០៦)

លោក គាត ឈន់ បានថ្លែងប្រាប់រដ្ឋសភាជាតិថា “ប្រសិនបើខ្ញុំត្រូវបានគេកោះហៅឲ្យទៅឆ្លើយនៅ ចំពោះមុខប្រជាជន និងប្រទេសជាតិអំពីអតីតកាលរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងឆ្លើយ” ។ (The Cambodia Daily, ១៤ ធ្នូ ២០០៦)

១៤ ធ្នូ ២០០៦

សមាជិកសភាមកពីកណ្តាប់ក្សប្រជាជនកម្ពុជាលោក ជាម យៀប មានប្រសាសន៍ថា មេដឹកនាំកណ្តាប់ក្ស ប្រជាជនកម្ពុជាមិនខ្លាចនឹងធ្វើកសិណសាក្សីនៅសាលាក្តីខ្មែរក្រហមទេពីព្រោះមិនមានមេដឹកនាំណាមួយស្ថិតនៅ ក្នុងនិយមន័យ“មេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់” ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ឬ“អ្នកដែលមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុត” លើបទ ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើងនៅរវាងឆ្នាំ១៩៧៥ដល់ឆ្នាំ១៩៧៧ ។ (The Cambodia Daily, ១៥ ធ្នូ ២០០៦)

១៥ ធ្នូ ២០០៦

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា រៀបចំការពិភាក្សាតុល្យលស្តីពីតួនាទីរបស់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងសាលាក្តី ។ ការពិភាក្សានេះធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងធានាឲ្យបានថា ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីអង្គជំនុំ ជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវនិងយុត្តិធម៌ ។ លោក ក្រាញ៉ា តូនី ប្រធានផ្នែក គ្រប់គ្រងការងារសាលាក្តីរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានប្រាប់ដល់អ្នកចូលរួមថា “តាង នាមឲ្យប្រទេសរបស់យើង និងក្នុងនាមជាម្ចាស់ផ្ទះនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ យើងត្រូវសរសេរដោយគោរព តាមក្រមសីលធម៌ និងសីលធម៌ជាបុគ្គល នៅពេលសរសេរអត្ថបទអំពីសាលាក្តីនេះ” ។ លោកបានបន្ថែមថា អ្នកសារព័ត៌មានត្រូវតែគោរពបីចំណុច សន្តិភាព ការផ្សះផ្សាជាតិ និងយុត្តិធម៌ សម្រាប់ជនគ្រោះ ។ (The Cambodia Daily, ២០ ធ្នូ ២០០៦)

អង្គការសហប្រជាជាតិឆ្លើយតបនឹងសំណូមពររបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការបើកកិច្ចពិភាក្សា ដើម្បីដោះ ស្រាយជម្លោះស្តីពីតួនាទីរបស់អង្គការការពារការពារក្តីរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ និងប្រធានអង្គការពិភាក្សា ពារក្តី លោក រូភីត ស្គីលប៊ិក (Rupert Skillbeck) ។

នៅក្នុងអត្ថបទដកស្រង់ចេញពីការឆ្លើយតបជាផ្លូវការរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលផ្តល់ឲ្យដោយអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាកាលពីថ្ងៃអង្គារ លោក នីកូឡាស មីសែល (Nicolas Michel) អគ្គលេខាធិការរងទទួលបន្ទុកផ្នែកច្បាប់របស់អង្គការសហប្រជាជាតិនៅទីក្រុងញូវយ៉ក ថ្លែងថា អង្គការសហប្រជាជាតិចូលរួមរំលែកការព្រួយបារម្ភរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ហើយមានទំនុកចិត្តថា បញ្ហាទាំងនេះនឹងអាចដោះស្រាយបាន។ លោក មីសែល បាននិយាយសំដៅដល់របាយការណ៍មួយរបស់បេសកកម្មអង្គការសហប្រជាជាតិមកកម្ពុជា កាលពីខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៣ ដែលបានពិភាក្សាពីរបបសម្ព័ន្ធ និងកិច្ចការរបស់“អង្គភាពកម្រិតតូចស្វ័យតម្លៃ ដែលនឹងផ្សារភ្ជាប់ដោយឯករាជ្យទៅនឹងការិយាល័យរដ្ឋបាល ដែលអង្គភាពនេះនឹងផ្តល់ជំនួយនិងការគាំទ្រជាមូលដ្ឋានផ្នែកច្បាប់។ (The Cambodia Daily, ២១ ធ្នូ ២០០៦)

១១ មករា ២០០៧

ក្រុមហ៊ុនមៃក្រូសហ្វ (Microsoft) របស់សិង្ហបុរី បានបោះជំហានដំបូងគេក្នុងនាមជាផ្នែកឯកជនដើម្បីជួយបំពេញកង្វះថវិការបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដោយបានបរិច្ចាគថវិការបំនួន ១សែនដុល្លារអាមេរិកដល់ភាគីអង្គការសហប្រជាជាតិដោយគ្មានលក្ខខណ្ឌ។
(http://www.playfuls.com/news_10_8423-Microsoft-Becomes-First-Private-Donor-For-Khmer-Rouge-Trials.html)

១៨ មករា ២០០៧

សេវាកម្មអភិវឌ្ឍន៍អាជីវកម្មដ៏ធំផ្តល់ជំនួយជាទឹកប្រាក់ចំនួន ៣សែនដុល្លារអាមេរិក ដល់កម្មវិធីសហគមន៍សម្រាប់ការគាំទ្រសាលាក្តីខ្មែរក្រហម។ ប្រាក់ជំនួយនេះមិនមែនផ្តល់ទៅសាលាក្តីដោយផ្ទាល់នោះទេ ប៉ុន្តែផ្តល់តាមរយៈ ដៃគូក្នុងស្រុករបស់ខ្លួនគឺមជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍សង្គម។
(http://news.monstersandcritics.com/europe/news/article_1248130.php/DED_donates_300000_dollars_toward_Khmer_Rouge_trials)

១២ កុម្ភៈ ២០០៧

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានទទួលបានឯកសារទាក់ទងនឹងសម័យខ្មែរក្រហម ចំនួនជាង៤រយកិច្ចក្រាម ដែលត្រូវបានរក្សាទុកជិត៣ទសវត្សរ៍នៅប្រទេសស៊ុយដែន។ ឯកសារទាំងនោះមានជាភាសាខ្មែរអង់គ្លេស បារាំង និងស៊ុយដែន។ (The Nation, ១៣ កុម្ភៈ ២០០៧)

១៤ កុម្មៈ ២០០៧

អង្គការដែលមានទីតាំងនៅទីក្រុងញូវយ៉ក ឈ្មោះថា Open Society Justice Initiative (OSJI) បានចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយចោទប្រកាន់ថា ហេក្រមនិងមន្ត្រីតុលាការកម្ពុជានៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ ។ អង្គការនេះបានអះអាងថា ភាគីកម្ពុជាត្រូវកាត់ប្រាក់បៀវត្សរ៍មួយចំណែកទៅឲ្យមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលដើម្បីបានកាន់តំណែង ។ អង្គការ (OSJI) ក៏បានអំពាវនាវដល់ម្ចាស់ជំនួយនិងសហគមន៍អន្តរជាតិឲ្យស៊ើបអង្កេតការចោទប្រកាន់ពីអំពើពុករលួយដោយហ្មត់ចត់ ។ (សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់ OSJI ១៤ កុម្មៈ ២០០៧)

៨ មីនា ២០០៧

ហេក្រមកម្ពុជារបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានស្នើរឲ្យអង្គការ (OSJI) កែតម្រូវសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ខ្លួនដែលចេញផ្សាយកាលពីថ្ងៃទី១៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៧ ដោយចោទប្រកាន់ថា ភាគីកម្ពុជាពុករលួយ ។ ហេក្រមកម្ពុជាដែលត្រូវបានតែងតាំងឲ្យទៅធ្វើការនៅអង្គជំនុំជម្រះបានអះអាងថាការចោទប្រកាន់ដែលគួរឱ្យសង្ស័យ ហើយដែលបានផ្សព្វផ្សាយយ៉ាងទូលំទូលាយ នៅតាមសារព័ត៌មានស្រុកនិងអន្តរជាតិ បានបង្កឲ្យមានការយល់ច្រឡំដល់សាធារណៈជននិងបង្ក កិត្តិយសនិងភាពស្មោះត្រង់របស់ពួកគេ ។ (សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា, ៨ មីនា ២០០៧)

១៦ មីនា ២០០៧

បន្ទាប់ពីការប្រជុំរយៈពេល១០ ថ្ងៃស្តីពីវិធានផ្ទៃក្នុង គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យបានធ្វើការសន្និដ្ឋានថា ចំណុចមិនឯកភាពដែលនៅសេសសល់ទាំងអស់ ត្រូវបានដោះស្រាយរួចរាល់ហើយ បើទោះបីជាការកែតម្រូវគិតគូរមិនទាន់ត្រូវបានធ្វើនៅឡើយក៏ដោយ ។

បញ្ហាចម្បងមួយទៀតដែលមិនទាន់បានបែងក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង គឺមេធាវីបរទេសត្រូវបង់ថ្លៃចុះឈ្មោះដល់ទៅ៥ ពាន់ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកទៅគណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដើម្បីចូលរួមក្នុងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។ ហេក្រមអន្តរជាតិបានបដិសេធសំណើនេះ និងបានអះអាងថា ការទាមទារនេះគឺមិនអាចទទួលយកបានទេ ហើយវាប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិដេញដោលបោះទនិងជនរងគ្រោះក្នុងការជ្រើសរើសមេធាវីដោយខ្លួនឯង ។ គណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវបានស្នើរសុំឲ្យពិចារណាចំពោះការសម្រេចចិត្តនេះឡើងវិញឲ្យបានឆាប់ ដើម្បីឲ្យអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញធ្វើការប្រជុំពេញអង្គ ស្តីពីការអនុម័តវិធានផ្ទៃក្នុងនៅថ្ងៃទី៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៧ ។ (សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា, ១៦ មីនា ២០០៧)

៥ មេសា ២០០៧

ចៅក្រមជាតិចំនួន១៥រូបរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា សរសេរលិខិតមួយច្បាប់ ឆ្លើយតបទៅភាគីអន្តរជាតិនៅថ្ងៃទី៤ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៧ ។ លិខិតនេះមានគោលបំណងជំរុញឲ្យចៅក្រម អន្តរជាតិពិចារណាឡើងវិញពីការធ្វើពហិការមិនចូលរួមការប្រជុំពេញអង្គ ដែលក្រោងធ្វើនៅថ្ងៃទី៣០ ខែមេសា ដើម្បីអនុម័តសេចក្តីព្រាងវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា និងក្នុងគោលបំណងឆ្លើយ តបទៅនឹងសំណើដែលសុំដកកណៈមេធាវីកម្ពុជាចេញពីការងារអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ។ ចៅក្រមជាតិយល់ ឃើញថា ទង្វើនេះមិនស្របទៅតាមខ្លឹមសារនិងការអនុវត្ត ដែលមានចែងនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនិងច្បាប់ស្តីពី ការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញទេ ។ ចៅក្រមជាតិក៏បានចង្អុលបង្ហាញផងដែរថា ថ្ងៃចុះឈ្មោះដែលកំណត់ ដោយកណៈមេធាវីកម្ពុជា មិនមានចែងនៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុងទេ ដូច្នោះរឿងនេះមិនមែនជាហេតុផលដើម្បីពន្យារ ការអនុម័តវិធានផ្ទៃក្នុងនោះឡើយ ។ (សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា, ៥ មេសា ២០០៧)

៣០ មេសា ២០០៧

កណៈមេធាវីកម្ពុជាបានបញ្ជូនថ្ងៃចុះឈ្មោះ ពី៥ពាន់ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងមួយឆ្នាំ មកត្រឹម៥រយ ដុល្លារសម្រាប់រយៈពេលពេញនៃដំណើរការរបស់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម ។ (The Cambodia Daily, ២៨-២៩ មេសា-១ ឧសភា ២០០៧)

២៥ ឧសភា ២០០៧

លោកស្រី ជា លាង សហព្រះរាជអាជ្ញានៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាមានប្រសាសន៍ ថា សាលាក្តីខ្មែរក្រហមអាចនឹងពិនិត្យមើលព្យាបាលជនរងគ្រោះជាង១លានព្យាបាល ដែលបានដាក់ប្តឹងនៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៨០ ។ លោកស្រីបានបន្ថែម ពុំមានច្បាប់ណាហាមឃាត់សាលាក្តីមិនឲ្យទទួលយកព្យាបាលនោះ ទេ ។ (រស្មីកម្ពុជា, ២៧-២៨ ឧសភា ២០០៧)

១២ មិថុនា ២០០៧

វិធានផ្ទៃក្នុងរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញត្រូវបានអនុម័តជាឯកច្ឆន្ទ បន្ទាប់ពីការបរិចារអស់រយៈពេល ជិតមួយឆ្នាំ ។ បញ្ហាដែលមិនអាចដោះស្រាយក្នុងអង្គប្រជុំលើកមុនត្រូវបានដោះស្រាយ ដោយរួមមានការ ធានាសិទ្ធិនិងការចូលរួមរបស់ជនរងគ្រោះ ដែលឥឡូវនេះជនរងគ្រោះនឹងមានសិទ្ធិធ្វើជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

ប៉ុន្តែ អាចទទួលបានតែសំណងជាសមូហភាព និងសំណងមិនមែនជាសាច់ប្រាក់តែប៉ុណ្ណោះ ។ (UN News Service, ១៣ មិថុនា ២០០៧)

២២ មិថុនា ២០០៧

កិច្ចប្រជុំមួយរវាងមន្ត្រីមកពីអង្គការកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍អង្គការសហប្រជាជាតិ UNDP និងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីពិភាក្សាពីអនុសាសន៍របស់ UNDP បន្ទាប់ពីធ្វើសវនកម្មមកលើផ្នែកធនធានមនុស្សរបស់កម្ពុជា ។ អនុសាសន៍មួយចែងថា “ប្រាក់បៀវត្សរបស់បុគ្គលិកកម្ពុជាត្រូវកាត់បន្ថយជិតពាក់កណ្តាលដោយសារកង្វះថវិកា” ។ (The Cambodia Daily, ២៣-២៤ មិថុនា ២០០៧)

២៦ មិថុនា ២០០៧

ភាគីកម្ពុជានៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញបានទទួលយកអនុសាសន៍ទាំងអស់នោះ ហើយបានអនុវត្តរួចរាល់ហើយ ។ (សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា, ២៦ មិថុនា ២០០៧)

១៨ កក្កដា ២០០៧

សហព្រះរាជអាជ្ញានៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ប្រគល់ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរដំបូងរបស់ខ្លួនទៅសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ។ ដីកានេះ “មានដុំកន្ទុវហេតុការណ៍ដែលបង្ហាញពីអំពើទុក្រិដ្ឋអ្នកដែលត្រូវសង្ស័យថា ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើទុក្រិដ្ឋទាំងនោះ និងសំណូមពរឲ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតធ្វើការស៊ើបអង្កេតទុក្រិដ្ឋកម្មនិងជនសង្ស័យទាំងនោះ ។ ដីកាសន្និដ្ឋាននេះថ្លែងថា “អនុលោមទៅតាមការស៊ើបអង្កេតជាបឋម សហព្រះរាជអាជ្ញាបានកូសបញ្ជាក់ និងប្រគល់ឯកសារស៊ើបអង្កេតអង្គហេតុចំនួន២៥ ផ្សេងគ្នា ស្តីពីការសម្រាប់ ការធ្វើទុក្រិដ្ឋកម្ម ការបង្ខំឲ្យផ្លាស់ទីលំនៅ ការឃុំ ឃាំងមិនស្របច្បាប់ ការបង្ខំឲ្យធ្វើពលកម្ម និងការធ្វើទុក្រិដ្ឋកម្មលើផ្នែកសាសនា នយោបាយ និងជនជាតិ ដើម្បីធ្វើជាភស្តុតាងនៃទុក្រិដ្ឋកម្ម ដែលធ្វើឡើងក្នុងការអនុវត្តផែនការទុក្រិដ្ឋកម្មនេះ” ។ “ការចោទប្រកាន់ជាក់ស្តែងរួមមានទុក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ការបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើសន្ធិសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ អំពើមនុស្សឃាត ការធ្វើទុក្រិដ្ឋកម្ម និងការធ្វើទុក្រិដ្ឋកម្មលើសាសនា ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានកំណត់អត្តសញ្ញាណជនសង្ស័យ៥រូប ដែលបានប្រព្រឹត្ត ជួយទំនុកបម្រុង សមគំនិត ឬដែលមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ក្នុងអំពើទុក្រិដ្ឋកម្មទាំងនេះ ។ ដើម្បីកំទេចការចោទប្រកាន់នេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានប្រគល់ឯកសារជាង១ពាន់ច្បាប់ (ស្មើ ១ម៉ឺន៤ពាន់ទំព័រ) ទៅឲ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដោយរួមមានសេចក្តីថ្លែងរបស់ភាគីទីបី និងកំណត់ត្រាជា

លាយលក់អក្សររបស់សាក្សីជាង៣៥០រូប បញ្ជីនៃសាក្សីសំខាន់ៗចំនួន៤០រូប ឯកសារក្នុងសម័យកម្ពុជា
ប្រជាធិបតេយ្យរាប់ពាន់ទំព័រ និងទីតាំងរណ្តៅសាកសពជាង៤០កន្លែង ។
(http://dccam.org/Tribunal/Documents/Statement_of_Co-Prosecutor_on_18-July-2007.pdf)

២០ កក្កដា ២០០៧

នួន ជា ដោយធ្វើការទស្សន៍ទាយថា គាត់ប្រាកដជាមនុស្សម្នាក់ក្នុងចំណោមបេក្ខជន៥ នាក់ដែលកំណត់
ដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាទៅកាន់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម បានប្រាប់កាសែតឌីខេមបូឌាដែលថា សាលាក្តីនឹងក្លាយ
ជាសមរម្យរបស់គាត់ ។ គាត់បានអះអាងថា ពុំមានគោលនយោបាយសម្រាប់ប្រជាជននោះទេ និងបាន
បន្ថែមថា “កុំព្រួយបារម្ភ ខ្ញុំនឹងទៅកាន់តុលាការនៅពេលគេត្រូវការខ្ញុំ ហើយខ្ញុំនឹងបញ្ជាក់ប្រាប់អ្វីៗ ឲ្យបាន
ច្បាស់នៅតុលាការ និងបញ្ឈប់ការចោទប្រកាន់ និងឈប់ឲ្យប្រជាជននិយាយថាខ្មែរក្រហមជាបិសាច” ។ (The
Cambodia Daily, ២០ កក្កដា ២០០៧)

២៤ កក្កដា ២០០៧

លោក អៀង វុធិ អភិបាលរងក្រុងប៉ៃលិន និងជាកូនប្រុសរបស់លោក អៀង សារី និងអ្នកស្រី
អៀង ធីរិទ្ធ រិះគន់កាសែតស្មើកម្ពុជាដែលបានផ្សាយថា ឪពុកម្តាយរបស់លោកជាមនុស្សពីរនាក់ក្នុងចំណោម
មនុស្សប្រាំនាក់នៅក្នុងបញ្ជីសម្ងាត់របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់នៅមុខសាលាក្តីខ្មែរ
ក្រហម ។ លោករំពឹងថាសាលាក្តីនេះ នឹងមិនមែនជាយុត្តិធម៌សម្រាប់អ្នកឈ្នះនោះទេ ។ លោកបានថ្លែងថា
“យុត្តិធម៌គឺនៅជាមួយអ្នកដែលខ្លាំងតែប៉ុណ្ណោះ” ។ (The Cambodia Daily, ២៤ កក្កដា ២០០៧)

៣១ កក្កដា ២០០៧

ខុច ត្រូវបានបញ្ជូនខ្លួនជាដូរការទៅកាន់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា និងជាជនសង្ស័យ
ដំបូងដែលត្រូវបានឃុំខ្លួនដោយសាលាក្តី ។ (AFP, ៣១ កក្កដា ២០០៧)

៣១ កក្កដា ២០០៧

ខុច ត្រូវបានចោទប្រកាន់ជាដូរការពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ដោយសហចៅក្រមស៊ើប
អង្កេតនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ។ (សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត, ៣១
កក្កដា ២០០៧)

ឈ្មោះ : កាំង ហ្គេកអ៊ាវ
ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត : ១៩ កុម្ភៈ ១៩៤៩
មុខរបរ : គ្រូបង្រៀនគណិតវិទ្យា ខេត្តកំពង់ធំ

៨ សីហា ២០០៧

មេធាវីរបស់ ខុច លោក ហ្វ្រង់ស័រ រូ (Francois Roux) មេធាវីជនជាតិបារាំង ដែលធ្លាប់ការពារ ក្តីឲ្យកេរវករដែលធ្វើការវាយប្រហារថ្ងៃទី១១ ខែកញ្ញា ត្រូវបានតែងតាំងឲ្យធ្វើជាមេធាវីបរទេសធ្វើការនៅ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។ (International Herald Tribune, ៨ សីហា ២០០៧)

៩ សីហា ២០០៧

ព្រះរាជក្រឹត្យមួយច្បាប់ ចុះថ្ងៃទី៩ សីហា ២០០៧ បានលើកឡើងថា លោក យូ ប៊ុនឡេង ដែល ជាសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា នឹងត្រូវតែងតាំងជាប្រធានសាលា ខ្លួនរណ៍ជំនួសឲ្យលោកស្រី លី វ៉ូចឡេង ។ លោកស្រី លី វ៉ូចឡេង ត្រូវបានដកចេញពីដំណែង ដោយសារ តែលោកស្រីមានជាប់ពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងរឿងអាស្រូវពុករលួយ ទាក់ទងនឹងករណីជួយដូរមនុស្សខុសច្បាប់ ។ លោក យូ ប៊ុនឡេង មានការព្រួយបារម្ភថា លោកប្រហែលជានឹងមិនអាចបន្តធ្វើ ជាសហចៅក្រមស៊ើប អង្កេតនៅសាលាក្តីខ្មែរក្រហមបន្តទៀតទេ ដោយសារលោកមិនអាចធ្វើកិច្ចការធំៗពីរក្នុងពេលតែមួយបានទេ ។ (The Cambodia Daily, ១៣ សីហា ២០០៧, ព្រះរាជក្រឹត្យ ចុះថ្ងៃទី៩ សីហា ២០០៧)

១៥ សីហា ២០០៧

ទាក់ទងទៅនឹងការតែងតាំងលោកជាប្រធានសាលាខ្លួនរណ៍ លោក យូ ប៊ុនឡេង បានថ្លែងថា លោក នឹងបន្តធ្វើការនៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ប្រសិនបើមុខតំណែងរបស់លោកមានសារ សំខាន់សម្រាប់ដំណើរការនេះ ។ “ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាគិតថា វត្តមានរបស់ខ្ញុំ មានសារសំខាន់ នោះវាជាការពិតប្រាកដរបស់ខ្ញុំក្នុងការបន្តធ្វើការងារតទៅមុខទៀត ដើម្បីធានាឲ្យបានថានឹងមិន មានការអាក់ខានឬពន្យារពេលនៅក្នុងដំណើរការនេះ ។ ខ្ញុំនឹងបន្តប្រកបមុខរបស់ខ្ញុំក្នុងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ក្នុងតុលាការកម្ពុជា រហូតដល់ពេលវេលាមួយសមរម្យនឹងដំណើរការរលូនអាចកើតមានឡើង ។ (សេចក្តីថ្លែង ការណ៍របស់លោក យូ ប៊ុនឡេង, ១៥ សីហា ២០០៧)

១៦ សីហា ២០០៧

អង្គការសហប្រជាជាតិបានសម្តែងនូវការព្រួយបារម្ភ ចំពោះការតែងតាំងលោក យូ ប៊ុនឡេង ជាប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍កម្ពុជា ដោយនិយាយថា ការតែងតាំងនេះអាច“ប៉ះពាល់ទាំងប្រសិទ្ធិភាពការងារ និងឯករាជ្យភាពរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។ (UN News Centre, ១៦ សីហា ២០០៧)

២០ សីហា ២០០៧

គណៈកម្មការកម្ពុជាដើម្បីយុត្តិធម៌និងភាពស្មើគ្នា (CACJE) បានសរសេរលិខិតមួយច្បាប់ដូន សម្តេចហេង ស៊រិន ប្រធានរដ្ឋសភាជាតិ ដោយស្នើសុំឲ្យសម្តេចរៀបចំសម័យប្រជុំពិសេសមួយ ដើម្បីដកអភ័យឯកសិទ្ធិពិសេសរបស់អតីតព្រះមហាក្សត្រ នរោត្តម សីហនុ និងទុកជាមោឃៈនូវមាត្រា៧ កថាខណ្ឌទី៣ដែលចែងថា “ច្បាប់មិនអាចចោទប្រកាន់ព្រះមហាក្សត្របានឡើយ” ក្នុងរយៈកាលនៃដំណើរការសាលាក្តីខ្មែរក្រហម ។ លិខិតបានបញ្ជាក់ថា គោលបំណងនៃការធ្វើដូច្នេះគឺដើម្បីចោទប្រកាន់លទ្ធភាពគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការចេញដីកានិងកោះអញ្ជើញសាក្សីនិងជនរងគ្រោះ ដើម្បីឡើងមកធ្វើសក្ខីកម្មនៅចំពោះមុខសាលាក្តី ។ លិខិតនេះ បានដកស្រង់មាត្រា៣១នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដែលចែងថា “ប្រជាជនខ្មែរគ្រប់រូបមានសិទ្ធិស្មើគ្នានៅចំពោះមុខច្បាប់ ដោយទទួលបាននូវសិទ្ធិ សេរីភាពស្មើគ្នា និងបំពេញកតព្វកិច្ចដូចគ្នា ដោយមិនប្រកាន់ពូជសាសន៍ ពណ៌ សំបុរ ភេទ ភាសា ជំនឿសាសនា និន្នាការនយោបាយ ប្រភពកំណើត វណ្ណៈសង្គម ទ្រព្យសម្បត្តិ ឬឋានៈអ្វីផ្សេងទៀតឡើយ ។ (សារលិខិតរបស់គណៈកម្មការកម្ពុជា ដើម្បីយុត្តិធម៌និងភាពស្មើគ្នា ចុះថ្ងៃទី២០ សីហា ២០០៧)

២៣ សីហា ២០០៧

តំណាងពិសេសនិងរាយការណ៍ពិសេសរបស់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ បានចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយ បង្ហាញពីការព្រួយបារម្ភរបស់ខ្លួនថា ការតែងតាំងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតរបស់សាលាក្តីលោក យូ ប៊ុនឡេង ជាប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍ ទំនងជាមិនមានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ។ សេចក្តីថ្លែងការនេះសរសេរថា “យោងតាមច្បាប់កម្ពុជារាល់ការតែងតាំងមន្ត្រីតុលាការ ការផ្ទេរមុខងារ ការតំឡើងឋានៈ ការព្យួរការងារ ឬការដាក់ពិន័យ ត្រូវសម្រេចដោយខ្លួនក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម និងអនុវត្តដោយព្រះរាជក្រឹត្យ ។ ប៉ុន្តែ ព្រះរាជក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី១៧ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧ ស្តីពីការតែងតាំងថ្មីនូវតំណែងប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍ (នស-រកត-០៨០៧-៣៣៧) ទំនងជាមិនត្រូវបានធ្វើឡើងក្រោមការសម្រេចចិត្តរបស់ខ្លួនក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមទេ : មុនការចេញ ព្រះរាជក្រឹត្យនេះ មិនមានការប្រជុំណាមួយរបស់ខ្លួនក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមត្រូវបានធ្វើឡើងទេ” ។ (សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់តំណាងពិសេសនិងអ្នករាយការពិសេស, ការិយាល័យអគ្គស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកផ្នែកសិទ្ធិមនុស្ស, ២៣ សីហា ២០០៧)

២៤ សីហា ២០០៧

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានប្រកាសពីដំហែរដាច់ខាតរបស់រដ្ឋាភិបាល ក្នុងការការពារបុព្វសិទ្ធិ និងអភ័យឯកសិទ្ធិរបស់អតីតព្រះមហាក្សត្រ នរោត្តម សីហនុ ហើយបានហៅលិខិតរបស់គណៈកម្មការកម្ពុជាដើម្បីយុត្តិធម៌និងភាពស្មើគ្នា ដែលបានអំពាវនាវឲ្យរដ្ឋសភាជាតិដកព្រះរាជបុព្វសិទ្ធិនិងអភ័យឯកសិទ្ធិរបស់អតីតព្រះមហាក្សត្រថា ជាការស្នើដែលគ្មានមនសិការ ។ ទាក់ទិនទៅនឹងការតែងតាំងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត លោក យូ ប៊ុនឡេង លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានអះអាងថា គួរទំនើងកាតព្វកិច្ចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនៅសាលាក្តីខ្មែរក្រហមក៏នៅដដែល ហើយថា ការតែងតាំងនេះនឹងមិនប៉ះពាល់ដល់ដំណើរការរបស់តុលាការនោះទេ ។ (សេចក្តីថ្លែងការស្តីពីការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់កិច្ចប្រជុំពេញអង្គគណៈរដ្ឋមន្ត្រី, ២៤ សីហា ២០០៧)

៥ កញ្ញា ២០០៧

ខុច ដាក់ពាក្យបណ្តឹងជាមួយនិងអង្គបុរេជំនុំជម្រះ របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ប្រឆាំងនឹងបញ្ជារបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនៃអង្គជំនុំជម្រះ ដែលបានចេញដីកាយុទ្ធសាស្ត្រលោក នៅថ្ងៃទី៣១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ ។ (ការប្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ខុច, ៥ កញ្ញា ២០០៧)

១៧ កញ្ញា ២០០៧

នួន ជា ដែលត្រូវបានស្គាល់ថាជាបងធីទី២នៃរបបខ្មែរក្រហម និងដែលមានអាយុ៨២ឆ្នាំ ត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅឯផ្ទះរបស់លោកនៅទីក្រុងប៉ៃលិន ហើយត្រូវបានបញ្ជូនមកឃុំឃាំងនៅឯអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជានៅទីក្រុងភ្នំពេញ ។ ដោយត្រូវបានចោទប្រកាន់ជាដួវការពីបទទុក្ខដឹកនាំកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ និងទុក្ខដឹកនាំសង្គ្រាម នួន ជា បានជ្រើសរើសលោក សួន អារុណ មេធាវីកម្ពុជាដើម្បីការពាររូបលោក ។ តុលាការនឹងផ្តល់មេធាវីបរទេសមួយរូបទៀត ប្រសិនបើលោកស្នើសុំ ។ (The Associated Press, Radio Free Asia, ២០ កញ្ញា ២០០៧)

២ តុលា ២០០៧

នៅទីបញ្ចប់ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានបញ្ជាព្យាបាលការណ៍សវនកម្មរបស់កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលបដិសេធមិនព្រមបញ្ចេញកាលពីដំបូង ដោយអះអាងថា រាយការណ៍នេះគឺជាឯកសារផ្ទៃក្នុងនិងសម្ងាត់ ។ រាយការណ៍សវនកម្មបានបញ្ជាព្យាបាលវិបត្តិនៃអនុវត្តផ្នែកធនធានមនុស្សរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដូចជាការជួលបុគ្គលិកដែលខ្វះសមត្ថភាព ការផ្តល់ប្រាក់កម្រៃ

ច្រើនហួសហេតុ និងការជ្រើសរើសបុគ្គលិកជាដើម ។ កំហុសទាំងនេះមានលក្ខណៈធ្ងន់ធ្ងរ ដែលធ្វើឱ្យសវនករផ្តល់អនុសាសន៍ថា រាល់កិច្ចសន្យាបុគ្គលិកទាំងអស់របស់ភាគីកម្ពុជានៅក្នុងតុលាការត្រូវតែទុកជាមោឃៈ ហើយប្រាក់ខែត្រូវកាត់បន្ថយ និងផ្តល់តួនាទីដោយផ្ទាល់ទៅឱ្យកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍អង្គការសហប្រជាជាតិ ក្នុងការត្រួតពិនិត្យលើរឿងនេះដោយផ្ទាល់ ។ មន្ត្រីកម្ពុជាបានជំទាស់យ៉ាងខ្លាំងក្លាទៅនឹងអនុសាសន៍នេះ ដោយនិយាយថា “ការធ្វើបែបនេះនឹងធ្វើឱ្យអង្គជំនុំជម្រះទាំងមូលក្លាយទៅជាតុលាការអន្តរជាតិ” ។ (Newsweek, ៧ តុលា ២០០៧)

៧ តុលា ២០០៧

សហព្រះរាជអាជ្ញារបស់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម លោក រ៉ូប៊ីត ប៊េតិ (Robert Petit) បានអំពាវនាវឱ្យមានការផ្តល់ថវិការបន្ថែមដល់សាលាក្តី ដែលកំពុងតែជួបការខ្វះខាតថវិការ និងដែលកំពុងតែបន្តការងារដ៏មានសារសំខាន់ ។ (DPA, ៧ តុលា ២០០៧)

១៧ តុលា ២០០៧

នួន ជា ប្តីឪពុករាជប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។ (សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា, ១៧ តុលា ២០០៧)

១៨ តុលា ២០០៧

នួន ជា បានជ្រើសរើសមេធាវីរបស់ ខុច លោក ម៉ៃឃើល ភេសមែន (Michiel Pestman) ដើម្បីតំណាងឱ្យរូបលោក ។ ប្រកាសព័ត៌មានរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា, ១៨ តុលា ២០០៧)

២៥ តុលា ២០០៧

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេសលោក ហោ ណាំហុង បានអំពាវនាវទៅដល់ប្រទេសជាម្ចាស់ជំនួយឱ្យជួយផ្តល់ជំនួយបន្ថែមទៅដល់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដែលកំពុងតែជិតអស់ថវិការ ។ (AFP, ២៥ តុលា ២០០៧)

១២ វិច្ឆិកា ២០០៧

អៀង សារី អតីតរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេស និងប្រពន្ធរបស់លោក អៀង ធីរិទ្ធ អតីតរដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចត្រូវបានចាប់ខ្លួននិងបញ្ជូនទៅឃុំឃាំងនៅសាលាក្តីខ្មែរក្រហម ។ អៀង សារី ត្រូវបានចោទ ប្រកាន់ជាដ្ឋាន ពីបទទុក្ខដឹកនាំប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិនិងទុក្ខដឹកនាំសង្គ្រាម ហើយប្រពន្ធរបស់លោកត្រូវ បានចោទប្រកាន់ពីបទទុក្ខដឹកនាំប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ។ (The Cambodia Daily, ១៣ វិច្ឆិកា ២០០៧)

១៧ វិច្ឆិកា ២០០៧

ខៀវ សំផន អតីតប្រធានប្រមុខរដ្ឋសម័យខ្មែរក្រហមត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងចោទប្រកាន់ពីបទទុក្ខដឹក កម្មសង្គ្រាម និងទុក្ខដឹកនាំប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ។ សាលាក្តីខ្មែរក្រហមបានសម្រេចចិត្តឃុំខ្លួនលោក ខៀវ សំផន រយៈពេល១ឆ្នាំមុនការកាត់សេចក្តី ។ ក្នុងថ្ងៃដំណាលគ្នានេះដែរ ខៀវ សំផន បានជ្រើសរើសលោក បណ្ឌិត សាយ បូរី និងលោក ហ្សាក់ វ៉ៃហ្សេស (Jacques Verges) ជាសហមេធាវីរបស់លោក ។ (Reuters, ២១ វិច្ឆិកា ២០០៧, The Cambodia Daily, ២២ វិច្ឆិកា ២០០៧, សេចក្តីថ្លែងការរបស់ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការ, ១៧ វិច្ឆិកា ២០០៧)

៣ ធ្នូ ២០០៧

សាលាក្តីខ្មែរក្រហមបានច្រានចោលការប្តឹងប្រឆាំងនឹងការឃុំខ្លួនរបស់ ខុច ជាឯកច្ឆន ។ យោងតាមសេចក្តី សម្រេចសាលាក្តីបានថ្ងៃថា សេចក្តីសម្រេចនេះមិនមានជាប់ទាក់ទងគ្នាជាមួយនឹងអង្គភាពតុលាការនៅក្នុង ប្រព័ន្ធតុលាការកម្ពុជាទេ ហើយយុត្តាធិការរបស់សាលាក្តី ត្រូវបានកំហិតតាមកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងដែលមានបែង នៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីសាលាក្តី ។ ដូច្នោះ សាលាក្តីមិនមានយុត្តាធិការ ក្នុងការពិនិត្យមើលកិច្ចការរបស់តុលាការ យោធា ដែលបានឃុំខ្លួន ខុច អស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំ មុនពេលបញ្ជូនកាត់មកអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ក្នុងតុលាការ ។ ជាងនេះទៅទៀត សន្តិសុខផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ ខុច អាចជួបគ្រោះថ្នាក់ ប្រសិនបើតាមត្រូវបាន ដោះលែងមុនការកាត់សេចក្តី ។ ដើម្បីធានាឲ្យបាននូវវត្តមានរបស់កាត់នៅសាលាក្តី និងដើម្បីជៀសវាង លទ្ធភាពនៃការកំរាមកំហែងសាក្សីនិងភស្តុតាងប្រឆាំងនឹងរូបលោក សាលាក្តីសម្រេចចិត្តបន្តឃុំខ្លួនរូបលោកបន្ត ទៀត ។ (The Cambodia Daily, ៤ ធ្នូ ២០០៧)

៧-៨ កុម្ភៈ ២០០៨

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបើកសវនាការលើបណ្តឹងទទួរណ៍របស់ នួន ជា ប្រឆាំងនឹងដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអា- សន្ន ។ មេធាវីរបស់ នួន ជា បានតវ៉ាថា (១)នួន ជា មិនទាន់បានទាមទារសិទ្ធិឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ក្នុងការទទួល

បានការផ្តល់ប្រឹក្សា នៅពេលគាត់បង្ហាញខ្លួនជាលើកដំបូងនៅឡើយទេ ។ (២) ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបួនរូប ដែលចូលរួមក្នុងសវនាការបណ្តឹងទទួរណ៍ មិនមានចំណាប់អារម្មណ៍ទៅលើបញ្ហាដូច្នោះទេ ។ (៣) មិនមានអង្គហេតុគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបង្ហាញថា ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នមានសារសំខាន់ក្នុងការការពារ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ការពារគ្រោះថ្នាក់ចំពោះ នួន ជា ការពារការជ្រៀតជ្រែកទៅលើសាក្សី ឬការ ធានាវត្តមានរបស់ នួន ជា នៅចំពោះមុខតុលាការទេ ។

២៧ កុម្មៈ ២០០៨

អតីតប្រធានមន្ទីរស-២១ កាំង ហ្គេចអ៊ាវ ហៅ ខុច បានវិលត្រឡប់ទៅកុកខ្លួនស្នែងនិងវាលពិឃាត ជើងឯកជាលើកទីមួយបន្ទាប់រយៈពេលជិត៣០ឆ្នាំ ដើម្បីចូលរួមក្នុង“ការអនុម័តឡើងវិញ”របស់សហចៅក្រម ស៊ែបអង្កេត ក្នុងគោលបំណងជម្រុញឱ្យ ខុច ពន្យល់អំពីព្រឹត្តិការក្នុងអតីតកាល ។ ភាពចម្រើនចម្រាស់បានកើត ឡើងបន្ទាប់ពីមានការបង្ហាញជើងថា ទោះបីជា“សារព័ត៌មាន”ត្រូវបានដកចេញមិនឱ្យចូលរួមក្នុងព្រឹត្តិការនេះ ក៏ដោយ ក៏អ្នកដលិតកុនជាតិបារាំងឯកជនពីរនាក់ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យថតយកឯកសារនៃដំណើរការនីតិវិធីនេះ ដែរ ។

៧ មីនា ២០០៨

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាខុបត្តម្ភដល់ការពិភាក្សាជាសាធារណៈ រវាងក្រិបអ្នកកាសែតកម្ពុជា និង តំណាងមកពីការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ែបអង្កេត ស្តីអំពីសេរីភាពនិងការសម្ងាត់របស់សារព័ត៌មាននៅឯអង្គ ជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។ ការជួបប្រជុំនេះត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការខ្វល់ខ្វាយ របស់អ្នកកាសែត ទៅលើការហាមឃាត់ក្នុងការចូលទៅយកព័ត៌មានអំពីដំណើរការនីតិវិធីរបស់តុលាការ ដែល រួមទាំង“ការអនុម័តឡើងវិញ”នៅកុកខ្លួនស្នែងផង ។

២០ មីនា ២០០៨

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានចេញសេចក្តីសម្រេចចិត្ត ចំពោះការប្តឹងប្រឆាំងនឹងការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នរបស់ នួន ជា ដោយរកឃើញថា សិទ្ធិទទួលបានមេធាវីមិនត្រូវបានរំលោភបំពាន ហើយមូលហេតុចំពោះការឃុំខ្លួន បណ្តោះអាសន្នមានគ្រប់គ្រាន់ ។ សេចក្តីសម្រេចក៏បានបញ្ជាក់ផងដែរថា ភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាច ចូលរួមនៅក្នុងសវនាការបណ្តឹងទទួរណ៍លើការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ។

២១ មេសា ២០០៨

មជ្ឈមណ្ឌលព័ត៌មានរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាថ្មីមួយ នៅក្នុងទីក្រុងត្រូវបានបើក
ឲ្យរដ្ឋាករ ។ ការិយាល័យនេះគឺធ្វើឡើងដើម្បីជួយសម្រួលដល់សាធារណៈជន ដែលមានបំណងចូលមើល
តុលាការ ហើយនឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយអង្គភាពជនរងគ្រោះ និងផ្នែកកិច្ចការសាធារណៈ ។

២៣ មេសា ២០០៨

នៅឯសវនាការប្តឹងខ្លួនណាចំពោះការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នរបស់ ខៀវ សំផន សហមេធាវីអន្តរជាតិ
លោក ហ្សាក់ វ៉ៃហ្សេស (Jacques Verges) បានបដិសេធមិនចូលរួម ដោយឈរលើមូលដ្ឋានដែលថា ឯក
សារនៅក្នុងសំណុំរឿងមិនទាន់ត្រូវបានបកប្រែទៅជាភាសាបារាំង ដែលជាភាសាមួយក្នុងចំណោមភាសាផ្លូវការ
ទាំងបីរបស់សាលាក្តី ។ លោក ខៀវ សំផន អះអាងថា ប្រការនេះនឹងដកសិទ្ធិតំណាងស្របច្បាប់របស់
លោកចេញពីសវនាការ ។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានពន្យារពេលដំណើរការនីតិវិធីទៅថ្ងៃក្រោយទៀត ហើយបាន
ចេញលិខិតព្រមានទៅលោក ហ្សាក់ វ៉ៃហ្សេស បន្ទាប់ពីរកឃើញថា លោកមិនបានផ្តល់កំណត់សម្គាល់ចំពោះ
ការបដិសេធរបស់ខ្លួន ហើយថា អាកប្បកិរិយារបស់លោកបានរំលោភបំពានទៅលើដំណើរការរបស់តុលាការ
និងសិទ្ធិរបស់ចុងចោទ ។

២៥ មេសា ២០០៨

ការពិនិត្យមើលទៅលើការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស ដែលធ្វើឡើងដោយ Deloitte Touche Tohmatsu
ត្រូវបានប្រកាស ។ ក្រុមគ្រួសារពិនិត្យបានវាយតម្លៃថា តើវិធានការក្នុងការដោះស្រាយដែលលើកឡើងដោយ
សវនកម្មធនធានមនុស្សកាលពីដំបូងត្រូវបានអនុវត្តដែរឬទេ? និងថា តើគោលនយោបាយនិងការអនុវត្តផ្នែក
ធនធានមនុស្សរបស់ភាគីកម្ពុជា នៅឯអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាអនុលោមទៅតាមស្តង់ដារអន្តរ
ជាតិដែរឬទេ? ក្រុមគ្រួសារពិនិត្យបានរកឃើញថា “ប្រព័ន្ធនឹងមាំមួន ត្រូវបានបង្កើតឡើង និងអនុវត្តដើម្បី
ដោះស្រាយបញ្ហាដែលមានពីមុន ផ្តល់ការការព្រមព្រៀងមានប្រសិទ្ធភាពដល់ដំណើរការសាលាក្តី និងកាត់បន្ថយហានិ
ភ័យចំពោះការអនុវត្តការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស ដែលអាចកើតមានឡើងនាពេលអនាគត” ។ ក្រុមនេះក៏
បាននិយាយផងដែរថា វិធានការពង្រឹងសមត្ថភាពនឹងតម្រូវឲ្យមានការធ្វើបន្តទៀត ។

៣០ មេសា ២០០៨

អង្គបុរេជំនុំជម្រះរកឃើញថា សេចក្តីសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ក្នុងដែលដាក់កំហិតលើ
ការទាក់ទងគ្នារវាងប្តីប្រពន្ធ លោក អៀង សារី និងលោកស្រី អៀង ធីរិទ្ធ មិនមានហេតុផលគ្រប់គ្រាន់ទេ ។

ដោយសារតែមិនមានអ្វីដែលបញ្ជាក់ថា ប្តីប្រពន្ធទាំងពីរនេះបានពិភាក្សាអស់រយៈពេល៣០ឆ្នាំ អំពីបទឧក្រិដ្ឋ ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់នោះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានរកឃើញថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត“មិនបានពន្យល់ ថា តើការដាក់កំហិតទៅលើការទាក់ទងនេះ មានសារសំខាន់អ្វីខ្លះទៅលើវិធានការ ក្នុងការការពារដល់ប្រយោជន៍នៃការស៊ើបអង្កេតនោះទេ” ។ ជាលទ្ធផល អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានសម្រេចថា យោងទៅតាមសិទ្ធិក្នុង ការទទួលបាន“ការប្រព្រឹត្តិប្រកបដោយលក្ខណៈមនុស្សធម៌” ប្តីប្រពន្ធត្រកូល អៀង “ត្រូវតែត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យជួបគ្នា ដោយអនុលោមទៅតាមច្បាប់ក្នុងការឃុំខ្លួន ដែលអនុម័តនៅមន្ទីរឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នរបស់ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា” ។

១៥ ឧសភា ២០០៨

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានផ្តល់ដំណឹងដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ថា ខ្លួនបានធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ លើសំណុំរឿងទីមួយ ដែលទាក់ទងនឹង ខូច ។

២១ ឧសភា ២០០៨

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបើកសវនាការលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង ធីរិទ្ធ ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេច របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ក្នុងការឃុំខ្លួនលោកស្រីជាបណ្តោះអាសន្ន ។ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះទាមទារឲ្យមាន ការដោះខ្លួនលោកស្រី ដែលប្រឈមទៅនឹងលក្ខខណ្ឌដែលអង្គបុរេជំនុំជម្រះចាត់ទុកថាមានសារសំខាន់ ក្នុងការ ធានាឲ្យបាននូវការបញ្ជាឲ្យខ្លួនរបស់លោកស្រី នៅក្នុងសវនាការលើកក្រោយៗទៀត ។ មេធាវីការពារក្តីបាន លើកឡើងការតវ៉ាចំនួនពីរ : (១)ការរកឃើញរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត “ដែលជឿថា អៀង ធីរិទ្ធ បានប្រព្រឹត្ត” នូវអំពើឧក្រិដ្ឋកម្ម មិនមានភស្តុតាងគាំទ្រគ្រប់គ្រាន់ និងរំលោភទៅលើគោលការណ៍នៃការសន្និ ដ្ឋានគ្មានទោសព្រមទាំងការកាត់ក្តី និង(២)សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត“មិនមានមូលដ្ឋានភស្តុតាងសមស្រប” ក្នុង ការរកឃើញថា ការឃុំខ្លួននេះមានសារសំខាន់ ។

មិថុនា ២០០៨

លោកស្រី មីសែល លី (Michelle Lee) អ្នកសម្របសម្រួលសាលាក្តីខ្មែរក្រហមរបស់អង្គការសហ ប្រជាជាតិ និងជាអនុប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាល របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានចូល និងត្រូវបានការពាររបស់លោកស្រីនៅអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយបានលាវែងចេញពីតំណែងនៅអង្គជំនុំជម្រះ វិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។ លោកស្រីត្រូវបានជំនួសដោយ Knut Rosandhang មកពីប្រទេសន័រវេ ។

៣០ មិថុនា-៣ កក្កដា ២០០៨

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបើកសវនាការលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន។ មេធាវីការពារក្តីបានអះអាងថា ការលើកលែងទោសដល់លោក អៀង សារី នៅឆ្នាំ១៩៩៦ ជួយឲ្យលោករួចផុតពីការកាត់ទោសដោយអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។

១ កក្កដា ២០០៨

លោកបណ្ឌិត សាយ បូរី លាវែងពីតួនាទីរបស់លោកពីសហមេធាវីការពារក្តីរបស់លោក ខៀវ សំផន ដោយសារបញ្ហាសុខភាព។ (សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា, ១ កក្កដា ២០០៨)

៧ កក្កដា ២០០៨

អង្គបុរេជំនុំជម្រះប្រកាសសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន ដោយច្រានចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នរបស់ អៀង ធីរិទ្ធ ដោយរកឃើញថា “ការឃុំខ្លួននៅតែជាវិធានការចាំបាច់” ។ (The Associated Press, ៧ កក្កដា ២០០៨)

១៨ កក្កដា ២០០៨

សហព្រះរាជអជ្ជាបញ្ជូនសេចក្តីសន្និដ្ឋានស្តារពរ ទាក់ទងនឹងករណី ខុច ដោយបង្ហាញពី “ការពិនិត្យមើលយ៉ាងល្អិតល្អន់ នូវអ្វីដែលសហព្រះរាជអជ្ជាចាត់ទុកថា ជាភស្តុតាងពាក់ព័ន្ធដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿង” ក៏ដូចជាការអះអាងដូច្នោះសម្រាប់ការប្រកាន់ ដែលសហព្រះរាជអជ្ជាចង់ឲ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតធ្វើការចោទប្រកាន់ទៅលើ ខុច ។

៨ សីហា ២០០៨

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដីកាដោះស្រាយ ដោយចោទប្រកាន់ និងបញ្ជូល ខុច ទៅជំនុំជម្រះក្តីពីបទទ្រង់ទ្រាយប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ និងការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ ឆ្នាំ១៩៤៩ ។

២១ សីហា ២០០៨

សហព្រះរាជអង្គប្រជុំបានប្រកាសពីការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ទៅលើដីកាដោះស្រាយលើករណី ខុច ដោយបានអះអាងថា «ដីកានេះកំណត់ព្រំដែននៃបទឧក្រិដ្ឋ និងទម្រង់នៃបទឧក្រិដ្ឋរបស់ ខុច» និងថា ការធ្វើបែបនេះ «នឹងធ្វើឲ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង មិនអាចធ្វើការកាត់សេចក្តីឲ្យបានពេញលេញទៅលើការទទួលខុសត្រូវផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌរបស់ ខុច នៅមន្ទីរស-២១ បាទនេ» ។ ជាពិសេស សហព្រះរាជអង្គប្រជុំយល់ឃើញថា ដីកាដោះស្រាយមាននៅមានចន្លោះខ្លះខាត ដោយសារដីកាធ្វើការលុបចោលបទចោទប្រកាន់ ខុច ពីបទឧក្រិដ្ឋនៅក្រោមក្រមព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៥៦ និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ ខុច ក្នុងនាមជាសហជនដៃដល់នៃការប្រព្រឹត្តទុក្រិដ្ឋកម្មរួម ។

២៧ សីហា ២០០៨

អង្គបុរេជំនុំជម្រះសម្រេចថា (១) «ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលមិនមានតំណាងតាមរដ្ឋវិញ្ញាបនបត្រនឹងទទួលបានការឆ្លើយបំភ្លឺនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះដោយផ្ទាល់ ប្រសិនបើដល់ប្រយោជន៍របស់ពួកគេខុសពីដល់ប្រយោជន៍ក្នុងការកាត់សេចក្តី» ។ (២) «ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងឡាយណាដែលមិនមានតំណាង ហើយដែលទាមទារសិទ្ធិក្នុងការក្នុងការឡើងថ្លែងនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះដោយផ្ទាល់ នៅក្នុងសវនាការដែលក្រោងធ្វើឡើងណាមួយ ត្រូវដាក់សំណើរជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ពន្យល់អំពីខ្លឹមសារនិងភាពជាប់ទាក់ទងនៃសារណារបស់ខ្លួនយ៉ាងហោចណាស់ឲ្យបាន១០ ថ្ងៃ មុនថ្ងៃបើកសវនាការ» ។

១-៥ កញ្ញា ២០០៨

ចៅក្រមនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាបានចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំពេញអង្គ ហើយអនុម័តការធ្វើវិសោធនកម្មទៅលើវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់តុលាការទៅលើប្រធានបទដូចជា ការតំណាងឲ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីវិសាលភាពនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងតុល្យភាពរវាងការរក្សាការសម្ងាត់ និងតម្រូវការនៃការបើកសវនាការជាសាធារណៈ ។ ក្រុមចៅក្រមក៏បានអនុម័តទៅលើក្រមសីលធម៌របស់តុលាការផងដែរ ។

៣ កញ្ញា ២០០៨

ពាក្យស្នើសុំធ្វើជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីលើកទីមួយ ដែលប្តឹងពីការរំលោភលើផ្លូវភេទ ត្រូវបានដាក់ដោយបុរសម្នាក់ ដែលទទួលបានការរំលោភបំពានលើផ្លូវភេទ នៅពេលស្ថិតនៅក្នុងការឃុំខ្លួន ហើយត្រូវបានបង្ខំឲ្យរៀបការជាមួយនឹងនារីម្នាក់ ។

១៦ កញ្ញា ២០០៨

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានពន្យារការឃុំខ្លួន នួន ជា ថែមមួយឆ្នាំទៀត។ នួន ជា បានប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ចំពោះដីកាបញ្ជូននេះ ។ វិធានផ្ទៃក្នុងទី៦៣របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា អនុញ្ញាតឲ្យជនដែល ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទទ្រង់ទ្រាយធំនឹងមនុស្សជាតិ និងបទទ្រង់ទ្រាយធំសង្គ្រាម ទទួលបានការឃុំខ្លួនរយៈ ពេលមួយឆ្នាំដំបូង ដែលការឃុំខ្លួននេះអាចត្រូវបានពន្យារពេលបន្តចំនួនពីរដងយ៉ាងច្រើនបំផុត ប្រសិនបើលក្ខ ខ័ណ្ឌចាំបាច់មានគ្រប់គ្រាន់ ។

២៦ កញ្ញា ២០០៨

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានដកចេញនូវដីកាបញ្ជូនរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដែលហាមប្រាមមិនឲ្យជន ជាប់ចោទទាក់ទងគ្នា ។ ដោយលើកយកច្បាប់ពីតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ និងតុលាការសិទ្ធិមនុស្ស អឺរ៉ុប ក៏ដូចជាការអនុវត្តរបស់តុលាការកម្ពុជា អង្គបុរេជំនុំជម្រះរកឃើញថា ការកំណត់ទំនាក់ទំនងរវាងជនជាប់ឃុំ យ៉ាងអាចត្រូវបានបញ្ជា តែក្នុងករណីដែលមានភស្តុតាងបង្ហាញថា ការទាក់ទងគ្នានេះ អាចបង្កគ្រោះថ្នាក់ ចំពោះការដាក់សម្ភារធាតុលើសាក្សីនិងជនរងគ្រោះ ។

មករា ២០០៩

សហមេធាវីអន្តរជាតិរបស់ នួន ជា បានដាក់ពាក្យបណ្តឹងទៅតុលាការក្រុងភ្នំពេញ ស្នើសុំឲ្យតុលាការ នេះស៊ើបអង្កេតការចោទប្រកាន់ពីអំពើពុករលួយ របស់ភាគីកម្ពុជានៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការ កម្ពុជា ។ ពាក្យបណ្តឹងនេះត្រូវបានច្រានចោលក្នុងខែកុម្ភៈ ។

៣១ មករា ២០០៩

ព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហមុនី ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានតែងតាំង លោក ផ្លោរ៉ង់ មុមបា (Florence Mumba) ជនជាតិហ្សាំប៊ី (Zambia) ឲ្យធ្វើជាចៅក្រមបម្រុងរបស់ អង្គបុរេជំនុំជម្រះនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។

២ កុម្ភៈ ២០០៩

អង្គភាពជនរងគ្រោះបានប្រកាសថា ខ្លួនបានទទួលទម្រង់បែបបទរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន៩៤ ទាក់ទងនឹងសំណុំរឿង០០១ ដែលផ្តុំគំណត់នៅថ្ងៃនេះសម្រាប់ជនរងគ្រោះនៅកុកទួលស្នែង ។ បន្ទាប់ពីការ

ដុតកំណត់ ពាក្យបណ្តឹងបន្ថែមមួយទៀតត្រូវបានទទួលពីកុមាររងគ្រោះនៅកុកូលស្វែង គឺលោក នង បានដល់ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ពាក្យស្នើសុំរបស់លោកមិនទាន់ត្រូវបានទទួលយកនៅឡើយទេ ។

១៧ កុម្មៈ ២០០៧

អង្គជំនុំជម្រះសេចក្តីជាដ្ឋានប្រឆាំង ខុច បានចាប់ផ្តើមជាមួយនឹងសវនាការបឋមមួយ ដែលលើក ឡើងអំពីបញ្ហាច្បាប់និងនីតិវិធីបឋម ដែលមានដល់ប៉ះពាល់ដល់ការប្រព្រឹត្តទៅរបស់សវនាការនៃអង្គសេចក្តី និងការកំណត់ពេលវេលាសម្រាប់សាក្សីនិងអ្នកជំនាញ ។

២៣ កុម្មៈ ២០០៧

តំណាងអង្គការសហប្រជាជាតិបានជួបជាមួយលោក សុខ អាន ប្រធានក្រុមការងាររបស់រាជរដ្ឋា ភិបាលសម្រាប់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម ហើយបានយល់ព្រមទៅលើការអនុម័តលើយន្តការប្រហាក់ប្រហែលគ្នា មួយរវាងយន្តការជាតិនិងអន្តរជាតិ ដើម្បីទទួលយកពាក្យបណ្តឹងនិងការណែនាំទាំងឡាយ ទាក់ទងនឹងបញ្ហា ក្រុមសីលធម៌ ។ ការចរចានឹងបន្តនៅខែមេសា ។

២៤ កុម្មៈ ២០០៧

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបើកសវនាការលើបណ្តឹងទទួរណ៍របស់ អៀង ធីរិទ្ធ ប្រឆាំងនឹងការពន្យារពេលការឃុំ ខ្លួនបណ្តោះអាសន្នលើរូបលោកស្រី ។ អៀង ធីរិទ្ធ បានប្រាប់អង្គចៅក្រមថា លោកស្រីគ្មានទោសព្រៃ ហើយ បានស្តាប់ខ្មោស ឆ្លុះ ជា និង ខុច ចំពោះការសម្លាប់កូនសិស្សរបស់លោកស្រី និងជនរងគ្រោះដទៃទៀត ។

២៦ កុម្មៈ ២០០៧

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបើកសវនាការលើបណ្តឹងទទួរណ៍របស់ អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងការពន្យារពេលការឃុំ ខ្លួនបណ្តោះអាសន្នលើរូបលោក ។ ដោយសារអវត្តមានរបស់ អៀង សារី ដោយបញ្ហាសុខភាពសវនាការ ត្រូវបានលើកទៅថ្ងៃទី២ ខែមេសា ។

២៧ កុម្មៈ ២០០៧

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបើកសវនាការលើបណ្តឹងទទួរណ៍របស់ ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងការពន្យារពេលការឃុំ ខ្លួនបណ្តោះអាសន្នលើរូបលោក ។ ដោយសារចៅក្រមអន្តរជាតិរបស់លោក ខៀវ សំផន គឺលោក ហ្សាក់

វ៉ៃហ្វេស (Jacques Verges) មិនអាចចូលរួមក្នុងសវនាការបាន អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានលើកការជំនុំជម្រះ ទៅថ្ងៃទី៤ ខែមេសា ។

៣ មីនា ២០០៧

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដីកាបញ្ជាមួយ ទៅលើការរំលោភបំពានលើការសម្ងាត់នៃការស៊ើប អង្កេតរបស់តុលាការ បន្ទាប់ពីមានការបោះពុម្ពផ្សាយដោយក្រុមមេធាវីការពារក្តីរបស់លោក អៀង សារី ដែលមិនទាន់ត្រូវបានចេញផ្សាយជាសាធារណៈ នៅលើគេហទំព័ររបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការ កម្ពុជា ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានបញ្ជាឱ្យមេធាវីការពារក្តី ដកព័ត៌មាន“សម្ងាត់” ចេញពីគេហទំព័ររបស់ ពួកគេក្នុងរយៈពេល៤៨ម៉ោង ហើយធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ទៅគណៈមេធាវីនៃប្រទេសរបស់ខ្លួន ។ ក្រុម មេធាវីការពារក្តីបានប្តឹងទទួរណ៍ ដោយអះអាងថាខ្លួនមិនបានបង្ហាញព័ត៌មានណាមួយទាក់ទងនឹងការស៊ើប អង្កេតឡើយ ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់លិខិតកាត់ទ្រមួយ ។

២-៦ មីនា ២០០៧

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បើកកិច្ចប្រជុំពេញអង្គលើកទី៥ ដោយបានធ្វើការអនុម័ត ទៅលើវិសោធនកម្មវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់តុលាការចំនួន២៧ ដែលរួមបញ្ចូលទាំងការផ្លាស់ប្តូរក្នុងការទទួលស្គាល់ សិទ្ធិក្នុងការប្តឹងទទួរណ៍មានដែនកំណត់ និងការសម្រួលឱ្យមានការចូលរួមពីជនរងគ្រោះ ។

៣០ មីនា ២០០៧

សវនាការអង្គសេចក្តីទៅលើរឿងក្តីនៅមន្ទីរស-២១ បានចាប់ផ្តើម ។ នៅក្នុងឱកាសដំបូងបំផុត ខុច បានធ្វើការសុំទោសចំពោះជនរងគ្រោះ ហើយបានទទួលយកការទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុង ចំពោះការសម្លាប់ និងទារុណកម្មនៅក្នុងកុក ។ ក្នុងពេលដំណាលគ្នានេះដែរ ខុច បានថ្លែងថា ខ្លួនគាត់ក៏ជាជនរងគ្រោះដែរ ដោយ សារគាត់បានធ្វើតាមបញ្ជាពីថ្នាក់លើ ហើយមានការព្រួយ បារម្ភចំពោះសុវត្ថិភាពក្រុមគ្រួសាររបស់គាត់ ប្រសិនបើគាត់មិនគោរពតាមបញ្ជា ។

២ មេសា ២០០៧

សវនាការស្តីពីការពន្យារពេលការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នរបស់ អៀង សារី ដែលត្រូវបានពន្យារពេល កាលពីខែកុម្ភៈ ដោយសារបញ្ហាសុខភាពនោះត្រូវបានធ្វើឡើង ។

៣ មេសា ២០០៧

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តីមួយចំនួន ដែលបានស្នើរឲ្យមានការស៊ើបអង្កេតលើអំពើពុករលួយ នៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ហើយបានប្រកាសថា ខ្លួនមិនមានយុត្តាធិការក្នុងការស៊ើបអង្កេតលើរឿងនេះទេ ។

៣ មេសា ២០០៧

សវនាការស្តីពីការពន្យារពេលការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នរបស់ ខៀវ សំផន ដែលត្រូវបានពន្យារពេលកាលពីខែកុម្ភៈ ដោយសារមេធាវីអន្តរជាតិរបស់លោកមិនអាចចូលរួមត្រូវបានធ្វើឡើង ។

៤ ឧសភា ២០០៧

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានសម្រេចថា វាមានសារសំខាន់ណាស់ ក្នុងការបន្តឃុំខ្លួន អៀង សារី ជាបណ្តោះអាសន្នក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំទៀត ។

១១ ឧសភា ២០០៧

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានសម្រេចថា វាមានសារសំខាន់ណាស់ ក្នុងការបន្តឃុំខ្លួន អៀង ធីរិទ្ធ ជាបណ្តោះអាសន្នក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំទៀត ។

១៨ ឧសភា ២០០៧

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាបានប្រកាសថា លោក រាជ សម្បត្តិ ដែលពីមុនជាមន្ត្រីកិច្ចការព័ត៌មានរបស់តុលាការ ត្រូវមកជំនួសតំណែងរបស់លោកស្រី ហេលែន ចារីស (Helen Jarvis) ។ លោកស្រី ហេលែន ចារីស មកជំនួសតំណែងរបស់លោកស្រី គាត បូដល ដែលបានលាលែងចេញពីតំណែងជាប្រធានអង្គភាពជនរងគ្រោះ បន្ទាប់ពីការបម្រើការងារអស់រយៈពេល១៥ខែ ។ លោក ឆាន់ យុ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានសរសេរលិខិតផ្ញើទៅប្រធាននិងអនុប្រធានការិយាល័យរដ្ឋ បាលនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដោយបង្ហាញកន្លែងដែលថា តុលាការមិនបានអនុលោមទៅតាមបទបញ្ញត្តិ ស្តីពីការជ្រើសរើសធនធានមនុស្សរបស់ខ្លួនក្នុងការដាក់លោកស្រី ហេលែន ចារីស ឲ្យទៅបម្រើការងារនៅអង្គភាពជនរងគ្រោះ ដោយមិនបានធ្វើការផ្សព្វផ្សាយពីតួនាទីនេះជាមុន ។ លោក ឆាន់ យុ ក៏បានបង្ហាញទស្សនមួយដែលថា ការតែងតាំងនេះមិនបានធ្វើតាមស្មារតីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងក្នុងការបង្កើតតុលាការ និងការលើកកម្ពស់ភាពជាម្ចាស់ និងភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់កម្ពុជាឲ្យកាន់តែខ្លាំងឡើង ។

១៧ ឧសភា ២០០៧

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានចេញលិខិតព្រមានមួយដល់ លោក ហ្សាក់ វ៉ៃហ្វេស (Jacques Verges) មេធាវីអន្តរជាតិរបស់លោក ខៀវ សំផន ដោយសារកំហុសឆ្គងផ្នែកអាកប្បកិរិយាពិលើកមុន និងសេចក្តីថ្លែងការមួយចំនួន ដែលត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងកំឡុងពេលនៃការកាត់ក្តី ។ លិខិតព្រមានបានចែងថា “ប្រសិនបើ លោកនៅតែបន្តប្រព្រឹត្តល្មើស ឬរំលោភបំពាន ឬបង្កការរាំងស្ទះដល់ដំណើរការកាត់ក្តី ឬធ្វើអំពើណាមួយដែល រំលោភបំពានទៅលើដំណើរការអង្គបុរេជំនុំជម្រះនឹងដាក់ទណ្ឌកម្ម” ។ ការព្រមាននេះត្រូវបានចម្លងជូនគណៈ មេធាវីកម្ពុជា និងគណៈមេធាវីនៃប្រទេសបារាំង ។

២៣ មិថុនា ២០០៧

សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ លោក រ៉ូប៊ែ ព័ទ្រីត (Robert Petit) បានប្រកាសពីការសុំលាវែងចេញ ពីតំណែងរបស់លោក ដោយសារហេតុផលផ្ទាល់ខ្លួននិងក្រុសារ ដែលនឹងចូលជាធរមានចាប់ពីថ្ងៃទី១ ខែកញ្ញា ។

២៦ មិថុនា ២០០៧

អង្គបុរេជំនុំជម្រះសម្រេចថា វាមានសារសំខាន់ណាស់ក្នុងការពន្យាការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នលើរូប លោកក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំបន្ថែមទៀត ។

២៧ មិថុនា ២០០៧

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា សហការជាមួយក្រសួងអប់រំយុវជននិងកីឡា បានបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាល គ្រូបង្ហាញថ្នាក់ជាតិ សម្រាប់ការបង្រៀនសៀវភៅ “ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥ - ១៩៧៧)” ។ នៅក្នុងកំឡុងពេលនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេល១០ ថ្ងៃ បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា រួមជាមួយនឹងសាស្ត្រាចារ្យនិងប្រវត្តិវិទូអន្តរជាតិ បានផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលជូនដល់គ្រូបង្ហាញ ថ្នាក់ខេត្តចំនួន ២៤ រូប ស្តីពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងវិធីសាស្ត្រក្នុងការបង្រៀន ។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារ កម្ពុជានឹងធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូប្រហែលជា៣ពាន់នាក់ នៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជាក្នុងចន្លោះឆ្នាំ២០០៧ និងឆ្នាំ ២០១០ ដើម្បីឲ្យប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យត្រូវបានយកទៅបង្រៀននៅតាមសាលាមធ្យមសិក្សា នៅទូទាំងប្រទេស ។

៣ កក្កដា ២០០៧

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានបញ្ជាក់ ទៅលើសេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ក្នុងការពន្យារពេលការឃុំខ្លួនលោក ខៀវ សំផន រយៈពេលមួយឆ្នាំបន្ថែមទៀត ដោយយល់ឃើញថា ការពន្យារពេលនេះ មានសារសំខាន់ ក្នុងការធានាសុវត្ថិភាពដល់ប្រជាជន និងរក្សាសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ។

១៣ សីហា ២០០៧

អង្គការសហប្រជាជាតិនិងកម្ពុជា បានប្រកាសកិច្ចព្រមព្រៀង ក្នុងការបង្កើតតួនាទីសម្រាប់“ទីប្រឹក្សាឯករាជ្យ” ដើម្បីពង្រឹងការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស និងទទួលយករាល់ពាក្យបណ្តឹងទាក់ទងនឹងអំពើពុករលួយ ។ លោក អ៊ុត ឈន អគ្គនាយកនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវបានតែងតាំងសម្រាប់តួនាទីនេះ ។ យន្តការថ្មីនេះត្រូវបានស្វាគមន៍ភ្លាមៗពីប្រទេសម្ចាស់ជំនួយ ទោះបីជាវិសាលភាពនៃដែនអំណាចរបស់លោក អ៊ុត ឈន ក្នុងការដោះស្រាយការចោទប្រកាន់ផ្នែកសីលធម៌ និងទប់ស្កាត់ការសងសឹកនៅមិនមានភាពទាន់ច្បាស់លាស់នៅឡើយក៏ដោយ ។

២៦ សីហា ២០០៧

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាបានប្រកាសថា រហូតមកទល់នឹងថ្ងៃនេះ ចំនួនប្រជាជនដែលបានចូលរួមក្នុងសវនាការ ខូច ឡើងលើស២ម៉ឺននាក់ ដែលក្នុងមួយថ្ងៃមានអ្នកទស្សនាជាមធ្យមចំនួន ៣១១ នាក់ ។

២៧ សីហា ២០០៧

សហព្រះរាជអាជ្ញា លោក វីលៀម ស្មីត (William Smith) ត្រូវបានតែងតាំងជាសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិស្តីទី ។ បេក្ខជនជ្រើសតាំងពីរូប ដែលនឹងត្រូវមកជំនួសលោក រ៉ូបឺត ព៊ែទីត (Robert Petit) ជាអចិន្ត្រៃយ៍ ត្រូវបានអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិបញ្ជូនមករាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ។ សេចក្តីសម្រេចចុងក្រោយ នឹងត្រូវធ្វើឡើងដោយខុត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម ។

២ កញ្ញា ២០០៧

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានប្រកាសពីភាពបរាជ័យរបស់ខ្លួន ក្នុងការសម្រេចឲ្យបាននូវការព្រមព្រៀងគ្នាទៅលើដោះស្រាយសហព្រះរាជអាជ្ញា ទាក់ទងនឹងបញ្ហាថាតើត្រូវធ្វើការស៊ើបអង្កេតលើជនសង្ស័យចំនួន ៥ នាក់ បន្ថែមទៀតឬយ៉ាងណា ។ ចៅក្រមអន្តរជាតិពីរូបបានកំណត់ថា សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ត្រូវ

តែត្រូវបានចាត់ការបន្ត ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ចៅក្រមកម្ពុជាប៊ិចប៊ូប បានយល់ស្របជាមួយសហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ ដែលថាសំណើរនេះមិនគួរត្រូវធ្វើបន្តទេ ។ ដោយសារតែសម្រេចកំទ្រាំចៅក្រម ចំនួន៤រូបមិនអាចសម្រេចបាន ដូច្នេះយោងតាមវិធានផ្ទៃក្នុងសំណើរនេះត្រូវតែចាត់ការបន្ត ។

៧ កញ្ញា ២០០៩

សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិស្តីទី លោក ប៊ិល ស្មីត (Bill Smith) បានបញ្ជូនដីការសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរលើកទីពីរ និងទីបី ទៅសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ។ នៅក្នុងការប្រកាសដីការសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរនេះ លោកបានបញ្ជាក់បន្ថែមថា « លោកមិនមានដែនការរៀបចំធ្វើការស៊ើបអង្កេតបឋមទៅលើជនសង្ស័យបន្ថែម នៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជានោះទេ » ។

១១ កញ្ញា ២០០៩

កិច្ចប្រជុំពេញអង្គលើកទី៦ របស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាត្រូវបានបញ្ចប់ ។ អង្គចៅក្រមបានអនុម័តសំណើរបស់គណៈកម្មាធិការច្បាប់និងនីតិវិធី ធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងសាលាក្តី តាមរយៈការដាក់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាក្រុម ការផ្តល់តំណាងជាសហមេធាវី ការកាត់បន្ថយថ្ងៃដុតកំណត់ក្នុងការទទួលយកពាក្យបណ្តឹង និងការពារសេចក្តីជំនាស់ក្នុងការទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបន្ថែមនៅក្នុងដំណាក់កាលកាត់សេចក្តី ។

១៦ កញ្ញា ២០០៩

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានពន្យារការឃុំខ្លួន នួន ៦ ជា សម្រាប់ឆ្នាំទីបី ។ នេះគឺជាការពន្យារពេលការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នចុងក្រោយ ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់តុលាការ ។

១៧ កញ្ញា ២០០៩

នីតិវិធីពិនិត្យភស្តុតាងនៅក្នុងសំណុំរឿងរបស់ ខុប ត្រូវបានបញ្ចប់ ។ សេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញដោលនឹងត្រូវបានធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ។

៨ តុលា ២០០៩

សេចក្តីប្រកាសមួយបានថ្លែងថា នៅក្នុងខែកញ្ញា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិលោក ម៉ាកសែល ឡឺម៉ុង (Marcel Lemonde) ដោយមិនបានសហការជាមួយដៃគូកម្ពុជារបស់លោក បានធ្វើរឿងកោះហៅ

មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាចំនួន៦រូប ឲ្យមកធ្វើសកម្មភាពនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។
មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាទាំង៦រូបនេះរួមមាន ប្រធានតុលាការកម្ពុជាប្រជាជនកម្ពុជា លោក ជា ស៊ីម ប្រធានរដ្ឋសភា
លោក ហេង ស៊ីន រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេស ហោ ណាំហុង រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួង សេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ កាត
ឈន និងសមាជិកសភាមកពីតុលាការកម្ពុជាប្រជាជនកម្ពុជា លោក អ៊ុក ប៊ុនឈឿន និង ស៊ីម កា ។ មន្ត្រីទាំងអស់
នេះមិនទាន់បានយល់ព្រមទៅនឹងសំណើនេះទេ ។

៥ វិច្ឆិកា ២០០៧

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញផ្សាយព័ត៌មាន បង្ហាញអំពីអង្គហេតុដែលស្ថិតនៅក្នុងវិសាលភាព
នៃការស៊ើបអង្កេតទៅលើ អៀង សារី, នួន ជា, ខៀវ សំផន និង អៀង ធីរិទ្ធ ។ ជនរងគ្រោះដែលមាន
បំណងចូលរួមធ្វើជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី នៅក្នុងសំណុំរឿង០០២ ត្រូវតែជាអ្នកដែលទទួលបានការឈឺចាប់
ដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថានភាពមួយក្នុងចំណោមស្ថានភាពទាំងនេះ ។

១០ វិច្ឆិកា ២០០៧

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានបន្តព្យាយាមការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នលើ អៀង សារី និង អៀង ធីរិទ្ធ
សម្រាប់រយៈពេលយូរបំផុតមួយឆ្នាំទៀត ។

២៣ វិច្ឆិកា ២០០៧

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដោយមានកិច្ចសហការជាមួយក្រសួងអប់រំយុវជននិងកីឡា បានបើកវគ្គ
បណ្តុះបណ្តាលលើកទីពីរ ស្តីពីការបង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ(១៩៧៥ - ១៩៧៧) ។ ក្នុង
រយៈពេល១២ថ្ងៃនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាល បុគ្គលិកជាន់ខ្ពស់របស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ក្រុមង្គោលថ្នាក់ជាតិ
អ្នកជំនាញ និងប្រវត្តិវិទូអន្តរជាតិ បានធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលក្រុមង្គោលថ្នាក់ខេត្តចំនួន១៨៦រូប នៅមជ្ឈ-
មណ្ឌលគុករុកោសល្យចំនួន៦ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ ដូចវគ្គបណ្តុះបណ្តាលលើកទីមួយដែរ វគ្គបណ្តុះបណ្តាល
លើកទីពីរផ្តោតទៅលើ ការពិតនៃប្រវត្តិសាស្ត្រ វិធីសាស្ត្របង្រៀន និងរបៀបនៃការប្រើប្រាស់សម្ភារៈ
បង្រៀនដែលរួមមាន សៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ(១៩៧៥ - ១៩៧៧), សៀវភៅណែនាំ
សម្រាប់ក្រុមបង្រៀន និងសៀវភៅលំហាត់សម្រាប់សិស្ស ។ ឯកសារទាំងអស់នេះបោះពុម្ពដោយមជ្ឈមណ្ឌល
ឯកសារកម្ពុជា ។

២៣-២៧ វិច្ឆិកា ២០០៧

សេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញដោល ត្រូវបានធ្វើឡើងសម្រាប់សំណុំរឿងមន្ទីរស-២១ (គុក ខួលស្វែង) ដែលរួមមានសំណើដែលមិនបានគ្រោងទុករបស់មេធាវីការពារក្តីជាតិ ដែលបានសុំឲ្យមានការលើក លែងបទចោទប្រកាន់ និងការដោះលែងប្រធានកុក ខុច ដោយឈរលើហេតុផលដែលយុត្តាធិការ ។ ការរៀប រាប់លម្អិតអំពីការដកដេញដោលអាចរកមើលបានតាមរយៈគេហទំព័រ www.cambodiatribunal.org ។

២ ធ្នូ ២០០៧

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាប្រកាសថា លោក អែនដ្រូ ខេលី (Andrew T. Cayley) មកពីអង្គគ្រួស ត្រូវបានតែងតាំងជាសហព្រះរាជអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង រ៉ូប៊ីត ពេទីត (Robert Petit) មកពីកាណាដា ដែលបានសុំលាលែងកាលពីខែសីហា ។ លោក ខេលី មានបទ ពិសោធន៍ជាព្រះរាជអង្គជំនុំ ខ្ពស់ នៅឯតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ និងតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ សម្រាប់អតីតយូហ្គោស្លាវី (ICTY) និងជាមេធាវីការពារក្តីនៅ ICTY និងតុលាការពិសេសសម្រាប់ប្រទេសសៀរ៉ាលេអូន ។

សហគមន៍អឺរ៉ុបបានផ្តល់ថវិការពលានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ដល់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម ជាវិភាគទាន ដល់ភាគីជាតិកម្ពុជាសម្រាប់សាលាក្តីនេះ ។

៨ ធ្នូ ២០០៧

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានចេញលិខិតបញ្ជាមួយអនុ ញាតិឲ្យទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវ ដែលត្រូវបានស្គាល់ថាជាការប្រព្រឹត្តទុក្រងកម្ម អាចត្រូវបានយកមក ប្រើប្រាស់សម្រាប់បទទុក្រងអន្តរជាតិ ប៉ុន្តែមិនមែនសម្រាប់បទទុក្រងស្រុកនោះទេ សម្រាប់កាត់សេចក្តី នៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។ ការបញ្ជានេះអនុញ្ញាតឲ្យប្រើប្រាស់ទម្រង់ទាំងបីនៃការ ប្រព្រឹត្តទុក្រងកម្ម ។

២៥ ធ្នូ ២០០៧

ជំនុំជម្រះសាលាដំបូង២លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ទៅឲ្យរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា សម្រាប់ការសាង សង់កន្លែងសម្រាប់រក្សាឯកសាររបស់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម និងមជ្ឈមណ្ឌលច្បាប់សម្រាប់ “ក្រុមដែលឆាយ រងគ្រោះក្នុងសង្គម” ។

១៤ មករា ២០១០

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជូនដំណឹងដល់គ្រប់ភាគី និងមេធាវីថា ការស៊ើបអង្កេតរបស់តុលាការលើសំណុំរឿង០០២ ដែលមានរយៈពេលពីរឆ្នាំកន្លះ និងដែលមានជាប់ពាក់ព័ន្ធបទចោទប្រកាន់ ឆ្លួន ជា, អៀង សារី, អៀង ធីរិទ្ធ, ខៀវ សំផន និង កាំង ហ្គេចអ៊ាវ (ឌុច) បានបញ្ចប់ ។

២ កុម្ភៈ ២០១០

មេធាវីជនជាតិអង់គ្លេស អេនឌ្រូ ខេលី បានធ្វើសច្ចាប្រណិធានចូលកាន់ដំណែងជាសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិជំនួសលោក រ៉ូប៊ីត ប៊ុឌីត ដែលបានលាលែងពីដំណែងកាលពីខែសីហា ឆ្នាំមុន ។

៧ កុម្ភៈ ២០១០

ចៅក្រមនៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាបានបញ្ចប់កិច្ចប្រជុំពេញអង្គលើកទី៧ ។ នៅក្នុងអំឡុងពេលប្រជុំ ចៅក្រមបានធ្វើវិសោធនកម្មវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់តុលាការដើម្បីដាក់កំហិតលើវិសាលភាពនៃការចូលរួមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីព្រមទាំងឱកាសនិងទប់ស្កាត់ទង់នឹងការចូលរួមរបស់ភាគីនៅក្នុងករណី០០២ដែលមានពាក្យបណ្តឹងចំនួន៤០០០ ប៉ុន្តែមិនទាន់បានអនុម័តនៅឡើយ ។

២៣ កុម្ភៈ ២០១០

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាបានប្រកាសថា ដោយសារតែការកើនឡើងនៃចំនួនការងារអង្គបុរេជំនុំជម្រះនឹងចាប់ផ្តើមបើកសវនាការពេញមួយថ្ងៃ ។ ចៅក្រម ខាថឺរីន ម៉ាស៊ូរី-អូហាល ដែលជាចៅក្រមបម្រុងនៅក្នុងតុលាការកំពូល ត្រូវបានចាត់តាំងឲ្យទៅធ្វើការនៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះជំនួសចៅក្រម កាទីនកាឡាហ៊ុស (ជនជាតិហូឡង់) ដែលនឹងទៅធ្វើជាចៅក្រមបម្រុងនៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះវិញ ។ ចៅក្រម ហូរេន មុមបា (ជនជាតិហ្វីលីពីន) ត្រូវបានចាត់តាំងឲ្យធ្វើជាចៅក្រមបម្រុងនៅតុលាការកំពូលនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។

៣០ មេសា ២០១០

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ច្រានចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងការស្នើសុំឲ្យឃុំឃាំង អៀង សារី, ខៀវ សំផន និង អៀង ធីរិទ្ធ មុនពេលកាត់ទោស ។ យោងទៅតាមវិធានផ្ទៃក្នុង នេះគឺជាពេលចុងក្រោយដែលតុលាការអាចពន្យារពេលឃុំឃាំងអ្នកទាំងនោះមុនពេលកាត់ទោស ។

២០ ឧសភា ២០១០

អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានអះអាងថា ធាតុផ្សំ“ជាមូលដ្ឋាន”និង“ជាប្រព័ន្ធ”នៃការទទួលខុសត្រូវដែលស្គាល់ ជា“សហកម្មទ្រង់ទ្រាយមធ្យម” បានកើតមានឡើងនៅក្នុងយុគ្រាធិការបណ្តោះអាសន្នរបស់តុលាការ (១៩៧៥ - ១៩៧៧) ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ តុលាការនេះក្លាយទៅជាតុលាការដំបូងដែលកំណត់ថាប្រភេទទីបី ឬ ប្រភេទ“បន្ថែម”នៃសហកម្មទ្រង់ទ្រាយមធ្យមមិនមានវត្តមាននៅក្នុងច្បាប់ប្រពៃណីទេ ។ “ការបន្ថែម” គឺជាទម្រង់ ដ៏ស្មុគស្មាញមួយ ពីព្រោះបុគ្គលដែលចូលរួមក្នុងផែនការទ្រង់ទ្រាយមធ្យមដោយចេតនានឹងត្រូវកាត់ទោសពីសកម្ម ភាពដែលមិនមានអចេតនាបន្ថែម ប្រសិនបើបុគ្គលនោះដឹងថា សកម្មភាពទាំងនោះទំនងជាជំនើរអាចកើតមាន ប៉ុន្តែនៅតែប្រថុយនឹងគ្រោះថ្នាក់អន្តរាគមន៍ ។ អង្គជំនុំជម្រះមិនមានទំនាក់ទំនងជាមួយសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គ បុរេជំនុំជម្រះដូច្នោះសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ និងអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ទៅលើបញ្ហាដែលកើតឡើង ប្រហែលជាមិនដូចគ្នាទេ ។

២១ ឧសភា ២០១០

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាទទួលស្គាល់ថា “ការផ្តល់ឯកសាររបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារ កម្ពុជាគឺជាជំនួយជាសម្ភារៈ” ដល់តុលាការ ។

២២ មិថុនា ២០១០

មានការប្រកាសថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនយល់ស្របពីការកំណត់ពេលវេលាទៅលើការស៊ើប អង្កេតទីតាំងទ្រង់ទ្រាយមធ្យមទេ ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ ម៉ាស៊ីន បានព្យាយាមដំណើរ ស៊ើបអង្កេតលើបញ្ហានេះភ្លាមៗ ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ យូ ប៊ុនឡេង បានចុះហត្ថលេខាលើការ អនុញ្ញាតនេះជាមួយនឹងចៅក្រមអន្តរជាតិ ប៉ុន្តែបានផ្លាស់ប្តូរចិត្តបន្ទាប់ពីមានការចុះផ្សាយអំពីការស៊ើបអង្កេត ថ្មី ។ លោក យូ ប៊ុនឡេង បាននិយាយថា លោកនឹងពិចារណាទៅលើសេចក្តីសម្រេចរបស់លោកម្តងទៀត បន្ទាប់ពីចេញដីកាដោះស្រាយលើករណី ០២ នៅខែកញ្ញា ។ លោក ម៉ាស៊ីន មិនយល់ស្របនឹង លោក យូ ប៊ុនឡេង ដូច្នោះក៏ដំណើរស៊ើបអង្កេតលើករណីនេះតែម្នាក់ឯងដោយយោងទៅតាមវិធានច្បាប់ ។

២៣ មិថុនា ២០១០

លោកស្រី ហេឡែន ចារីស អាយុ ៦៤ ឆ្នាំ បានលាវែងពីដំណែងជាប្រធានអង្គភាពកំពារជនរងគ្រោះ ដោយ“ហេតុផលផ្ទាល់ខ្លួន” ។

៥ កក្កដា ២០១០

អង្គការពិភពលោកបានយល់ស្របនឹងសំណើរបស់ កាំង ហ្គេចអ៊ាវ ឲ្យដកមេធាវីអន្តរជាតិរបស់ខ្លួនគឺលោក ហ្វ្រង់ស្វ័រ រូហ្សូ ។ អង្គការពិភពលោកបានធ្វើកំណត់សម្គាល់ថា “កាំង ហ្គេចអ៊ាវ បានបាត់បង់ជំនឿចិត្តលើមេធាវីអន្តរជាតិរបស់ខ្លួន” ។

២៧ កក្កដា ២០១០

បន្ទាប់ពីបើកសវនាការអស់រយៈពេល៧៧ថ្ងៃ ខុច ត្រូវបានផ្ដន្ទាទោសពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើអនុសញ្ញាក្រុងហ្សឺណែវ និងទទួលបានផ្ដន្ទាទោសជាប់ពន្ធនាគាររយៈពេល៣៥ឆ្នាំ ។ ការផ្ដន្ទាទោសត្រូវដកចេញប្រាំឆ្នាំចំពោះការដែលគាត់ត្រូវបានឃុំឃាំងដោយខុសច្បាប់នៅតុលាការយោធា និងដក១១ឆ្នាំចំពោះពេលវេលាដែលគាត់ត្រូវបានឃុំឃាំងតាំងពីការចាប់ខ្លួនរបស់គាត់នៅឆ្នាំ១៩៧៧ ។ ដូច្នេះគាត់ត្រូវជាប់ពន្ធនាគារប្រហែលជា១៧ឆ្នាំ ។

៤ សីហា ២០១០

ទាក់ទងនឹងសេចក្ដីសម្រេចលើករណី ខុច សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានថ្លែងសុំនូវកថាទៅពិធីបែកវិញ្ញាបនបត្រថា “រាជរដ្ឋាភិបាលគោរពទៅលើសេចក្ដីសម្រេចរបស់តុលាការ ពីព្រោះតុលាការមានឯករាជ្យភាពរបស់ខ្លួន” ។

១ កញ្ញា ២០១០

រង ឈង អ្នកទីបីដែលកាន់តំណែងជាប្រធានអង្គការពិភពលោកជនរងគ្រោះបានឡើងកាន់តំណែង ។ ហេឡែន ចារីស ដែលកាន់តំណែងនេះមុនលោក រង ឈង បានចាកចេញពីតំណែងនៅខែមិថុនា ។

១៥ កញ្ញា ២០១០

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាបានចេញដីកាដោះស្រាយលើករណី០០២ ដោយបញ្ជូនសំណុំរឿងមេធាវីជំនុំជម្រះរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យដែលនៅរស់គឺ អៀង សារី, អៀង ធីរិទ្ធ, ខៀវ សំផន និង ឆន ជា ពីបទល្មើសឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើអនុសញ្ញាក្រុងហ្សឺណែវ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងការរំលោភបំពានលើក្រមព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៥៦ (រួមមានមនុស្សឃាត ការធ្វើទារុណកម្ម និងការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញលើសាសនា) ។ យោងតាមសេចក្ដីប្រកាសព័ត៌មានរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា អង្គជំនុំជម្រះបានបង្កើតឯកសារចំនួន៣៥ ០,០ ០ ០ទំព័រដើម្បី

ដាក់បន្តកលើជនត្រូវចោទ និងបានធ្វើការស្រង់ចំនួនស្នាបរបស់ជនរងគ្រោះប្រមាណពី១.៧លាននាក់ ទៅ២.២ លាននាក់ ដែលក្នុងនោះប្រជាជនចំនួន៨សែនត្រូវបានសម្លាប់ដោយហិង្សា ។ បន្ថែមពីលើនេះទៅទៀត ពាក្យ បណ្តឹងសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន២,១២៣ ក្នុងចំណោម៣,៧៨៨ ត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។

១៦ កញ្ញា ២០១០

ចៅក្រម ម៉ាស៊ីន ឡឺម៉ុង បានប្រកាសថានឹងលាវលែងពីដំណែងជាសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរ ជាតិ ហើយការលាវលែងនេះនឹងមានប្រសិទ្ធភាពនៅខែធ្នូ ។ ចៅក្រមបម្រុង ស៊ីកហ្វ្រង់ ប៊ុន នឹងទទួលដំណែង ជំនួស ។

១៧ កញ្ញា ២០១២

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានធ្វើវិសោធនកម្មលើវិធានដ្ឋានសំណងដើម្បីអនុញ្ញាតឲ្យ មាន ការដល់ជំនួយពីខាងក្រៅ ។

១៨ តុលា ២០១០

ព្រះរាជអាជ្ញានៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានធ្វើបណ្តឹងទទួលបានប្រឆាំងនឹងសេចក្តី សម្រេចលើករណី ខុច ដោយស្នើឲ្យមានការកាត់បន្ថយការផ្តន្ទាទោសលើឧក្រិដ្ឋកម្មដែលកាត់បានប្រព្រឹត្ត នៅ មន្ទីរស-២១ គឺកាត់បន្ថយពីការផ្តន្ទាទោសឲ្យជាប់ពន្ធនាគាររយៈពេលមួយជីវិតទៅ៤៥ឆ្នាំដោយ គិតពីការឃុំ ខ្លួនខុសច្បាប់របស់តុលាការយោធាកម្ពុជាពីឆ្នាំ១៩៧៧-២០០៧ ។

១៩ វិច្ឆិកា ២០១០

លោក រីឆាត រ៉ែដ ដែលជាប្រធានអង្គភាពគាំពារការការពារក្តីបានប្រកាសចូលនិវត្តន៍និងឲ្យ សញ្ញាណពីការជ្រៀតជ្រែកផ្នែកនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានៅក្នុងកិច្ចការរបស់អ.វ.ត.ក ។

១៩ វិច្ឆិកា ២០១០

មេធាវីការពារក្តី ខុច បានប្តឹងទទួលបានប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការដោយស្នើថាសេចក្តី នេះ មានលក្ខណៈមិនត្រឹមត្រូវហើយ ខុច ក្នុងតែចាត់ទុកជាសាក្សីដែលត្រូវទទួលបានការការពារ ។

០១ ឆ្នាំ ២០១០

លោកបណ្ឌិត ស៊ីកហ្វឺង ប៊ុន (ជនជាតិអាណ្លឺម៉ង់) ដែលជាអតីតសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ត្រូវបានចាត់តាំងឲ្យជំនួសសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ម៉ាស្យូល ឡឺម៉ង់ (ជនជាតិបារាំង) ។ នៅក្នុងចំណោមបទពិសោធន៍របស់លោកពីឆ្នាំ២០០៣ ដល់២០០៥ លោកបានធ្វើជាចៅក្រមបម្រុងនៅក្នុងតុលាការកូនកាត់ ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ ដើម្បីកាត់ទោសឧក្រិដ្ឋកម្មដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនៅប្រទេសទីម័រខាងកើត ។

០២ ឆ្នាំ ២០១០

អេលីហ្សាប៊ែត ស៊ីម៉ូណូ ហុត (ជនជាតិបារាំង) ត្រូវបានចាត់តាំងជាមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអន្តរជាតិទីមុខ ដើម្បីតំណាងក្រុមដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងកំណត់នូវជំហរយុទ្ធសាស្ត្រ និងធ្វើបទប្បញ្ញត្តិដើម្បីដលប្រយោជន៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាមួយ ។

២៣ ឆ្នាំ ២០១០

ខុបនាយករដ្ឋមន្ត្រីនិងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ ស ខេង បានអនុញ្ញាតឲ្យមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាសាងសង់វិទ្យាស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍ដែលមានឈ្មោះថា “វិទ្យាស្ថានស្ទីករីត” នៅក្នុងបរិវេណវិទ្យាល័យប៊ីងត្របែក ។ វិទ្យាស្ថានស្ទីករីត មានគោលបំណងចង់ធ្វើជាវិទ្យាស្ថាននាំមុខគេ ដែលដឹកនាំអំពីការសិក្សាអំពីប្រល័យពូជសាសន៍នៅអាស៊ីនិងរួមមានសសរទ្រូងបីគឺ សារមន្ទីរ មណ្ឌលស្រាវជ្រាវ និងសាលារៀន ។ សារមន្ទីរ នឹងដើរតួនាទីជាបណ្តាសាររដ្ឋានសាធារណៈដែលមានរក្សានូវប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាដែលអ្នកចូលមកទស្សនាជាតិ និងអន្តរជាតិមិនត្រឹមតែអាចសិក្សាពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហមប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងអាចចូលមកកំសាន្តកន្លែងដ៏ស្ងប់ស្ងាត់ ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីអតីតកាល និងធ្វើការផ្សះផ្សា ។ មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ នឹងអនុញ្ញាតឲ្យមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបន្តធ្វើការចងក្រងវិភាគនិងរក្សាឯកសារទាក់ទងនឹងរបប ប៉ុល ពត ។ មណ្ឌលស្រាវជ្រាវនេះក៏នឹងអនុញ្ញាតឲ្យមជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវនេះនឹងស្វាគមន៍បញ្ជីវត្តនៅលើពិភពលោកដែលចាប់អារម្មណ៍លើការសិក្សាអំពីការរំលោភបំពានលើសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជានិងនៅពេលខាងមុខ ។ សាលារៀននឹងអប់រំសិស្សពូកែកម្ពុជាអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជា ក៏ដូចជាគោលការណ៍ច្បាប់និងសិទ្ធិមនុស្សដើម្បីការអភិវឌ្ឍអនាគត ។

១៣ មករា ២០១១

អង្គបុរេជំនុំជម្រះរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា នឹងបញ្ជូនសំណុំរឿង០០២ទៅកាត់ទោស និងសម្រេចថា ជនត្រូវចោទទាំងបួនគួរតែស្ថិតនៅក្រោមការឃុំឃាំងរហូតទទួលបានការជំនុំជម្រះក្តីពីអង្គ

ជំនុំជម្រះ ។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានរកឃើញថា បណ្ឌិតខ្លួនរណ៍លើដីកាដោះស្រាយរបស់ ខៀវ សំផន មិន អាចទទួលយកបានទេ ចំណែកឯបណ្ឌិតខ្លួនរណ៍របស់ អៀង សារី, អៀង ធីរិទ្ធ និង ឆន ជា អាចទទួល យកបានដោយផ្នែក ។ មានការរកឃើញថា នៅក្នុងយុត្តាធិការបណ្តោះអាសន្នរបស់តុលាការ (ឆ្នាំ១៩៧៥ - ១៩៧៧) វាតម្រូវឲ្យមានការបង្ហាញពីទំនាក់ទំនងរវាងសកម្មភាពទ្រង់ទ្រាយ ប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងជម្លោះ ប្រដាប់អាវុធ ប៉ុន្តែអំពើរំលោភសេពសន្ថវៈមិនស្ថិតនៅក្នុងទ្រង់ទ្រាយ ប្រឆាំងមនុស្សជាតិទេប៉ុន្តែអាចស្ថិតនៅ ក្នុងទ្រង់ទ្រាយប្រឆាំងមនុស្សជាតិនៃសកម្មភាពអមនុស្សធម៌ផ្សេងទៀត ។

២ កម្មៈ ២០១១

ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានជូនដំណឹងដល់សាធារណជនថា ខ្លួនបានបង្កើតក្រុមស៊ើប អង្កេតការងាររួមស៊ើបអង្កេតទៅលើករណី០០៣ និង០០៤ ។ ប៉ុន្តែ ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បាននិយាយថា មិនមានការស៊ើបអង្កេតនៅឡើយទេ ពីព្រោះក្រុមការងារកំពុងតែវិភាគទៅលើឯកសារដែល មានស្រាប់នៅក្នុងសំណុំរឿង ។

៧ កម្មៈ ២០១១

សាលាខ្លួនរណ៍កម្ពុជាបានកាត់ទោសអតីតទាហានខ្មែរក្រហមបីនាក់ ដែលបានសម្លាប់ជនជាតិអង់គ្លេស ម្នាក់ឈ្មោះថា គ្រីស្តូហ្វើ ហូវ៉ា និងអ្នកបកប្រែភាសារបស់គាត់ដែលឈ្មោះថា ហួន ហួត ។ កាលពីខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨ ទាហានទាំងបីនាក់ដែលរួមមាន ឌីម ឌីន ផងនោះត្រូវបានកាត់ទោសឲ្យជាប់ពន្ធនាគាររយៈពេល ២០ឆ្នាំ និងត្រូវសងប្រាក់មួយម៉ឺនដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកទៅក្រសួងរបស់ ហួន ហួត ។

២៣ មីនា ២០១១

អង្គបុរេជំនុំជម្រះរបស់អ.វ.ត.ក បានបដិសេធនឹងការបណ្តឹងដិតចិត្តលើចៅក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ដោយលើកឡើងថា មិនមានភស្តុតាងជាក់លាក់បង្ហាញពីភាពលម្អៀង ។

៣០ មីនា ២០១១

តុលាការកំពូលរបស់អ.វ.ត.កបានធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងខ្លួនរណ៍របស់ ខុប ដែលបានដំណើរការ នៅក្នុងសវនាការរយៈពេលបីថ្ងៃ ដើម្បីប្រឆាំងនឹងសាលក្រមនៅខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១០ ។

២៧ មេសា ២០១១

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានប្រកាសពីការបិទការស៊ើបអង្កេតលើករណី ០ ៣ ។

៧ ឧសភា ២០១១

ដោយមិនមានការកាំទ្រពីសហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ អេនឌ្រូ ខេលី បានចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាសាធារណៈ ដោយជំរុញឲ្យសាធារណជនផ្តល់ព័ត៌មានឲ្យច្រើនជាងមុន និងធ្វើការស៊ើបអង្កេតទៅលើសំណុំរឿង ០ ៣ ដោយប្រុងប្រយ័ត្នជាងមុន ។ នៅក្នុងរបាយការណ៍នោះ ខេលី បានបង្ហាញពីស្ថានភាពជាក់ស្តែងនិងទីតាំងឧក្រិដ្ឋកម្មដែលត្រូវស៊ើបអង្កេតនៅក្នុងសំណុំរឿង ០ ៣ ។

១០ ឧសភា ២០១១

នៅក្នុងរបាយការណ៍សាធារណៈ ដែលចេញដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ ជា លាង និងដើម្បីឆ្លើយតបនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ លោកស្រី ជា លាង បានបញ្ជាក់ម្តងទៀតពីគោលដំហែររបស់លោកស្រីទាក់ទងនឹងការស៊ើបអង្កេតលើសំណុំរឿង ០ ៣ និង ០ ៤ ដែលថាជនសង្ស័យដែលគ្មានឈ្មោះមិនស្ថិតនៅក្រោមយុត្តាធិការដោយបុគ្គលរបស់អ.វ.ត.កទេ ។

១៨ ឧសភា ២០១១

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតរបស់អ.វ.ត.ក បានចេញដីកាឲ្យសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ អេនឌ្រូ ខេលី ដកសេចក្តីថ្លែងការណ៍ដែលលោកបាននិយាយនៅថ្ងៃទី៧ ខែឧសភា ទាក់ទងនឹងសំណុំរឿង ០ ៣ ។

២០ ឧសភា ២០១១

អ.វ.ត.កបានចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយបដិសេធនឹងរបាយការណ៍ដែលថា ខ្លួនបានចំណាយថវិកាអស់ជាង ២០០ លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ។ របាយការណ៍នេះមានលើកឡើងពីការចំណាយពីឆ្នាំ ២០០៦ ដល់ឆ្នាំ ២០១០ ដែលមានទឹកប្រាក់ចំនួន ១០៧.១ លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ។ ខាងក្រោមនេះ គឺជាតារាងចំណាយរបស់អ.វ.ត.ក ។

ឆ្នាំ	ប្រទេសកម្ពុជា	អង្គការសហប្រជាជាតិ	សរុប
២០០៦	១.៧លាន	៧.៦លាន	៩.៣លាន
២០០៧	៣.៧លាន	១១.៨លាន	១៥.៥លាន
២០០៨	៤.៧លាន	២០.៥លាន	២៥.២លាន

២០០៩	៥.៧លាន	២២.៣លាន	២៨.២លាន
២០១០	៧.៧លាន	២២.៨លាន	៣០.៧លាន
ចំណាយ ២០០៦-២០១០	២៤.១លាន	៨៥.០លាន	១០៩.១លាន
ថវិកាដែលត្រូវបានពិនិត្យរួច ឆ្នាំ២០១១	៩.៧លាន	៣០.៨លាន	៤០.៧លាន
ថវិកាចំណាយសរុប ដែលបានជ្រើសរើស	៣៤.០លាន	៣០.៨លាន	១៤៩.៨លាន

២៥ ឧសភា ២០១១

សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ អនុប្រធាន ខេលី បានដាក់បណ្តឹងទទួលបានប្រឆាំងនឹងដីការបស់សហចៅក្រម ស៊ើបអង្កេតដែលបានបញ្ជូនលោកឱ្យដកសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាសាធារណៈ ទាក់ទងនឹងការស៊ើបអង្កេតលើ សំណុំរឿង០០៣ ។

៧ មិថុនា ២០១១

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានបដិសេធនឹងសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា អនុប្រធាន ខេលី ដែលស្នើ ឲ្យមានការស៊ើបអង្កេតបន្ថែម និងពន្យារពេលដាក់បែបបទសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី រយៈពេល៦ សប្តាហ៍ ។ សេចក្តីសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានកំណត់រយៈពេលកំណត់៣សប្តាហ៍បន្ទាប់ថ្ងៃដុត កំណត់ដាក់ពាក្យបណ្តឹង គឺថ្ងៃទី៨ ខែមិថុនា ។

៨ មិថុនា ២០១១

អ.វ.ត.ក បានជ្រើសរើសបុគ្គលិកបីនាក់ ដើម្បីជំនួសលោក រាជ សម្បត្តិ ដែលជាប្រធានកិច្ចការ សាធារណៈរបស់អ.វ.ត.ក ដែលបានទទួលមរណៈភាពនៅថ្ងៃទី១១ ខែឧសភា ។ បុគ្គលិកទាំងបីរូបមាន ឌីម សុវណ្ណារុំ អ្នកទទួលបន្ទុកការងារការិយាល័យ ហ៊ុយ វណ្ណៈ មន្ត្រីកិច្ចការសាធារណៈ និង នេត ភក្រា មន្ត្រី ផ្នែកសារព័ត៌មាន ។

៩ មិថុនា ២០១១

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតរបស់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម បានចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍មួយ ដោយធ្វើការ ព្រមានដល់ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីដីការបញ្ជូនរឿងទៅស៊ើបអង្កេតលើកទីពីរ ។ ឯកសារនេះត្រូវបានចាត់ទុក

ថាជាឯកសារសម្ងាត់ ហើយបុគ្គលណាដែលបានផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាននេះត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះវិធាន៣៥ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងស្តីពីកិច្ចការជ្រៀតជ្រែកចូលក្នុងកិច្ចការរដ្ឋបាលរបស់អង្គជំនុំជម្រះ» ។

១៤ មិថុនា ២០១១

សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ អេនឌ្រូ ខេលី បានដាក់ម្តងទៀតនូវសំណើស៊ើបអង្កេតបីនិងសំណើសុំឱ្យ មានពន្យារពេលដាក់ពាក្យបណ្តឹងសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ទៅកាន់ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ។

២៤ មិថុនា ២០១១

អង្គបុរេជំនុំជម្រះរបស់អ.វ.ត.កទទួលស្គាល់ពាក្យបណ្តឹងចំនួន១,៧២៨ នៅក្នុងសំណុំរឿង០០២ ថា ជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។

២៧-៣០ មិថុនា ២០១១

អង្គជំនុំជម្រះបានបើកសវនាការលើសំណុំរឿង០០២ ដែលជាការចាប់ផ្តើមការជំនុំជម្រះក្តី ។

២៨ មិថុនា ២០១១

លោក ឆង ឆាង ហូ (សាធារណរដ្ឋកូរ៉េ) ត្រូវបានចាត់តាំងឱ្យធ្វើជាចៅក្រមអន្តរជាតិនៅអង្គបុរេជំនុំ ជម្រះរបស់អ.វ.ត.ក ។ លោក ឆង ឆាង នឹងឡើងកាន់តំណែងចាប់ពីថ្ងៃទី១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១១ ជំនួសចៅ ក្រម ខាថឺរីន ម៉ាស្ស៊ី-អូហែល (ជនជាតិបារាំង) ។

៣ សីហា ២០១១

កិច្ចប្រជុំពេញអង្គលើកទី១០ របស់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម បានបញ្ចប់បន្ទាប់ពីការធ្វើវិសោធនកម្មវិធាន ផ្ទៃក្នុងទាក់ទងនឹងការប្តឹងទទួរណ៍ជាបន្តទៅសាលាទទួរណ៍ ការធ្វើកោសល្យវិច័យលើសាកសពជនជាប់ឃុំ ឃាំងនៅក្នុងករណីប្រសិនបើជននោះស្លាប់ និងការជួបប្រជុំរបស់គណៈកម្មការកិច្ចការរដ្ឋបាល ។

៨ សីហា ២០១១

បន្ទាប់ពីសហព្រះរាជអាជ្ញាជូនព័ត៌មានដល់សាធារណជន ដែលស្របទៅតាមភារកិច្ចរបស់ខ្លួនក្នុងការ ផ្តល់ព័ត៌មានដល់ជននគ្រោះ ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានប្រកាសព័ត៌មានអំពីទីតាំងទីក្រុងកម្ម

និងបទល្មើសនៃករណី០០៤។ នៅពេលជាមួយគ្នាដែរ ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតក៏បានបង្ហាញ ពី“ភាពមិនច្បាស់លាស់នៃសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការខ្មែរ” ដែលយោងទៅតាមមាត្រា២នៃច្បាប់របស់ អ.វ.ត.ក” ដែរឬទេ។

១៧ សីហា ២០១១

សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ អេនឡូ ខេលី បានដាក់បណ្តឹងទទួរណ៍ប្រឆាំងនឹងការបដិសេធរបស់ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ចំពោះបញ្ហា ១) សំណើសុំពន្យារពេលដាក់ពាក្យបណ្តឹងជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ២) សំណើបិទសម្រាប់ការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមទៅលើសំណុំរឿង០០៣។

២៧-៣១ សីហា ២០១១

អង្គជំនុំជម្រះបានបើកសវនាការបឋមទៅលើបញ្ហាថាតើ អៀង ធីរិទ្ធ និង នួន ជា អាចចូលរួមក្នុង ការជំនុំជម្រះក្តីបានដែរឬទេ។ សវនាការនេះបានអនុញ្ញាតឲ្យមានការសួរលោកបណ្ឌិត ចន ខេមប៊ែល ដែល ជាអ្នកជំនាញខាងជំនុំជម្រះស្រុក។ នៅក្នុងសវនាការ លោកបណ្ឌិត ចន ខេមប៊ែល បានបញ្ជាក់ថា នួន ជា អាចចូលរួមក្នុងការជំនុំជម្រះ ប៉ុន្តែ អៀង ធីរិទ្ធ ប្រហែលជាអាចមានបញ្ហាក្នុងការចូលរួមក្នុងការជំនុំ ជម្រះ។ លោកបណ្ឌិត ចន ខេមប៊ែល បានបង្ហាញថាលោកបានត្រួតពិនិត្យ សុខភាព អៀង ធីរិទ្ធ ហើយ ឃើញថាមានជំងឺវង្វែងវង្វាន់ដែលជាជំងឺរ៉ាំរ៉ៃដែលកើតឡើងដោយភាពចុះខ្សោយផ្នែកសុខភាព។ អង្គជំនុំជម្រះ បានចេញដីកាឲ្យមានការពិនិត្យបន្ថែមទៅលើ អៀង ធីរិទ្ធ។

៣១ សីហា ២០១១

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានប្រកាសថា ខ្លួន“ បានរៀបរាប់ពីដំណើរការនីតិវិធីចំពោះការជ្រៀតជ្រែក លើកិច្ចការរដ្ឋបាល (ការប្រមាថតុលាការ) ដោយយោងទៅតាមវិធាន៣៤នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់អ.វ.ត.ក ដើម្បីជាការឆ្លើយតបនឹងវីដេអូ និងរបាយការណ៍របស់វិទ្យុសហរដ្ឋអាមេរិកនៅថ្ងៃទី១០ ខែឧសភា ដែលបាន ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានដែលដកស្រង់ចេញពីព័ត៌មានសម្ងាត់។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតក៏បានព្រមានដល់“ រាល់ បុគ្គលដែលមានចេតនាផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានសម្ងាត់របស់តុលាការ... ករណីនេះអាចយកទៅចោទប្រកាន់នៅ ក្នុងតុលាការជាតិ” ។

១៦ កញ្ញា ២០១១

ចៅក្រម យូ ឧត្តរា ត្រូវបានចាត់តាំងម្តងទៀតឲ្យធ្វើជាចៅក្រមនៅអង្គជំនុំជម្រះជំនួសចៅក្រម ធុ មុន្នី (បច្ចុប្បន្នចៅក្រមបម្រុង) ហើយចៅក្រម ម៉ុង មុន្នីចរិយា ត្រូវបានតែងតាំងជាចៅក្រមនៅ តុលាការ កំពូលជំនួសចៅក្រម ស៊ីន រិទ្ធី (បច្ចុប្បន្នជាចៅក្រមបម្រុង) ។

២២ កញ្ញា ២០១១

យោងទៅតាមវិធាន៨៧នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់អ.វ.ត.ក អង្គជំនុំជម្រះបានចេញដីកាមួយថា សំណុំ រឿង ០០២ គឺជាសេរីនៃសំណុំរឿងតូចៗ ដែលផ្ដោតទៅលើបញ្ហាជាក់លាក់និងថេរវេលា ។ នៅក្នុងដីកានោះ អង្គជំនុំជម្រះបានធ្វើកំណត់សម្គាល់ពីការជំនុំជម្រះក្តីដ៏យូរ នៅឯតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ សម្រាប់អតីត ប្រទេសយូហ្គោស្លាវី ដែលបានចំណាយពេលជាង១០ឆ្នាំដើម្បីបញ្ចប់ ។ អង្គជំនុំជម្រះបានលើកឡើងថា ការ ជំនុំជម្រះលើកដំបូង នឹងផ្ដោតទៅលើការជម្លៀសដោយបន្តិចបន្តួចប្រជាជនកម្ពុជាដែលរស់នៅទីក្រុងបន្ទាប់ពីខ្មែរ ក្រហមទទួលបានជ័យជំនះនៅខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ នៅបន្តបូកដល់ឆ្នាំ១៩៧៦ ។

៧ តុលា ២០១១

សហចៅក្រមស៊ែបអឌ័ត ស៊ីកហ្វ្រីដ ប៊ូន លាលែងពីដំណែងរបស់ខ្លួនពីអ.វ.ត.ក ដោយយល់ថា មានបញ្ហាការជ្រៀតជ្រែកផ្នែកនយោយទៅក្នុងការងាររបស់លោក ។

១៩-២០ តុលា ២០១១

អង្គជំនុំជម្រះបានបើកសវនាការពិភាក្សាពីសំណើបម្រុង ទាក់ទងនឹងសំណងដែលស្នើដោយមេធាវីដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងការចូលរួមក្នុងសវនាការរបស់ អៀង ធីរិទ្ធ ។

១៧ វិច្ឆិកា ២០១១

ដោយរកឃើញថា អៀង ធីរិទ្ធ មានជំងឺផ្លូវចិត្តមិនអាចចូលរួមក្នុងការកាត់ទោស អង្គជំនុំជម្រះ បានកំណត់ថាអង្គជំនុំជម្រះមិនមានមូលដ្ឋានច្បាប់សម្រាប់កាត់ទោសកាត់ និងសម្រេចដោះលែងកាត់ ដោយ មិនមានលក្ខខណ្ឌ ។ ចៅក្រមជាតិនិងអន្តរជាតិមានយោបល់ខុសគ្នាចំពោះការដោះលែង អៀង ធីរិទ្ធ ពីព្រោះ ចៅក្រមជាតិសម្រេចថា អៀង ធីរិទ្ធ គួរតែស្ថិតនៅក្នុងការឃុំឃាំងដោយមានការត្រួតពិនិត្យលើសុខភាព របស់កាត់រយៈពេល៦ខែ ដើម្បីតាមដានមើលស្ថានភាពរីកចម្រើនជាងមុន ។ ដោយសារតែមិនមានការឯក ភាពគ្នាស្របតាមមតិភាគច្រើនលើសលុប អង្គជំនុំជម្រះបានបញ្ជាឲ្យដោះលែងកាត់ ដោយយោងទៅតាម

បទដ្ឋានសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ។ ព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងការដោះលែងទៅកាន់តុលាការ
កំពូល ។ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនមែនជាការប្រឆាំងនឹងការកែប្រែច្បាប់ដែល ជា អៀង ធីរិទ្ធ មិនអាចចូលរួមក្នុង
សវនាការទេ ។

២១ វិច្ឆិកា ២០១១

លោក គង់ សំអុន ត្រូវបានតែងតាំងឲ្យធ្វើជាសហមេធាវីការពារក្តី ខៀវ សំផន ជំនួសលោក ស
ស៊ុរីន ដែលលាលែងពីដំណែង ។

២១ វិច្ឆិកា ២០១១

សេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាសាធារណៈលើសំណុំរឿង០០២ ប្រឆាំងនឹងមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម នួន ជា,
អៀង សារី និង ខៀវ សំផន បានចាប់ផ្តើម ។ ជនត្រូវចោទទាំងបីបានផ្តល់សេចក្តីថ្លែងការណ៍ដែលបាន
ព្រាងទុកមុន រីឯ អៀង សារី និយាយថា ខ្លួននឹងមិនផ្តល់សក្ខីកម្មទេ ។

២១ វិច្ឆិកា ២០១១

ដោយមានកិច្ចសហការជាមួយក្រសួងវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈ និងសារមន្ទីរឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជ
សាសន៍ទួលស្មែង មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានបើកថ្នាក់រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រជាដ្ឋាននៅសារមន្ទីរប្រល័យ
ពូជសាសន៍ទួលស្មែងដោយផ្តល់ការបង្រៀននិងការពិភាក្សាអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម និងបញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធ
នានាដូចជាអ.វ.ត.ក ។ ថ្នាក់រៀននេះក៏មានគោលបំណងបង្កើតជាវេទិកាសាធារណៈ សម្រាប់អ្នកមកទស្សនា
និងអ្នកដែលនៅរស់ពីរបបខ្មែរក្រហមក្រោយកែប្រែកំណែវិស័យក៏មាន ដើម្បីរក្សាប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជានៃរយៈកាលដ៏
សំខាន់នេះសម្រាប់ឲ្យកូនចៅជំនាន់ក្រោយអាចរៀនសូត្របាន ។

២៧ វិច្ឆិកា ២០១១

រដ្ឋាភិបាលជប៉ុនបានផ្តល់ថវិកាជាងពីរលានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ទៅឲ្យផ្នែកអន្តរជាតិរបស់អ.វ.ត.ក
ដើម្បីគាំទ្រដំណើរការយុត្តិធម៌របស់តុលាការខ្មែរក្រហម ។

៥ ធ្នូ ២០១១

អង្គជំនុំជម្រះរបស់អ.វ.ត.ក បានចាប់ផ្តើមសវនាការចំនួនពីរសប្តាហ៍ដើម្បីជំនុំជម្រះក្តីរបស់ជនត្រូវ
ចោទបីនាក់ដែលរួមមាន អៀង សារី, ខៀវ សំផន និង នួន ជា ។

១៣ ផ្ទះ ២០១១

លោក អាថី វ៉ែរកិន (ជនជាតិបារាំង) ត្រូវបានចាត់តាំងឲ្យធ្វើជាសហមេធាវីអន្តរជាតិតំណាងឲ្យខៀវ សំផន ។

១៣ ផ្ទះ ២០១១

តុលាការកំពូល បានចេញសេចក្តីសម្រេចទៅលើសេចក្តីសម្រេចរបស់សាលាដំបូងនៅថ្ងៃទី១៧ ខែវិច្ឆិកា ដោយរកឃើញថា អៀង ធីរិទ្ធ ត្រូវទទួលបានការកាត់សេចក្តីដោយផ្អែកទៅលើមូលដ្ឋានច្បាប់កម្ពុជា ហើយកាត់អាចទទួលបានការព្យាបាលបន្ថែមនៅក្នុងមន្ទីរព្យាបាល ដើម្បីកំណត់ពីការរីកចម្រើននៃសុខភាពរបស់គាត់ ដែលប្រហែលជាអាចធ្វើឲ្យកាត់អាចចូលរួមក្នុងការជំនុំជម្រះក្តី ។ នឹងមានការពិនិត្យម្តងទៀត លើស្ថានភាពជំងឺរបស់គាត់នៅ៦ខែក្រោយ ។

១២ មករា ២០១២

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន : ការិយាល័យទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីនៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានចេញសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានទាក់ទងនឹងការពន្យារពេលតែងតាំងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិថ្មីនៅអ.វ.ត.ក ។

១៨ មករា ២០១២

លោក ងេវីង សេហ្វី ត្រូវបានចាត់តាំងដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ បាន ក៏មូន ឲ្យធ្វើជាអ្នកជំនាញការពិសេសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកកិច្ចការសាលាក្តីខ្មែរក្រហមជំនួស លោក ក្លិន វីលាមសុន ។

២៣ មករា ២០១២

លោក វ៉ាន់ថាន់ ពៅដារ៉ា នាយករងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងជាប្រធានគម្រោងឆ្លើយតបនឹងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ឡើងផ្តល់សក្ខីកម្មនៅអង្គជំនុំជម្រះនៅអំឡុងពេលសវនាការផ្តល់ភស្តុតាងលើសំណុំរឿង០០២ ។

២៤ មករា ២០១២

សេចក្តីថ្លែងការណ៍រួម : ឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី សុខ អាន ពិភាក្សាជាមួយលោក ងេវីង សេហ្វី អ្នកជំនាញពិសេសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកកិច្ចការសាលាក្តីខ្មែរក្រហមអំពីកិច្ចសហប្រតិ

បត្តិការរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាដើម្បីគាំទ្រអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការ
កម្ពុជា ។

២៦ មករា ២០១២

អ្នកជំនាញការពិសេសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដេវីដ សេហ្វី បាននិយាយថា ចៅក្រមបំរុង ឡូវរង
ការស្តើ-អាសីម៉េត មានសិទ្ធិពេញលេញក្នុងការដើរតួនាទីជាសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ ដោយមិនចាំ
បាច់រងការយល់ស្របលើកទីពីរពីខត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម ដោយយោងទៅតាមកិច្ចព្រមព្រៀងឆ្នាំ
២០០៣ រវាងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងអង្គការសហប្រជាជាតិ ។

១-៦ កុម្មៈ ២០១២

លោក ឆាំង យុ នាយកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាឡើងផ្តល់សក្ខីកម្មនៅអង្គជំនុំជម្រះលើសំណុំរឿង
០០២ ។

៣ កុម្មៈ ២០១២

តុលាការកំពូលប្រកាសសាលក្រមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ លើសំណុំរឿង០០១ប្រឆាំងនឹង កាំង ហ្គេចអ៊ាវ
ហៅ ខុច ដែលជាប្រធានមន្ទីរឃុំយ៉ាងស-២១ ដែលមានប្រជាជនជាងមួយម៉ឺនពីរពាន់នាក់បានស្លាប់នៅក្នុង
របបខ្មែរក្រហម ។ ខុច ត្រូវបានកាត់ទោសឲ្យជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិតពីឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និង
ការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើអនុសញ្ញាក្រុងហ្សឺណែវឆ្នាំ១៩៤៨ ។

២១ កុម្មៈ ២០១២

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន : ដោយមានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយសារព័ត៌មានក្នុងស្រុក អ.វ.ត.ក
បានចែកចាយលិខិតសុំអភ័យទោសដែលធ្វើឡើងដោយ ខុច ដើម្បីឲ្យសាធារណជនអាចឆ្លើយស្រួលទទួលយក
បាន ។

២៧ កុម្មៈ ២០១២

ហ្សង់ ហ្សង់ស៊ុរ ឌីធើន ដែលជាអគ្គរដ្ឋទូតនៃគណៈប្រតិភូសហគមន៍អឺរ៉ុប បានជូនដំណឹងដល់រាជរដ្ឋា
ភិបាលកម្ពុជាថា សហគមន៍អឺរ៉ុបនឹងផ្តល់ថវិកាចំនួន ១.៧លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកដល់ភាគីកម្ពុជា នៅ
សាលាក្តីខ្មែរក្រហមដើម្បីជាការគាំទ្រដល់ដំណើរការរបស់តុលាការ ។

២ មីនា ២០១២

រដ្ឋាភិបាលជប៉ុន បានប្រកាសនៅថ្ងៃម្សិលមិញថានឹងផ្តល់ថវិកាចំនួន៦លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកដល់សាលាក្តីខ្មែរក្រហមទាំងភាគីជាតិ និងអន្តរជាតិ ក្នុងនោះ២.៥លានដុល្លារដល់ភាគីអន្តរជាតិ និង ៣.៥លានដុល្លារដល់ភាគីជាតិ ។ មកត្រឹមខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១២នេះ ជប៉ុនបានផ្តល់ថវិកាចំនួន ៧៦.៦៤លានដុល្លារដល់សាលាក្តីខ្មែរក្រហម

១៧ មីនា ២០១២

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន : ឡូវីង កាស្ត្រី-អាស៊ីម៉េត បានដាក់លិខិតលាវែងពីដំណែងជា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិប្រុងនៅអ.វ.ត.ក ជូនទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ។ ការលាវែងនេះគឺដោយសារតែការមិនយល់ស្របគ្នានឹងសហចៅក្រមជាតិទាក់ទងនឹងសំណុំរឿង០០៣ និង០០៤ ។

១៧ មីនា ២០១២

ទណ្ឌិត កាំង ហ្គេចអ៊ាវ ហៅ ខុច ដែលជាអតីតប្រធានមន្ទីរស-២១ ដែលត្រូវកាត់ទោសឲ្យជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត ចំពោះទុក្រិដ្ឋកម្មដែលគាត់បានប្រព្រឹត្តនៅស-២១ បានឡើងផ្តល់សក្ខីកម្មប្រឆាំងនឹងជនត្រូវចោទបីនាក់ : នួន ជា, ខៀវ សំផន និង អៀង សារី ។

២០ មីនា ២០១២

សេចក្តីថ្លែងការណ៍ : ចៅក្រម ដេនីន និង ចៅក្រម ឆង ដែលជាចៅក្រមអន្តរជាតិនៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះបានឈ្នះទៅលើពាក្យបណ្តឹងលើបណ្តឹងដិតចិត្ត ដែលធ្វើឡើងដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិប្រុង ឡូវីង កាស្ត្រី-អាស៊ីម៉េត ថ្ងៃទី៨ ខែកុម្ភៈ ប្រឆាំងនឹងប្រធានអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ។

២៦ មីនា ២០១២

ការឆ្លើយតបរបស់សហចៅក្រមជាតិនៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះទៅកាន់ ឡូវីង កាស្ត្រី-អាស៊ីម៉េត នៅថ្ងៃទី២១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១២ រួមមាន ១)ការប្រគល់ត្រឡប់ទៅវិញនូវឯកសារពីការិយាល័យរដ្ឋបាលទៅកាន់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ និង ២)ពាក្យបណ្តឹងដិតចិត្តរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិប្រឆាំងនឹងចៅក្រមប្រាក់ ភីមសាន ។

២៦ មីនា ២០១២

មន្ត្រីក្រសួងការបរទេសអូស្ត្រាលី បប់ ខា បាននិយាយនៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍កាលពីថ្ងៃច័ន្ទថា រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលីនឹងផ្តល់ថវិកាចំនួន១.៦១លានដុល្លារដល់អ.វ.ត.ក ដើម្បីជាការគាំទ្រដល់តុលាការខ្មែរ ក្រហមដែលបានកាត់ទោសអតីតមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហម និងអ្នកដែលត្រូវទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតនៅក្នុង របបនោះ ។ នៅក្នុងនោះថវិកាចំនួន១លានដុល្លារអូស្ត្រាលីនឹងផ្តល់ទៅឲ្យភាគីអន្តរជាតិ រីឯ ០.៦១លានដុល្លារ អូស្ត្រាលីនឹងផ្តល់ទៅខាងភាគីជាតិ ។ ចាប់តាំងពីពេលបង្កើតសាលាក្តីនេះរហូតដល់បច្ចុប្បន្ន ប្រទេសអូស្ត្រាលី បានផ្តល់ថវិកាចំនួន១៨លានដុល្លារដល់អ.វ.ត.ក ។

២៦ មីនា ២០១២

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន : ដើម្បីជាការឆ្លើយតបនឹងសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់សហចៅក្រមស៊ើប អង្កេតអន្តរជាតិនៅថ្ងៃទី១៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១២ សហចៅក្រមជាតិបានលើកឡើងពីបញ្ហាមួយចំនួន ដែល លើកឡើងដោយសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិដែលរួមមាន ១) ការមិនយល់ស្រប និងការមិនគាំទ្រទៅ ជំហររបស់ចៅក្រម ឡូវីង កាស្តី-អាស៊ីម៉េត ២) ការមិនយល់ស្របគ្នាដោយយោងទៅតាមវិធាន៧២ ៣) ការបដិសេធមិនយល់ស្របនឹងការដាក់ឯកសាររបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត អន្តរជាតិបម្រុងទៅក្នុងសំណុំ រឿង ។ ៤) ការបដិសេធនឹងសំណើសុំឯកសាររបស់មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបន្ទាប់ពីមានដីកាអនុញ្ញាត ឲ្យប្រើប្រាស់ឯកសារ ៥) រក្សានូវត្រារបស់ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និង៦) ការរារាំងដល់ការ ស៊ើបអង្កេតផ្ទៃក្នុង ។

២៨ មីនា ២០១២

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន : សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបម្រុងអន្តរជាតិ ឡូវីង កាស្តី-អាស៊ីម៉េត បដិសេធនឹងការចោទប្រកាន់របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ ដែលធ្វើឡើងនៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍នៅ ថ្ងៃទី២៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១២ ។

៣០ មីនា ២០១២

សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិទៅលើ អង្គជំនុំជម្រះទាក់ទងនឹងព្រឹត្តិ ការណ៍ថ្មីដែលបានកើតឡើងរួមមាន ការលាលែងរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ ស៊ុកហ្វ្រាំង ប៊ុន និងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិបម្រុង ឡូវីង កាស្តី-អាស៊ីម៉េត និងការជ្រើសរើសសហចៅក្រម ស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ ថ្មីនិងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិបម្រុង ។

៣ មេសា ២០១២

នៅថ្ងៃនេះ អ.វ.ត.ក បានចេញផ្សាយការសុំអភ័យទោសរបស់ ខុច ដែលបានធ្វើឡើងនៅក្នុងសវនាការ ក្លឹមមានការសុំទោស និងការទទួលខុសត្រូវចំពោះអ្វីដែលខ្លួនបានធ្វើឡើងនៅលើគេហទំព័ររបស់ខ្លួន ។ សេចក្តីសម្រេចទៅលើការផ្សព្វផ្សាយការសុំអភ័យទោសរបស់ ខុច គឺជាសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ដែលជាផ្នែកមួយនៃការផ្តល់សំណងនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០១ និងឆ្លើយតបនឹងសាលក្រមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ តុលាការកំពូល ។

៤ មេសា ២០១២

នៅថ្ងៃនេះ តុលាការកំពូលរបស់អ.វ.ត.ក បានបោះពុម្ពផ្សាយពីហេតុផលនៃសេចក្តីសម្រេចទាំងអស់ ទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០១ ប្រឆាំងនឹង កាំង ហ្គេតអ៊ាវ ហៅ ខុច ជាភាសាខ្មែរ និងអង់គ្លេស ។ ប្រធានតុលាការកំពូល ក៏បានអានសេចក្តីសង្ខេបទៅលើសេចក្តីសម្រេចលើកចុងក្រោយ នៅក្នុង សវនាការថ្ងៃទី៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១២ ។

២៧ មេសា ២០១២

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន : លោក ម៉ូ លុយ ដែលមានបទពិសោធន៍១៧ឆ្នាំជាមេធាវីដែលមាន ជំនាញច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌត្រូវបានតែងតាំងដោយអង្គភាពគាំពារការការពារក្តីរបស់អ.វ.ត.ក ឲ្យធ្វើជាមេធាវីជាតិ តំណាងជនសង្ស័យដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសំណុំរឿង ០០៤ ។

៣០ មេសា ២០១២

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន : អានតា ហ៊ុន ដែលជាមេធាវីជនជាតិបារាំងមានបទពិសោធន៍១០ឆ្នាំ ទាក់ទងនឹងច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិត្រូវបានតែងតាំងឲ្យធ្វើជាសហមេធាវីអន្តរជាតិទីបីតំណាង ខៀវ សំផន នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ។

២ ឧសភា ២០១២

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន : លោក អ៊ីសាក់ អេន អេនដឺលី ដែលជាអតីតមន្ត្រីច្បាប់នៅក្នុងអង្គភាព គាំពារការការពារក្តី និងជាមេធាវីការពារក្តីនិងផ្នែកក្របគ្រងពន្ធនាគារនៅតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់

ប្រទេសរ៉ូម៉ង់ បង្កើតឡើងដោយអង្គការសហប្រជាជាតិត្រូវបានចាត់តាំងឲ្យធ្វើជាប្រធានអង្គការពិភពលោក
ការពារភ្នំ ។

៣ ខុសកា ២០១២

ចៅក្រមប្រឆាំង ឡូរ៉ង់ កាស្តី-អាស៊ីម៉េត បានចេញសេចក្តីសម្រេចមួយទៅលើសំណុំរឿង០០៣
ថា ស៊ូ មេត ដែលជាអតីតប្រធានកងកម្លាំងអាកាស និង មាស មុត ដែលជាអតីតប្រធានកងទ័ពជើង
ទឹកស្ថិតនៅក្នុងយុត្តាធិការរបស់តុលាការ និងត្រូវបានចាត់ទុកក្នុងក្រុមអ្នកដែលត្រូវទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុត
ចំពោះទឹកដីកម្ពុជាដែលបានប្រព្រឹត្តទោសក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។

១៦ ខុសកា ២០១២

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន : ចៅក្រមជំនុំ ម៉ូឡូ ណូដូ ដែលជាចៅក្រមអន្តរជាតិរបស់តុលាការកំពូល
តាំងពីតុលាការត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ២០០៦ បានដាក់លិខិតលាលែងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហ
ប្រជាជាតិ ។

១ មិថុនា ២០១២

អេឡូ ខេលី ដែលជាសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិរបស់ អ.វ.ត.ក បានឆ្លើយតបនឹងលិខិតនៅថ្ងៃទី
២៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១២ របស់ ម៉ាហ្គុត វីលស្ត្រូម ជាអ្នកនិពន្ធសៀវភៅរឿង“ជនរងគ្រោះនៃអំពើ
ហិង្សារំលោភផ្លូវភេទដោយខ្មែរក្រហមនៅតៃស្វែងរកយុត្តិធម៌” ដែលបាននិយាយថា សហព្រះរាជអាជ្ញាមិន
ទាន់បានដកជនរងគ្រោះនៃអំពើហិង្សារំលោភផ្លូវភេទពីដំណើរការនីតិវិធីរបស់តុលាការទេ ។ នៅក្នុងសារណា
ចុងក្រោយនៃសំណុំរឿង០០២ ដែលបានធ្វើទៅចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានរួម
បញ្ចូលទឹកដីកម្ពុជានៃការរំលោភផ្លូវភេទ គឺថាការបង្ខំឲ្យរៀបការក៏ត្រូវចោទប្រកាន់ពីទឹកដីកម្ពុជាប្រឆាំងមនុស្ស
ជាតិដែរ ។

៤ មិថុនា ២០១២

ទាក់ទងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការទៅលើបណ្តឹងដិតចិត្តរបស់ អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងចៅក្រម
ស៊ុលវៀ ខាត់ប្រាយត៍ នៅថ្ងៃទី២៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១២ អង្គជំនុំជម្រះបានបដិសេធនឹងបណ្តឹង ដិតចិត្តនេះ
និងស្នើឲ្យចៅក្រម ខាត់ប្រាយត៍ និងសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ អេឡូ ខេលី បញ្ឈប់ទំនាក់ទំនងគ្នា ។

៥ មិថុនា ២០១២

សហព្រះរាជអាជ្ញាបានចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាសាធារណៈមួយ ទាក់ទងនឹងរបាយការណ៍ព័ត៌មានស្តីអំពីការស៊ើបអង្កេតលើសំណុំរឿង០០៣ ដែលថា ការឈ្លានពានរបស់យោធាកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនៅរៀត ណាម ការពង្រីកកន្លែងស៊ើបអង្កេតលើទម្រង់កម្ម និងអត្តសញ្ញាណរបស់បុគ្គលដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះទម្រង់កម្មនៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ មានលក្ខណៈមិនត្រឹមត្រូវនិងមិនគួរឲ្យទុកចិត្ត ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានឆ្លើយតបថា ផ្នែកខ្លះនៃការឈ្លានពានរបស់យោធាកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនៅរៀតណាមត្រូវបានស៊ើបអង្កេតនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២រួចទៅហើយ ។ យោងទៅតាម ទស្សនៈរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាការពង្រីកកន្លែងស៊ើបអង្កេតនៅក្នុងសំណុំរឿង០០៣មានសារសំខាន់សម្រាប់ការបែងចែកការទទួលខុសត្រូវលើទម្រង់កម្មនៅក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ។ ជាងនេះទៅទៀត សហព្រះរាជអាជ្ញាបាននិយាយថារបាយការណ៍ព័ត៌មានមានលក្ខណៈមិនត្រឹមត្រូវ ពីព្រោះការស៊ើបអង្កេតលើបុគ្គលដែលអាចជាប់របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនទាន់បញ្ចប់នៅឡើយទេ ហើយការស៊ើបអង្កេតនៅបន្តនៅឡើយ ។

៧ មិថុនា ២០១២

ចាស៊ីស ចេ.វ៉ាណា ជនជាតិភ្នំពេញ ដែលមានបទពិសោធដាង៣៨ឆ្នាំជាចៅក្រមខ្ពស់ក្រុមប្រឹក្សានិងជំនាញច្បាប់ ត្រូវបានចាត់តាំងឲ្យធ្វើជាចៅក្រមប្រឆាំងអន្តរជាតិ នៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ជំនួសចៅក្រមកាទីនកា ឡាហ៊ីស ។

១៧ មិថុនា ២០១២

មេធាវីការពារក្តី នួន ជា បានចេញកំណត់សម្គាល់មួយទៅកាន់អង្គជំនុំជម្រះថា មេធាវីមានបំណង “ធ្វើការស្រាវជ្រាវដោយឯករាជ្យ” នៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដើម្បី “បញ្ជាក់ពីភាពអាចជឿជាក់បាន និងខ្សែចន្លាក់នៃការរក្សាឯកសារដែលជាប្រភពដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានពឹងផ្អែកទៅលើ” ។

២៨ មិថុនា ២០១២

ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា បានចេញសេចក្តីឆ្លើយតបនឹងមេធាវីការពារក្តី នួន ជា ទាក់ទងនឹង “កំណត់សម្គាល់ធ្វើទៅកាន់អង្គជំនុំជម្រះ ស្តីពីការស្រាវជ្រាវនៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា” ថា រាល់កិច្ចការស៊ើបអង្កេត ត្រូវបានសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងស្នើថាអង្គជំនុំជម្រះហាម “មិនឲ្យមានសកម្មភាពស៊ើបអង្កេតបន្ថែមដែលធ្វើឡើងដោយមេធាវីការពារក្តី នួន ជា” ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏សហ

ព្រះរាជអាជ្ញាមិនបានបដិសេធធម៌នៃមេធាវី ឆ្លុន ជា ទៅស្វែងរកឯកសារនៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ឡើយ ។

២៧ មិថុនា ២០១២

អង្គជំនុំជម្រះ បានចេញសេចក្តីសម្រេចលើការប្រព្រឹត្តខុសក្រមសីលធម៌របស់មេធាវីការពារក្តី ឆ្លុន ជា ដោយបែងបែកការប្រព្រឹត្តខុសក្រមសីលធម៌ដូចជា «ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានសម្ងាត់ ការបង្ហាញឥរិយាបថប្រមាថ មិនគោរព និងមិនមានក្រមសីលធម៌ ការពារក្តីមិនសមរម្យនៅអង្គជំនុំជម្រះ និងការខកខានមិនគោរពទៅតាមដីការបស់អង្គជំនុំជម្រះដែលពាក់ព័ន្ធឡើងដើម្បីការពារសិទ្ធិរបស់ចុងចោទ ឆ្លុន ជា» ។

កាលប្បវត្តិព្រឹត្តិការកម្ពុជាចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៥០ ដោយសាកលវិទ្យាល័យយ៉ែល

- ១៩៥០ ចលនាកុម្មុយនីស្តកម្ពុជារួមកម្លាំងគ្នាជាមួយនឹងវៀតណាម ដើម្បីប្រឆាំងនឹងអាណានិគមនិយមបារាំង ។
- ១៩៥៤ សន្និសីទទីក្រុងហ្សឺណែវ : បារាំងបានដកខ្លួនចេញពីកម្ពុជា វៀតណាម និងឡាវ ។
- ១៩៥៤-៧០ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នៅក្រោមការដឹកនាំរបស់សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ : របបរាជាធិបតេយ្យ គោលនយោបាយការបរទេសមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ និងអព្យាក្រឹត្យនៅក្នុងសង្គ្រាមវៀតណាម ។
- ១៩៦២ មេដឹកនាំចលនាកុម្មុយនីស្តនៅកម្ពុជាបានបាត់ខ្លួន ។ ប៉ុល ពត បានឡើងជំនួសកន្លែងរបស់គាត់ ហើយបានរៀបចំផែនការសម្រាប់ការបះបោរ ។ ប៉ុល ពត បានធ្វើដំណើរទស្សនកិច្ចទៅប្រទេសចិននិងវៀតណាម នៅឆ្នាំ១៩៦៤-១៩៦៥ ។
- ១៩៦៥ សហរដ្ឋអាមេរិកបង្កើនការធ្វើសង្គ្រាមនៅវៀតណាម ។ កងកម្លាំងកុម្មុយនីស្តវៀតណាមបានចូលមកជ្រកកោណលើទឹកដីកម្ពុជាកាន់តែច្រើនឡើងៗ ។ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ បានផ្តាច់ចំណងការទូតជាមួយសហរដ្ឋអាមេរិក ខណៈពេលដែលព្រះអង្គបន្តរាយកម្ទេចក្រុមកុម្មុយនីស្តនិងក្រុមប្រឆាំងនៅក្នុងស្រុក ។
- ១៩៦៧ ក្រុមកុម្មុយនីស្តកម្ពុជារបស់ ប៉ុល ពត (ខ្មែរក្រហម) បានធ្វើកុបកម្មប្រឆាំងនឹងសម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ នៅភូមិភាគពាយព្យនៃប្រទេស ។ រដ្ឋាភិបាលបានធ្វើការបង្ក្រាបយ៉ាងសាហាវ ។

១៩៦៧ សហរដ្ឋអាមេរិកចាប់ផ្តើមទម្លាក់គ្រាប់បែក បេ-៥២ មកលើជម្រករបស់វៀតណាមនៅលើទឹកដីកម្ពុជា ។

១៩៧០ - ៧៥ របបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ : ក្រោយរដ្ឋប្រហារទម្លាក់សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ទុក្ខមសេនីយ៍ លន់ នល់ បានក្លាយទៅជាប្រធានាធិបតីនៃរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ដែលគាំទ្រដោយសហរដ្ឋអាមេរិក ។ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ បាននិរទេសព្រះកាយទៅប្រទេសចិន ហើយបានរួមកម្លាំងជាមួយវៀតណាម និងក្រុមកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា (ខ្មែរក្រហម) ។ នៅក្នុងដំណាក់កាលដំបូង ការដឹកនាំរបស់ លន់ នល់ ទទួលបានការគាំទ្រពីប្រជាជនរស់នៅតាមទីក្រុង ប៉ុន្តែក្រោយមក ការដឹកនាំកាន់តែមានលក្ខណៈផ្តាច់ការទៅ ។

១៩៧៣ ការទម្លាក់គ្រាប់បែកបេ-៥២ មកលើទីជនបទនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីគាំទ្រកងកម្លាំងរបស់ លន់ នល់ បានឡើងដល់ចំណុចកំពូល ។ គ្រាប់បែកប្រមាណ ២ម៉ឺន៥សែនគោនត្រូវបានទម្លាក់អស់រយៈពេល៧ខែ មុនពេលសភាសហរដ្ឋអាមេរិកបញ្ជាឱ្យមានការបញ្ឈប់ការទម្លាក់គ្រាប់បែក នៅថ្ងៃទី១៥ ខែសីហា ។ ចំនួនជនស៊ីវិលស្លាប់ ដោយសារការទម្លាក់គ្រាប់បែកពីឆ្នាំ១៩៦៧ ទៅឆ្នាំ១៩៧៣ មានប្រហែលពី៥ម៉ឺននាក់ទៅ១សែន៥ម៉ឺននាក់ ។ កងកម្លាំងរបស់ ប៉ុល ពត បានប្រើប្រាស់ការស្លាប់និង ការបំផ្លិចបំផ្លាញដោយសារការទម្លាក់គ្រាប់បែកជាការឃោសនាក្នុងការជ្រើសរើសកម្លាំងបន្ថែម និងជាលេសក្នុងការបោះបង់ចោលគោលនយោបាយសង្គមនិយមកំរិតកណ្តាល នៅក្នុងតំបន់បដិវត្តន៍របស់ខ្លួន ។ វិស្វកម្មទៅលើជនកុម្មុយនីស្តនិយម កណ្តាល ដែលត្រូវបានសង្ស័យថាមិនស្មោះត្រង់នឹងប៉ុល ពត បានចាប់ផ្តើម ។

១៩៧៥ - ៧៧ របបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ : កងកម្លាំងរបស់ខ្មែរក្រហមដែលដឹកនាំដោយ ប៉ុល ពត បានដួលរំលំកងយោធារបស់ លន់ នល់ ហើយកាន់កាប់ទីក្រុងភ្នំពេញនៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ។ ប្រជាជននៅតាមក្រុងត្រូវបានជម្លៀស ហើយប្រទេសទាំងមូលត្រូវបានកាត់ផ្តាច់ពីពិភពលោកខាងក្រៅ ។ មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ ទាហាន និងអ្នករដ្ឋការរបស់របប លន់ នល់ ដែលចុះចាញ់ត្រូវបានសម្លាប់ ។ ប្រជាជននៅទូទាំងប្រទេសត្រូវបានបង្ខំឱ្យធ្វើការងារកសិកម្ម ដោយមិនទទួលបានប្រាក់កម្រៃអ្វីទាំងអស់ ហើយមានការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញមកលើសាសនា និងក្រុមជនជាតិភាគតិចដូចជា ចិន វៀតណាម ចាម និង ថៃ ។

១៩៧៦ គ្រោះអត់ឃ្លានបានកើតឡើងនៅផ្នែកខ្លះនៃភាគពាយព្យនៃប្រទេស បន្ទាប់ពីមានការបញ្ជូនអ្នករស់នៅក្នុងទីក្រុងរាប់រយពាន់នាក់ ។ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យត្រូវបានប្រកាសឡើងដោយមាន ខៀវ សំផន ជាប្រមុខរដ្ឋ ប៉ុល ពត ជានាយករដ្ឋមន្ត្រី និង អៀង សារី

និង សុន សេន ជាឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី។ មេបញ្ជាការភូមិភាគ ឈិត ជឿន (ហៅតាម៉ុក) និង កែ ពត ទទួលមើលការខុសត្រូវក្នុងយោធារបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ ប៉ុល ពត នៅតែធ្វើជាលេខាធិការកម្ពុជានិរតិកម្ពុជាដ៏សម្ងាត់ និង នួន ជា ជាអនុលេខាធិការ។

១៩៧៧

វិសុទ្ធកម្មប្រកបដោយការបង្ករឈាមលើកទីពីរ បានផ្ទុះឡើងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលដឹកនាំដោយក្រុមរបស់ ប៉ុល ពត ក្នុងគោលបំណងកម្ទេចចោលនូវក្រុមកម្ពុជានិរតិប្រឆាំងអ្នកនិយមកណ្តាល និងអ្នកដែលមិនស្តាប់បង្គាប់។ វិសុទ្ធកម្មនេះបានរាលដាលទៅដល់ប្រជាកសិករ ក៏ដូចជាអ្នកដទៃសមកពីតាមទីប្រជុំជន ដែលទទួលរងការធ្វើទុកបុកម្នេញ។ កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ក៏បានធ្វើការវាយប្រហារដោយយោធានៅតាមបណ្តោយព្រំដែនទាំងបី ដោយបានសម្លាប់រង្គាលជនស៊ីវិលថៃ វៀតណាម និង ឡាវ។

១៩៧៨

កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យបដិសេធមិនព្រមធ្វើការចរចាជាមួយវៀតណាម ដុំវិញបញ្ហាសង្គ្រាមនៅតាមព្រំដែន។ នៅឯក្នុងស្រុកឯណោះវិញ វិសុទ្ធកម្មដ៏ធំធេងបានបង្កឲ្យមានការបះបោរនៅភូមិភាគបូព៌ា ប្រឆាំងទៅនឹងរបបរបស់ ប៉ុល ពត។ ក្រុមបះបោរទទួលបានជ័យ ហើយបានមកប្រមូលផ្តុំគ្នានៅតាមបណ្តោយព្រំដែនវៀតណាម ហើយបានអំពាវនាវសុំជំនួយពីរដ្ឋាភិបាលក្រុងហាណូយ។

១៩៧៩

របបសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា : កងទ័ពវៀតណាមបានឈ្លានពាននិងដួលរំលំរបបប៉ុល ពត។ អតីតមេដឹកនាំបះបោរនៅភូមិភាគបូព៌ា ហេង សំរិន ត្រូវបានប្រកាសជាប្រធានាធិបតី ហើយ ហ៊ុន សែន ជារដ្ឋមន្ត្រីការបរទេស(ក្រោយមកជានាយករដ្ឋមន្ត្រី)។

១៩៨៧

សន្និសីទទីក្រុងប៉ារីសលើកទីមួយស្តីពីបញ្ហាកម្ពុជា ទទួលបានជ័យជំនះ។ កងទ័ពវៀតណាម បានដកចេញពីកម្ពុជា។ កងកម្លាំងខ្មែរក្រហមរបស់ ប៉ុល ពត និងសម្ព័ន្ធមិត្ររបស់ខ្លួន (ដែលរួមទាំងសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ផង) បានប៉ុនប៉ងដើម្បីយកអំណាចពីរបបរដ្ឋកម្ពុជា ទើបបង្កើតថ្មីរបស់ ហ៊ុន សែន។

១៩៩០

ទុក្ខមក្រុមប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាត្រូវបានបង្កើតឡើង ដែលមានសមាជិក៦រូបមកភាគីរដ្ឋកម្ពុជា និង២រូបមកពីភាគីនីមួយៗក្នុងចំណោមភាគីប្រឆាំងទាំងបី ដែលរួមទាំងប្រមុខរដ្ឋកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ លោក ខៀវ សំផន និងឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី សុន សេន។

១៩៩១

កិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីសស្តីពីបញ្ហាកម្ពុជា ត្រូវបានចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃទី២៣ ខែតុលា ដោយភាគីកម្ពុជាទាំងបួន និងរដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសចំនួន១៨ នៃប្រទេស ដែលមានការចាប់អារម្មណ៍។ កងកម្លាំងខ្មែរក្រហមបានចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀង ប៉ុន្តែបានបដិសេធ

មិនព្រមគោរពតាមបទបញ្ញត្តិ ចំពោះបទល្មើសប្រព្រឹត្តិ ការគ្រប់គ្រង ដោយអង្គការសហ
ប្រជាជាតិ ការរំសាយកងទ័ព និងការដកអាវុធ ។

១៩៩៣ ការបោះឆ្នោតជាតិទូទៅមួយត្រូវបានរៀបចំឡើង ដោយមានការធ្វើពហិការពីក្រុមខ្មែរ
ក្រហម ។ រដ្ឋាភិបាលចំរុះមួយត្រូវបានបង្កើតឡើង ដោយគណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៊ិច របស់
សម្តេចក្រុមព្រះ នរោត្តម រណប្បទិ និងគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជារបស់លោក ហ៊ុន សែន ។
ខ្មែរក្រហមបន្តវាយប្រហារមកលើកងកម្លាំងរបស់រដ្ឋាភិបាល ។

១៩៩៤ រដ្ឋសភាកម្ពុជាបានបង្កើតច្បាប់ ដាក់ក្រុមខ្មែរក្រហមឲ្យនៅក្រៅច្បាប់ ។

១៩៩៦ កងកម្លាំងរបស់ខ្មែរក្រហមបានបែកបាក់គ្នា ដោយក្រុមរបស់ អៀង សារី បានចុះ
ចូលជាមួយរដ្ឋាភិបាល ជាមួយទៅនឹងការទទួលបានការលើកលែងទោស ។

១៩៩៧ ភាពចលាចលនៅក្នុងក្រុមខ្មែរក្រហមបានកើតឡើង ។ ប៉ុល ពត បានប្រហារជីវិត សុន
សេន ហើយក្រោយមកត្រូវបានចាប់ដាក់ឃុំឃាំងនៅក្នុងដុះមួយដោយ តាម៉ុក នួន ជា និង
ខៀវ សំផន ។

១៩៩៨ កែ ពក បានបោះឆ្នោតប្រឆាំងនឹង តាម៉ុក ហើយបានចូលរួមជាមួយនឹងកងកម្លាំងរបស់រាជ
រដ្ឋាភិបាល ។ ប៉ុល ពត ស្លាប់ ។ ការបោះឆ្នោតជាតិបានប្រគល់អំណាច មកឲ្យរដ្ឋាភិបាល
ចំរុះរវាងគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា និងគណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៊ិច ដែលគ្រប់គ្រងដោយ ហ៊ុន
សែន ។ នួន ជា និង ខៀវ សំផន បានចុះចូលជាមួយ ហ៊ុន សែន ។ តាម៉ុក បន្តស្ថិតនៅ
ជាមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមចុងក្រោយគេបង្អស់ ។

១៩៩៩ ក្រុមអ្នកជំនាញនៃបេសកកម្មរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិមួយ បានផ្តល់យោបល់ឲ្យមាន
ការបង្កើតតុលាការអន្តរជាតិមួយ និងគណកម្មការស្វែងរកការពិត ដើម្បីកាត់សេចក្តីពី
បទឧក្រិដ្ឋ ដែលប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងរយៈកាលនៃរបបខ្មែរក្រហម ។ តាម៉ុក ត្រូវបានចាប់
ខ្លួនដោយកងកម្លាំងរបស់រដ្ឋាភិបាល ហើយត្រូវបានកាត់ទោសដោយតុលាការយោធា ។
អតីតប្រធានកុក្កុលស្រីស្រី កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច ក៏ត្រូវ បានចាប់ខ្លួនផងដែរ ។

សូមមើលកាលប្បវត្តិកុលាការខ្មែរក្រហមថាភាសាអង់គ្លេសតាមអសយដ្ឋានដូចខាងក្រោមនេះ
www.dccam.org/Archives/Chronology/Chronology.htm